PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE PRUSY

PROGRAMOVACIE OBDOBIE 2025 - 2034

Formulár č. Ú 1 - Hlavička dokumentu PHRSR

Názov:	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Prusy na roky 2025 - 2034
Územné vymedzenie :	Trenčiansky kraj, okres B. n. Bebravou , obec Prusy – ŠÚJ 505412
Územný plán obce schválený:	Nie
Dátum schválenia PHRSR:	
Dátum platnosti:	*2025 - 2034*
Verzia	*2.0.*
Publikovaný verejne:	

Zdroj: vlastné spracovanie

Prusy	
Erb	Vlajka
Základné údaje	
Kraj	Trenčiansky
Okres	Okres B. n. Bebravou
Región	Bánovecko
Poloha:	48°45′30″S 18°15′39″V
Nadmorská výška:	220 m n. m.
Rozloha	7,52 km² (752 ha)
Počet obyvateľov:	648
Hustota obyvateľstva:	86,17
Nacionále	
PSČ	957 03
ŠÚJ	505412
EČV	BN, AA, EL
Tel. predvoľba	+421-38
Oficiálne adresy	
Adresa:	Obecný úrad Prusy
	Prusy 111
	957 03 Bánovce nad Bebravou
Web:	www.prusy.sk
E-mail:	obec@prusy.sk
Telefón:	038 / 768 24 19
Fax:	038 / 768 24 19

OBSAH

1 ÚVOD 5

2 ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA OBCE 14

2.1. HISTÓRIA OBCE 14
2.2. PRÍRODNÉ POMERY 16
2.3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA 24
2.4. DOPRAVA 28
2.5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE 30
2.6. OBYVATEĽSTVO 39
2.7. VZDELANIE A ZAMESTNANOSŤ 47
2.8. BÝVANIE 50
2.9. PODNIKATEĽSKÉ SUBJEKTY A INŠTITÚCIE 52
2.10. ŠKOLSTVO A VZDELANIE 54
2.11. SOCIÁLNA SFÉRA 55
2.12. ZDRAVOTNÍCTVO 57
2.13. ŠPORT 57
2.14. KULTÚRA 58
2.15. UBYTOVACIE ZARIADENIA 59
2.16. STRAVOVACIE A REŠTAURAČNÉ SLUŽBY 59
2.17. CESTOVNÝ RUCH 59
2.18. REKAPITULÁCIA ROZPOČTU OBCE 60
2.19. SAMOSPRÁVA 65
2.21. IDENTIFIKÁCIA HLAVNÝCH VONKAJŠÍCH FAKTOROV ROZVOJA ÚZEMIA A ANALÝZA VPLYVU VONKAJŠIEHO PROSTREDIA NA VÝVOJ SITUÁCIE V ÚZEMÍ 65
2.22. EX-POST HODNOTENIE PREDCHÁDZAJÚCEHO PHRSR 67

3 SWOT ANALÝZY 67

3.1 HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ 69
3.2 DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE 70
3.3 TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA 71
3.4 ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO 72
3.5 ŽIVOTNÉ PROSTREDIE 73
3.6 SOCIÁLNA OBLASŤ A ZDRAVOTNÍCTVO 74
3.7 ŠKOLSTVO A ŠPORT 75
3.8 KULTÚRA 75
3.9 PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH 76
3.10 ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ 77
3.11 INFORMATIZÁCIA OBCE 78
3.12PROBLÉMOVÁ ANALÝZA – HLAVNÉ ODVETVOVÉ DISPARITY A VYMEDZENIE CIEĽOVÝCH SKUPÍN SO SÚSTREDENOU PODPOROU OBCE PRUSY. 79

4 VÍZIA A POSLANIE OBCE PRUSY 87

5 FORMULÁCIA A NÁVRH STRATÉGIE 90

5.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ 99
5.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE 99
5.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA 100
5.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO 101
5.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE 101
5.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO 102
5.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT 103
5.8 PROGRAM 8. KULTÚRA 103
5.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH 104
5.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ 105
5.11 PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA OBCE 105

6 MERATEĽNÉ INDIKÁTORY 106

6.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ 106
6.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE 107
6.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA 108
6.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO 108
6.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE 108
6.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO 109
6.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT 110
6.8 PROGRAM 8. KULTÚRA 111
6.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH 111
6.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ 112

7 INŠTITUCIONÁLNE A ORGANIZAČNÉ ZABEZPEČENIE REALIZÁCIE PHRSR OBCE PRUSY 115

7.1 SYSTÉM MONITOROVANIA A HODNOTENIA PLNENIA PHRSR 116
7.2 KOMUNIKAČNÝ PLÁN 118

8 AKČNÝ PLÁN 119

8.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ 119
8.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE 120
8.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA 122
8.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO 123
8.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE 124
8.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO 126
8.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT 127
8.8 PROGRAM 8. KULTÚRA 128
8.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH 130
8.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ 131
8.11 PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA OBCE 131

9 FINANČNÝ PLÁN PROGRAMU 134

9.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ 138
9.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE 140
9.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA 141
9.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO 142
9.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE 144
9.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO 145
9.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT 146
9.8 PROGRAM 8. KULTÚRA 147
9.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH 148
9.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ 149
9.11 PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA OBCE 150

10 ZÁVER 153

11 POUŽITÁ LITERATÚRA 154

1 ÚVOD

Dokument „ Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Prusy s výhľadom do roku 2034 (PHRSR) je strednodobý strategický dokument, ktorý na základe analýzy hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce stanovuje jeho strategické ciele a priority rozvoja. Je prostriedkom na napĺňanie vízie ďalšieho smerovania rozvoja obce. Programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Prusy sa uskutočňuje podpora rozvoja na úrovni miestnej samosprávy s dôrazom na sociálnu, ekonomickú a kultúrnu sféru. Je to program cielených opatrení, navrhnutý pre oživenie sociálneho, ekonomického a kultúrneho rozvoja obce Prusy , ktorý na základe výsledkov ročného hodnotenia bude priebežne aktualizovaný a doplňovaný.

Formulár č. Ú 2 - Zámer spracovania PHRSR

Zámer spracovania PHRSR	
Názov dokumentu	- Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Prusy na roky 2025 - 2034
Forma spracovania	- pracovníkmi samosprávy, - s pomocou externých odborníkov (spolupráca),
Riadenie procesu spracovania	- pracovné skupiny boli zložené z vedenia obce, zamestnancov OcÚ, poslancov OcZ a komisií, - spracovania PHRSR sa zúčastnili aj RO organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti obce, - súčasťou prieskumu boli aj mimovládne organizácie a podnikateľské subjekty v obci, - zapojenie verejnosti a komunikácia s verejnosťou: zapojenie prostredníctvom dotazníkového prieskumu, informovanie prebiehalo formou webovej stránky obce, stránky obce na sociálnej sieti FB, prostredníctvom zasadnutí OcZ.
Obdobie spracovania	- PHRSR bol spracovaný v priebehu roka 2024 - harmonogram spracovania je uvedený v nasledujúcej tabuľke.
Financovanie spracovania	- náklady na vlastné spracovanie boli financované z rozpočtu obce KZ 41.

Zdroj: Weisová, Bernátová: Strategické plánovanie samosprávy, Municipalia 2012

Formulár č. Ú 3 - Harmonogram spracovania PHRSR

Harmonogram spracovania PHRSR												
	2024											
Termín	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Úvod												
Analytická časť												
Strategická časť												
Programová časť												
Realizačná časť												
Finančná časť												
Záver												

Zdroj: Weisová, Bernátová: Strategické plánovanie samosprávy, Municipalia 2012

Bol spracovaný na základe zákona Národnej rady SR č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja (v znení n.p.), ktorý definuje Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce ako strednodobý programový dokument, obsahujúci analýzu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce, hlavné smery jej vývoja, ustanovenie cieľov, prvoradých potrieb a úloh vo všetkých oblastiach života obce. Súčasťou programu je aj návrh jeho administratívneho a finančného zabezpečenia. Zákon stanovuje aj úlohy, týkajúce sa vypracovávania, schvaľovania, zabezpečenia plnenia a pravidelného vyhodnocovania predmetného programového dokumentu. Pri spracovaní programu boli rešpektované zásady regionálnej politiky vlády Slovenskej republiky a princípy regionálnej politiky Európskej únie zakotvené najmä v nariadení Rady (ES) č. 1266/1999 (nariadenie o štrukturálnych fondoch).

Formulár č. Ú 7 - Použité participatívne metódy

Metóda	**Informovanie verejnosti**	**Získavanie názorov verejnosti**	**Zohľadnenie názorov verejnosti**
Tlačené materiály			

Verejné informačné tabule	**áno**		
Informačné formuláre, tabuľky údajov,	**áno**		
Internetové stránky	**áno**		
Využitie existujúcich médií			
Zverejňovanie informácií v miestnej tlači	**áno**	**áno**	
Stretnutia			
Stretnutia s kľúčovými ľuďmi/skupinami	**áno**	**áno**	**áno**
Návšteva v dotknutom území	**áno**	**áno**	**áno**
Verejné vypočutie	**áno**	**áno**	**áno**
Využitie miestnych ľudí na získavanie názorov	**áno**	**áno**	**áno**
Rozhovory a prieskumy			
Dotazník pre záujmové skupiny	**áno**	**áno**	
Dotazník pre širokú verejnosť	**áno**	**áno**	
Poradné skupiny			
Miestne poradné skupiny	**áno**	**áno**	**áno**
Riešenie problémov			
Rokovanie bez prítomnosti moderátora/facilitátora	**áno**	**áno**	**áno**

Zdroj: vlastné spracovanie

Program sociálneho, ekonomického a kultúrneho rozvoja obce Prusy je súčasťou sústavy základných dokumentov podpory regionálneho rozvoja v Slovenskej republike. Táto sústava je členená na strategické a programové dokumenty vypracovávané na úrovni štátu, sektorov, samosprávnych krajov, regiónov a obcí a programové dokumenty Európskej únie (pre využitie zdrojov predvstupových a štrukturálnych fondov).

Východiskové podklady

Podpora regionálneho rozvoja sa uskutočňuje v súlade s programovaním na základe:

Miestnej úrovne

- **Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce,** ktorý je strednodobý programový dokument spracovaný na úrovni obce.
- **Viacročný rozpočet**
- **KPSS**

Národnej úrovne prostredníctvom dokumentov

- Partnerská dohoda Slovenskej republiky na roky 2021 – 2027 (ďalej aj „PD SR") je základný strategický dokument s celoštátnym dosahom, ktorý vypracuje Slovenská republika (ďalej len „SR") za účasti partnerov a ktorým sa stanoví stratégia, priority a opatrenia pre účinné a efektívne využívanie prostriedkov z fondov politiky súdržnosti Európskej únie (ďalej len „EÚ") na programové obdobie 2021 – 2027. PD SR uzatvorí Slovenská republika s Európskou komisiou (ďalej aj „EK").
- Národný program reforiem Slovenskej republiky (2018, 2019, 2020)
- Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky na obdobie rokov 2020 – 2024
- Národná stratégia regionálneho a územného rozvoja Slovenskej republiky do roku 2030 (2017)
- Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 – v znení KURS 2011 – zmeny a doplnky č. 1 KURS 2001
- Národný infraštruktúrny plán Slovenskej republiky na roky 2018 – 2030, (2017) 11
- Zelenšie Slovensko – Stratégia environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030 (Envirostratégia 2030)
- Strategický plán rozvoja dopravy SR do roku 2030 (2016)
- Akčný plán rozvoja elektromobility v Slovenskej republike (2019)
- Národná stratégia cyklistickej dopravy a cykloturistiky v Slovenskej republike (2015)
- Stratégia rozvoja cestovného ruchu do roku 2020 (2013)
- Aktualizovaná národná stratégia ochrany biodiverzity do roku 2020 (2014)
- Stratégia adaptácie Slovenskej republiky na zmenu klímy – aktualizácia (2018)
- Národná stratégia trvalo udržateľného rozvoja (2001)

- Koncepcia ochrany prírody a krajiny do roku 2030 (2019)
- Koncepcia implementácie Agendy 2030 v medzinárodnom prostredí (2017)
- Aktualizácia Národného programu podpory zdravia v Slovenskej republike (2014)
- Koncepcia Štátnej politiky zdravia Slovenskej republiky (2008)
- Akčný plán pre životné prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky V. (2019)
- Strategický rámec v oblasti starostlivosti o zdravie pre roky 2014 až 2030 (2013)
- Integrovaný národný energetický a klimatický plán na roky 2021 – 2030
- Dokumenty/stratégie/plány SR vzťahujúce sa k plneniu jednotlivých kritérií základných podmienok

Nadnárodnej úrovne

- K programovým dokumentom Európskej únie pre využitie štrukturálnych fondov patria:
- Zmluva o fungovaní Európskej únie
- Rámcový dohovor OSN o zmene klímy (1994)
- Kjótsky protokol k Rámcovému dohovoru OSN o zmene klímy (1997)
- Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj
- Ciele politiky EÚ v programovom období 2021 – 2027
- Rámcový dohovor o ochrane a trvalo udržateľnom rozvoji Karpát (2003)
- Stratégia EÚ pre Dunajský región
- Revízia Akčného plánu Stratégie EÚ pre dunajský región (júl 2019)
- BIELA KNIHA: Plán jednotného európskeho dopravného priestoru – vytvorenie konkurencieschopného dopravného systému účinne využívajúceho zdroj, COM(2011) 144 v konečnom znení
- Európska zelená dohoda (European Green Deal) publikovaná v decembri 2019, ktorá stanovuje plán opatrení s cieľom prechodu na plne klimaticky neutrálne hospodárstvo EÚ
- Európa 2020 Stratégia pre inteligentný a udržateľný rast podporujúci začlenenie,
- COM(2010) 2020 v konečnom znení
- Európska stratégia pre nízkoemisnú mobilitu (COM(2016) 501 z 20. 7. 2016)
- Plán prechodu na konkurencieschopné nízkouhlíkové hospodárstvo do roku 2050,
- COM(2011) 112 v konečnom znení
- Energetický plán do roku 2050 COM(2011) 885 v konečnom znení
- Nástroj na prepájanie Európy v oblasti dekarbonizácie hospodárstva a podpory využívania čistej energie
- Horizont Európa (2021 – 2027)
- LIFE (oblasť ochrany biodiverzity, prechodu na obehové hospodárstvo, adaptácie na zmenu klímy a podpory obnoviteľných zdrojov energie)
- Erasmus (oblasť rozvoja vzdelávania a odbornej prípravy zameraného na inteligentnú špecializáciu, priemyselnú transformáciu a podnikanie)
- Program pre sociálnu zmenu a inovácie v oblasti zamestnanosti a sociálneho začleňovania
- Európsky pilier sociálnych práv (2017)

Jednotlivé strategické dokumenty sú vypracovávané vo vzájomnej nadväznosti a postupnosti.

Implementácia
Implementácia Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Prusy je zložitý a náročný proces. Za jeho realizáciu so zabezpečením všetkých väzieb na strategické a programové dokumenty SR a EÚ budú zodpovední predstavitelia samosprávy obce Prusy . Návrh spôsobu implementácie bude treba dopĺňať v súlade s organizačnou štruktúrou samosprávneho úradu, jeho kompetenciami v nadväznosti na vývoj v oblasti legislatívy, predovšetkým v oblasti nakladania s finančnými prostriedkami. Pri posudzovaní jednotlivých projektov sme použili procesnú analýzu, ktorej hlavným cieľom bolo analyzovať proces premeny vstupov pomocou použitia súboru finančných, ľudských a technologických zdrojov.

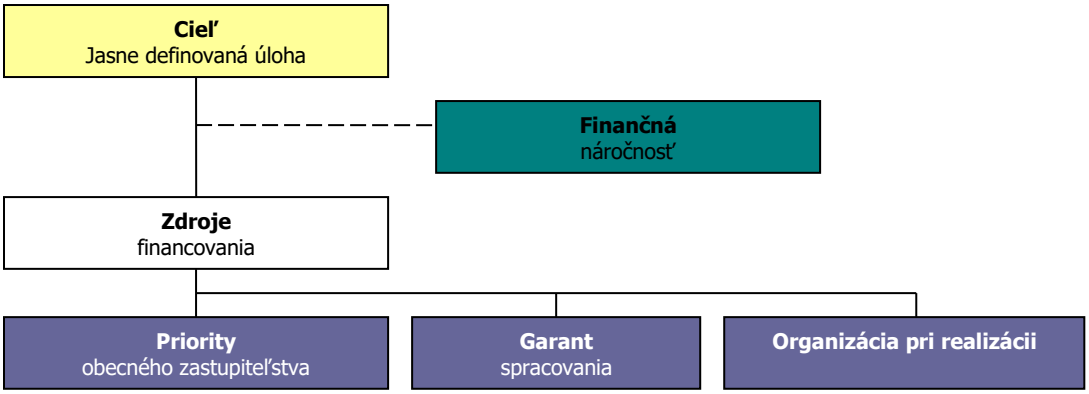

Finančné zabezpečenie

V zmysle zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja (v znení č. 309/2014 Z. z., 378/2016 Z. z., 58/2018 Z. z., 313/2018 Z. z., 221/2019 Z. z., 134/2020 Z. z.), sa financovanie regionálneho rozvoja realizuje na troch úrovniach: Na mikroregionálnej úrovni je možné rozvojové aktivity financovať jedine združovaním zdrojov nižšej úrovne, čiže obcí. Samosprávy nemajú spoločný zdroj financovania. V súčasnej situácii je možné rozvojové aktivity financovať buď z rozpočtov jednotlivých obcí v prípade individuálnych projektov alebo združením financií viacerých obcí v prípade spoločných projektov. V prípade financovania projektov majúcich význam v kontexte priorít celého kraja zohráva významnú úlohu Trenčiansky samosprávny kraj a financovanie inštitúcií v jeho zriaďovateľskej kompetencii. Ďalšími doplnkovými zdrojmi, ktoré možno definovať na úrovni jednotlivých aktivít sú predovšetkým štrukturálne fondy EU. Ich využitie v rámci jednotlivých aktivít je možné stanoviť len indikatívne bez určenia výšky požadovanej podpory s cieľom prispieť ku koordinácií realizácie rozvojových aktivít.

- Pri zostavovaní finančného plánu a zaisťovaní finančnej podpory je potrebné zamerať sa na tie opatrenia, ktoré sú nedostatočne podporované zo štátneho rozpočtu, alebo nie sú podporované vôbec.
- Pri zabezpečovaní základných potrieb občanov postupuje samospráva podľa zákona číslo 369/1990 Z.z. O obecnom zriadení a v zmysle zákona č. 138/1991 Zb. O majetku obcí v znení neskorších predpisov.
- Na plnenie svojich úloh má obce okrem finančných prostriedkov poukázaných od štátu v rámci delimitácie k dispozícií nasledovné financie: príjmy z miestnych daní a poplatkov, zdroje Štrukturálnych fondov Európskej únie v rámci programovacieho obdobia 2021 - 2027.

Zdroje a dokumenty

V súlade so snahou Slovenskej republiky o znižovanie rozdielov na úrovni rozvoja jednotlivých regiónov boli východiskom pri príprave Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Prusy nasledovné strategické dokumenty:

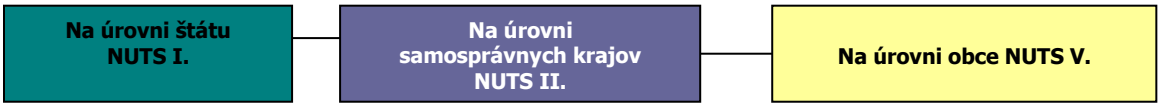

Podporné materiály

Pri vypracovaní Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Prusy boli použité aj prognostické údaje. Hlavnou úlohou prognostických údajov je podporiť vypracovanie tohto programu a zabezpečiť tým zvýšenie efektívnosti procesov strategického plánovania a kvality tohto dokumentu. Toto zabezpečenie je dané prepojením Systému strednodobého výhľadu hospodárskeho a sociálneho vývoja a vecnej roviny strategického plánovania.

Obec Prusy má nasledovné možnosti čerpania mimorozpočtových zdrojov na dosahovanie svojich cieľov a priorít v zmysle stanovených tematických cieľov Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj a cieľov politiky EÚ v programovom období 2021 – 2027:

Partnerská dohoda (ďalej len „PD") - Partnerská dohoda Slovenskej republiky na roky 2021 – 2027 (ďalej aj „PD SR") je základný strategický dokument s celoštátnym dosahom, ktorý vypracuje Slovenská republika (ďalej len „SR") za účasti partnerov a ktorým sa stanoví stratégia, priority a opatrenia pre účinné a efektívne využívanie prostriedkov z fondov politiky súdržnosti Európskej únie (ďalej len „EÚ") na programové obdobie 2021 – 2027. PD SR uzatvorí Slovenská republika s Európskou komisiou (ďalej aj „EK").

Európska komisia zverejnila v máji 2018 návrh viacročného finančného rámca EÚ na roky 2021 – 2027 a návrh legislatívneho balíka pre politiku súdržnosti EÚ na programové obdobie 2021 – 2027.

Politika súdržnosti EÚ má aj naďalej podporovať svoje dva hlavné ciele, ktorými sú:

Investovanie do rastu a zamestnanosti

Európska územná spolupráca
Pre programové obdobie 2021 – 2027 sa stanovilo päť osobitných cieľov politiky súdržnosti EÚ:

1. Inteligentnejšia Európa
2. Ekologickejšia, nízkouhlíková Európa
3. Prepojenejšia Európa
4. Sociálnejšia Európa
5. Európa bližšie k občanom.

Jednotlivé členské štáty majú podľa návrhu všeobecného nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde plus, Kohéznom fonde a Európskom námornom a rybárskom fonde a rozpočtové pravidlá pre uvedené fondy, ako aj pre Fond pre azyl a migráciu, Fond pre vnútornú bezpečnosť a Nástroj pre riadenie hraníc a víza (ďalej len „návrh všeobecného nariadenia EÚ") povinnosť predložiť svoje partnerské dohody v súlade s princípom partnerstva.

Na úrovni SR sa uskutočnil proces identifikácie investičných priorít SR na roky 2021 – 2027 v rámci piatich cieľov politiky súdržnosti, ktoré sú súčasťou návrhu PD SR. Tento proces pozostával z niekoľkých etáp, do ktorých bolo zapojené široké spektrum odborníkov z radov ústredných orgánov štátnej správy, územnej samosprávy, akademickej obce, profesijných a záujmových združení, mimovládnych neziskových organizácií a pod. Aby sa zabezpečila čo najširšia reprezentatívnosť odborných pohľadov z celého Slovenska, bol v apríli 2019 uskutočnený online dotazníkový prieskum.

Výstupy dotazníkového prieskumu boli následne konzultované s príslušnými rezortmi – ministerstvami zodpovednými za tematické oblasti podpory v rámci jednotlivých cieľov politiky súdržnosti na programové obdobie 2021 – 2027. Súčasťou tohto procesu boli aj predbežné úvahy o tvorbe tzv. strategických projektov (projekty strategického významu). Pre príslušné ciele boli v spolupráci so sociálno-ekonomickými partnermi vypracované tzv. návrhové listy, v ktorých sa zadefinovali podrobnejšie návrhy opatrení aj s odôvodnením, prečo je potrebná ich realizácia, ďalej cieľová skupina, ktorej sa budú dotýkať, ale aj súlad s prílohou D Správy o Slovensku 2019 – pozičným dokumentom EK.

Ďalším krokom bol analytický hierarchický proces, cieľom ktorého bolo prostredníctvom nezávislých hodnotiteľov (odborníci z analytických útvarov), prideliť identifikovaným prioritám v rámci jednotlivých cieľov váhy, tzn. zoradiť ich na základe troch hlavných kritérií – závažnosti, naliehavosti a realizovateľnosti. Výsledky tohto procesu boli predstavené v materiáli „Východiskový návrh priorít SR pre politiku súdržnosti 2021 – 2027", ktorý schválila Rada vlády SR pre politiku súdržnosti 2021 – 2027 dňa 3. októbra 2019. Na základe tohto procesu bola zahájená aj príprava návrhu PD SR, ako hlavného strategického dokumentu SR pre využívanie fondov politiky súdržnosti EÚ po roku 2020.

Ciele PD SR

Cieľ politiky	Oblasť podpory
1. Inteligentnejšia Európa	Podpora opatrení na rozšírenie výskumných a inovačných kapacít a využívania pokročilých technológií Podpora budovania ľudských zdrojov vo výskume a vývoji Podpora budovania a modernizácie centrálnej infraštruktúry pre výskum a vývoj Podpora účasti slovenských subjektov v Európskom výskumnom a inovačnom priestore Využívanie výhod digitalizácie pre občanov, podniky a vlády Podpora rozvoja digitálneho a údajového hospodárstva a digitálna transformácia širšej ekonomiky, výskum a vývoj a aplikovanie moderných technológii s cieľom zvyšovať inovatívnu výkonnosť Slovenska a eliminovanie negatívneho dopadu digitalizácie na spoločnosť Modernizácia poskytovania verejných služieb Podpora budovania inteligentných regiónov a miest Podpora digitálnej pripojiteľnosti Posilnenie rastu a konkurencieschopnosti najmä malých a stredných podnikov, vrátane produktívnych investícií Podpora malého a stredného podnikania

	Internacionalizácia malého a stredného podnikania Podpora sieťovania podnikateľských subjektov Rozvoj zručnosti pre inteligentnú špecializáciu, priemyselnú transformáciu a podnikanie – ľudské zdroje pre inovatívne Slovensko a EÚ Podpora kvality terciárneho vzdelávania orientovaného na pracovný trh Digitálne a podnikateľské zručnosti
2. Ekologickejšia nízkouhlíková Európa	Podpora opatrení na zlepšovanie energetickej efektívnosti a zníženia emisií skleníkových plynov Podpora využívania energie z obnoviteľných zdrojov Rozvoj inteligentných energetických systémov, sietí a uskladnenia mimo TEN-e Podpora adaptácie na zmenu klímy, prevencie rizík a odolnosti voči katastrofám Zlepšenie kvality vôd a stavu v zásobovaní vodou a čistení odpadových vôd Prechod na obehové hospodárstvo s dôrazom na odpadové hospodárstvo Zlepšenie ochrany prírody, krajiny, biodiverzity a ekosystémových služieb, Zabezpečenie prieskumu, sanácie a monitorovania environmentálnych záťaží Zlepšenie kvality ovzdušia Podpora udržateľnej multimodálnej mestskej mobility Prioritné oblasti podpory z ENRAF: podpora udržateľného rybárstva a ochrany vodných biologických zdrojov, podpora udržateľných akvakultúrnych činností, ako aj spracovania produktov rybolovu a akvakultúry a uvádzania týchto produktov na trh
3. Prepojenejšia Európa	Cestná doprava Dobudovanie diaľničných spojení TEN-T Výstavba rýchlostných ciest Modernizácia a výstavba ciest I. triedy vrátane modernizácie mostov Zlepšenie regionálnej dopravnej obslužnosti Železničná doprava Modernizácia železničnej infraštruktúry zaradenej do siete TEN-T a železničných uzlov Podpora regionálnej železničnej dopravy Vodná doprava Modernizácia infraštruktúry vodnej dopravy zaradenej do TEN-T Pomoc prevádzkovateľom plavidiel vnútrozemskej plavby pri zavádzaní technológií ekologizácie plavidiel
4. Sociálnejšia Európa	Adaptabilný a prístupný trh práce Kvalitné inkluzívne vzdelanie Záruka pre mladých Aktívne začlenenie a dostupné služby Potravinová a materiálna deprivácia Sociálne inovácie a experimenty
5. Európa bližšie k občanom	Budovanie administratívnych a analyticko-strategických kapacít miestnych a regionálnych orgánov Prevencia negatívnych spoločenských javov a vytváranie bezpečného fyzického prostredia obcí, miest a regiónov Regionálna a miestna infraštruktúra pre pohybové aktivity a voľný čas Zlepšovanie manažmentu, služieb a infraštruktúry podporujúcich kultúrne dedičstvo, komunitný rozvoj a udržateľný cestovný ruch
Fond spravodlivej transformácie (FST)	Umožniť regiónom a ľuďom riešiť sociálne, zamestnanecké, hospodárske a environmentálne vplyvy prechodu k cieľu Únie v oblasti klímy a klimaticky neutrálneho hospodárstva do roku 2050 na základe Parížskej dohody

Zdroj: Oznámenie o strategickom dokumente, Partnerská dohoda 2021 - 2027, s.7 - 8, 2020.

Uplatnenie integrovaného prístupu

rozmer - 1

Rôzne aspekty života obce – environmentálny, hospodársky, sociálny a kultúrny – sú vzájomne prepojené a úspech v rozvoji samosprávy možno dosiahnuť len prostredníctvom integrovaného prístupu. Opatrenia týkajúce sa fyzickej obnovy sa v PHRSR skombinovali s opatreniami na podporu vzdelávania, hospodárskeho rozvoja, sociálneho začleňovania a ochrany životného prostredia. Predpokladom toho je rozvoj silných partnerstiev medzi miestnymi obyvateľmi, občianskou spoločnosťou, miestnym hospodárstvom a rôznymi úrovňami správy. Takýto prístup je osobitne dôležitý vzhľadom na vážnosť problémov, pred ktorými momentálne samospráva stojí. Tieto problémy siahajú od konkrétnych demografických zmien, cez dôsledky hospodárskej stagnácie v súvislosti s tvorbou pracovných miest a sociálnym pokrokom, až po dôsledky zmeny klímy. Reakcia na tieto problémy bude mimoriadne dôležitá na dosiahnutie inteligentnej, udržateľnej a inkluzívnej spoločnosti,

ktorá je cieľom politiky súdržnosti EÚ na programové obdobie 2021 - 2027. Politika súdržnosti EÚ má aj naďalej podporovať svoje dva hlavné ciele, ktorými sú: Investovanie do rastu a zamestnanosti a Európska územná spolupráca. Pre programové obdobie 2021 – 2027 sa stanovilo päť osobitných cieľov politiky súdržnosti EÚ: 1. Inteligentnejšia Európa, 2. Ekologickejšia, nízkouhlíková Európa, 3. Prepojenejšia Európa, 4. Sociálnejšia Európa a 5. Európa bližšie k občanom.

rozmer – 2
PHRSR obce Prusy integruje všetky dokumenty na miestnej úrovni, ako aj ciele a priority národných strategických dokumentov a dokumentov EÚ. PHRSR obce Prusy 2025 – 2034 nadväzuje na predchádzajúce PHRSR obce, viacročný rozpočet. PHRSR obce integruje strategické dokumenty EÚ spoločne s dokumentmi z národnej úrovne.

rozmer – 3
Integrovaný prístup bol uplatnený pri procese spracovania strategického dokumentu, kde boli zohľadnené predstavy, potreby a požiadavky jednotlivých zainteresovaných skupín, ako sú obyvatelia, rozpočtová organizácia v pôsobnosti obce, záujmové skupiny obyvateľov, podnikateľské subjekty, obec a jej jednotlivé orgány: poslanci OZ, starosta, komisie. V prípravnej fáze spracovania PHRSR sa integrovaný prístup využil prostredníctvom dotazníkového prieskumu, v rámci schvaľovacej fázy PHRSR bol návrh dokumentu zaslaný zainteresovaným skupinám na záverečnú úpravu, doplnenie a odsúhlasenie.

rozmer – 4
Integrovaný prístup bol uplatnený v prípade finančného zabezpečenia jednotlivých priorít a cieľov. Financovanie sa realizuje z viacerých zdrojov – verejných a súkromných. Verejné zdroje uplatňujú integrovaný prístup z hľadiska horizontálneho ako aj vertikálneho. Z horizontálneho hľadiska predstavuje kombinovanie viacerých možných zdrojov EÚ (Operačných programov). Z vertikálneho hľadiska sú integrované zdroje EÚ, úrovne SR, VÚC a nakoniec na najnižšej úrovni miestnej samosprávy.

PHRSR sa skladá z hlavného dokumentu a príloh, ktoré sú jeho neoddeliteľnou súčasťou.

Fázy strategického plánovania a definovanie zodpovednosti

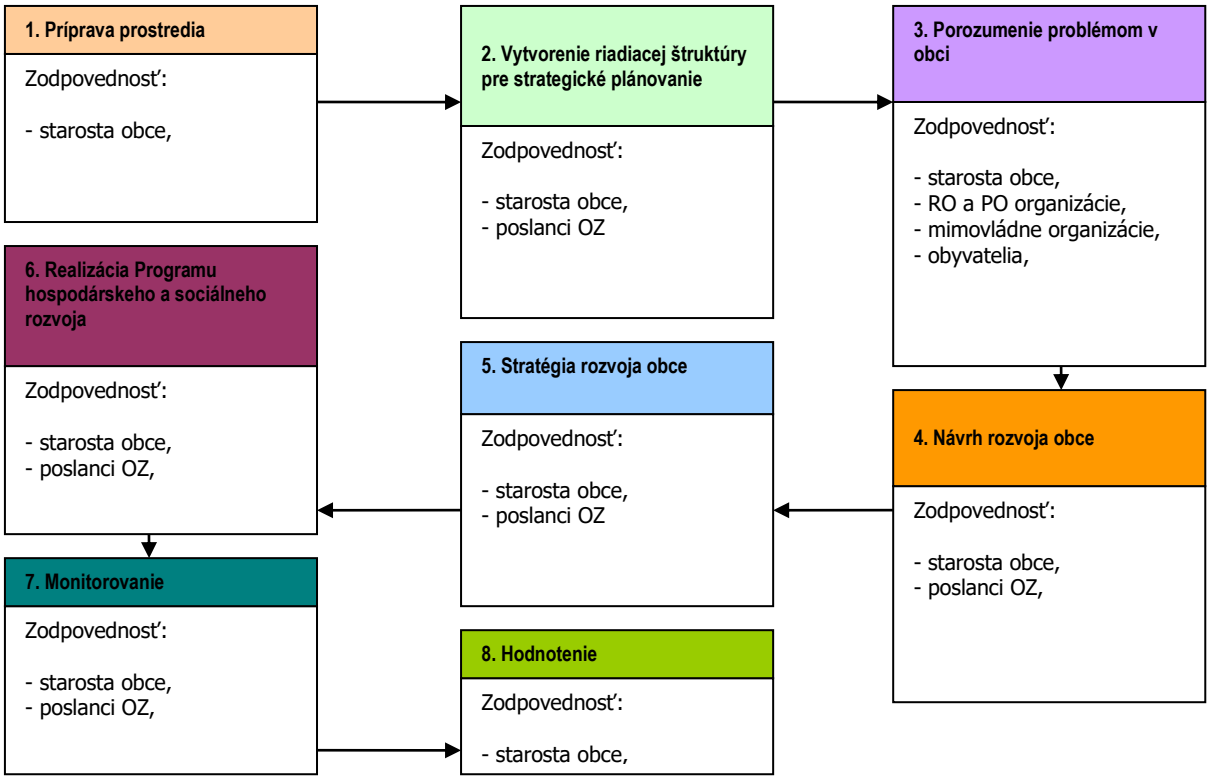

1	Vyvolanie dopytu v obci Prusy . Sformovanie prvotnej pracovnej skupiny. Určenie, koho je treba do prípravy PHRSR zapojiť. Spôsob oslovenia a prizvania ďalších účastníkov – dotazníkový prieskum. Príprava informačnej stratégie.
2	Zapojenie všetkých účastníkov procesu. Vytvorenie organizačnej a riadiacej štruktúry pre spracovanie PHRSR. Stanovenie pravidiel rokovania riadiacej štruktúry.
3	Predstavenie cieľov, záujmov a potrieb všetkých účastníkov. Vytvorenie a zverejnenie mechanizmov pre aktívnu spoluúčasť verejnosti. Uskutočnenie analýzy potrieb a zhodnotenie existujúcich zdrojov. Zhodnotenie silných a slabých stránok obce. Vymenovanie príležitostí a rizík a naznačenie trendov pre rozvoj obce v jednotlivých oblastiach.
4	hlavné hodnoty, ktoré tvoria jej základ a ktoré určia pri spracovaní PHRSR smer, ktorým sa budú jednotlivé oblasti uberať, cieľ, ktorý má byť dosiahnutý a priority rozvoja, prekážky, ktoré bude nutné prekonať pri rozvoji, regionálne aj nadregionálne zdroje, ktoré je možné využiť na rozvoj. Plán postupných krokov a úloh na dosiahnutie stanovených cieľov a priorít.
5	Systém sledovania realizácie PHRSR. Spracovanie konečnej verzie PHRSR. Predloženie textu PHRSR na pripomienkovanie verejnosti. Schválenie PHRSR zastupiteľstvom.
6	Uskutočňovanie plánu. Ročné vyhodnocovanie plánu. Informovanie verejnosti o uskutočňovaní PHRSR. Priebežné vyhľadávanie a zapájanie nových partnerov. Nástroje umožňujúce uskutočniť zmeny v pôvodnom PHRSR.

Zdroj: Woleková, Mezianová, 2004, s.14 – 17.

Analytická časť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja

obce Prusy
2025 - 2034

2 ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA OBCE

Z hľadiska administratívneho členenia je obec sídlom okresu B.n.Bebravou súčasťou Vyššieho územného celku Trenčín.

Základná charakteristika obce Prusy (k 31.12.2023)	
Kód obce	505412
Názov okresu	Bánovce nad Bebravou
Názov kraja	Trenčiansky
Štatút obce	obec
PSČ	957 03
Telefónne smerové číslo	38
Prvá písomná zmienka o obci - meste - rok	1208
Nadmorská výška obce - mesta v m	220
Celková výmera územia obce [km2]	7 519 917
Hustota obyvateľstva na km^2	86,17
Zdroj: ŠÚ SR	

Nadmorská výška stredu obce je 220 m.n.m. a radí sa k nízko položeným obciam. Celková výmera územia presahuje 7,5 mil. m2. Z hľadiska hustoty osídlenia patrí obec k stredne zaľudneným obciam.

Obec sa nachádza v SV časti bánovského výbežku Nitrianskej sprašovej pahorkatiny pozdĺž strednej časti ľavostranného prítoku Bebravy. Chotár tvoria treťohorné uloženiny pokryté sprašovými hlinami. Prusy ležia 6 km SV od okresného mesta. Obec sa spomína už v r. 1208, pri vymedzení chotára nitrianskeho biskupstva, kde sa uvádza cesta vedúca z Prus. Súčasťou obce Prusy je Uhrovica, spomínaná v r. 1389 ako Uhrowicha, majetok uhrovského panstva. Obyv. sa zaoberali poľnohosp., za 1. ČSR pracovali ako zruční tesári, obchodníci s drevom (rodina Krchlíkovcov a i.). JRD zal. v r. 1957, r. 1960 zlúčené s JRD Dubnička. Dnes sú zamestnaní v priemysle, poľnohosp., v súkromnom sektore. V katastri obce je vodná nádrž s možnosťou rybolovu. V obci MŠ, futbalové mužstvo, stolnotenisový oddiel, turistický oddiel. V rozvojovom pláne v rámci mikroregiónu Bánovecko je kanalizácia, plynofikácia škôlky, výstavba nového Domu smútku, úprava obce komunikácie i chodníkov (20.9.2024, https://www.slovensko.sk/sk/lokality/_f956f3a1-8fd2-4bcd-8807-da5d218bf533).

2.1 HISTÓRIA OBCE

Obdobie stredoveku
Písomne sú Prusy doložené už v roku 1208 v súvislosti s ohraničením majetku dnes neznámej zeme Bursix, ktorého chotárna hranica siahala až k ceste do Prús (Via de Prus). Počas stáročí od prvej písomnej zmienky sa názov obce Prusy viackrát menil od Prwz cez Pruz až k súčasnému Prusy. Prusy pôvodne patrili medzi poddanské obce uhrovského panstva. V roku 1389 daroval kráľ Žigmund Uhrovský hrad so všetkými dedinami Ctiborovi. Postupne časť Prús vlastnili rodiny Pruských, Sulyiovcov, Eteliovcov, Stolockých, Revišných, Henczovcov, Garajovcov, Bánfyovcov a Tekeliovcov. Druhá časť Prús bola majetkom rodiny Podmanických, vtedy majiteľom bánovského hradného kaštieľa. Prusy v roku 1419 od Ctibora získal Mikuláš Stolocký s manželkou Elenou. Neskôr dcéra Katarína musela dlho brániť svoju časť majetku. Spory pokračovali až napokon sestra po Jurajovi Stolockom v roku 1501 predala svoju časť majetku rodine Podmanických, za 101 zlatých. Tak sa Prusy dostali celé do bánovského panstva, ktorého majiteľom sa neskôr stal šľachtický rod Ilesháziovcov.

História obce v 16. – 19. storočí
V roku 1598 sa v Prusoch nachádzalo 17 domov a mlyn. O desať rokov neskôr tu žilo 10 poddanských sedliakov na štvrtinových usadlostiach, richtár a 7 želiarov. Sedliaci platili od každej usadlosti trikrát do roka na sv. Juraja, na sv. Michala a na Vianoce po 42 denárov. Každý platil zvlášť od vinohradov, od kotlíkov na pálenie, desiatok sa odvádzal z chovu oviec a včiel, na kuchyňu musel dať každý 2 husi, 2 kohútov a 8 vajec a spolu 1 teľa. Sedliaci platili po 1 ? štvrtníka pšenice, jačmeňa a ovsa a museli voziť víno do pánskej krčmy v Bánovciach a kosiť pánske lúky. Vykorisťovanie sa časom stupňovalo a stávalo sa pre poddaných neznesiteľným a jediným východiskom z neho boli hromadné úteky. Podľa zápisov zo 16. storočia sa aj v Prusoch nachádzali opustené usadlosti označené ako „deserta". Z bánovského urbára, písaného v slovenčine, sa dozvedáme, že v obci sa v tom čase nachádzal mlyn, jeden majer a z hornej strany dediny pustý rybník. Okolo roku 1608 bol v Prusoch panský majer. Majer vznikol na opustenej pôde, z ktorej poddaní ušli a pôdu si prisvojilo panstvo. Patrili k nemu role

v chotárnych častiach Novina, Kruhy, Záhumnie, Osičie a Lan. Všetku prácu na pánskej pôde vykonávali vlastnými záprahmi a riadom poddaní. Mlátenie obilia trvalo veľmi dlho, od žatvy po celú zimu až do začiatku jarných prác. Osoby určené na mlatbu museli osobitne prisahať, že budú mlátiť poctivo a nedopustia sa žiadnych krádeží. Nad nimi bol najprísnejší dozor. Vymlátené obilie sa previalo, roztriedilo, odmeralo a uložilo sa do sýpok alebo špeciálny na to vyhotovených obilných jám. V roku 1655 sa v majeri chovalo48 kusov hovädzieho dobytku a 38 ošípaných. Podľa súpisu majetku sa v majeri nachádzal 1 stôl, 1 hrant, kotlík v peci, 3 škopy, 1 krhla, 2 hrotky, nový bosý voz, bez obručí, 2 pluhy s kolečkami a železami a iné. Panský mlyn bol v Prusoch už v roku 1160. Mlynár bol zo začiatku zjednaný na jednu tretinu výmelného. Neskôr už platil panstvu fixný poplatok a kŕmil určitý počet ošípaných pre panstvo. V čase urbárskej regulácie po 120 rokoch roku 1770 žilo v obci 25 sedliackych a 11 želiarskych rodín. Spolu mali v držbe 42 bratislavských meríc intravilánu, 705 meríc extravilánu a lúky na 57 vozov sena. Obecná lúka bola na 20 vozov sena. Ľudia si v tom čase privyrábali tým, že Bánovčanom obrábali polia, chytali čvíkoty, zbierali huby, lieskovce a rascu, ktoré potom predávali na bánovskom trhu. Posledným vlastníkom Prús bol barón Juraj Sina, ktorý nadobudol bánovské panstvo pred zrušením poddanstva v roku 1835. V rukách jeho potomkov bolo panstvo až do konca feudalizmu a potom ako veľkostatok až do roku 1910, keď ho jeho vnučka Ifigénia de Harcourt rozpredala. S novými kupcami prišli do obce aj noví obyvatelia.

Prusy v 20. storočí až po súčasnosť
Smutné záznamy pochádzajú z prvej svetovej vojny. Zo 114 narukovaných vojakov v bojoch padlo 16, 7 boli ťažko ranený a 17 ľahšie. V Rusku bolo zajatých 30 vojakov. Po vojne sa v obci nachádzalo 63 domov, v ktorých žilo 580 obyvateľov. Druhá svetová vojna si nevyžiadala obete na životoch miestnych obyvateľov. Cez SNP roku 1944 z Prús aktívne bojovali najmä Ján Hučko a Michal Hučko. V období povstania sa v Prusoch neuskutočnili významnejšie akcie, ani prenasledovanie rodín partizánov. Podobne ako z Podlužian, Horných Ozoroviec aj z Prús musela obec dodať pre nemeckú armádu povozy s konským záprahom, na ktorých sa vozili náklady a munícia až k Novým Zámkom. Niektorý sa dostali až na druhu stranu frontu a vrátili sa domov až s oslobodzovacou armádou v apríli 1945. Väčšie zmeny nenastali v obci ani po skončení druhej svetovej vojny. Vo voľbách do Národného zhromaždenia v obci zvíťazila Demokratická strana s 374 hlasmi pre Komunistickou stranou s 29 hlasmi a Stranou slobody s 1 hlasom. Prusy sa od roku 1945 zmenili na nepoznanie. Do roku 1980 vyrástlo v obci 56 nových rodinných domov, ktorých vybavenosť bola na vysokej úrovni. Na elektrickú sieť bola obec pripojená už v roku 1941. V roku 1946 bolo v obci založené potravinové družstvo, ktoré o päť rokov neskôr splynulo s Jednotou – spotrebným družstvom. V priebehu rokov 1945 – 1960 bola v obci dobudovaná cesta na Bažanticu, postavená ohrada okolo MNV a cintorína, uskutočnila sa oprava strechy základnej školy a zavedený bol aj miestny rozhlas. Svojpomocne prostredníctvo akcie „Z" bola v roku 1968 v Prusoch dokončená novostavba dvojpodlažnej budovy kultúrneho domu, v roku 1971 Dom smútku na cintoríne a napokon v roku 1975 dvojpodlažná budova MNV, v ktorej priestoroch sa usporadúvajú svadobné hostiny a rôzne oslavy a tiež sú v budove vyhradené priestory pre miestnu knižnicu a požiarnu zbrojnicu. V obci sa nachádza tiež predajňa potravín a hostinec. Od volieb roku 1976 vznikol v Prusoch MNV pre viac obcí, konkrétne Prusy, Ľutov a Dubnička. V MNV mali obce taký počet poslancov, aký im prislúchal podľa počtu obyvateľov. Plynofikácia obce bola dokončená v roku 1999. V blízkej budúcnosti obec plánuje obnoviť zeleň, splynofikovať miestnu materskú školu, postaviť nový dom smútku, čističku odpadových vôd, zrekonštruovať obecné cesty a chodníky a zaviesť v obci kanalizáciu (15.9.2015, http://www.prusy.sk/view.php?cisloclanku=2008040001).

Vymedzenie územia
Obec Prusy leží v severnej časti Bánovského výbežku Nitrianskej sprašovej pahorkatiny pozdĺž strednej časti ľavostranného prítoku Bebravy. Chotár tvoria treťohorné usadeniny pokryté sprašovými hlinami. Vrámci Bánovského okresu sa obec nachádza v severnej časti. Od okresného mesta sú Prusy vzdialené 3 km poľnou cestou. Po hlavnej ceste je to 6 km. Kataster obce predstavuje 7,51 km2, z toho územie obce zaberá približne 3,8 km2 intravilánu. Kataster obce susedí na juhu s Bánovcami nad Bebravou, zo západu s Podlužanmi, zo severu s Ľutovom, na severovýchode s Dubničkou a na juhovýchode s Hornými Našticami. Prusy sú lokalizované na východnej strane Nitrianskej pahorkatiny. Územie na pahorkovitý charakter s rozmedzím nadmorskej výšky od 215 m n. m. do 220 m n. m. Obec sa nachádza v nadmorskej výške 216 m n. m. (http://www.prusy.sk/view.php?cisloclanku=2008040006, 15.9.2015).

2.2 PRÍRODNÉ POMERY

Geomorfologické pomery

Z prírodného hľadiska je obec súčasťou Podunajskej pahorkatiny, ktorá sa tiahne v smere sever - juh a obec je alokovaná v jej severnej časti. Zo severu do oblasti zasahuje CHKO Strážovské vrchy. Strážovské vrchy tvoria severnú časť územia a sú zastúpene troma oddielmi: Zliechovská hornatina, Nitrické vrchy a Malá Magura. V Zliechovskej hornatine sú vyčlenené samostatne pododdiely Strážov (s najvyšším bodom Strážovských vrchov Strážovom 1 213 m), Belianská vrchovina (s oboma časťami Zliechovská a Belianská kotlina), Javorinka (okrem časti Čičmanská kotlina, ktorá je odvodňovaná Rajčiankou do Váhu), Nitrické vrchy (členia sa na tri pododdiely: Suchý okrem časti Rokošské predhorie a Drieňov s časťou Vestenická brána). Tretí oddiel Malá Magura má jednotný charakter určený kryštalickými horninami. Z južnej časti zasahuje do oblasti pohorie Tríbeč. Kataster obce susedí na juhu s Bánovcami nad Bebravou, zo západu s Podlužanmi, zo severu s Ľutovom, na severovýchode s Dubničkou a na juhovýchode s Hornými Našticami.

Geologické pomery

Oblasť, v ktorej obec leží je súčasťou oblasti Fatransko - tatranskej, subprovincie Vnútorné Západné Karpaty, provincie Záparné Karpaty, podsústavy Karpaty a sústavy Alpsko - Himalájskej. Karpaty sú relatívne mladou geologickou jednotkou, ktorej vývoj prebiehal v posledných 100 miliónoch rokoch alpínskou orogenézou a sú súčasťou mladých pásmových pohorí v Európe, tzv. alpínskeho oblúka, zasahujúceho od severozápadnej Afriky (Atlas) do malej Ázie. Na území Slovenska sú zastúpené prevažne Západné Karpaty a časť Východných Karpát, ktoré pokračujú na územie Ukrajiny. Vývoj Karpatskej sústavy bol až do karbónu podobný vývoju Českého masívu. Starohorné a prvohorné sedimenty vzniknuté v geosynklinálnych moriach boli niekoľkokrát zvrásnené a regionálne premenené na pararuly a svory. Vrásové procesy boli sprevádzané magmatickou činnosťou. V období varískej orogenézy vznikli magmatické telesá žulových hornín. Žulová magma často injikovala okolité ruly a iné kryštalické bridlice a v blízkosti magmatických telies tak vznikli zmiešané horniny - migmatity. Kryštalické bridlice, migmatity a žuly vzniknuté v priebehu varískeho vrásnenia prispeli k čiastočnému spevneniu Slovenského bloku, ktorý tvorí podklad Západných Karpát a vystupuje na povrch v jadrových pohoriach Vnútorných Karpát. Po čiastočnom výzdvihu v oblasti Vnútorných Karpát, vyvolanom varískym vrásnením, došlo koncom prvohôr k rozsiahlemu poklesu tohto územia. Začiatkom druhohôr - triasu, sem začalo prenikať od juhu more, na ktorého dne sa v triase, jure a spodnej kriede usadzovali mocné súvrstvia najmä karbonátových hornín - vápencov, dolomitov a slieňov. Koncom spodnej kriedy more ustúpilo. Sedimentárne súbory boli spolu s podložím na začiatku vrchnej kriedy zvrásnené alpínskym horotvorným procesom. Silným stlačením v smere od juhu na sever boli výplne mezozoických panví zvrásnené do zložitých príkrovov, ktoré sa presúvali od juhu na sever na vzdialenosť 50 - 100 km. Vznikla najstaršia alpínska stavba Západných Karpát, centrálne karpatské jednotky. Na severnom okraji Centrálnych Karpát došlo vo vrchnej kriede k výraznému prehĺbeniu mora a vytvorila sa druhotná geosynklinála, v ktorej sa v období od vrchnej kriedy do oligocénu usadzoval úlomkovitý a ílovitý materiál znesený z okolitých morí. Za stáleho tetonického nepokoja vznikali striedajúce sa súvrstvia zlepencov, pieskovcov a bridlíc - flyš. Tieto sedimenty boli zvrásnené koncom paleogénu a začiatkom neogénu ďalšími fázami alpínskeho vrásnenia. Vytvorili sa znovu príkrovy, ktoré boli presunuté od juhu na sever až do vzdialenosti 35 km. Vzniklo tak flyšové pásmo. Pri vrásnení flyšovej geosynklinály boli znovu zvrásnené i staršie sedimenty na severnom okraji Centrálnych Karpát. Vzniklo tak územie s veľmi zložitou tektonickou stavbou - bradlové pásmo. Začiatkom mladších treťohôr sa na obvode flyšových Karpát vytvorila ďalšia druhotná geosynklinála, v ktorej sa usadzovali štrky, piesky a piesočnaté íly. Medzi flyšovými Karpatmi a Českým masívom vznikla ďalšia stavebná jednotka Západných Karpát - čelná karpatská predhlbeň. Morská sedimentácia však netrvala dlho. Došlo k ústupu mora a koncom miocénu k ďalšej fáze alpínskeho vrásnenia, ktorá spôsobila presunutie časti flyšových Karpát cez čelnú karpatskú predhlbeň. Na vnútornom okraji Karpát sa pri tomto vrásnení vytvorili hlboké zlomy. Pozdĺž ktorých v niekoľkých fázach vystupovala andezitová a ryolitová láva a sypký sopečný materiál. Vznikol oblúk vulkanických pohorí, ktorý sa začína na našom území na západe Pohronským Inovcom, prebieha Maďarskom a končí na východe Vihorlatom a Popričným. Koncom miocénu sa začal výrazne utvárať i reliéf. V najmobilnejších častiach Karpát sa tvorili výrazné poklesové štruktúry - neogénne panvy a vnútrohorské kotliny. Výškové rozdiely medzi horskými pásmami a kotlinami zrejme neboli veľké (najviac 300 m). K výraznejšiemu výškovému rozčleneniu reliéfu došlo až v pliocéne, keď sa pohoria začali dvíhať pozdĺž zlomov a vznikali megaantiklinály. Tieto tektonické pohyby pokračovali i v štvrtohorách a uplatňujú sa výrazne

aj v súčasnej dobe. Horské oblasti sa dvíhajú, nížinné naopak poklesávajú. V pleistocéne sa na vývoji Karpát významne podieľalo i zaľadnenie. Pevninský ľadovec, ktorý zasahoval až k severnému úpätiu Karpát a Sudet prenikol len v oblasti Ostravskej panvy a Moravskej brány a tak neovplyvnil výrazne tvárnosť krajiny (zanechal tu bludné balvany). V starších štvrtohorách sa však v Tatrách, Nízkych Tatrách, v Malej Fatre vytvorili horské ľadovce, ktoré modelovali reliéf v týchto pohoriach. Vznikali skalné štíty, korytovité doliny (trógy), kary, morény a pod.

Na pomerne malom území sa tu strieda niekoľko geologických jednotiek. Dominantným je pásmo jadrových pohorí zastúpené tatrikom, kryštalikom tatrika, neogénnymi sedimentami a v severnej časti fatrikom, ktoré sa mieša s tektonikou tatrika. Pásmo jadrových pohorí zaberá najväčšiu časť povrchu zastúpenú okolitými pohoriami. Od západu na východ sem patria Malé Karpaty, Považský Inovec, Tríbeč, Žiar, Strážovské vrchy. Jadrové pohoria predstavujú veľké antiklinály (megaantiklinály), v osovej časti ktorých je eróziou obnažené jadro kryštalinika a mezozoické súbory vystupujú na krídlach. Okrajové zlomy dodávajú väčšine z nich charakter megaantiklinálnych hrastí. Niektoré jadrové pohoria sú asymetrické, druhohorný pokryv na ich vnútornej strane chýba, bol uťatý zlomom. Jadrové pohoria sú tvorené superponovanými príkrovovými jednotkami tatrika, krížňanským, chočským a strážovským príkrovom. Tatrikum reprezentuje hercýnske kryštalinikum (jadro) so svojím prevažne normálne ležiacim autochtónnym mezozoickým "obalom", prípadne pod ním aj s mladopaleozoickým pokryvom. Tatrikum je najhlbšou obnaženou tektonickou jednotkou centrálnych Karpát. Jednotky tatrického kryštalinika budujú prevažne vyššie metamorfované horniny (ruly, migmatity) a granitoidy, v podradnej miere fylity a telesá amfibolitov. Subtatranské príkrovy sa skladajú takmer výlučne z mezozoických súvrství. Plochu odlepenia najčastejšie predstavovali ílovité bridlice spodného triasu. Príkrovy boli sunuté na vzdialenosť viac než 50 km od juhu na sever, teda z vnútra k vonkajšiemu okraju pohoria. Pôvodne predstavovali rozsiahle doskovité telesá, kĺzajúce sa po takmer rovnom alebo slabo naklonenom podklade. Delíme ich na skupinu spodných, stredných a vrchných subtatranských príkrovov. Skupinu spodných príkrovov reprezentujúcu fatrikum tvorí predovšetkým krížňanský príkrov. Je v podstatnej časti vrásovým príkrovom. Tvoria ho usadeniny triasu (zlepence, kremence, pieskovce, bridlice, vápence a dolomity), jury (vápence) a spodnej kriedy (slienité vápence). Koreňová zóna tohto príkrovu bola situovaná najpravdepodobnejšie v mieste dnešného styku tatrika a veporika, ktorý sa na povrchu premieta ako čertovická línia. Skupinu stredných subtatranských príkrovov zastupujúcu hronikum vo väčšine pohorí tvorí chočský príkrov s viacerými vývojmi. Tvorí ho hlavne komplex triasových súvrství (gutensteinské a weternsteinské vápence, dolomity), v niektorých je bohato zastúpené mladšie paleozoikum (melafýrová séria - sedimenty a vulkanity), ojedinele sa pred eróziou zachovali aj jursko-kriedové sedimenty (krinoidové a hľuznaté vápence a radiolarity). Má charakter strižného príkrovu. Koreňová zóna chočského príkrovu bola situovaná na styku veporika a gemerika. V súčasnosti túto jazvu reprezentuje lubenícko-margecianska línia. Do skupiny vrchných subtatranských príkrovov nazývaných silicikum zaraďujeme takmer výlučne trosky príkrovov zložené z triasových súvrství napr., strážovský príkrov v Strážovských vrchoch (tvoria ho hlavne wettersteinské vápence) a jeho ekvivalenty ako veterlínsky a nedzovský príkrov v Malých Karpatoch.

Pôdne pomery

Alokácia katastra obce na nive rieky Bebrava ovplyvnila pôdne zloženie v obci. Najrozšírenejším pôdnym typom sú tu fluvizeme. Fluvizeme sú mladé, dvojhorizontové A-C pôdy, vyvinuté výlučne z holocénnych fluviálnych, t.j. aluviálnych a proluviálnych silikátových a karbonátových sedimentov (alúviá tokov, náplavové kužele). Sú to pôdy v iniciálnom štádiu vývoja s pôdotvorným procesom slabej tvorby a akumulácie humusu, pretože tento proces je, resp. v nedávnej minulosti bol narušaný záplavami a aluviálnou akumuláciou. Pre fluvizeme je typická textúrna rozmanitosť, rôzna minerálna bohatosť a rôzne vysoká hladina podzemnej vody, s následným vplyvom na vývoj ďalšieho, glejového G-horizontu. Fluvizeme sú pôdy so svetlým, plytkým (tzv. ochrickým) Ao-horizontom zriedkavo presahujúcim hrúbku 0,3 m, ktorý prechádza cez tenký prechodný A/C-horizont priamo do litologicky zvrstveného pôdotvorného substrátu, C-horizontu. V typickom vývoji môžu byť v profile náznaky glejového G-horizontu (glejový oxidačný Go-horizont a glejový redukčno-oxidačný Gro-horizont), čo znamená, že hladina podzemnej vody je trvalo hlbšie ako 1 m. V širšom a užšom okolí obce možno rozoznať niekoľko subtypov fluvizemí:

Fluvizem modálna – FMm:

fluvizem v typickom vývoji, bez ďalších diagnostických horizontov alebo ich náznakov, s výnimkou možných náznakov G-horizontu (Go až Gro-horizont). Tie sa prejavujú v matrici ako hrdzavé škvrny, zhluky až noduly oxidov a hydrooxidov Fe, so zastúpením nad 10%. U Gro-horizontu je popri hrdzavom sfarbení aj zastúpenie výraznej sivej farby ako dôsledok striedania

oxidačných a redukčných procesov v podmienkach periodicky zvýšenej hladiny podzemnej vody. Typická sekvencia pôdnych horizontov: Ao-A/C-C-Go (prípadne až Gro).

Fluvizem kultizemná – FMa:
ako FMm, ale s ornicovým Akp-horizontom, nepresahujúcim hĺbku 0,35 m. Prechod do C-horizontu je ostrý až zreteľný, v dôsledku priorania prechodného A/C-horizontu do ornice. Typická sekvencia: Akp-C-Go (prípadne až Gro).

Fluvizem glejová – FMG:
fluvizem s prítomnosťou glejového redukčného Gr-horizontu v profile v hĺbke 0,5 – 1 m, ako dôsledok dlhodobo pôsobiacej hladiny podzemnej vody v tejto hĺbke. Gr-horizont je v rozsahu nad 90% sivý, sivozelený až sivomodrý, so zastúpením hrdzavej < 10%. Slabšie znaky glejovatenia sa nachádzajú vo všetkých vyšších horizontoch. Typická sekvencia: AoGo-A/CGo-Go-Gro-Gr.

Fluvizem slanisková – FMs:
fluvizem s náznakmi slaniskového S-horizontu (prevažne v A-horizonte). Je to horizont obohatený o ľahko rozpustné soli (0,3 – 1% rozpustných solí pri pH/H2O <8,4) v dôsledku opakovaného kapilárneho zdvihu a následného odparovania silne mineralizovaných podzemných vôd v klimaticky najteplejších oblastiach, kde úhrn výparu prevyšuje zrážky. Vyzrážané soli sú dobre viditeľné na presušenom povrchu pôdnych agregátov. Typická sekvencia: Ao(S)- (ďalej ako iné FM).

Fluvizem slancová – FMc:
fluvizem s náznakmi slancového Bn-horizontu pod ochrickým eluviálnym Aoe-horizontom. Za náznaky Bn-horizontu sa považujú štruktúrne znaky – peptizácia koloidov, zliata štruktúra až náznaky stĺpcovitej štruktúry pôdnych agregátov, plus obsah výmenného Na+ v rozsahu 5 – 15%. Typická sekvencia: Aoe-A(Bn)-A(Bn)/C-CGo (ďalej ako iné FM).

Fluvizeme sú azonálne pôdy, t.j. sú vyvinuté z recentných fluviálnych náplavov v rôznych nadmorských výškach (Obec leží na pravej strane nivy rieky Bebrava na . V horských oblastiach sú prevažne textúrne ľahké a niekedy až extrémne štrkovité a kamenité. Zrnitostné zloženie sa však mení často aj na tom istom alúviu podľa toho, aký materiál prinášajú prítoky potokov a riek. Na agradačných valoch širších alúvií sú vyvinuté vždy fluvizeme modálne ľahké, v depresiách za nimi je sedimentovaný textúrne ťažší materiál, z ktorého sa vyvinuli (aj ako dôsledok vyššej hladiny podzemnej vody) fluvizeme glejové, vo vhodných klimatických a geologicko-geomorfologických podmienkach tiež ostrovy fluvizemí slaniskových a slancových. Pôvodným prirodzeným porastom fluvizemí boli v minulosti lužné lesy a nivné lúky. Skultúrnené fluvizeme majú rôznorodé chemické a fyzikálne vlastnosti. Môžu byť kyslé až alkalické, piesočnaté až ílovité, silikátové, aj karbonátové. Obsah humusu a živín aj napriek svetlosti A-horizontu môže byť najmä na širších alúviách dosť vysoký z dôvodu občasného naplavovania humifikovaných organických látok počas povodní. Naviac sa organické látky nachádzajú aj v podpovrchových horizontoch a vrstvách fluvizemí, kde postupne vyznievajú s hĺbkou. Fluvizeme majú teda rôznu bonitu. Môžu byť veľmi úrodné, ale tiež aj neplodné. Na strednom a južnom Slovensku patria medzi najlepšie zeleninárske pôdy a navyše blízkosť podzemných vôd umožňuje ich zavlažovanie. Na hlbokých hlinitých a ťažších fluvizemiach s podzemnou vodou hlbšie ako 1,5 m sa dobre darí obilninám, technickým plodinám a tiež okopaninám. Piesčitejšie druhy fluvizemí sú po dôkladnej kultivácii vhodné pre pestovanie zeleniny a krmovín, hlavne ďateľovín. Na tieto plodiny možno využiť aj fluvizeme kultizemné glejové. Fluvizeme modálne a kultizemné karbonátové sú pri priaznivých klimatických podmienkach vhodné aj na pestovanie pšenice a jačmeňa, na nekarbonátových varietach fluvizemí možno úspešne pestovať konope a ľan.

Pôdne druhy

Podľa percentuálneho obsahu jednotlivých zrnitostných frakcií sa pôdy triedia na tzv. pôdne druhy. Pre tento účel je zostavených viacero národných i medzinárodných klasifikácii. Pre vyjadrenie zrnitosti pôd sa u nás najviac používa Nováková klasifikácia. Táto triedi pôdy na 7 druhov podľa obsahu hrubého ílu (frakcie pod 0,01 mm). Pozitívom takejto klasifikácie je dobrá zrozumiteľnosť pre užívateľov v praxi. Dovoľuje pomerne presne klasifikovať pôdne druhy už v teréne. Kategorizácia pôdnych druhov podľa obsahu častíc <0,01 mm a zastúpenie pôdnych druhov na poľnohospodárskych pôdach Slovenska je nasledovné:

Kategorizácia pôdnych druhov

Kategória zrnitosti	Obsah častíc < 0,01 mm	Zastúpenie v %
pôdy ľahké	- piesočnaté (0 - 10%) - hlinitopiesočnaté (10 - 20%)	6,4
pôdy stredne ťažké	- piesočnatohlinité (20 - 30%) - hlinité (30 - 45%)	73,2
pôdy ťažké	- ílovitohlinité (45 - 60%)	17,1
pôdy veľmi ťažké	- ílovité (60 - 75%) - íly (> 75%)	3,3

Zdroj: http://www.podnemapy.sk/portal/reg_pod_infoservis/pd/pd.aspx

Zastúpenie pôdnych druhov v okrese v %

	Kategória eróznej ohrozenosti				
	ľahké	stredne ťažké		ťažké	veľmi ťažké
	piesočnaté, hlinitopiesočnaté	piesočnatohlinité	hlinité	ílovitohlinité	ílovité, íly
B. n. Bebravou	0,03	78,92	4,40	15,21	1,45

Trenčiansky kraj	2,28	71,30	7,75	18,14	0,53

Zdroj: http://www.podnemapy.sk/portal/reg_pod_infoservis/pd/pd.aspx

Pôdne typy

Pôdny typ je základnou identifikačnou jednotkou morfogenetickej i agronomickej kategorizácie pôd. Zahŕňa v sebe skupinu pôd charakterizovanú rovnakou stratigrafiou pôdneho profilu, t.j. určitou kombináciou diagnostických horizontov, ako výsledok kvalitatívne špecifického typu pôdotvorného procesu, ktorý sa vyvíjal a vyvíja v rovnakých hydrotermických podmienkach pod približne rovnakou vegetáciou. Pôdne typy sú definované súborom diagnostických horizontov a ich najdôležitejších vlastností získaných dlhodobým vývojom v prírodných podmienkach i kultiváciou. Nižšími kategóriami klasifikačného systému pôd sú subtyp, varieta, forma. Na Slovensku je nasledujúca štruktúra pôdnych typov poľnohospodárskych pôd: (http://www.podnemapy.sk/portal/reg_pod_infoservis/pd/pd.aspx, 10.2.2015):

Zastúpenie pôdnych typov v okresoch a krajoch SR (% z poľnohospodárskej pôdy)

Okres	FM	ČA	ČM	RM	HM	LM	KM	PZ	PG	RA	OM	SK,SC	LI,RN	GL	KT	zrázy
B.n.Bebravou	16,34	-	-	2,57	29,07	18,24	18,90	-	6,09	7,52	-	-	1,02	0,21	-	0,03
TN kraj	17,33	2,49	0,07	1,74	10,43	5,63	37,20	-	6,98	15,09	-	-	0,64	0,19	-	2,21

Zdroj: http://www.podnemapy.sk/portal/reg_pod_infoservis/pt/pt.aspx

Zastúpenie kategórií bodových hodnôt pôd

Pre účely praktickej realizácie poznatkov o produkčnej schopnosti pôd bolo potrebné vykonať integrované hodnotenia vzťahov medzi vlastnosťami pôdno-ekologických jednotiek (BPEJ), faktormi prostredia a dostupnými údajmi o úrodách plodín a tak vytvoriť relevantnú sústavu hodnotenia produkčného potenciálu poľnohospodárskych pôd, ktorá je vyjadrená v 100-bodovej stupnici, (od 100 do 1 BH BPEJ), resp. v príslušných kategóriách. Vyššie bodové hodnoty vyjadrujú vyšší produkčný potenciál pôdy a nižšie naopak nižší produkčný potenciál pôdy (http://www.podnemapy.sk/portal/reg_pod_infoservis/bh/bh.aspx, 5.2.2015).

Zastúpenie kategórií bodových hodnôt pôd (% z poľnohospodárskej pôdy)

Okres	Zastúpenie kategórií bodových hodnôt (%)										Bodová hodnota (body)
	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	
B. n. Bebravou	0,45	0,58	10,91	4,83	13,71	29,31	25,07	14,49	0,64	-	54,94
Trenčiansky kraj	2,25	4,23	24,20	9,59	18,53	17,30	11,71	9,08	1,34	1,76	45,66

Zdroj: http://www.podnemapy.sk/portal/reg_pod_infoservis/pd/pd.aspx

Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj štruktúry pôdneho fondu v obci Prusy od roku 2013.

Výmera územia v ha.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Celk. výmera úz. obce	752,0	752,0	752,0	752,0	752,0	752,0	752,0	752,0	752,0	752,0	752,0
Poľnohosp. pôda - spolu	501,9	501,9	501,8	501,7	501,7	501,5	501,3	501,2	500,9	500,6	500,5
- orná pôda	443,3	443,3	443,3	443,3	443,2	443,1	443,0	443,0	442,8	442,5	442,5
- záhrada	18,8	18,8	18,7	18,6	18,6	18,5	18,4	18,4	18,3	18,3	18,2
- ovocný sad	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
- trvalý trávny porast	39,5	39,5	39,5	39,5	39,5	39,5	39,5	39,5	39,5	39,5	39,5
Nepoľnoh. pôda - spolu	250,1	250,1	250,2	250,3	250,3	250,5	250,7	250,7	251,1	251,4	251,5
- lesný pozemok	174,1	174,1	174,1	174,1	174,1	174,1	174,1	174,1	174,1	174,1	174,1
- vodná plocha	31,3	31,3	31,2	31,2	31,2	31,2	31,2	31,2	31,2	31,2	31,2
- zast. plocha a nádv.	39,1	39,2	39,2	39,3	39,3	39,5	39,6	39,7	40,0	40,1	40,1
- ostatná plocha	5,5	5,6	5,6	5,7	5,7	5,7	5,7	5,7	5,7	6,0	6,0

Zdroj: 20.6.2024, ŠÚ SR, DataCubes,

Štruktúra výmer územia sa v priebehu sledovaného obdobia zmenila málo významne. V roku 2023 boli poľnohospodárske pôdy zastúpené v rozlohe 500,5 ha. Nepoľnohospodárska pôda bola zastúpená 251,5 ha. Lesné pozemky boli v rozlohe 174,1 ha. K najväčším zmenám došlo v prípade ornej pôdy, ktorej výmera klesla na 442,5 ha. K nárastu došlo v prípade zastavaných plôch a nádvorí, ktoré stúpli na 40,1 ha.

Hydrologické pomery

Priamo stredom Prús preteká potôčik Jelešnica, prameniaci pod neďalekým Bradlom. Potok je na celom úseku pretekajúcim obcou regulovaný. Úprava potoka sa uskutočnila po 2. svetovej vojne. Výstavba splnila nielen bezpečnostní účel proti povodniam, ale aj skrášľovací. Jelešnica priteká z Ľutova a za Hornými Ozorovcami sa vlieva do Bebravy. Hydrologickú os územia, v ktorom sa obec nachádza tvorí rieka Bebrava. Bebrava preteká územím okresov Bánovce nad Bebravou a Topoľčany. Je to pravostranný prítok Nitry. Má dĺžku 47,2 km, plochu povodia 634 km² a priemerný prietok 2,3 m³/s v ústí (Práznovce). Pramení v Strážovských vrchoch pod Čiernou horou (863,8 m) v nadmorskej výške cca 630 m n.m. Najprv tečie na juh, prelamuje sa cez krasové územie Sokolie skaly a preteká obcou Čierna Lehota, pod ktorou sa stáča na juhozápad. Ďalej preteká obcou Šípkov a po pripojení ľavostranného Trebichavského potoka sa oblúkom stáča cez obec Slatina nad Bebravou k severozápadu a neskôr k západu. Opúšťa Strážovské vrchy a vteká do Nitrianskej pahorkatiny. Preteká cez obce Krásna Ves a Timoradza, v ktorej zprava priberá Timoradzký potok, pod obcou zľava dva menšie prítoky, spájajúce sa v jednom mieste (221,9 m), ďalej tečie okolo obce Podlužany a pri Horných Ozorovciach sa spája s významným prítokom, pravostranným Machnáčom. Tečie cez Bánovce na Bebravou, na území mesta priberá zľava najprv Jelšinu a Dubničku, potom zprava Svinicu a napokon na južnom okraji mesta (pri Biskupiciach) aj pravostranný Inovec a vzápätí najvýznamnejší prítok Radišu zľava (199,6 m). Ďalej preteká rovinatým územím popri obciach Dolné Naštice a Rybany, na území ktorej priberá zprava Haláčovku, neskôr Livinu pri obci Livina a nasledujú prítoky zľava - Dendeš (Pravotický potok) a Hydina. V záverečnom úseku tečie poza Nadlice, spája sa s Rybianskym kanálom zľava a neskôr ešte s Rajčianskym potokom a Solčianskym potokom (169,8 m) zprava. Pri obci Práznovce sa spája s vodnatejšou Nitrou (169,0 m). Bebrava je vrchovinovo - nížinnou riekou. Z hľadiska ovplyvňovania hydrologického režimu v povodí Bebravy je významná VN Prusy (nachádzajúca sa v katastrálnom území obce), menej významné sú VN Haláčovce, VN Brezolupy a VN Nedašovce. Z vodohospodárskeho hľadiska je severná časť okresu významná ako územie akumulácie podzemných vôd, pričom vodné zdroje nachádzajúce sa v Strážovských vrchoch patria medzi najkvalitnejšie na Slovensku. Na vodovodnú sieť je napojených cca 85 % obyvateľov. Z hľadiska výskytu minerálnych vôd je územie okresu Bánovce n. B. málo priaznivá, jediný geotermálny vrt je využívaný v Bánovciach nad Bebravu v krytej plavárni a otvorenom kúpalisku.

Klimatické pomery

Klímu do značnej miery modifikuje reliéf, expozícia, vegetácia a v neposlednom rade i geologický substrát. Modifikácie sa s ohľadom na rozsah delia na mezoklimatické, mikroklimatické a fytoklimatické (Moravec et al. 1994). Svojim spôsobom sú už vyššie uvedené klimatické oblasti na úrovni mezoklímy, nakoľko vychádzajú hlavne z nadmorskej výšky. Teplotný režim je okrem nadmorskej výšky ovplyvnený aj expozíciou, najmä počas slnečných a bezveterných dní. Vzduch na výslnných svahoch sa ohrieva omnoho viac ako vzduch v dolinách a na svahoch orientovaných od slnka, táto rozdielnosť teplôt je výraznejšia v ostrejších reliéfnych tvaroch (Rokoš, paleogénna až mezozoická časť Suchého) a má významný vplyv na vegetáciu (Duchoň M., 2013, s.19-20). Z hľadiska klimatickogeografických typov patrí územie k typu kotlinovej – horskej klíme a subtypu – teplá klíma. Leto je dlhé, teplé a suché, prechodné obdobie veľmi krátke, s teplou až mierne teplou jarou a jeseňou. Počet letných dní v roku s teplotou 25 °C a viac je 50–60 dní. Zima je krátka, mierne teplá, suchá až veľmi suchá, s trvaním snehovej pokrývky 109 dní. Ročné teplotné priemery dosahujú hodnoty 6-8 °C. Priemerná teplota počas vegetačného obdobia dosahuje hodnotu 12–15 °C. Z dlhodobého hľadiska je územie charakteristické teplejšou jeseňou než jarou. Juh sledovaného územia patrí do teplej klimatickej oblasti (priemerne 50 a viac letných dní za rok s denným maximom teploty vzduchu 25 °C a viac), okrsku T6 teplého, mierne vlhkého s miernou zimou, severovýchodná časť územia patrí do mierne teplej klimatickej oblasti (priemerne menej ako 50 letných dní za rok s denným maximom teploty vzduchu 25 °C a viac, júlový priemer teploty vzduchu 16 °C a viac) okrsku M6 mierne teplého, vlhkého, vrchovinného.

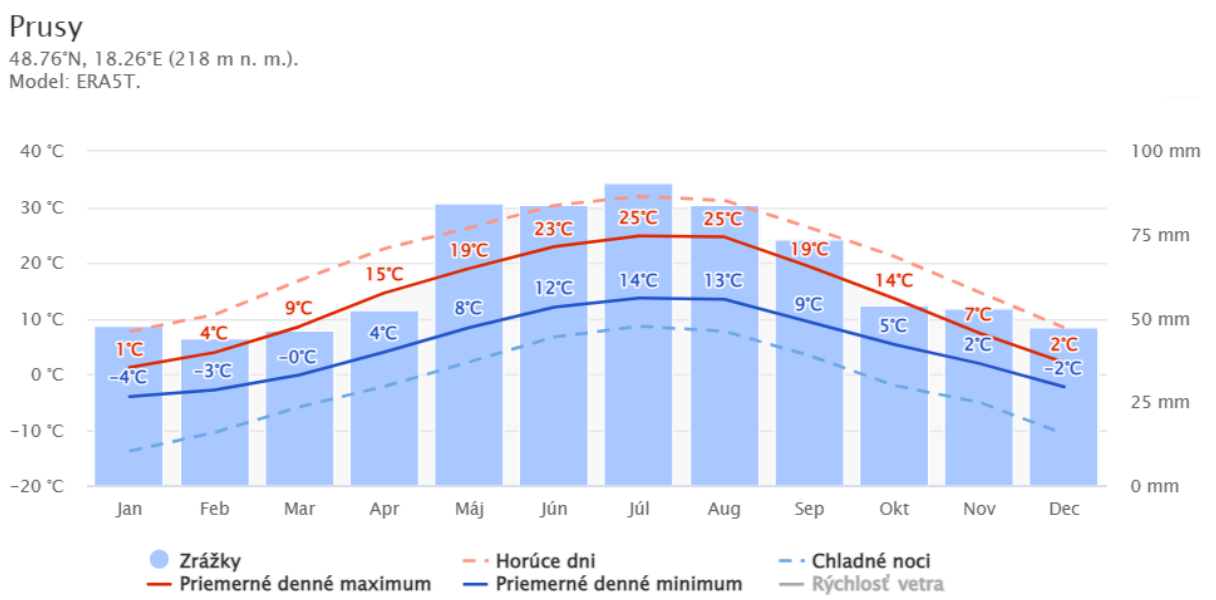

Obrázok: Priemerý úhr zrážok
Zdroj: https://www.meteoblue.com/sk/

Priemerné denné maximum (plná červená čiara) zobrazuje maximálnu teplotu priemerného dňa v každom mesiaci pre obec Prusy. A naopak, "priemerné denné minimum" (plná modrá čiara) zobrazuje priemernú minimálnu teplotu. Horúce dni a studené noci (prerušovaná červená a modrá čiara) ukazujú priemer najhorúcejších dní a najstudenejších nocí v každom mesiaci za posledných 30 rokov.

Z mierne teplej oblasti sem zasahujú dva okrsky. Okrsok mierne teplý, mierne vlhký, vrchovinový zaberá Kšiniansku kotlinu, Rokošské predhorie, okrajové časti Rokoša, okrajové polohy južnej časti Suchého a vyššie polohy Drieňová. Priemerná ročná teplota je 6-8 °C, priemerná teplota v januári -3 až -6 °C, v júli 16-17,5 °C. Priemerné ročné zrážky sú 650-850 mm. Priemerná teplota vo vegetačnom období je 13 °C. Okrsok mierne teplý, vlhký, vrchovinový zaberá väčšinu Suchého, z časti i severnú časť Rokoša. Oproti predchádzajúcemu okrsku sa líši najmä vyššími zrážkovými úhrnmi a väčším počtom dní so zrážkami, je to spôsobené tým, že Nitrické vrchy sú tu v kontakte s ďalšími, lesnatými pohoriami (Malá Magura). Priemerné ročné zrážky sú 700-900 mm. Chladná oblasť zaberá polohy Rokoša a Suchého, približne nad 800 m n. m. Zasahuje sem mierne chladným okrskom. Priemerná ročná teplota je 4-6 °C, priemerná teplota v januári je -5 až -7 °C, v júli 13-16 °C. Priemerné ročné zrážky sú 800-1000 (-1100) mm. Teplota vo vegetačnom období je okolo 12 °C (Duchoň M., 2013, s.19).

Úhrn zrážok v za obdobie 1901-1950

Mesiac	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1-12	4-9
Uhrovec	48	43	47	50	72	79	71	66	63	59	66	59	723	401

Zdroj: Vesecký, 1961

Zrážkové pomery územia charakterizujú minimálne úhrny zrážok od januára do marca (40–50 mm), priemerné úhrny zrážok od augusta do decembra (60–70 mm) a maximálne úhrny zrážok od apríla do júla (80–90 mm). Ročný priemerný úhrn zrážok sa pohybuje okolo 700–800 mm. Potenciálny výpar predstavuje priemerne 700 mm. Prúdenie vzduchu je ovplyvnené terénom, výsledkom čoho je percentuálne prúdenie z kvadrantu severo - severovýchod a z juhovýchodného smeru počas troch štvrtín roka (Žatko, 2007, s.11).

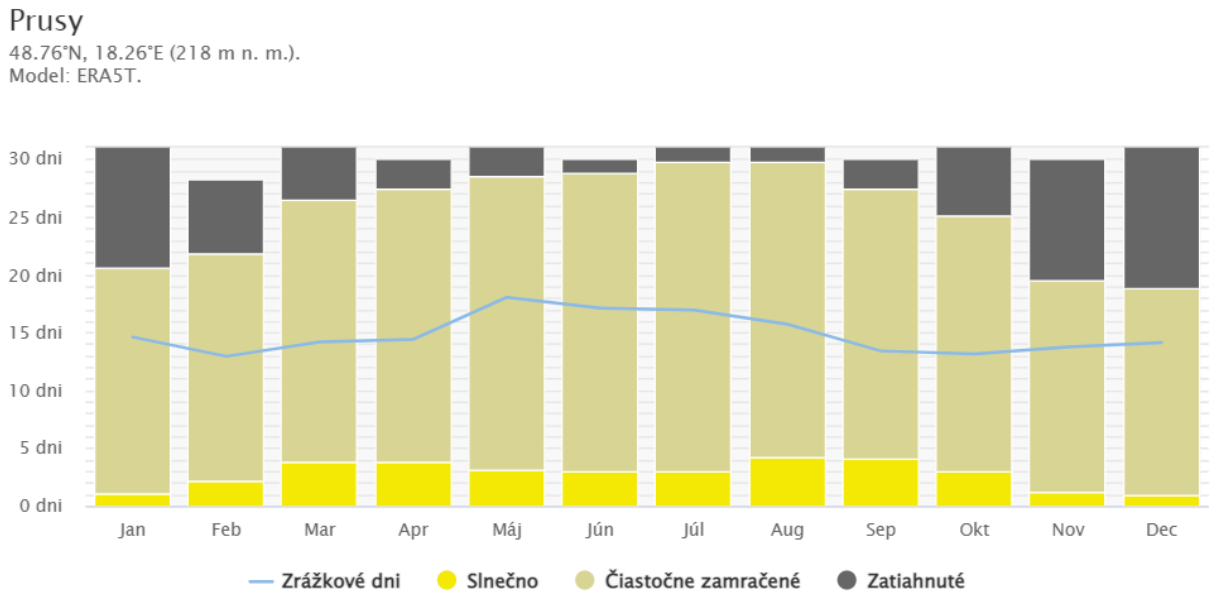

Obrázok: Slnečné, oblačné a daždivé dni v Prusoch
Zdroj: https://www.meteoblue.com/sk/

Diagram najvyššej teploty pre Prusy zobrazuje, koľko dní v mesiaci dosiahne určitú teplotu.

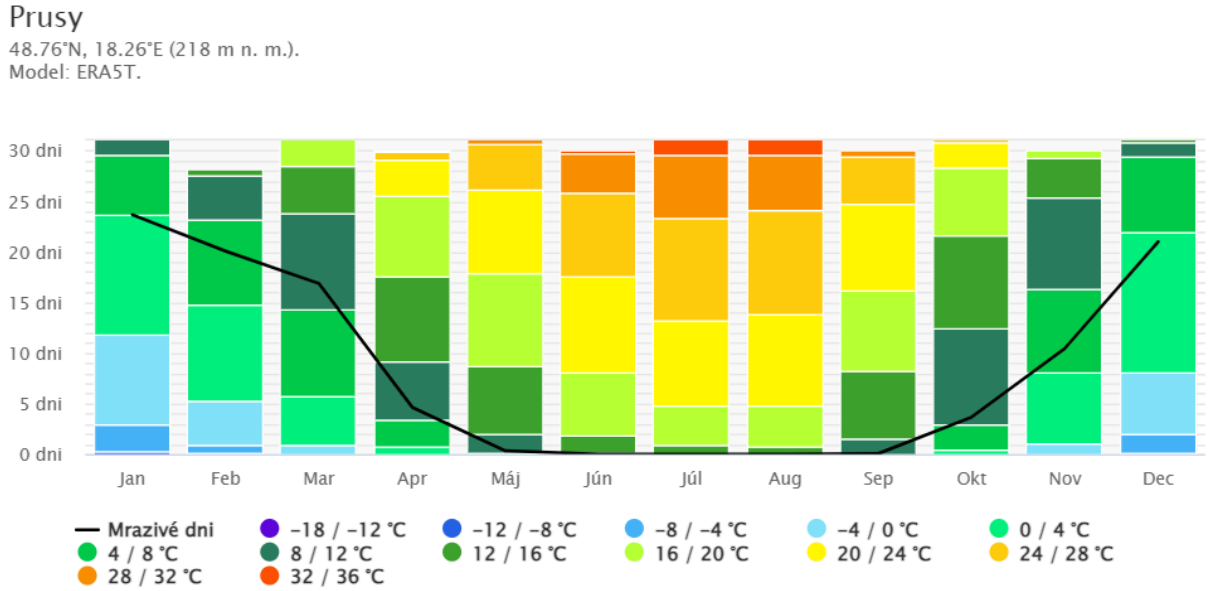

Obrázok: Najvyššie teploty
Zdroj: https://www.meteoblue.com/sk/

Diagram zrážok pre Prusy zobrazuje počet dní v mesiaci, v ktorých spadne isté množstvo zrážok.

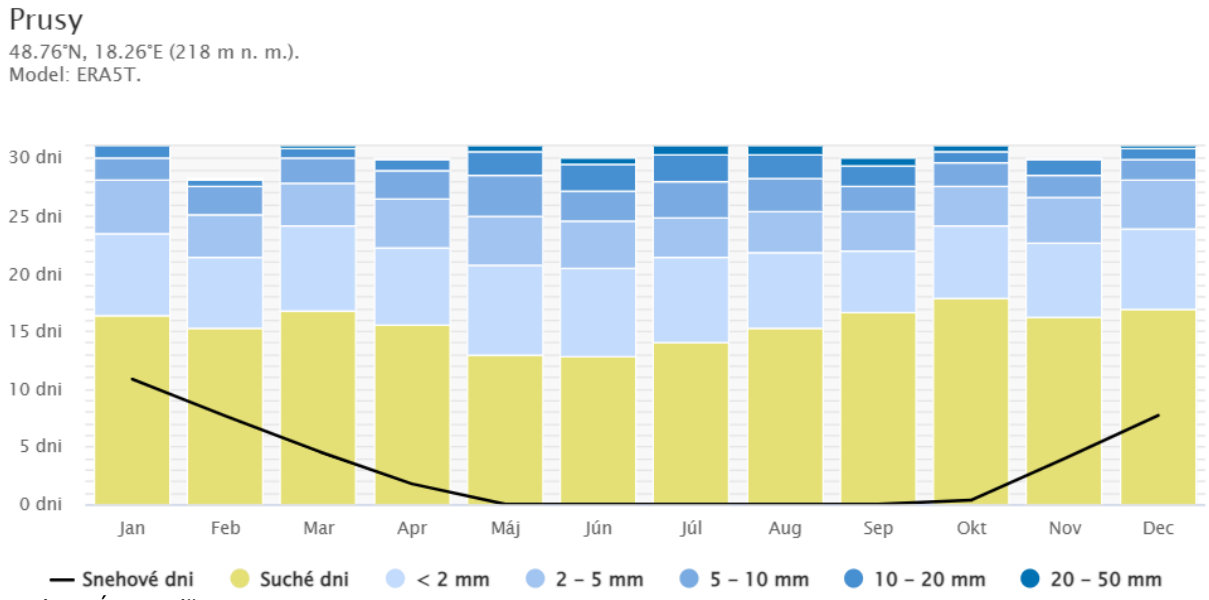

Obrázok: Úhrny zrážok
Zdroj: https://www.meteoblue.com/sk/

Diagram pre obec Prusy prezentuje nasledujúci graf dni v mesiaci, počas ktorých vietor dosahuje určitú rýchlosť.

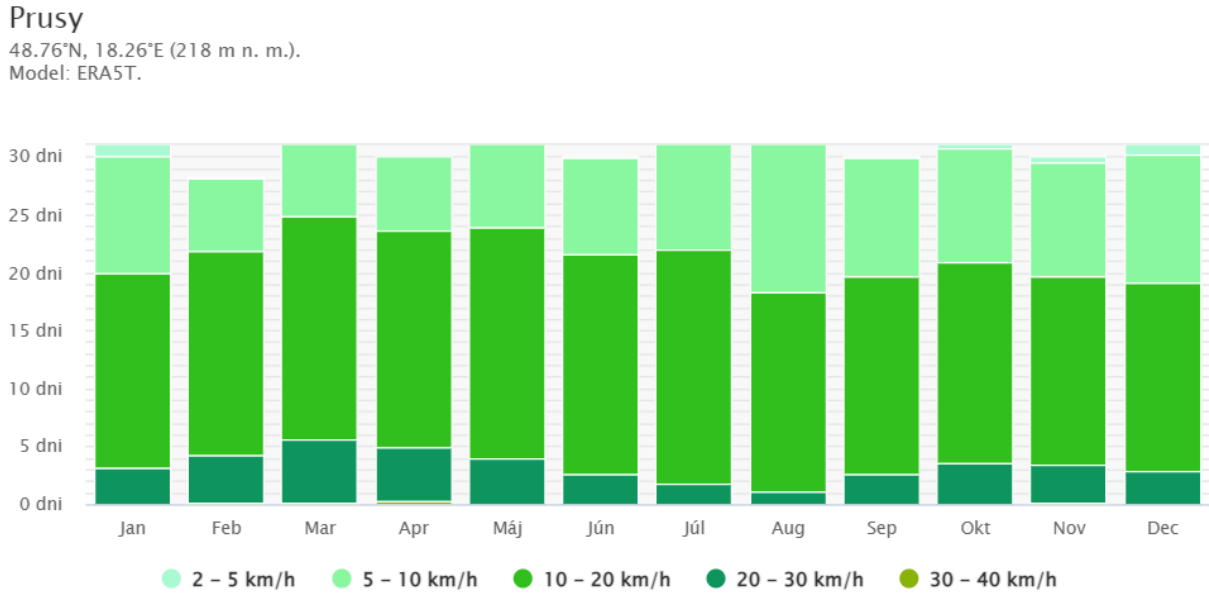

Obrázok: Rýchlosť vetra
Zdroj: https://www.meteoblue.com/sk/

Najviac veterných dní je v mesiacoch marec a apríl.

Rastlinstvo a živočíšstvo

Tunajšia morfologická členitosť podmienila rozšírenie dvoch fytogeografických prvkov: teplomilných a suchomilných druhov panónskych, premiešaných s karpatskými podhorskými až horskými druhmi. Kým na juhu prevládajú zástupcovia panónskej flóry a fauny, najvyššie polohy Strážovských vrchov (Reváň, Rokoš) a Vtáčnika hostia karpatské druhy prealpínske a dealpínske. V údoliach v blízkosti tokov a na vlhkých, podmáčaných miestach sa vyvinuli významné mokraďové spoločenstvá. V predhoriach lemujúcich kotliny, najmä v oblasti južných a juhovýchodných výbežkov Strážovských vrchov, dochádza k výraznému zostepneniu terénov. Na týchto miestach našla uplatnenie suchomilná a teplomilná flóra aj fauna s mnohými ponticko-panónskymi a mediteránnymi druhmi, medzi ktorými sa

nachádza mnoho chránených a ohrozených rastlín aj živočíchov. Z jari sa na dolomitových skalách objavujú fialovoružové kvety poniklecov veľkokvetých, slovenských a prostredných. Suché kamenisté stráne obľubujú: veternica lesná, guľôčka bodkovaná, hmyzovník muchovitý, hmyzovník včelovitý, vstavač purpurový. Ozdobou v letných mesiacoch sú kavyle, najmä druh kavyľ Ivanov. Sinokvet mäkký vystupuje po výslnných skalnatých stráňach západného výbežku Rokoša až do výšky 820 m. Na slnkom prehriatych lesostepných lúkach často vidieť čiernobiele pásikavé ulity slimáka stepného. Z množstva pavúkov sú mimoriadne nápadné dva, dnes chránené druhy: strehúň škvrnitý a stepník červený. Spomedzi teplomilných druhov hmyzu je pozoruhodná dravá modlivka zelená, z rovnakokrídlovcov cikáda viničná a cikáda trnková, z chrobákov májka fialová a roháč veľký, ktorého larvy žijú v starých duboch. Na skalách sa s obľubou vyhrieva jašterica zelená a po stromoch sa pohybuje vyše dvoch metrov dorastajúca užovka stromová. Zo vzácnych vtákov v oblasti hniezdia krakľa belasá, včelárik zlatý, dudok chochlatý a strakoš obyčajný. Podstatnú časť lesov tvoria bučiny, ktoré vystupujú až na hrebene okolitých hôr. Na odlesnených miestach vyšších polôh sa vytvorili svieže horské lúky s porastami žltohlavu najvyššieho a mečíka škridlicovitého. Osobitne výrazne sa vyvinula horská karpatská flóra. Najmä koncom jari tu rozkvitá pestrý koberec kvetov: horcokvet Clusiov, prvosienka holá, soldanelka karpatská, zvonček maličký, kortúza Matthioliho. Vápencové skalné steny poskytujú útočište vzácnemu motýľovi jasoňovi červenookému. Ako glaciálny relikt je viazaný na porasty rozchodníkov, ktoré sú živnou rastlinou ich húseníc. V pomerne zachovaných zvyškoch starých vlhkých bukových lesoch sa udržali aj typické druhy karpatskej lesnej fauny: z bezstavovcov svetielkujúca dážďovka, veľký modrý slimák vrchovský, mnohé druhy ulitníkov. Z množstva druhov hmyzu sú zaujímavé veľkosťou a vzhľadom nápadné horské bystruškovité chrobáky: bystruška zlatá, bystruška horská a bystruška lesklá, ďalej pestrofarebné motýle: jasoň chochlačkový, vidlochvost ovocný, vidlochvost feniklový. Pre staré bučiny je typický fúzač alpský. Z vtákov sa v oblasti vyskytuje ohrozený hlucháň obyčajný, jariabok hôrny, vzácne dravce: orol krikľavý, orol kráľovský, hadiar krátkoprstý. Kyslé chudobné pôdy kryštalického podložia osídľujú typické oligotrofné druhy rastlín. Na otvorených priestranstvách vytvára nízke poliehavé kríčky vres obyčajný, plazivé stonky dlhé až jeden meter má chránený plavúň obyčajný. V údoliach, v blízkosti tokov na vlhkých a podmáčaných miestach sa vyvinuli významné vlhkomilné a mokraďové rastlinné a živočíšne spoločenstvá. Ide o reliktné lokality z doby ľadovej, kde na zamokrených machoviskách rastú prvosienka pomúčená spolu s hmyzožravou tučnicou obyčajnou.

2.3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Obec je elektrifikovaná. Rozvodná sieť plynu je v obci vybudovaná. Obyvatelia sú napojení na verejný vodovod. Obec nemá vybudovanú splaškovú kanalizáciu s ČOV. Dažďová kanalizačná sieť je riešená sporadicky prostredníctvom rigolov popri ceste. Pokrytie mobilných operátorov je nasledovné T - com 70 %, Orange 80 %, O2 a 4ka cca. 70 %. Občania majú v súčasnosti možnosť pripojenia na Internet prostredníctvom DSL, prípadne prostredníctvom mobilných operátorov.

Infraštruktúra	jednotka	súčasný stav	budúci stav
Pošta	ano/nie	nie	nie
Káblová televízia	ano/nie	0	0
Verejný vodovod	pokrytie v %	94,92	100
Verejná kanalizácia dažďová	pokrytie v %	0,00	70
Kanalizačná sieť pripojená na ČOV	pokrytie v %	0,00	100
Rozvodná sieť plynu	pokrytie v %	84,75	100
	DSL	áno	áno
pripojenie na sieť internet	EDGE/UMTS/	áno	áno
	Wi-Fi	nie	nie
verejný internet	ano/nie	nie	áno
verejný prístupový bod	ano/nie	nie	nie
internetová kaviareň	ano/nie	nie	nie
pokrytie signálom Orange	%	80 %	100 %
pokrytie signálom T- com	%	70 %	100 %
pokrytie signálom O2, 4ka	%	70 %	100 %
verejné studne	počet	nie	nie
pramene pitnej vody	počet/výdatnosť	nie	nie
skládka TKO	ano/nie	nie	nie
separovaný zber	ano/nie	áno	áno
zberný dvor pre separovaný zber	ano/nie	nie	áno
kompostovisko	ano/nie	nie	áno
cintorín	počet	1	1

dom smútku	počet	1	1

Zdroj: OcÚ Prusy, 2023

Zásobovanie pitnou vodou

Obec má vybudovaný miestny obecný vodovod s vykrytím 100% územia obce. V prípade ďalšieho rozvoja vodovodnej infraštruktúry treba prihliadať na ďalšie rozvojové potreby obce v súvislosti s výstavbou IBV, prípadne s jej ďalším hospodárskym rozvojom. Okrem uvedeného bude potrebné zabezpečiť pravidelný monitoring vodovodnej siete v záujme zabránenia jej stratovosti. Obec je napojená na skupinový vodovod.

Nasledujúca tabuľka prezentuje vybavenosť bytov a domácností.

Domový fond - vodovod		
typ vodovodu	počet	podiel (%)
v dome - z verejnej siete	1	0,42
v dome - vlastná	3	1,27
mimo domu - z verejnej siete	224	94,92
mimo domu - vlastná	0	0,00
bez prípojky	6	2,54
nezistený	2	0,85
Domy spolu	236	

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2021

Ochranné pásma

- ochranné pásmo vodovodov a kanalizácií v zmysle §19 zákona č. 442/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov: do priemeru DN 500 **1,5 m** na obidve strany od pôdorysného okraja potrubia, priemeru DN500 a viac **2,5 m** na obidve strany od pôdorysného okraja potrubia (navrhované potrubia)

Odvádzanie a zneškodňovanie odpadových vôd

V súčasnom období nie je v obci vybudovaná kanalizačná sieť a ČOV. V súčasnosti je trend riešiť túto situáciu samostatnými domovými čistiarňami. Z prevádzkových skúseností však vyplýva, že kvalita a technologické vybavenie mnohých domových ČOV je na nízkej úrovni a neumožňuje adekvátne čistenie odpadových vôd.

Až 80,93 % domov má vybudovaný septik, prípadne žumpu (191 domov). Vlastnú ČOV majú vybudované 18 domy. Bez kanalizácie je 25 domov.

Domový fond - kanalizácia		
typ kanalizácie	počet	podiel (%)
septik, žumpa	191	80,93
prípojka na kanalizačnú sieť	0	0,00
domáca čistička odpadových vôd	18	7,63
bez kanalizácie	25	10,59
nezistený	2	0,85
Domy spolu	236	

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2021

Ochranné pásma

- ochranné pásmo vodovodov a kanalizácií v zmysle §19 zákona č. 442/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov: do priemeru DN 500 **1,5 m** na obidve strany od pôdorysného okraja potrubia, priemeru DN500 a viac **2,5 m** na obidve strany od pôdorysného okraja potrubia (navrhované potrubia)

Elektrická rozvodná sieť

V súčasnosti je hlavným napájacím bodom pre zásobovanie riešeného územia obce elektrickou energiou je z hľadiska širších územných vzťahov elektrická rozvodňa a transformovňa Rz 110/22 kV v

B. n. Bebravou. Z tejto rozvodne a transformovne sú vyvedené 22 kV distribučné linky smere do obce Prusy. Distribučné vedenia 22 kV slúžia pre rozdelenie elektrickej energie z nadradenej sústavy. Z tohto VN 22 kV vzdušného vedenia sú zrealizované VN 22 kV vzdušné prípojky, pre zásobovanie elektrickou energiou vonkajších stožiarových trafostaníc obce s prevodom 22 kV/0,4 kV. Trafostanice sú pripojené VN 22 kV vzdušnými prípojkami z distribučnej linky. Jednotlivé trafostanice pre zásobovanie obce sú pri súčasnej potrebe elektrickej energie na úrovni DTS na dostatočnej kapacite a ďalší prírastok ich zaťaženia je možný, v prvom rade z kapacitného hľadiska a v druhom rade z prevádzkového hľadiska. Dôležitú úlohu tu taktiež zohráva kapacita prenosových možností VN a NN vedení (dĺžky a prierezy jednotlivých vedení a stupeň ich zaťaženia). Tieto trafostanice slúžia taktiež pre technicko - komunálnu vybavenosť a ich výkonové zaťaženie je premenlivé v závislosti na sezónnosti odberu a ročnom období. Sekundárne rozvody NN sú prevedené systémom napätí 400/230V. Rozvody sú prevedené vonkajšími vzdušným vedeniami NN a to holými vodičmi AlFe na betónových a drevených podperných bodoch spolu s rozvodom verejného osvetlenia, ktorý je prevedený vodičom AlFe.

Ochranné pásma

- ochranné pásmo vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia v zmysle zákona č. 656/2004 Z. z., § 36 vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na vedenie od krajného vodiča pri napätí:
- od 1 kV do 35 kV vrátane: 1. pre vodiče bez izolácie 10 m, v súvislých lesných priesekoch 7 m,
- pre vodiče so základnou izoláciou 4 m, v súvislých lesných priesekoch 2 m, 3. pre zavesené káblové vedenie 1 m
- od 35 kV do 110 kV vrátane 15 m
- od 220 kV do 400 kV vrátane 25 m
- v ochrannom pásme vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia a pod elektrickým vedením je zakázané:
  - zriaďovať stavby, konštrukcie a skládky
  - vysádzať a pestovať trvalé porasty s výškou presahujúcou 3 m
  - vysádzať a pestovať trvalé porasty s výškou presahujúcou 3 m vo vzdialenosti 2 m od krajného vodiča vzdušného vedenia s jednoduchou izoláciou
  - uskladňovať ľahko horľavé alebo výbušné látky
  - vykonávať činnosti ohrozujúce bezpečnosť osôb a majetku
  - vykonávať činnosti ohrozujúce elektrické vedenie a bezpečnosť a spoľahlivosť prevádzky sústavy
  - vysádzať a pestovať trvalé porasty s výškou presahujúcou 3 m vo vzdialenosti presahujúcej 5 m od krajného vodiča vzdušného vedenia možno len vtedy, ak je zabezpečené, že tieto porasty pri páde nemôžu poškodiť vodiče vzdušného vedenia
- vlastník pozemku je povinný umožniť prevádzkovateľovi vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia prístup a príjazd k vedeniu a na tento účel umožniť prevádzkovateľovi udržiavať voľný pruh pozemkov (bezlesie) v šírke 4 m po oboch stranách vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia (táto vzdialenosť sa vymedzuje od dotyku kolmice spustenej z vonkajšej strany nadzemného elektrického vedenia na vodorovnú rovinu ukotvenia podporného bodu)
- ochranné pásmo zaveseného káblového vedenia v zmysle zákona č. 656/2004 Z. z., § 36 vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na vedenie od krajného vodiča pri napätí od 35 kV do 110 kV vrátane je 2 m
- ochranné pásmo vonkajšieho podzemného elektrického vedenia v zmysle zákona č. 656/2004 Z. z., § 36 vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách krajných káblov vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na toto vedenie od krajného kábla:
  - 1 m pri napätí do 110 kV vrátane vedenia riadiacej regulačnej a zabezpečovacej techniky
  - 3 m pri napätí nad 110 kV
- v ochrannom pásme vonkajšieho podzemného elektrického vedenia a nad týmto vedením je zakázané:
  - zriaďovať stavby, konštrukcie, skládky, vysádzať trvalé porasty a používať osobitne ťažné mechanizmy
  - vykonávať bez predchádzajúceho súhlasu prevádzkovateľa elektrického vedenia zemné práce a iné činnosti, ktoré by mohli ohroziť elektrické vedenie, spoľahlivosť a bezpečnosť prevádzky, prípadne sťažiť prístup k elektrickému vedeniu
- ochranné pásmo elektrickej stanice vonkajšieho vyhotovenia v zmysle zákona č. 656/2004 Z. z., § 36:
  - s napätím 110 kV a viac je vymedzené zvislými rovinami, ktoré sú vedené vo vodorovnej vzdialenosti 30 m kolmo na oplotenie alebo na hranicu objektu elektrickej stanice
  - s napätím do 110 kV je vymedzené zvislými rovinami, ktoré sú vedené vo vodorovnej vzdialenosti 10 m kolmo na oplotenie alebo na hranicu objektu elektrickej stanice
  - s vnútorným vyhotovením je vymedzené oplotením alebo obostavanou hranicou objektu elektrickej stanice, pričom musí byť zabezpečený prístup do elektrickej stanice na výmenu technologických zariadení
- v ochrannom pásme elektrickej stanice je zakázané vykonávať činnosti, pri ktorých je ohrozená bezpečnosť osôb, majetku a spoľahlivosť a bezpečnosť prevádzky elektrickej stanice (ÚPD M.,2008).

Zásobovanie plynom

Obec je plynofikovaná. Hlavným distribučným plynovodom je VTL plynovod s maximálnym prevádzkovým tlakom 40 bar., ktorý prechádza okresným mestom Bánovce nad Bebravou. Ide o

plynovod s DN 200 PN a 2,5 MPa. Tento sa po cca. 13,5 km napája na diaľkový VTL plynovod s DN 300 a 2,5 MPa prepájajúcich mesto Nitra s mestom Partizánske.

Domový fond - zásobovanie plynom		
plynofikácia	počet	podiel (%)
áno	200	84,75
nie	34	14,41
nezistené	2	0,85
Domy spolu	236	

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2021

Zásobovanie teplom

Zásobovanie teplom je decentralizované do malých domových a individuálnych kotolní, časť bytov je vykurovaná pecami. Za rozvojový zámer považujeme kvalitatívnu zmenu používaného paliva. V súčasnosti sa na vykurovanie obytných domov z väčšej miery využíva zemný plyn naftový. Pri riešení spôsobu zásobovania teplom v riešenom území bude potrebné vychádzať z prioritných funkcií obce, ktorými sú obytná funkcia a rekreácia. Zachovanie čistoty ovzdušia v celom území si vyžaduje použitie ušľachtilých médií akými je elektrická energia. Postupne je potrebné nahradiť všetky zdroje tepla so spaľovaním tuhého paliva novou technológiou, ktorá využíva ekologické druhy palív. Prechod na využívanie energií nezaťažujúcich životné prostredie však obmedzený, nakoľko ekonomická situácia obyvateľstva neumožňuje využívať v plnej miere na vykurovanie elektrickú energiu a zemný plyn.

Miestny rozhlas

Rozhlasová ústredňa je umiestnená v budove obecného úradu. Od budovy OU je signál vedený vzduchom do tzv. hniezd na stĺpoch NN, na ktorých sú upevnené reproduktory. Vedenie miestneho rozhlasu je vedené pozdĺž miestnych komunikácií. Pre nové zastavané časti sa vybuduje nové vedenie miestneho rozhlasu. Vedenie sa uloží v zemi a pre umiestnenie reproduktorov sa využijú osvetľovacie stožiare, alternatíva je bezdrôtový rozhlas.

Televízia

V obci je príjem televízneho signálu Slovenskej televízie zabezpečovaný televíznym prekrývačom DVB. Signál ku koncesionárom sa dostáva na kvalitnej digitálnej úrovni. Kvalitný príjem signálu je možný zriadením kábelovej televízie s prijímacím zariadením, ktorú nemá obec vybudovanú.

Telekomunikácie

Po telekomunikačnej stránke prislúcha obec do primárnej oblasti B. n. Bebravou s digitálnou telefónnou ústredňou HOST B. n. Bebravou. Z kábla prístupovej siete OOK sú prevedené účastnícke rozvody miestnej telefónnej siete (MTS). Telefónne rozvody (MTS) sú papršlekovite rozvetvené do riešeného územia obce a to vzdušnými rozvodmi metalickými káblami na drevených podperných bodoch do jednotlivých účastníckych rozvádzačov (ÚR). Časť miestnej telefónnej siete je zakáblovaná metalickými káblami vedenými popri hlavných prístupových komunikáciách. V súčasnosti obec disponuje len analógovou telefónnou ústredňou, čo značne obmedzuje rozvoj obce po jej informačno - komunikačnej stránke. Rozvojové ciele stanovené telekomunikačným projektom kladú dôraz na digitalizáciu ústrední a budovanie trasy diaľkových optických káblov DOK a OOK a SDH technológiu aj v tejto najnižšej úrovni siete. Týmto sa okrem iného vytvoria predpoklady pre splnenie strategických cieľov ST (optika bližšie k zákazníkom, vyššia kvalita a sortiment služieb, vytvorenie predpokladov pre poskytovanie multimediálnych služieb). Poskytovanie náročnejších služieb, ako je DSL a dátová komunikácia čo vyžaduje budovanie kruhovej typológie, čím sa zabezpečí vyššia spoľahlivosť pripojenia vzdialených jednotiek ku svojim „materským" riadiacim ústredniam (HOST B. n. Bebravou). Rozvoj mobilnej telekomunikačnej siete zabezpečujú v súčasnosti dvaja operátori a to Orange Slovensko, a.s. Bratislava a spoločnosť T-mobile. Tieto spoločnosti majú po území Slovenska rozmiestnené svoje základňové, prenosové a centrálne stanice podľa vlastných navrhnutých koncepcií rozvoja týchto spoločností, za pomoci ktorých zabezpečujú pre svojich užívateľov pokrytie signálom GSM v pásme 900 a 1800 MHz. Územie obce je pokryté signálom GSM na 80 % spoločnosťou Orange, podobne je to aj so signálom spoločnosti T – com, 4ka a O2 (70 %).

Pošta – V obci sa nenachádza prevádzka Slovenskej pošty, ktorá sídli v budove obecného úradu.

Ochranné pásma

ochranné pásma telekomunikačných vedení, zariadení a objektov verejnej telekomunikačnej siete v zmysle Zákona o elektronických komunikáciách č. 610/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov (ÚPD M.,2008).

Verejné osvetlenie

Osvetlenie ciest, komunikácií a verejných priestranstiev je vybudované 131 ks LED svietidlami, ktoré sú pomocou výložníkov uchytené na podperných bodoch vzdušnej sekundárnej siete NN (centrálna časť). Ovládanie VO je centrálne prostredníctvom impulzných káblov z RVO pri transformátorových staniciach. Pre ďalšiu výstavbu je potrebné budovať verejné osvetlenie LED technológiou, resp. inou energeticky efektívnou technológiou, ktoré budú upevnené na bezpäticových osvetľovacích stožiaroch. Rozvod medzi svietidlami je káblom CYKY 4B x 10 mm2 , uloženým na stĺpoch NN.

Ochrana pred povodňami a správa povodí

Na toku Jelešnica v rámci k. ú. Prusy je vybudované čiastočne regulované koryto s cieľom ochrany intravilánu pred veľkými vodami. Pri jednotlivých úpravách toku mimo intravilán sa navrhuje v rámci riešenia zachovať prírodný charakter koryta a brehových porastov so snahou zabezpečenia funkčnosti a skvalitnenia životného prostredia. Na toku je potrebné zabezpečiť pravidelné odstraňovanie nánosov, opravy poškodených brehov a ošetrovanie brehových porastov.

Ochranné pásma

- obojstranné ochranné pásmo pobrežných pozemkov v zmysle ustanovení §49 zákona č. 364/2004 o vodách: **10 m** od vzdušnej päty, respektíve brehovej čiary miestnych tokov z dôvodov vykonávania činnosti správcu toku. Do tohto územia nie je možné umiestňovať technickú infraštruktúru, žiadame pevné stavby ani súvislú vzrastlú zeleň. Toto územie nie je možné poľnohospodársky obhospodarovať. Musí byť zachovaný prístup mechanizácie správcu vodného toku a povodia k pobrežným pozemkom z dôvodu údržby a kontroly. Všetky prípadné križovania inžinierskych sietí s vodným tokom musia byť riešené podľa STN 73 6822 – Križovanie a súbehy vedení s vodnými tokmi a akékoľvek stavebné aktivity v ochrannom pásme tokov musia byť prerokované so správcom toku a povodia.

Pri návrhu investícií je potrebné rešpektovať ustanovenia § 49 zákona č. 364/2004 Z. z.vodách a vyhlášky č. 211/2005 Z. z.. Všetky prípadné križovania inžinierskych sietí s vodnými tokmi musia byť riešené podľa STN 73 6822 „Križovania a súbehy vedení s vodnými tokmi". (ÚPD M.,2008).

Civilná ochrana obyvateľstva

V obci v súčasnosti nie sú vybudované nijaké väčšie špeciálne zariadenia v súvislosti s civilnou ochranou. Ukrytie obyvateľov je riešené formou jednoduchých úkrytov budovaných svojpomocne. Väčšia časť objektov v obci je podpivničená, pivničné priestory slúžia pre ukrytie obyvateľstva. V rámci navrhovaných rozvojových plôch určených pre obytnú výstavbu sa ukrytie obyvateľstva bude riešiť v pivničných priestoroch obytných objektov, príp. zariadení občianskej vybavenosti.

Požiarna ochrana

Obec má fungujúci dobrovoľný Obecný hasičský zbor, ktorý plní úlohy súvisiace so zdolávaním požiarov a vykonávaním záchranných prác pri živelných pohromách a iných mimoriadnych udalostiach. V prípade požiaru slúži zásahová jednotka z B. n. Bebravou. Zariadenie dobrovoľného hasičského zboru so základnou technikou hasičského zboru sa nachádza v centrálnej časti obce v blízkosti obecného úradu. Súčasné priestory vyhovujú.

Odvádzanie dažďových vôd

V obci nie je vybudovaná samostatná dažďová kanalizácia. Obec má vybudované provizórne ochranné technické zariadenie pre odvádzanie dažďových povrchových vôd a to otvorené rigoly pozdĺž miestnych komunikácií. Dažďové vody stekajúce z vyššie položených terénov širšieho okolia obce, i v samotnej obci sú zachytávané systémom týchto odvodňovacích rigolov a následne odvádzané do recipientu potoka Jelešnica.

Cintoríny

Pochovávanie na území obce sa realizuje len na cintoríne. V obci sa územie akceptuje ako jeden pochovávací obvod. Nachádza sa tu 1 cintorín s domom smútku. Do priestorov cintorína sa navrhuje umiestnenie kontajnerov menšieho typu, s ktorým by neboli problémy pri odvoze (využitie traktora). V cintorína sa odporúča realizovať výsadba estetickej parkovej zelene a rekonštrukciu a dostavba chodníkov. Obec neplánuje rozšírenie plochy cintorínov.

Ochranné pásma

- ochranné pásmo cintorína (pohrebiska) v zmysle Zákona č. 470/2005 Z. z. o pohrebníctve a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov – 50 m – v ochrannom pásme sa nesmú povoľovať ani umiestňovať budovy – šírka ochranného pásma pohrebiska 50 m sa nevyžaduje pre pohrebiská zriadené pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 470/2005 Z. z. t.j. pred 1.11.2005 (ÚPD M.,2008).

2.4. DOPRAVA

Modernizáciou a rozvojom dopravnej infraštruktúry v obci a jej okolí dochádza k vytváraniu vhodných podmienok na kvalitný život jej obyvateľov. Rovnako vzrastajú možnosti na príliv investícií, ktoré si nevyhnutne vyžadujú kvalitnú cestnú sieť. Z hľadiska enviromentálneho dochádza prvotne k negatívnym účinkom (napr. záber pôdy), druhotne však, po jej uvedení do prevádzky, prispieva k znižovaniu negatívnych vplyvov dopravy na životné prostredie. Kvalitnejšie technické parametre ciest prispievajú k plynulosti dopravy, tie isté úseky sú prekonávané za kratší čas, čím sa skracuje jazdná doba. Cestný dopravný systém sprostredkúva dopravné vzťahy, ktoré svojou úrovňou a dopravným významom presahujú sídelnú úroveň. Priemet týchto dopravných vzťahov do územia možno hodnotiť z pohľadu väzieb širšieho územia k sídlu.

Štátne komunikácie

Cestná sieť v okolí obce je, podľa charakteru, delená na štátne cesty a miestne komunikácie ktoré obhospodaruje a spravuje obecný úrad Prusy. Štátne cesty sú podľa správneho členenia rozdelené na I., II., III. triedy. Región je napojený na medzinárodné cestné ťahy I/61 (E 75) s napojením na Rakúsko, Poľsko a Maďarsko. Medzinárodná cesta E 75 spája svevero - južne Bratislavu - Žilinu a sekundárne medzinárodnú cestu E 50 v smere východ - západ od Ukrajiny cez Košice - Žilinu - Považskú Bystricu - Trenčiansku Teplú - Drietomu po Českú republiku. V smere sever-juh je časť regiónu napojená na medzinárodný cestný ťah E 50 a E 571 (hlavná cesta I/64 Žilina - Prievidza - Nitra). Celková dĺžka komunikácií v obci je cca. 7 km. Z toho cca. 5,5 km predstavujú štátne cesty III. triedy, ktoré tvoria celkovo 2 urbanizačné osy obce a prepájajú ju zároveň s obcami Ľutov na severe, obcou Dubnička. V dôsledku zlých poveternostných vplyvov a nadmerného využívania bude v krátkom období potrebná ich čiastočná, v dlhšom časovom horizonte komplexná rekonštrukcia. Najbližšia obec v severnom smere je obec Ľutov, v smere na nápad je to obec Podlužany a v smere na juh okresné mesto Bánovce nad Bebravou. Od obce je vzdialené 3 km po ceste III. triedy.

Miestne komunikácie - Komunikácie obslužné tr. C2, C3 a D1

Miestne a účelové komunikácie tvoria doplňujúcu dopravnú sieť v obci. Takmer v celom rozsahu sa pripájajú na hlavnú dopravnú os a svojím charakterom obslužných komunikácií zabezpečujú spolu s upokojenými ulicami prístup takmer ku všetkým jestvujúcim objektom. Celú cestnú sieť v intraviláne i v extraviláne katastrálneho územia doplňajú lesné a poľné cesty spevnené a nespevnené. Komunikácie v rozvojových lokalitách budú pozostávať z nových účelových a obslužných komunikácií a ostatných miestnych komunikácií upokojených. U jestvujúcich komunikácií obojsmerných je potrebné dodržať minimálnu šírku jazdného pruhu 2,75 m, t.j. celkovú šírku vozovky min. 5,5 m. Novonavrhované miestne obslužné komunikácie budú zrealizované vo funkčnej triede C2, C3 a D1 v kategórií MO a MOU, 6,5/40, MO 4,5/30. U komunikácií, kde priestorové pomery nedovoľujú cestu upraviť na požadovanú šírku pre obojsmerné komunikácie alebo svojím charakterom nevyžadujú rekonštrukciu (ulice na konci zástavby), je nutné preradenie do kategórie upokojených komunikácií funkčnej triedy D1 potrebnej šírky, s patričným dopravným značením s prednosťou chodcov (20 km/hod.) – obytná zóna. V prípade zaslepenia trás je na ich konci nutné dodržať obratiská v zmysle platných noriem V samotnej obci sú miestne komunikácie šírky od 3,0 m do 6,0 m s asfaltovým krytom v kategórii MO 6,5/30. Sú z väčšej časti opravené. V novonavrhovaných lokalitách sú komunikácie riešené v kategórii MO 6,5/40, alebo MO 6,5/30. Upokojené komunikácie sú riešené v kategórii MOU 4,5/30.

Hromadná doprava

Obyvatelia majú možnosť využiť dopravné služby autobusovými prímestskými linkami smerom na mesto Bánovce nad Bebravou denne. Intenzita autobusovej dopravy je vyššia v pracovných dňoch. V dňoch pracovného pokoja je intenzita dopravy nepostačujúca, hlavne z hľadiska potrieb rozvoja cestovného ruchu. V obci sú budované 2 zastávky SAD.

Železničná doprava
Železnica nadregionálneho charakteru prechádzajúca cez oblasť v smere Bratislava - Košice spája región s medzinárodnými železničnými dráhami. Ďalšou železničnou traťou je medzinárodná tepna Česká republika/Slovenská republika hranica - Púchov - Žilina - Košice - Slovenská republika/Ukrajina hranica. Spojenie s Českou republikou je taktiež realizované železnicou Nové Mesto nad Váhom - Veselí n/M a Trenčianska Teplá - Brno. Keďže intravilánom obce železničná trať neprechádza, obyvatelia majú možnosť využiť vlakové spojenie jedine okresné mesto Bánovce nad Bebravou, kadiaľ prechádza železničná trať č. 143 (železničná stanica, ktorú obyvatelia obce môžu využiť sa nachádza v časti mesta zvanej Horné Ozorovce). Z hľadiska denného režimu premávajú vlaky hlavne v skorých ranných hodinách a popoludňajších hodinách. Hustota vlakového spojenia smerom na krajské mesto Trenčín je rovnaká aj v dňoch pracovného pokoja.

Letecká doprava.
Kraj nemá medzinárodné letisko. Pôvodne vojenské letisko je vybudované priamo v Trenčíne. Dnes toto letisko zabezpečuje cargo a charterové lety. Naviac, športové letiská sú v mestách Partizánske, Prievidza a Slávnica, ktoré môžu byť v budúcnosti upravené na malé dopravné letiská. Medzinárodné lety sú povoľované na letisko Prievidza.

Nemotoristická doprava
Sieť nemotoristických komunikácií tvorí sieť chodníkov, ktoré sú pozdĺž hlavnej dopravnej trasy (cesta III. triedy) v obci vybudované len čiastočne, resp. vôbec. Miestne komunikácie napájajúce sa na cestou III. triedy chodníky vybudované nemajú. Najviac frekventovanými miestami sú okolie obecného úradu, kostola a cintorína, v miestach maloobchodného predaja a zastávok hromadnej automobilovej dopravy, ktoré je potrebné v rámci rozptylových plôch a bezbariérových trás doplniť a patrične upraviť. Vo všetkých rozvojových lokalitách je potrebné vybudovať nové chodníky v súlade s STN. V nových lokalitách IBV je možné budovať chodníky jednostranne. Všetky chodníky a spevnené plochy vrátane ich križovania s trasami motorovej aj nemotorovej dopravy musia byť riešené tak, aby zabezpečovali bezpečný pohyb pre osoby so zníženou schopnosťou pohybu a orientácie. V zastavanom území tak ako to dovoľujú šírkové pomery v území, sú navrhované jednosmerné cestičky pre cyklistov pozdĺž existujúcich miestnych komunikácií smerujúcich zo stredu obce – obecný úrad, pokračujúc smerom k cieľom v prírode, v okolí obce.

Parkovanie
V súčasnosti sú v obci čiastočne vybudované parkovacie miesta pri objektoch občianskej vybavenosti – obchodné jednotky a obecný úrad. V budúcnosti je potrebné parkoviská riadne vymedziť a vyznačiť odstavné státia. Statická doprava v sebe zahŕňa nielen umiestnenie vozidla mimo jazdné pruhy komunikácie po dobu návštevy, nákupu (krátkodobé parkovanie, do 2 hod.), či zamestnania (parkovanie dlhodobé, nad 2 hod., v obci zastúpené pomenej vzhľadom na skutočnosť, že hlavný pracovný trh sa nachádza mimo územia obce), ale aj v čase kedy sa vozidlo nepoužíva (odstavenie vozidla). Parkovanie v obci je v súčasnosti organizované v dvoch formách, jednou je parkovanie mimo jazdných pruhov, ale na vozovke, druhou je parkovanie na vyhradených parkovacích plochách (obecný úrad, obchodné jednotky). Odstavenie vozidiel sa zabezpečuje, v prípade individuálnej bytovej zástavby na vlastnom pozemku, buď v jednotlivo stojacich, alebo vstavaných garážach, alebo mimo vlastného pozemku.

Cyklistická doprava.
V obci nie sú vybudované samostatné cyklistické ani cykloturistické trasy. Cyklistické trasy je potrebné vybudovať v obci v súbehu s chodníkmi, pokiaľ to priestorové podmienky umožnia.

2.5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Zákon NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny (v znení č. r1/c48/2003 Z. z., 525/2003 Z. z., 205/2004 Z. z., 364/2004 Z. z., 587/2004 Z. z., 15/2005 Z. z., 479/2005 Z. z., 24/2006 Z. z., 359/2007 Z. z., 454/2007 Z. z., 515/2008 Z. z., 117/2010 Z. z., 145/2010 Z. z., 408/2011 Z. z., 180/2013 Z. z., 207/2013 Z. z., 311/2013 Z. z., 506/2013 Z. z., 35/2014 Z. z., 198/2014 Z. z., 314/2014 Z. z., 324/2014 Z. z., 91/2016 Z. z., 125/2016 Z. z., 240/2017 Z. z., 177/2018 Z. z., 284/2018 Z. z., 310/2018 Z. z., 150/2019 Z. z., 221/2019 Z. z., 356/2019 Z. z., 356/2019 Z. z.,

74/2020 Z. z., 6/2022 Z. z., 377/2022 Z. z.) legislatívnou formou zabezpečuje zachovanie rozmanitosti podmienok a foriem života na Zemi, vytvorenie podmienok na trvalé udržanie, obnovovanie a racionálne využívanie prírodných zdrojov, záchranu prírodného dedičstva, charakteristického vzhľadu krajiny a udržanie ekologickej stability. Vymedzuje územnú a druhovú ochranu a ochranu drevín.

Katastrálne územie obce Prusy tvorí z hľadiska prírodných hodnôt a ekologickej stability krajiny štyri zhruba homogénne pásma. Prvým je kompaktné pásmo ornej pôdy, vodné plochy, pásmo listnatých lesov a pásmo obytnej zóny obce.

Obec v hierarchii predstavuje najnižší, ale základný prvok ochrany prírody. Potreba napĺňať enviromentálne ciele vyplýva aj zo samotnej alokácie obce. Zákon NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení n. predpisov legislatívnou formou zabezpečuje zachovanie rozmanitosti podmienok a foriem života na zemi, vytvorenie podmienok na trvalé udržanie, obnovovanie a racionálne využívanie prírodných zdrojov, záchranu prírodného dedičstva, charakteristického vzhľadu krajiny a udržanie ekologickej stability. Vymedzuje územnú a druhovú ochranu a ochranu drevín.

Ochrana prírody

Natura 2000 je názov sústavy chránených území členských krajín Európskej únie a hlavným cieľom jej vytvorenia je zachovanie prírodného dedičstva, ktoré je významné nielen pre príslušný členský štát, ale najmä pre EÚ ako celok. Táto sústava chránených území má zabezpečiť ochranu najvzácnejších a najviac ohrozených druhov voľne rastúcich rastlín, voľne žijúcich živočíchov a prírodných biotopov vyskytujúcich sa na území štátov Európskej únie a prostredníctvom ochrany týchto druhov a biotopov zabezpečiť zachovanie biologickej rôznorodosti v celej Európskej únii. Základom pre vytvorenie sústavy Natura 2000 sú dve právne normy EÚ:

smernica Rady Európskych spoločenstiev **č. 79/409/EHS** o ochrane voľne žijúcich vtákov (známa tiež ako smernica o vtákoch - Birds Directive);
smernica Rady Európskych spoločenstiev **č. 92/43/EHS** o ochrane biotopov, voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín (známa tiež ako smernica o biotopoch - Habitats Directive).

Sústavu NATURA 2000 tvoria teda 2 typy území:

osobitne chránené územia (Special Protection Areas, SPA) - vyhlasované na základe smernice o vtákoch - v národnej legislatíve: chránené vtáčie územia;
osobitné územia ochrany (Special Areas of Conservation, SAC) - vyhlasované na základe smernice o biotopoch - v národnej legislatíve: územia európskeho významu - pred vyhlásením, po vyhlásení je územie zaradené v príslušnej národnej kategórii chránených území.

Tieto dve smernice predstavujú doposiaľ najkomplexnejšiu právnu normu na ochranu prírody vo svete.

Do katastra obce zasahuje lokalita NATURA 2000.

Názov :	**Kňaží stôl**
Kód územia :	SKUEV0275
Kraj :	TRENČIANSKÝ KRAJ
Rozloha :	4227,03 ha
Správca územia :	CHKO Ponitrie

Biotopy, ktoré sú predmetom ochrany91E0* Lužné vŕbovo-topoľové a jelšové lesy
5130 Porasty borievky obyčajnej, 6110* Pionierske porasty na plytkých karbonátových a bázických substrátoch zväzu Alysso-Sedion albi, 6190 Dealpínske travinnobylinné porasty, 6210 Suchomilné travinnobylinné a krovinové porasty na vápnitom podloží (*dôležité stanovištia Orchideaceae), 6510 Nížinné a podhorské kosné lúky, 8160* Nespevnené karbonátové skalné sutiny montánneho až kolinného stupňa, 8210 Karbonátové skalné steny a svahy so štrbinovou vegetáciou, 9110 Kyslomilné bukové lesy, 9130 Bukové a jedľové kvetnaté lesy, 9150 Vápnomilné bukové lesy, 9180* Lipovo-javorové sutinové lesy, 91H0* Teplomilné panónske dubové lesy, 91I0* Eurosibírske dubové lesy na spraši a piesku, 91M0 Panónsko-balkánske cerové lesy

Druhy, ktoré sú predmetom ochrany
kunka žltobruchá Bombina variegata, fúzač alpský *Rosalia alpina, rys ostrovid Lynx lynx, roháč obyčajný Lucanus cervus, podkovár malý Rhinolophus hipposideros, netopier obyčajný Myotis myotis, medveď hnedý *Ursus arctos, poniklec prostredný *Pulsatilla subslavica, poniklec veľkokvetý Pulsatilla grandis

Navrhované menežmentové opatrenia

Kosenie a následné odstránenie biomasy 1 x ročne, Odstraňovanie sukcesných drevín, prípadne bylín a vyhrabávanie stariny, Zachovať alebo cielene obnoviť pôvodné druhové zloženie lesných porastov, Eliminovať zastúpenie nepôvodných druhov drevín tak aby sa zabránilo ich šíreniu na ďalšie lokality, Ponechávanie stromov a drevnej hmoty v porastoch (ojedinelo stojacich stromov, skupiny stromov a ležaniny), Špeciálny manažment poľnohospodárskych plôch z titulu ochrany živočíšnych druhov (chrapkáč, drop a drobné pernaté vtáctvo, alebo cicavce), Extenzívne prepásanie kozami (so stádom s veľkosťou primeranou únosnosti pasienka), Zabezpečenie vhodných pobytových podmienok bioty, Úprava a budovanie nových hniezd a hniezdnych biotopov vtáctva, Zabezpečenie ochrany obojživelníkov v období migrácie (napr. budovanie migračných zábran, transfer jedincov na reprodukčné lokality), Pestovanie chránených druhov ex situ a posilňovanie populácií druhu v území (dosievanie), resp. transfer druhov, Stráženie (napríklad. hniezd dravcov)

Činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na ciele ochrany v chránenom území
Povrchové lomy vápencové, dolomitové, Skládky odpadu, Lyžiarske vleky, Lyžiarske zjazdové trate, Zasnežovanie lyžiarskych tratí, vymedzenie lokalít a stálych trás skalolezectvo, Zmeny poľnohospodárskych objektov na rekreačné (napr. senníky na chaty a pod.) ,Všetky penzióny a chaty

Činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na ciele ochrany mimo chráneného územia
Povrchové veľkokapacitné vápencové a dolomitové lomy, Povrchové malé vápencové a dolomitové lomy ak ide o ťažbu odstrelom, Skládky odpadu (http://www.sopsr.sk/natura/index1.php?p=4&sec=5&kod=SKUEV0275, 20.9.2024).

Zeleň

Systém zelene v obci je tvorený súkromnou zeleňou a verejnou zeleňou. Súkromnú zeleň predstavujú záhrady a sú väčšinou upravené a udržiavané. Verejná zeleň sa nachádza na verejných priestranstvách obce. Niektoré úseky si vyžadujú doplnenie zelene a zdravotný rez drevín. Táto zeleň je k celkovej ploche zastúpená primerane. Pozdĺž miestnych komunikácií sa vo verejnom priestore nachádzajú pásy využívané na uloženie technickej infraštruktúry. Zeleň pri komunikáciách je v sídle na priemernej úrovni. Tvoria ju trávnaté pásy s výsadbou vzrastlej zelene. Zničené, neudržiavané a tiež aj chýbajúce sú brehové porasty pozdĺž tokov. Navrhujeme vo všetkých rozvojových plochách minimálny podiel zelene na pozemku, dôraz je potrebné klásť na verenú zeleň pri realizácii športovísk a parkovacích plôch. Odporúčame v rámci parkoviska vymedzovať ostrovčeky s vysokou zeleňou. Doplniť izolačnú zeleň popri potoku Jelešnica, ktorá bude zároveň plniť doplnenie brehových porastov a protieróznu funkciu.

Starostlivosť o územie

Územným plánovaním sa sústavne a komplexne rieši priestorové usporiadanie a funkčné využívanie územia, určujú sa zásady, navrhuje sa vecná a časová koordinácia činností ovplyvňujúcich životné prostredie, ekologickú stabilitu, kultúrno – historické hodnoty územia, územný rozvoj a tvorbu krajiny v súlade s princípmi trvalo udržateľného rozvoja. Územné plánovanie je v súčasnosti upravené zákonom č. 200/2022 o územnom plánovaní v znení neskorších predpisov. Územno - plánovacia dokumentácia je základným nástrojom územného rozvoja a starostlivosti o životné prostredie v obci. Základným nástrojom územného plánovania je územný plán obce. Územný plán obce je výsledok formálneho plánovania a je územnoplánovacím dokumentom v zmysle zákona č.200/2022 (zákon o územnom plánovaní v znení neskorších predpisov) a v zmysle vyhlášky č.84/1976 Zb. (o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii) v znení neskorších predpisov. Obec nemá v súčasnosti schválený územný plán.

Ochrana ovzdušia

Na ochranu ovzdušia v obci pred potenciálnymi a reálnymi zdrojmi znečistenia slúži zákon č. 478/2002 Z. z. o ochrane ovzdušia v znení neskorších predpisov (platný v roku 2009, od 1.6.2010 účinný zákon č. 137/2010 Z.z o ovzduší). Upravuje práva a povinnosti právnických a fyzických osôb pri ochrane ovzdušia pred vnášaním znečisťujúcich látok ľudskou činnosťou a spôsobom obmedzenia následkov znečisťovania. V zákone sú definované znečisťujúce látky, zdroje znečisťovania, povinnosti právnických a fyzických osôb ako aj prevádzkovateľov zdrojov znečistenia ovzdušia, poplatky a pokuty za znečisťovanie ovzdušia. Definované sú veľké zdroje znečistenia ovzdušia ako technologické celky so súhrnným tepelným výkonom 50 MW alebo vyšším. V samotnom sídle sa výroba výrazne znečisťujúca ovzdušie nenachádza. Najviac znečisťujúcich zdrojov sa nachádza v okresnom meste Bánovce nad Bebravou, ale aj v meste Prievidza a Trenčín.

Zdrojmi znečisťovania ovzdušia v riešenom území v súčasnosti sú:
- automobilová doprava na ceste III. triedy, ako aj na miestnych komunikáciách,
- výroba tepla v domácnostiach a vo výrobných a obslužných prevádzkach,
- výrobné prevádzky v meste Bánovce nad Bebravou, Prievidza, Trenčín.

Medzi veľké zdroje znečisťovania ovzdušia v okrese Bánovce nad Bebravou (8 VZZO) patria: Agrovýkrm Rybany – chov ošípaných, TANAX, a.s. Energoblok, Mestská nemocnica s poliklinikou Bánovce n. B. – spaľovacia pec SP304, MVL AGRO – farma živočíšnej výroby Veľké Hoste, Podnik živočíšnej výroby – chov brojlerov Rybany, Poľnohospodárske družstvo Bebrava – chov hospodárskych zvierat Veľké Chlievany, Poľnohospodárske družstvo – chov hospodárskych zvierat Uhrovec, Podielnické poľnohospodárske družstvo – chov hovädzieho dobytka Rybany. celkový počet veľkých a stredných zdrojov znečistenia v okrese je cca. 126.

Produkcia v t na km2 podľa územie, chemická zlúčenina a rok											
Okres B. n. Bebravou	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Tuhé emisie	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,5
Oxid siričitý	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Oxid dusíka	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,8
Oxid uhoľnatý	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,3
Tuhé emisie SR	*0,1*	*0,1*	*0,1*	*0,1*	*0,1*	*0,1*	*0,1*	*0,1*	*0,1*	*0,1*	*0,6*
Oxid siričitý SR	*1,2*	*1,3*	*1,3*	*1,1*	*1*	*0,9*	*1,3*	*0,5*	*0,5*	*0,4*	*0,3*
Oxid dusíka SR	*0,7*	*0,7*	*0,7*	*0,6*	*0,6*	*0,6*	*0,6*	*0,5*	*0,5*	*0,5*	*1,2*
Oxid uhoľnatý SR	*2,3*	*2,6*	*2,9*	*2,8*	*2,8*	*3,1*	*3,1*	*3,1*	*3,1*	*2,9*	*5,7*

Zdroj: http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/

Do ovzdušia sa z riešeného územia dostávajú: toxické oxidy dusíka (NOX), ktoré spôsobujú ochorenia dýchacích ciest, cyanózu srdca, majú aj karcinogénne účinky, toxický oxid siričitý (CO2), ktorý narúša krvotvorbu, dráždi sliznice a oči, spôsobuje chronické ochorenia dýchacích ciest, popolčeky, ktoré zasahujú predovšetkým dýchacie cesty, pri niektorých druhoch popolčekov je zasiahnuté aj srdce a imunitný aparát (karcinogénne účinky), polietavý prach prevažne zo sekundárnej prašnosti spôsobuje ochorenia dýchacích ciest, rozľahlé plochy porastené burinnými spoločenstvami sú jedným zo zdrojov alergických ochorení slizníc. Ako už ale bolo spomenuté, oproti ostatným regiónom Slovenska je okres B. n. Bebravou jeden z málo znečistených regiónov. Ako prezentuje nasledujúca tabuľka, k nárastu dochádza v prípade produkcie oxidu dusíka (391 - rok 2019), uhoľnatého (1501,4) a oxidu siričitého (12,9 ton).

Produkcia v t podľa územie, chemická zlúčenina a rok											
Okres B.n.Bebravou	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Tuhé emisie	9,0	5,6	7,0	5,1	5,6	4,5	4,8	5,3	4,2	4,4	220,4
Oxid siričitý	9,3	3,2	4,8	0,9	0,2	0,2	0,7	0,5	0,1	0,9	12,9
Oxid dusíka	19,8	18,0	17,5	16,4	16,2	14,0	16,1	16,7	16,9	16,6	391,0
Oxid uhoľnatý	14,7	12,1	12,6	12,4	13,5	11,3	14,2	14,4	13,9	15,1	1501,4

Zdroj: http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/

Vplyvom nepriaznivej klimageografickej polohy sa exhaláty hlavne v jesennom a zimnom období koncentrujú v prízemnej vrstve ovzdušia. Naopak koncentrácie polietavého prachu sa zvyšujú pri normálnych klimatických situáciách a to už pri najmenších rýchlostiach vetra.

Hlukové pomery z dopravy

V zmysle Nariadenia vlády SR č. 40/2002 Z. z. o ochrane zdravia pred hlukom a vibráciami najvyššie prípustné hodnoty hluku z dopravy vo vonkajších priestoroch v obytnom území ciest I. až III. triedy, zberných obecných komunikácií a hlavných železničných ťahov sú povolené pre deň LA eq,p = 60 dB a v noci LA eq,p = 50 dB.

Hlavná dopravná záťaž v katastrálnom území je na ceste III. triedy, ktorá prechádza stredom obce Prusy.

Odpadové hospodárstvo

Základným právnym predpisom pri predchádzaní vzniku odpadov a pri nakladaní s odpadmi je zákon NR SR č. 79/2015 Z. z. o odpadoch, ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2001 ((v znení č. 91/2016 Z. z., 313/2016 Z. z., 90/2017 Z. z., 90/2017 Z. z., 292/2017 Z. z., 292/2017 Z. z., 106/2018 Z. z., 177/2018 Z. z., 208/2018 Z. z., 312/2018 Z. z., 312/2018 Z. z., 302/2019 Z. z., 302/2019 Z. z., 364/2019 Z. z., 460/2019 Z. z., 460/2019 Z. z., 460/2019 Z. z., 460/2019 Z. z., 74/2020 Z. z.,

218/2020 Z. z., 285/2020 Z. z., 285/2020 Z. z., 9/2021 Z. z., 46/2021 Z. z., 128/2021 Z. z., 216/2021 Z. z., 372/2021 Z. z., 372/2021 Z. z., 372/2021 Z. z., 430/2021 Z. z., 430/2021 Z. z., 518/2021 Z. z., 230/2022 Z. z., 146/2023 Z. z., 146/2023 Z. z.). Jedným zo základných nástrojov stratégie hospodárenia s odpadmi je vypracovanie „Programov odpadového hospodárstva". Program odpadového hospodárstva Slovenskej republiky vypracováva Ministerstvo životného prostredia a následne kraj a pôvodca odpadu. Obsah Programu odpadového hospodárstva obce na roky 2016 - 2020 je zostavený podľa požiadaviek § 2 až § 5 vyhlášky MŽP SR č. 310/2013 Z.z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o odpadoch a zároveň zohľadňuje POH SR a POH Trenčianskeho kraja. Ciele a opatrenia POH SR a POH Trenčianskeho kraja 2016 - 2020 sa budú realizovať obcou. Keďže obec nespadala v minulosti pod povinnosť spracovať POH vzhľadom na jej veľkosť a objem produkovaného odpadu, nemá v súčasnosti spracovaný platný POH. **Nová legislatíva už túto povinnosť nevyžaduje.**

Odpadové hospodárstvo zahŕňa všetky činnosti zamerané na predchádzanie a obmedzovanie vzniku odpadov, znižovanie ich nebezpečnosti pre životné prostredie, ako aj na nakladanie s odpadmi v súlade s platnými zákonmi. Nakladanie s odpadmi je definované ako zber odpadov, preprava odpadov, zhodnocovanie odpadov a zneškodňovanie odpadov vrátane starostlivosti o miesto zneškodňovania.

Štatistické ukazovatele v oblasti nakladania s komunálnym odpadom prezentuje nasledujúca tabuľka.

Relatívne ukazovatele z oblasti nakladania s komunálnym odpadom v regióne

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Mn. komun. odpadu (kg/obyv.)	337,6	357,7	349,2	350,5	378,6	422,8	420,2	469,8	488,0	472,5	458,3
Mn. zhodn. kom. odp. (kg/obyv.)	72,4	72,0	71,8	77,7	105,4	155,2	181,0	212,4	247,5	246,1	232,5
Mn. znešk. kom. odp. (kg/obyv.)	264,7	277,7	272,0	272,5	273,3	267,6	239,1	252,6	234,3	219,9	212,2
% zhodnoc. kom. odpadu	21,5	20,1	20,6	22,2	27,8	36,7	43,1	45,2	50,7	52,1	50,7
% recyklácia	16,2	13,1	18,2	21,7	27,8	36,7	38,9	45,2	50,4	51,8	50,5
% miera skládkovania	77,3	73,0	77,9	77,8	72,2	63,3	56,9	53,8	48,0	46,5	46,3

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2023

Obec Prusy má komplexne spracovaný a realizovaný spôsob likvidácie odpadov, vrátane zhodnocovania odpadov každého druhu a kategórie. Obec Prusy nakladá so vzniknutým odpadom v zmysle platnej legislatívy v odpadovom hospodárstve, predovšetkým podľa zákona NR SR č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a podľa jeho vykonávacích vyhlášok. Jednotliví pôvodcovia odpadov z komunálneho odpadu separujú sklo, kovy, plasty, papier a tieto ukladajú do zberných nádob umiestnených v zbernom dvore, odkiaľ sú prostredníctvom opravnených organizacií odovzdávané na recykláciu. V budúcnosti realizovať separovaný zber jednotlivých zložiek z komunálneho odpadu. Vyseparovaný nebezpečný odpad je potrebné zhromažďovať oddelene od ostatných druhov odpadov v pevných, nepriepustných obaloch a v miestach zabezpečených proti poveternostným vplyvom. Ich prepravu a zneškodnenie zabezpečuje obec u oprávnenej firmy. Nadrozmerný odpad, vyradené zariadenia a elektrospotrebiče, akumulátory, sa v stanovených obdobiach obyvatelia zhromažďujú na vybranom miete a následne odovzdávajú organizácii, ktorá má oprávnenie na nakladanie s takýmto odpadom. Uvedený odpad je ďalej materiálovo a energeticky zhodnocovaný. Odpady vzniknuté pri stavebnej činnosti charakteru prebytočnej zeminy, sute, zmesi betónu a pod. je ukladaný na skládku zeminy organizáciami, oprávnenými na takúto činnosť a stavebnými organizáciami podľa usmernenia obecného úradu.

Obec má upravené nakladanie s komunálnym odpadom a drobnými stavebnými odpadmi, vznikajúcimi v obci cez VZN. Separovaný zber využiteľných zložiek komunálneho odpadu je v súčasnosti organizovaný v rôznych formách, separované zložky budú využité ako druhotné suroviny. Likvidáciu komunálneho odpadu sa odporúča riešiť v súlade so širšími vzťahmi v kraji v náväznosti na zákon o odpadoch. V súčasnosti sa v riešenom území nenachádzajú rozsahom väčšie divoké skládky, je však nutné jednoduchou formou upozorňovať obyvateľov obce na likvidáciu odpadu formou jeho triedenia.

Obec nemá v súčasnosti vybudovaný zberný dvor. Problémom je aj riešenie likvidácie biologicko-rozložiteľného odpadu.

Znečistenie horninového prostredia
Hodnotené územie tvoria prevažne plochy s rodinnou zástavbou a plochami občianskej vybavenosti. V obci toho času nie je vybudovaná funkčná splašková kanalizačná sieť a tak sa predpokladá, že pôvodné horninové prostredie môže byť miestami znečistené únikmi zo septikov. Medzi zdroje, ktoré môžu prispieť k znečisteniu horninového prostredia v širšom okolí hodnoteného územia, patria aj prevádzky výroby, doprava a pod.

Správa povodí
Právna starostlivosť o vodu je vymedzená v zákone č. 364/2004 Z.z. o vodách a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) v znení zákona č. 587/2004 Z. z. Tento zákon vytvára podmienky na všestrannú ochranu povrchových vôd a podzemných vôd vrátane vodných ekosystémov a od vôd priamo závislých krajinných ekosystémov, na zlepšenie stavu povrchových vôd a na ich účelné a hospodárne využívanie.

Povrchové vody
Hlavným zdrojom znečistenia potoka Jelešnica sú vody prinášajúce splašky z komunálneho odpadu. Kvalita povrchových vôd sa hodnotí podľa jednotlivých ukazovateľov kvality. Na základe akosti povrchových vôd sú vodné toky zaradené do 5 tried čistoty . I. trieda – veľmi čistá voda, II. trieda – čistá voda, III. trieda – znečistená voda, IV. trieda – veľmi znečistená voda, III. trieda – znečistená voda, V. trieda – veľmi silno znečistená voda. Predpokladá sa, že vodné toky pretekajúce obcou sú v triedach čistoty I. až II. (pod obcou možné III. trieda). Kvalita vôd vodných tokov územia obce Prusy sa pravidelne nesleduje.

Podzemné vody
Monitorovanie kvality podzemných vôd na Slovensku je súčasťou Komplexného monitorovacieho systému životného prostredia SR v zmysle uznesenia vlády č.449/1992. Kvalita podzemných vôd sa zaznamenáva cez monitorovacie objekty rozdelené do 75 vodných útvarov – 16 kvartérnych a 59 predkvartérnych, hodnotenie kvality podzemných vôd sa riadi Vyhláškou č.354/2006 Z.z.. ktorou sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenú na ľudskú spotrebu. Znečistenie podzemných vôd pochádza z infiltrácie povrchových vôd do riečnych sedimentov z kanalizačných vôd, znečistených zrážkových vôd, skládok odpadov a poľnohospodárstva. Priamo v obci sa kvalita podzemných vôd nesleduje.

Radónové riziko
Podľa mapy Prognóza radónového rizika (Čížek, P., a kol., In: Atlas krajiny SR, 2002) sa riešené územie nachádza v oblasti so stredným radónovým rizikom. Postup stanovenia presnej objemovej aktivity radónu v pôdnom vzduchu, priepustnosti základových pôd riešeného územia ako bude potrebné vykonať v ďalších stupňoch projektovej prípravy.

Obrázok: radónové riziko v obci Prusy
Zdroj: 10.8.2024, https://apl.geology.sk/radio/

Vibrácie
Z hľadiska trvalých zdrojov vibrácii, ktoré sa vyskytujú v záujmovom území rozlišujeme vibrácie z cestnej dopravy. Na území obce je hlavným zdrojom vibrácii automobilová premávka na ceste III. triedy. Z hľadiska intenzity dopravy v obci je táto environmentálna záťaž závislá najmä od intenzity a skladby dopravného prúdu. Potenciálnym zdrojom vibrácií pri realizácii rozvoja obce bude činnosť ťažkých stavebných mechanizmov, použitie stavebných technológií a preprava ťažkými nákladnými

vozidlami. Výraznejší výskyt vibrácií počas výstavby navrhovaných stavebných objektov sa neočakáva. Vplyv vibrácií na okolie v období výstavby možno vzhľadom na použitie bežných stavebných technológií považovať za nevýznamný. Zdrojom vibrácií na nízkej úrovni produkcie budú novo navrhované miestne obslužné komunikácie, ktoré budú v prevažnej miere využívané osobnými motorovými vozidlami.

Pôda

Medzi hlavné negatívne faktory, ktoré ovplyvňujú pôdnu produkciu a jej environmentálne funkcie patria najmä zhutňovanie a acidifikácia pôd, neuvážené rekultivácie pôd, neúmerné meliorácie, nadmerná chemizácia, stále sa zvyšujúca vodná erózia, zosuvy, divoké skládky a emisno – imisná kontaminácia pôd.

Kontaminácia pôd rizikovými látkami

Prejavuje sa narušením chemických vlastnosti pôdy a zvýšeným obsahom cudzorodých látok v pôde. Kontaminácia sa hodnotí na základe najvyšších prípustných (limitných hodnôt) koncentrácii rizikových látok v pôde. V regióne, ktorý predstavuje z hľadiska výroby a poľnohospodárskej produkcie intenzívne využívanú oblasť, sa zvýšená koncentrácia rizikových látok v pôde územia obce predpokladá. Vplyvom vypúšťaných emisií sa narušuje prirodzená bonita pôdy. Vplyvom exhalátov, najmä SO2 sa zvyšuje jej kyslosť, čo si vyžaduje zvýšené náklady na vápnenie. Exhaláty obsahujú aj mnoho iných toxických prvkov ako Pb, Cr, Zn, Mn, avšak najväčšie škody spôsobujú zlúčeniny As, ktoré v organizmoch vyvolávajú poruchy látkového metabolizmu a zmeny v nervovej sústave. Vplyvom imisií sa dostáva do pôdy. Akumulácia As v pôde závisí od fyzikálno-chemických vlastností pôdy, obsahu humusu, obsahu prípustných živín, pôdnej vlhkosti, pôdnej reakcie, klimatických a geomorfologických podmienok. Z ďalších rizikových prvkov môžu byť potenciálne zistené hodnoty Cd, Pb a Sr.

Chemická degradácia pôdy

Prejavuje sa narušením chemických vlastností pôdy, predovšetkým ide o zvýšený obsah cudzorodých látok v pôde spôsobujúcich jej kontamináciu. Intenzifikácia poľnohospodárskej výroby, najmä aplikácia chemických látok – pesticídov z priemyselných hnojív do pôdy negatívne pôsobia na povrchové a podzemné vody, ale aj na poľnohospodársku pôdu a následne cez potravinový reťazec na človeka. Časť látok prenášaná v podzemných vodách sa ukladá v pôdach najmä v zóne kapilárneho vzlínania. Niektoré stopové prvky, ktoré majú zvýšené koncentrácie v pôdach sa takto koncentrujú a niektoré sú dôsledkom aplikácie priemyselných hnojív. Kontaminácia sa hodnotí na základe najvyšších prípustných koncentrácii rizikových látok v pôde. Zvýšená koncentrácia rizikových látok v pôde riešeného územia sa v určitej miere predpokladá.

Hodnotené územie v okolí obce Prusy tvoria prevažne plochy s poľnohospodárskou činnosťou, ako aj so zastavanou plochou a tak sa predpokladá, že pôvodné horninové prostredie môže byť miestami znečistené priesakmi z poľnohospodárskej a priemyselnej výroby a dopravou (III). Medzi hlavné negatívne faktory, ktoré ovplyvňujú pôdnu produkciu a jej environmentálne funkcie patria najmä zhutňovanie a acidifikácia pôd, neuvážené rekultivácie pôd, neúmerné meliorácie, nadmerná chemizácia, stále sa zvyšujúca erózia, zosuvy, divoké skládky a emisno – imisná kontaminácia pôd. Legislatívna ochrana pôd na území je zabezpečená Zákonom o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov (v znení č. 359/2007 Z. z., 219/2008 Z. z., 540/2008 Z. z., 396/2009 Z. z., 39/2013 Z. z.(nepriamo), 57/2013 Z. z., 34/2014 Z. z., 254/2015 Z. z., 177/2018 Z. z., 296/2021 Z. z.). Tento zákon ustanovuje ochranu vlastností a funkcií poľnohospodárskej pôdy a zabezpečenie jej trvalo udržateľného obhospodarovania a poľnohospodárskeho využívania, ochranu environmentálnych funkcií poľnohospodárskej pôdy, ktoré sú: produkcia biomasy, filtrácia, neutralizácia a premena látok v prírode, udržiavanie ekologického a genetického potenciálu živých organizmov v prírode, ochranu výmery poľnohospodárskej pôdy pred neoprávnenými zábermi na nepoľnohospodárske použitie, postup pri zmene druhu pozemku a postup pri odňatí poľnohospodárskej pôdy na nepoľnohospodársky účel a sankcie za porušenie povinností ustanovených týmto zákonom.

Kontaminácia pôd

Región v okolí obce Prusy **patrí** spomedzi ostatných regiónov SR ku slabo kontaminovaným regiónom. Nasledujúci obrázok prezentuje región v porovnaní s ostatnými regiónmi Slovenska.

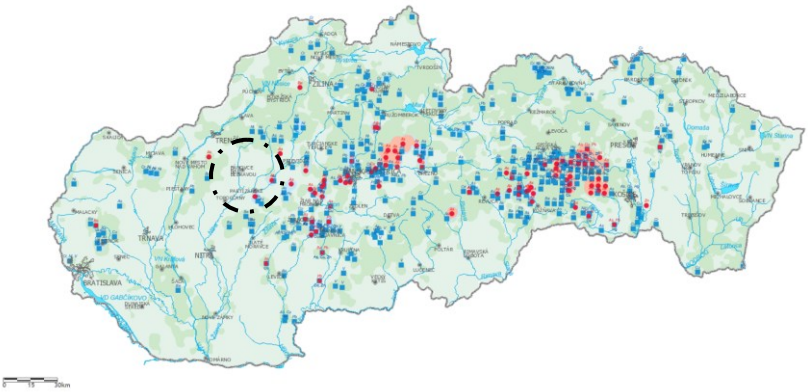

Obrázok: Kontaminácia pôd v regióne
Zdroj: http://apl.geology.sk/atlaskrajiny/

Svetová zdravotnícka organizácia identifikovala 10 chemických látok, ktoré vyvolávajú zásadné obavy z hľadiska verejného zdravia, a štyri z nich sú ťažké kovy: kadmium, ortuť, olovo a arzén. Ortuť sa v životnom prostredí vyskytuje prirodzene, vo všeobecnosti však býva bezpečne uchovaná v mineráloch a nepredstavuje žiadne významné riziko. Problém vzniká vplyvom ľudských činností, ktorých výsledkom je veľké množstvo ortuti uvoľnenej do životného prostredia a táto ortuť môže potom voľne cirkulovať tisícky rokov. Obavy vyvoláva hlavne ortuť vo vode a sedimentoch, pretože sa vyskytuje vo vysoko toxickej forme a môže sa ľahko dostať do zvierat, a takto prejsť do ľudského potravinového reťazca. (15.10.2021, https://www.eea.europa.eu/sk/articles/ortut-trvala-hrozba-pre-zivotne).

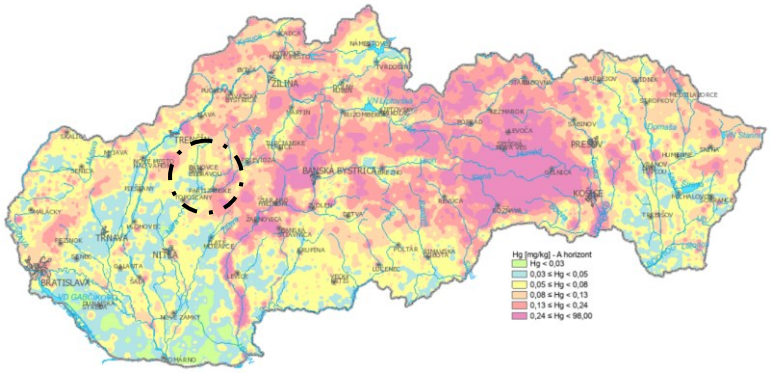

Obrázok: Výskyt Ortuti v pôde - A horizont v regióne
Zdroj: http://apl.geology.sk/atlaspody/

Zhľadiska zaťaženosti A horizontu je región stredne zaťažený. Okolie **obce Prusy** patrí medzi mierne zaťažené oblasti s obsahom 0,05 až 0,13 mg / kg pôdy.

Nasledujúci obrázok prezentuje prítomnosť Arzénu v pôde - A - horizont v regióne. Väčšina územia spadá do oblasti s obsahom Arzénu do stredne až veľmi zaťažených pôd od 5,5 do 16,3 mg / kg.

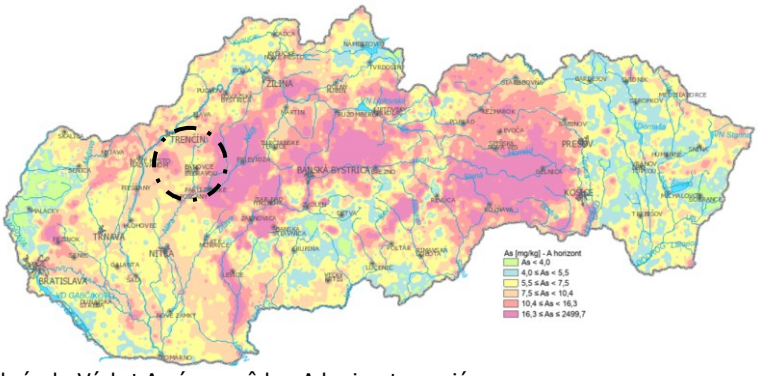

Obrázok: Výskyt Arzénu v pôde - A horizont v regióne
Zdroj: http://apl.geology.sk/atlaspody/

Ďalším dôležitým prvkom, ktorý môže mať negatívny vplyv na zdavie obyvateľstva je ortuť a olovo. Hlavne severovýchodné oblasti spadajú do skupiny so stredným až veľkým obsahom olova od 22 až nad 47 mg / kg pôdy. Obec spadá pod podiel cca. 17 až 31 mg / kg pôdy.

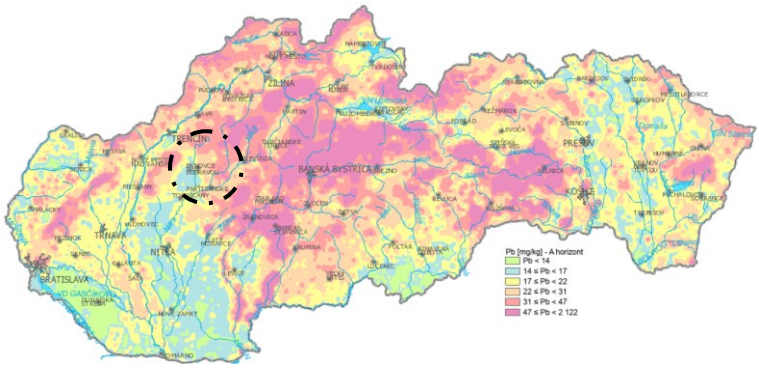

Obrázok: Výskyt Olova v pôde - A horizont v regióne
Zdroj: http://apl.geology.sk/atlaspody/

Podľa monitoringu pôd na území SR možno zhodnotiť, že z hľadiska priestorovej diferenciácie obsahu Pb na území SR a v Prusoch zreteľne vidieť **prirodzené endogénne geochemické anomálie**, ktoré sa vyskytujú na mnohých miestach. Naproti tomu v severnej a severozápadnej časti SR, kde sa geochemické anomálie nevyskytujú môžeme konštatovať výraznú imisnú záťaž zo susedných krajín (LINKEŠ, et al., 1997). Obec je zaťažena stredným výskytom kadmia, spadá pod obsah 0,2 až 0,6 mg./kg.

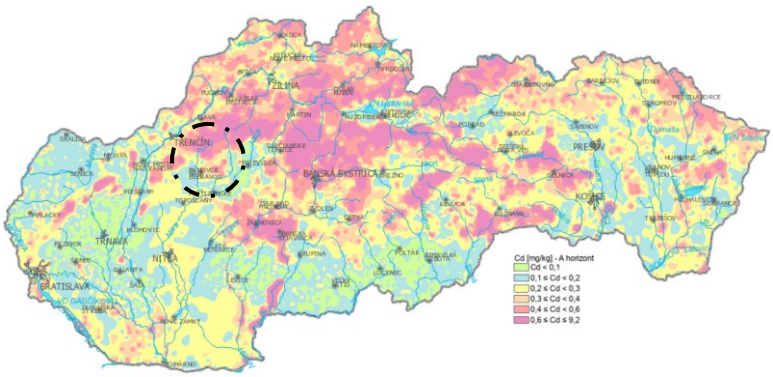

Obrázok: Výskyt Kadmia v pôde - A horizont v regióne
Zdroj: http://apl.geology.sk/atlaspody/

V prípade Kadmia sú viac zaťažené oblasti alokované severne od obce Prusy.

Erózia pôdy
Erózia pôdy je rozrušovanie (lat. erode = hrýzť) povrchu pevnín vodou, ľadom a vetrom. V závislosti od podmienok sa prejavuje jednotlivo alebo v určitej kombinácii. Znamená odnos pôdnej hmoty (denudácia), jej premiestňovanie do iných polôh (transport) a ukladanie (akumulácia) vo forme nánosu alebo prekryvu (Bedrna, 2002).

Zastúpenie kategórií ohrozenosti vodnou eróziou v okrese B. n. Bebravou (% z poľnohospodárskej pôdy)				
Okres	Kategória eróznej ohrozenosti			
	žiadna až slabá erózia	stredná erózia	silná erózia	extrémna erózia
B. n. Bebravou okres	33,62	31,52	21,20	13,66
Trenčiansky kraj	**29,53**	**19,64**	**24,95**	**25,88**

Zdroj: 10.8.2024, http://www.podnemapy.sk/portal/reg_pod_infoservis/vod/vod.aspx

Priame **okolie ako aj kataster obce** nepredstavuje územie výrazne ohrozené eróziou.

2.6. OBYVATEĽSTVO

V obci žije viac ako 96,92 % obyvateľov so slovenskou národnosťou. Celkovo viac ako 74,07 % obyvateľov sa hlási k rímskokatolíckemu vierovyznaniu. Nasledujúca tabuľka prezentuje počet obyvateľov bývajúcich v obci Prusy v roku 2023.

Bývajúce obyvateľstvo v obci Prusy (rok 2023)					
	spolu	ženy	0-14	65+	15-65
obec Prusy	648	340	101	117	430

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011,

V roku 2023 žilo v obci celkovo 648 obyvateľov. V tomto roku žilo v obci 340 žien. Najväčšiu skupinu tvorili obyvatelia od 15 do 65 rokov - 430. Nasledujúca tabuľka prezentuje štruktúru obyvateľstva obce Prusy podľa vierovyznania v roku 2021. Obec je podľa kritéria vierovyznania s jedným dominantným vierovyznaním. K Evanjelickému vierovyznaniu sa hlásilo len 6,48 % obyvateľov. Pri 2,92 % nebolo zistené vierovyznanie. Bez vyznania bolo 13,94 % obyvateľov.

Bývajúce obyvateľstvo podľa náboženského vyznania		
Ukazovateľ	SODB 2021	%
Rímskokatolícka cirkev	457	74,07
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	40	6,48
Gréckokatolícka cirkev	5	0,81
iné	11	1,78
bez vyznania	86	13,94
nezistené	18	2,92
Spolu	617	

Zdroj: http://www.sodbtn.sk/obce/obec_stat_vierovyznanie.php?kod_obce=543136

Z hľadiska národnostnej štruktúry sa väčšina obyvateľov hlási k slovenskej národnosti – 96,92 %. Oficiálne žijú v obci 2 obyvatelia maďarskej a 2 ukrajinskej národnosti.

Bývajúce obyvateľstvo podľa náboženského vyznania		
Ukazovateľ	SODB 2021	%
Slovenská	598	96,92
Maďarská	2	0,32
Ukrajinská	2	0,32
Česká	1	0,16
Ruská	1	0,16
Ostatné	2	0,32
Nezistené	11	1,78
Spolu	617	

Zdroj: http://www.sodbtn.sk/obce/obec_stat_vierovyznanie.php?kod_obce=543136

V okrese B. n. Bebravou je národnostná štruktúra podobná. Žije tu cca. 33355 obyvateľov slovenskej národnosti a 35 maďarskej národnosti. Postupne narastá počet obyvateľov českej (162) a ukrajinskej národnosti (35). Ostatné národnosti jú sledovanom období relatívne stabilné. Narástol počet obyvateľov ruskej národnosti (10).

Stav obyvateľstva ku koncu obdobia (k 31.12.)

ok. B.n.Bebravou	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Spolu	36963	36833	36742	36679	36512	36379	36184	35972	35658	35400	35186
Slovenská	34340	34261	34234	34224	34094	33987	33835	33668	33743	33539	33355
Maďarská	26	29	30	32	33	33	33	34	31	33	35
Rómska	71	71	71	71	71	71	72	72	46	46	45
Rusínska	2	2	2	2	2	2	2	2	10	9	9
Ukrajinská	26	26	26	28	31	33	32	32	28	30	35
Česká	158	166	173	176	182	187	191	192	158	160	162
Nemecká	13	15	15	17	18	20	20	21	7	9	9
Poľská	10	10	9	9	10	11	12	12	9	11	13
Chorvátska	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	2
Srbská	0	0	0	0	0	0	0	0	7	8	9
Ruská	9	9	9	9	10	10	10	9	7	10	10
Židovská	1	1	1	1	1	1	1	1	3	3	3
Moravská	15	15	14	14	14	13	13	12	7	7	7
Bulharská	5	5	5	5	5	6	6	6	1	1	1
Sliezska	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1
Grécka	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1
Rumunská	12	12	13	13	15	16	16	17	13	13	14
Rakúska	15	15	16	18	18	18	19	20	3	4	5
Vietnamská	7	7	7	7	7	7	8	8	10	10	10
Albánska	0	0	0	0	0	0	0	0	3	3	3
Iná a nezistená	2251	2187	2115	2051	1999	1962	1912	1864	1545	1477	1431

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2023

Demografia

Problémom a zároveň bariérou rozvoja prevažnej časti obcí je postupné znižovanie počtu obyvateľov. V prípade obce Prusy bol zaznamenaný naopak nárast počtu obyvateľov (z dôvodu alokácie pri okresnom meste B. n. Bebravou). Nárast bol relatívne výrazný. Vývoj bol za posledných 10 rokov stabilizovaný.

Stav obyvateľstva ku koncu obdobia (k 31.12.)

o. Prusy	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
k 1.1.	559	569	598	600	605	610	606	617	617	622	637
k 30.6.	564	584	599	603	608	608	612	620	620	630	643
k 31.12	569	598	600	605	610	606	617	623	622	637	648
muži	267	285	284	281	286	289	296	298	293	303	308
ženy	302	313	316	324	324	317	321	325	329	334	340
Index	-	1,051	1,003	1,008	1,008	0,993	1,018	1,010	0,998	1,024	1,017
Priemer Ix											1,013

Zdroj: ŠÚSR, 2013-2023, DataCubes

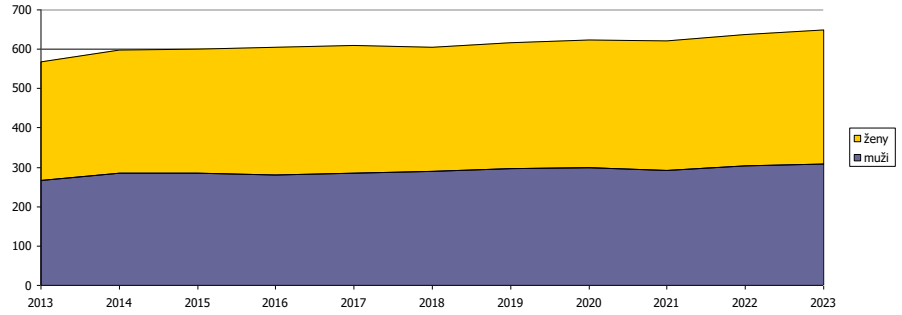

Obrázok: Vývoj počtu mužov a žien
Zdroj: ŠÚSR, 2013-2023, DataCubes

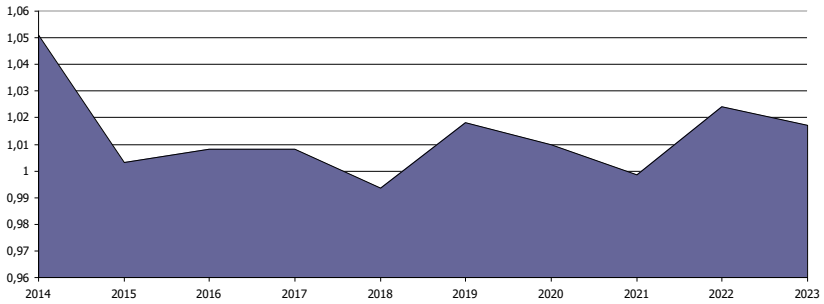

Obrázok: Vývoj rastového indexu v obci
Zdroj: ŠÚSR, 2013-2023, DataCubes

Počas sledovaného obdobia počet obyvateľov vzrástol o 79 (13,88 %). Priemerný index dosiahol hodnotu 1,013, čo predstavuje priemerný ročný nárast o 1,262 %. K najvyššiemu nárastu došlo v roku 2014, kedy vzrástol počet obyvaeľov o 29 osôb. K roku s najnižším nárastom obyvateľstva patril rok 2015, kedy vzrástol počet obyvateľov o 2. V roku 2022 bol zaznamenaný nárast o 15 obyvateľov. K úbytku došlo v roku 2018 a 2021. V obci žije väčší počet žien ako mužov.

Prirodzený prírastok obyvateľstva

Nasledujúca tabuľka prezentuje prirodzený prírastok/úbytok obyvateľstva v okrese B. n. Bebravou , ako aj prirodzený prírastok v obci Prusy.

Prirodzený prírastok											
O. Prusy	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
okr. B.n.Bebravou HMPP	-1,49	-0,79	-1,01	-0,11	-1,12	-1,62	-2,43	-2,36	-4,44	-4,42	-3,66
prirodzený prírastok	-5	0	-1	1	1	0	3	-2	1	-11	-1
hrubá miera pr. prír.	-8,87	0	-1,67	1,66	1,65	0	4,91	-3,23	1,61	-17,47	-1,56

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2023

Vývoj ukazovateľa hrubej miery prirodzeného prírastku obyvateľstva v okrese v sledovanom období vykazuje negatívny trend. Počet živonarodených prekračuje v obci počet zomrelých obyvateľov len v roku 2016, 2017, 2019 a 2021 sledovaného obdobia. Najvyšší prirodzený prírastok bol zaznamenaný v roku 2019 a to 3 osoby.

Nasledujúca tabuľka prezentuje počet živonarodených (hrubá miera) v okrese a vývoj počtu narodených za obec Prusy. Rastový trend v okrese bol evidovaný do roku 2016, kedy hrubá miera dosiahla 10,22. Do roku 2023 klesol tento počet na 7. V súčasnosti je v obci nerovnomerný trend. Najvyšší počet živonarodených bol evidovaný v roku 2015, 2016 a 2019 a to 8 a 12 osôb.

Počet živonarodených											
O. Prusy	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
okr. B. n. Bebravou HM	9,32	8,48	9,24	10,22	9,84	8,64	8,35	8,01	8,18	7,63	7
narodení	3	3	8	8	7	5	12	3	3	4	6
živonarodení	3	3	8	8	7	5	12	3	3	4	6
hrubá miera živorod.	5,32	5,14	13,36	13,28	11,52	8,22	19,62	4,84	4,84	6,35	9,34

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2023

Štatistika počtu potratov v okrese vykazuje podobné tendencie, ako v prípade obecnej štatistiky. Potratovosť v obci je na nižšej priemernej úrovni, ako je priemer okresu. V obci sa počas sledovaného obdobia vyskytol najväčší počet potratov v rokoch 2015 a 2017 (5 a 3).

Počet potratov											
O. Prusy	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
okr. B. n. Bebravou HM	2,32	2,36	2,2	1,83	2,24	1,76	2,37	2,08	1,42	1,41	1,25
potratovosť	0	1	5	0	3	1	0	2	0	0	1

hrubá miera potratovosti	0	1,71	8,35	0	4,94	1,64	0	3,23	0	0	1,56
index potratovosti	0	33,33	62,5	0	42,86	20	0	66,67	0	0	16,67
ukončené tehotenstvá	3	4	13	8	10	6	12	5	3	4	7
hrubá miera uk. tehot.	5,32	6,86	21,7	13,28	16,46	9,87	19,62	8,06	4,84	6,35	10,89

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2023

Počet zomretých v okrese vykazuje stabilný trend s trendom nárastu v posledných rokoch sledovaného obdobia. Počet kolíše okolo 10,8 osôb na 1000 obyvateľov. Najvyšší počet bol zaznamenaný v roku 2021.

V obci Prusy možno sledovať rastúci aj klesajúci trend. V roku 2013 bolo evidovaných 14,18 zomretých na 1000 obyvateľov, v roku 2023 to bolo 10,89. V roku 2022 to bolo 23,83 zomretých na 1000 obyvateľov.

Počet zomretých											
O. Prusy	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
okr. B. n. Bebravou HM	10,81	9,27	10,25	10,32	10,96	10,26	10,78	10,37	12,62	12,05	10,65
zomretí	8	3	9	7	6	5	9	5	2	15	7
hrubá miera úmrtnosti	14,18	5,14	15,03	11,62	9,88	8,22	14,72	8,06	3,23	23,83	10,89

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2023

Migrácia obyvateľstva

Migrácia obyvateľstva t.j. rozdiel medzi prisťahovanými a vysťahovanými obyvateľmi vykazuje pozitívny vývoj. Rozhodujúci podiel na migrácii obyvateľstva v obci pripadá na občanov v produktívnom veku. V sledovanom období vykazoval migračný prírastok pozitívny trend. Pozitívny vývoj súvisí s blízkou alokáciou obce Prusy bezprostredne blízko okresného mesta B. n. Bebravou. V roku 2018 presahoval počet vysťahovaných počet prisťahovaných a to celkovo o 4 osoby. Najvyššia pozitívna bilancia bola zaznamenaná v roku 2014 a 2022.

Saldo sťahovania											
O. Prusy	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
okr. B.n.Bebravou HM	-1,32	-2,74	-1,47	-1,61	-3,44	-2,03	-2,95	-3,52	-4,19	-2,84	-2,41
migračné saldo	15	29	3	4	4	-4	8	8	4	26	12
hr. miera migr. salda	26,6	49,7	5,01	6,64	6,58	-6,58	13,08	12,9	6,46	41,3	18,68

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2023

Nasledujúca tabuľka prezentuje absolútne hodnoty migrujúcich za obec Prusy. Najvyšší počet obyvateľov migruje mimo územia SR.

Migrácia obyvateľstva											
O. Prusy	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
prisťahovaní	22	37	16	12	19	13	22	24	10	33	26
vysťahovaní	7	8	13	8	15	17	14	16	6	7	14

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2023

V sledovanom období počet vysťahovaných kolíše. Stúpajúca tendencia bola zaznamenaná hlavne v roku 2018 - celkovo až 17 vysťahovaných. V roku 2020 počet vysťahovaných dosiahol hodnotu 16. Najväčší počet prisťahovaných bol zaznamenaný v roku 2014, kedy sa do obce prisťahovalo celkovo 37 obyvateľov. V roku 2013 sa do obce prisťahovalo 22 osôb.

Celkový prírastok

Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj celkového prírastku na 1000 obyvateľov v okrese, ktorý je súčtom prirodzeného a migračného prírastku a absolútne hodnoty za obec. Celkový prírastok vykázal v okrese v sledovanom období len zápornú hodnotu.

Celkový prírastok (- úbytok)

O. Prusy	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
okr. B. n. Bebravou HM	-2,81	-3,52	-2,47	-1,72	-4,56	-3,65	-5,37	-5,88	-8,63	-7,26	-6,06
celkový prírastok	10	29	2	5	5	-4	11	6	5	15	11
hrubá miera celk. pr.	17,73	49,7	3,34	8,3	8,23	-6,58	17,99	9,68	8,07	23,83	17,12

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2023

Celkový prírastok v obci vykazuje nerovnomerný trend. K najvyššiemu prírastku došlo v roku 2014, kedy počet obyvateľov dosiahol hodnotu 29. K najnižšiemu celkovému prírastku v obci počas sledovaného obdobia došlo v roku 2015 a to 2.

Počet sobášov a rozvodov

Nasledujúce tabuľky prezentujú vývoj počtu sobášov a rozvodov v okrese a sobášnosť a rozvodovosť v obci Prusy. Na 1000 obyvateľov v okrese roku 2013 pripadalo 4,86. Do roku 2023 bol ich počet na hodnote 4,65.

Počet sobášov											
O. Prusy	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
okr. B.n.Bebravou HM	4,86	4,34	4,73	4,96	4,56	4,77	5,07	4,02	3,71	4	4,65
sobášnosť	6	5	5	3	2	1	4	1	5	0	4
hrubá miera sobášnosti	10,64	8,57	8,35	4,98	3,29	1,64	6,54	1,61	8,07	0	6,23

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2023

V porovnaní s regionálnou štatistikou je sobášnosť v obci vyššia, ako v prípade okresu. Najvyšší počet sobášov sa uskutočnil v roku 2013. V prípade rozvodovosti boli hodnoty tiež pod úrovňou okresu. K najväčšiemu počtu rozvodov došlo v roku 2021 a to 3.

Počet rozvodov											
O. Prusy	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
okr. B.n.Bebravou HM	2,03	2,2	2,26	2,42	1,78	1,45	1,68	1,61	1,87	1,38	1,33
rozvodovosť	1	1	2	2	0	0	1	0	3	1	1
hrubá miera roz.	1,77	1,71	3,34	3,32	0	0	1,64	0	4,84	1,59	1,56

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2023

Hustota obyvateľov

Nasledujúca tabuľka prezentuje hustotu obyvateľov na km^2. Hustota obyvateľstva v obci je pod úrovňou Slovenska. Z dlhodobého hľadiska dochádza v obci k nárastu hustoty obyvateľstva. V roku 2013 dosiahla hustota hodnotu 75,00 a do roku 2023 stúpla na hodnotu 85,44. Nachádza sa na nad úrovňou hustoty vidieka (61,57).

Hustota obyvateľov na km2 k 31.12. podľa územie a rok											
O. Prusy	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Mestá	406,74	405,9	405,13	400,79	399,84	399,06	398,27	394,81	392,06	389,2	386,88
vidiek	59,34	59,61	59,87	60,03	60,34	60,66	60,98	61,23	61,31	61,57	61,86
SR	110,4	110,51	110,61	110,75	110,93	111,08	111,23	111,33	110,98	110,78	110,67
okr. B. n. Bebravou	80,13	79,88	79,64	79,47	79,22	78,9	78,54	78,1	77,53	76,91	76,4
O. Prusy	75	77,59	79,66	80,12	80,79	80,85	81,32	82,45	82,38	83,71	85,44

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2023

Veková štruktúra obyvateľstva obce

Nasledujúca tabuľka predstavuje vývoj počtu obyvateľov podľa 5 ročných vekových skupín.

Počet obyvateľov ku koncu obdobia (31.12.)											
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Spolu	569	598	600	605	610	606	617	623	622	637	648
0	4	3	8	8	7	5	10	4	3	5	6
1-4	18	27	22	24	28	27	32	34	29	25	24

5-9	26	20	26	26	26	28	28	32	39	44	40
10-14	24	29	28	25	30	29	23	24	23	25	31
15-19	35	35	27	29	26	24	27	30	26	31	34
20-24	34	40	44	47	40	38	38	25	26	26	28
25-29	43	34	31	31	39	40	37	42	47	39	34
30-34	43	53	51	44	39	41	40	39	30	35	37
35-39	47	50	55	52	54	49	53	49	48	49	49
40-44	57	53	52	57	56	50	54	63	54	59	58
45-49	32	36	39	45	52	61	60	56	62	60	60
50-54	38	41	40	35	31	34	34	39	43	52	60
55-59	47	44	44	42	38	34	36	37	31	32	36
60-64	36	46	47	54	53	47	39	40	41	38	34
65-69	30	30	30	30	28	34	39	39	46	47	41
70-74	17	19	23	23	24	26	25	26	27	24	26
75-79	14	13	12	13	16	17	19	23	22	20	22
80-84	13	12	10	9	11	11	10	10	12	15	14
85-89	8	10	9	7	9	8	8	5	6	4	7
90-94	3	2	1	3	3	3	4	5	5	4	3
95-99	0	1	1	1	0	0	1	1	2	3	4

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2024

K najvyššiemu nárastu došlo vo vekových skupinách od 5 - 9 a 45 až 54 rokov. Sledovanie jednotlivých vekových skupín je dôležité z hľadiska formovania ponuky služieb a formovania infraštruktúry v obci Prusy .

Veková štruktúra obyvateľstva

2013

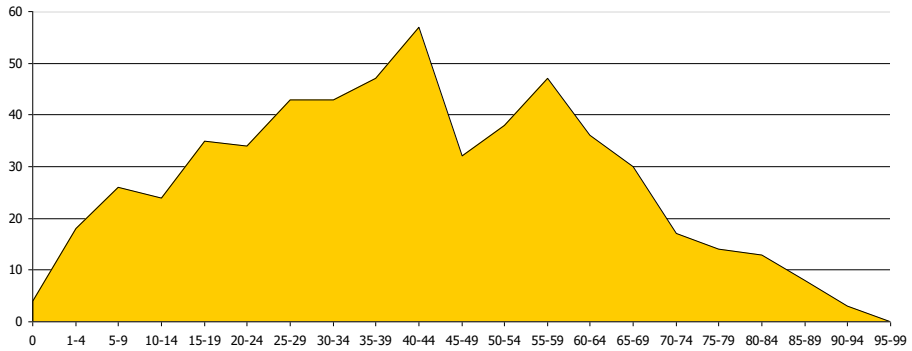

2023

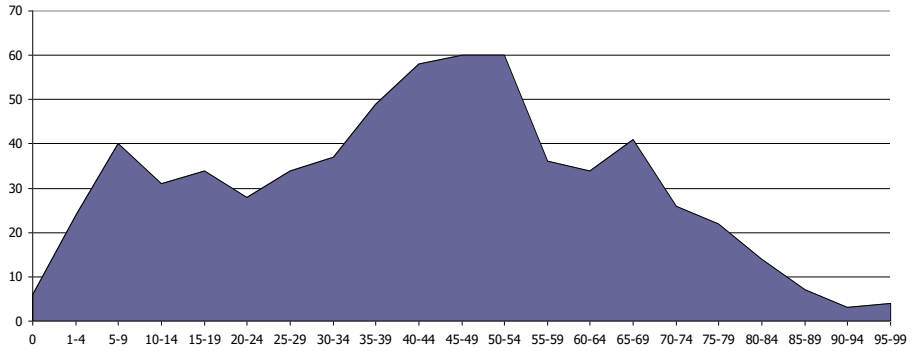

Prognózy

V prípade, že sa doterajší trend zachová, v nasledujúcich 11 rokoch by malo dôjsť k ďalšiemu nárastu počtu obyvateľov hlavne v predproduktívnom, produktívnom a poproduktívnom veku. Do roku 2035 by mal celkový počet obyvateľov stúpnuť na 740 obyvateľov. Vekové skupiny by mali mať rovnomerný vývoj. Intenzívnejší vývoj by mal pokračovať vo vekových skupinách od 5 do 9.

Počet obyvateľov ku koncu obdobia (31.12.)

	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Spolu	660	667	676	684	693	700	708	716	724	732	740
0	6	6	6	6	6	6	5	5	5	5	5
1-4	31	31	32	32	33	34	34	35	36	36	37
5-9	44	46	48	50	52	54	56	58	60	62	64
10-14	32	32	33	33	35	35	36	37	37	38	39
15-19	28	28	28	28	27	27	27	27	27	26	26
20-24	28	28	29	29	29	30	30	30	30	31	31
25-29	41	41	41	42	42	43	43	43	44	44	45
30-34	37	37	37	38	38	38	38	39	39	39	39
35-39	49	49	49	48	48	48	48	48	47	47	47
40-44	59	59	59	60	60	61	61	61	62	62	63
45-49	61	61	61	62	62	62	63	63	63	64	64
50-54	52	53	55	56	58	60	61	63	64	66	68
55-59	36	36	37	37	37	37	37	38	38	38	38
60-64	37	36	35	34	33	32	31	30	29	28	27
65-69	41	42	42	42	43	43	44	44	44	45	45
70-74	29	30	31	31	32	33	34	34	35	36	37
75-79	25	26	27	28	29	31	32	33	34	35	36
80-84	13	13	14	14	14	14	14	15	15	15	15
85-89	5	4	4	3	3	3	2	2	2	1	1
90-94	5	5	5	6	6	6	6	6	7	7	7
95-99	3	4	4	4	4	5	5	5	6	6	6

Prognózovaná veková štruktúra obyvateľstva

2025

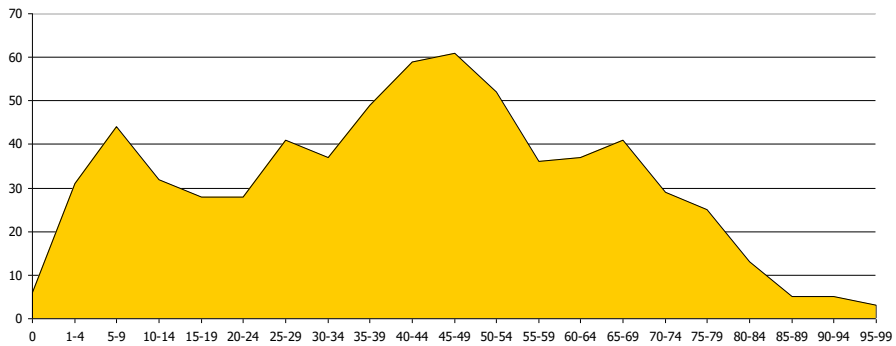

2035

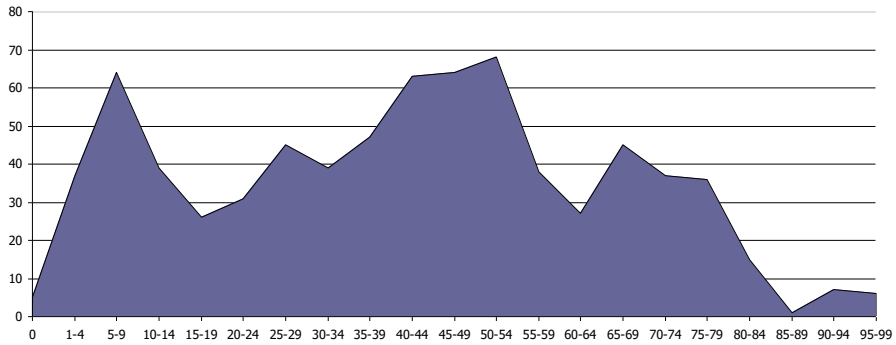

Ďalšie demografické charakteristiky

Nasledujúce tabuľky prezentujú vývoj počtu obyvateľov a predpokladaný vývoj podľa hlavných vekových skupín. Najväčší podiel pripadá na obyvateľov v produktívnom veku, najmenší podiel na

obyvateľov v predproduktívnom veku. V skupine v poproduktívnom veku bol zaznamenaný nárast. Za 11 ročné obdobie vzrástol počet obyvateľov o 32. V skupine v predproduktívnom veku bol zaznamenaný nárast o 29 obyvateľov. Počet obyvateľov v produktívnom veku zaznamenal nárast o 18.

Obyvateľstvo podľa štruktúry základných vekových skupín

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Predproduktívny vek	72	79	84	83	91	89	93	94	94	99	101
Produktívny vek	412	432	430	436	428	418	418	420	408	421	430
Poproduktívny vek	85	87	86	86	91	99	106	109	120	117	117

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2023

Vývoj vekovej štruktúry obyvateľstva v sledovanom období

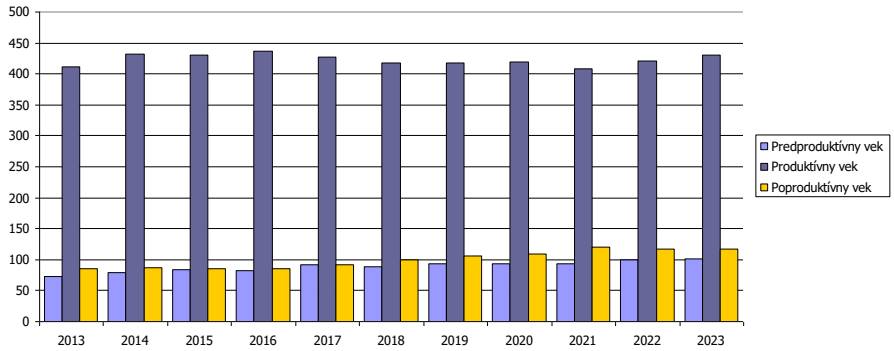

Ako prezentuje graf, za uvedených 11 rokov došlo k nárastu vo vekových skupinách predproduktívneho, produktívneho a poproduktívneho veku. Nasledujúca tabuľka prezentuje predpokladaný vývoj v hlavných vekových skupinách do roku 2035.

Predpokladaný vývoj počtu obyvateľstva do roku 2035

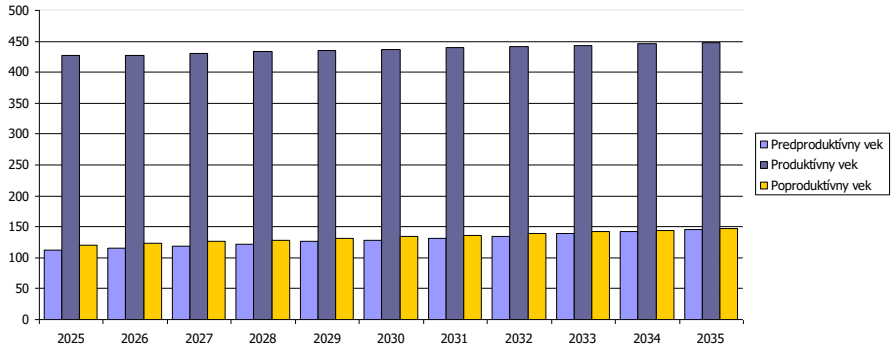

Do roku 2035 sa predpokladá nárast obyvateľov vo vekovej skupine poproduktívneho, produktívneho a predproduktívneho veku. Vo vekovej skupine poproduktívneho veku sa predpokladá nárast o 26 obyvateľov.

Predpokladaný vývoj počtu obyvateľstva do roku 2035

	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Predproduktívny vek	113	115	119	121	126	129	132	135	138	142	145
Produktívny vek	427	428	431	434	435	437	439	442	444	446	448
Poproduktívny vek	121	124	126	129	132	134	137	139	142	145	147

Najviac ekonomicky činného obyvateľstva pripadá na vekovú skupinu od 45 do 49 a 50 do 54 rokov. Naopak najmenšiu skupinu ekonomicky aktívneho obyvateľstva tvoria obyvatelia od 20 do 24 rokov. Pokles v medziročnom porovnaní 2013 až 2023 bol zaznamenaný v skupine 15 - 34 a 55 až 59 rokov.

Ekonomicky aktívne obyvateľstvo podľa štruktúry veku a pohlavia k 2013 a 2023			
Vek	2013	2023	rozdiel 2023 -2013
15-19	35	34	-1
20-24	34	28	-6
25-29	43	34	-9
30-34	43	37	-6
35-39	47	49	2
40-44	57	58	1
45-49	32	60	28
50-54	38	60	22
55-59	47	36	-11
60-64	36	34	-2

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2023

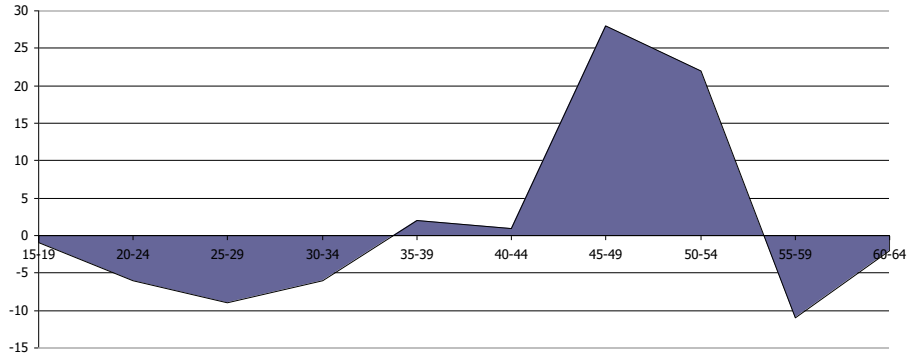

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2023

Z ekonomického hľadiska daná štruktúra je vyhovujúca.

Národnostná štruktúra obyvateľstva

Z hľadiska národnostnej štruktúry sa väčšina obyvateľov hlási k slovenskej národnosti – 96,92 %. Oficiálne žijú v obci 2 obyvatelia maďarskej a 2 ukrajinskej národnosti.

Bývajúce obyvateľstvo podľa náboženského vyznania		
Ukazovateľ	SODB 2021	%
Slovenská	598	96,92
Maďarská	2	0,32
Ukrajinská	2	0,32
Česká	1	0,16
Ruská	1	0,16
Ostatné	2	0,32
Nezistené	11	1,78
Spolu	617	

Zdroj: http://www.sodbtn.sk/obce/obec_stat_vierovyznanie.php?kod_obce=543136

V okrese B. n. Bebravou je národnostná štruktúra podobná.

2.7. VZDELANIE A ZAMESTNANOSŤ

V obci majú najvyšší podiel vo vzdelanostnej štruktúre obyvateľstva občania so stredným odborným vzdelaním - s maturitou - 27,39 % a s učňovským vzdelaním - 27,88 %. Obyvatelia so základným vzdelaním boli zastúpení 13,13 %.

Podrobná vzdelanostná štruktúra obyvateľov obce v roku 2012		
dosiahnuté vzdelanie	počet	%
bez vzdelania (osoby 0-14 rokov)	71	11.51
základné	81	13.13
stredné odborné učňovské (bez maturity)	172	27.88
úplné stredné (s maturitou)	169	27.39
vyššie odborné vzdelanie	35	5.67

vysokoškolské	82	13.29
bez školského vzdelania (15+ rokov)	1	0.16
nezistené	6	0.97

Zdroj: statistics.sk, 10.2.2021

Z hľadiska uplatnenia sa obyvateľstva na trhu práce má uvedená vzdelanostná štruktúra vyhovujúci pomer. Z hľadiska ďalšieho vývoja je potrebné v obci ďalej zvyšovať počet obyvateľov so stredným odborným vzdelaním a úplným stredným vzdelaním.

Vývoj nezamestnanosti

Vývoj nezamestnanosti vo všeobecnosti zaznamenával až do roku 2019 klesajúci trend. V roku 2020 ovplyvnila nezamestnanosť pandemická situácia a opatrenia vlády SR. V roku 2023 bolo v obci 13 nezamestaných.

Miera evidovanej nezamestnanosti v obci

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Nezamestnaná spolu	22	23	25	28	10	13	8	17	17	14	13
Nezamestnaní ženy	8	13	12	11	5	8	7	11	12	8	6
% miera nezamest.	5,34	5,32	5,81	6,42	2,34	3,11	1,91	4,05	4,17	3,33	3,02

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

Nezamestnanosť v obci mala za posledné 4 roky (od roku 2020) klesajúcu tendenciu. V roku 2013 bolo v obci Prusy 22 nezmestnaných.

Relatívny počet evidovaných nezamestnaných obyvateľov v obci a regióne prezentuje nasledujúca tabuľka.

Miera evidovanej nezamestnanosti podľa územie, pohlavie a rok v %

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Kraj Trenčiansky	10,7	9,6	7,7	5,9	3,5	2,9	3,2	5,4	4,3	3,7	3,6
Okres B. n. Bebravou	11,6	10,2	8,1	6,1	4,2	3,0	2,9	5,3	4,6	3,6	2,7
Muži	12,0	10,5	8,2	6,2	4,0	2,6	2,6	4,8	3,9	3,0	2,1
Ženy	11,0	9,9	8,1	5,9	4,3	3,5	3,2	5,8	5,4	4,2	3,5

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

Vyššia miera evidovanej nezamestnanosti bola takmer počas celého obdobia v prípade ženskej populácie. V roku 2023 dosiahla úroveň 3,5 %. Najvyššia úroveň v prípade mužskej populácie sa dosiahla v roku 2013 (12,00 %). Najväčší počet nezamestnaných obyvateľov pripadal na skupinu vo veku od 35-49 a skupinu nad 50 rokov. V tejto skupine podiel výrazne klesá.

Nasledujúca tabuľka prezentuje štruktúru nezamestnaných podľa veku priamo v obci. Najviac obyvateľov spadalo do vekovej skupiny od 30 do 34 rokov, 50 - 54 a nad 60 rokov.

Nezamestnaní podľa veku v september 2024

Prusy	UoZ spolu	v tom										
		do 20r.	20-24r.	25-29r.	30-34r.	35-39r.	40-44r.	45-49r.	50-54r.	55-59r.	60r. a viac	n/a
Spolu	9	1	0	0	2	1	0	0	2	1	2	0
Ženy	4	0	0	0	1	1	0	0	1	0	1	0

Zdroj: UPSVaR SR, DataCubes, 2023

Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj nezamestnanosti znevýhodnených skupín. V prípade absolventov dochádza k výraznému poklesu počtu - 33. Počet dlhodobo evidovaných uchádzačov klesol počet z 1060 na 174 osôb.

Uchádzači o zamestnanie znevýhodnení

Okr. B. n. Bebravou	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
A	162	137	98	66	49	37	23	40	41	40	34

B	196	190	124	109	55	50	25	65	51	31	33
C	19	14	8	5	11	5	6	14	7	5	5
D	1 060	1 014	802	522	308	184	115	217	261	203	174

A - Počet uchádzačov o zamestnanie so ZP
B - Počet uchádzačov o zamestnanie – absolventi
C - Počet uchádzačov o zamestnanie – mladiství
D - Počet dlhodobo evidovaných uchádzačov o zamestnanie
Zdroj: DataCubes ŠÚ, 2013-2023

Nasledujúca tabuľka prezentuje štruktúru nezamestnaných podľa vzdelania v obci. Najviac nezamestnaných bolo vo vzdelanostnej skupine - vyššie sekundárne vzdelanie.

Štruktúra UoZ podľa najvyššie dosiahnutého vzdelania (ISCED) september 2024

Prusy	UoZ spolu	v tom									
		0	1	2	3	4	5	6	7	8	n/a
Spolu	9	0	0	1	7	0	0	0	1	0	0
Ženy	4	0	0	0	4	0	0	0	0	0	0

Zdroj: UPSVaR SR, DataCubes, 2023
ISCED (The International Standard Classification of Education) - Medzinárodná štandardná klasifikácia vzdelávania

0	predprimárne vzdelanie
1	primárne vzdelanie
2	nižšie sekundárne vzdelanie
3	vyššie sekundárne vzdelanie
4	post sekundárne neterciárne vzdelanie
5	terciárne vzdelanie (nie VŠ)
6	terciárne vzdelanie (VŠ 1.stupeň)
7	terciárne vzdelanie (VŠ 2.stupeň)
8	terciárne vzdelanie (VŠ 3.stupeň)

Zdroj: UPSVaR SR, DataCubes, 2023

Významným ukazovateľom na trhu práce je doba evidencie nezamestnaných obyvateľov. Dve najväčšie skupiny tvorili nezamestnaní s dĺžkou evidencie od 0 do 3 mesiacov, 4 až 6 mesiacov. Treťou najpočetnejšou skupinou je skupina od 13 - 30 mesiacov.

Nezamestnaní podľa dĺžky evidencie v august 2024

Prusy	UoZ spolu	v tom										
		do 3 m.	4 - 6 m.	7 - 9 m.	10 - 12 m.	13 - 18 m.	19 - 24 m.	25 - 30 m.	31 - 36 m.	37 - 42 m.	43 - 48 m.	nad 48 m.
Spolu	9	4	2	0	0	1	1	1	0	0	0	0
Ženy	4	3	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Zdroj: UPSVaR SR, DataCubes, 2023

Verejné služby zamestnanosti

Na zabezpečovanie práva občanov na zamestnanie je zriadený ÚPSVaR ako verejnoprávna inštitúcia, ktorý v rozsahu svojej pôsobnosti, ako jeden z viacerých subjektov v súčinnosti s reprezentatívnymi organizáciami zamestnancov a zamestnávateľov vykonáva politiku zamestnanosti. ÚPSVaR je hlavnou inštitúciou realizujúcou politiku trhu práce, čo je systém podpory a pomoci občanom pri ich začleňovaní na pracovné miesta na trhu práce formou sprostredkovania zamestnania, poskytovania poradenstva, prispôsobovaním profesijnej štruktúry nezamestnaných a zamestnancov pomocou rekvalifikácií, podporovanie vytváranie nových pracovných miest zamestnávateľmi pomocou poskytovania príspevkov v rámci aktívnej politiky trhu práce a poskytovaním podpory v nezamestnanosti. Pri poskytovaní verejných služieb zamestnanosti obec spolupracuje s ÚPSVaR v Bánovciach nad Bebravou , pri vytváraní dočasných pracovných miest, ktoré sú nevyhnutným predpokladom zachovania pracovných návykov dlhodobo nezamestnaných. Obec spolupracuje rovnako aj pri realizácii aktívnej politiky trhu práce (APTP), v rámci ktorej sa pomocou nástrojov APTP predovšetkým podporuje vytváranie nových pracovných miest zamestnávateľmi, ako aj obcou samotnou. Obec v oblasti aktívnej politiky zamestnanosti dočasne zamestnáva nezamestnaných občanov v rámci aktivačných prác a malých obecných služieb. V prevažnej miere výkon týchto pracovných činností zahŕňa údržbu verejných priestranstiev.

Štruktúra zamestnanosti

Nasledujúca tabuľka prezentuje štruktúru pracujúcich podľa jednotlivých odvetví národného hospodárstva. Najväčšie zastúpenie majú v regióne priemysel (65,4 %), obchod (7,0 %) a vzdelávanie (4 %). Silne zastúpená verejná správa (3,8 %). Od roku 2013 sa podiel priemyslu na zamestnaní zvýšil. Najvýraznejší pokles nastal v prípade verejnej správy a vzdelávania.

Štruktúra zamestnanosti podľa NACE											
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Poľnohospodárstv...	7,9	7,3	6,2	7,9	5,0	5,3	6,6	6,1	5,7	4,6	4,6
Priemysel spolu	56,8	57,2	55,6	53,5	57,8	54,7	50,3	54,1	63,4	61,3	65,4
Priemyselná výroba	55,7	55,5	54,1	52,5	56,3	53,3	49,1	52,6	61,9	60,1	63,6
Dodávka elektriny, ...	0,6	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5	0,4	0,5	0,8	0,4	0,9
Dodávka vody; čisten...	1,2	1,1	1,0	1,0	1,0	0,9	0,7	1,0	0,7	0,9	0,9
Stavebníctvo	1,9	2,4	5,6	8,3	3,5	5,1	10,2	6,1	3,1	2,2	2,3
Veľkoobchod a maloo...	8,2	7,8	8,5	5,7	6,6	7,7	8,6	6,3	5,9	6,3	7,0
Doprava a skladovanie	3,4	2,1	2,1	2,4	2,2	2,0	1,7	2,2	2,5	8,1	2,1
Ubytovacie a stravo...	1,0	1,0	1,0	0,9	0,8	0,9	0,8	0,9	0,8	0,7	0,8
Informácie a komunikácia	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1
Finančné a poisťovac...	0,5	0,4	0,5	0,4	0,4	0,3	0,3	0,5	0,3	0,3	0,3
Činnosti v oblasti neh...	1,4	1,3	1,3	1,1	1,1	1,1	1,1	1,2	0,8	0,9	0,9
Odborné, vedecké a tec...	0,2	0,2	0,6	0,5	0,4	0,2	0,4	0,7	0,4	0,2	1,0
Administratívne a podp...	0,4	1,6	1,8	2,7	4,8	6,3	4,8	5,3	2,8	1,3	1,8
Verejná správa a obrana; ...	4,2	4,2	4,4	2,7	2,6	3,9	3,9	4,1	3,3	2,9	3,8
Vzdelávanie	8,1	7,0	6,5	5,6	6,1	4,9	5,4	5,8	6,2	6,6	4,7
Zdravotníctvo a sociálna po.	2,3	2,2	2,2	1,9	2,5	2,2	2,2	2,0	1,5	1,6	1,9
Umenie, zábava a rekreácia	1,9	3,6	2,2	4,8	4,5	3,7	2,5	3,1	1,7	1,6	1,5

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2023

Obyvatelia sú prevažne zamestnaní v meste B. n. Bebravou, Trenčíne a hlavnom meste Bratislava. Pracovné príležitosti poskytuje aj obec v malých výrobných prevádzkach.

2.8. BÝVANIE

Prevládajúcou funkciou obce Prusy je bývanie. Pôvodná zástavba obce Prusy vznikala ako hromadná dedina. Obec sa sústreďuje na individuálnu výstavbu, čiže na výstavbu rodinných domov. Intenzita novej bytovej výstavby sa zvýšila začiatkom tohto desaťročia, v súčasnosti stagnuje. V budúcnosti je možné predpokladať oživenie dopytu po nových bytoch v súvislosti so súčasným trendom sťahovania obyvateľov miest do okolitých vidieckych obcí. Naplnenie potenciálu obce získavať nových obyvateľov migráciou bude závisieť predovšetkým od rozvojovej politiky obce (program hospodárskeho a sociálneho rozvoja), udržania a zlepšenia kvality života v obci, od situácie na trhu práce, spektra poskytovaných služieb, kvality dopravného spojenia a ďalších faktorov. Stavebno-technický stav bytového fondu je prevažne dobrý a vyhovujúci. Vybavenie bytov patrí popri veku a veľkosti bytového fondu k hlavným charakteristikám celkovej kvality bytov. Technická vybavenosť bytov sa v poslednom období podstatne zlepšila.

Nasledujúca tabuľka prezentuje štruktúru bytového fondu podľa obdobia výstavby. Najviac bytov bolo vybudovaných v období 1961 - 1980 a 1946 až 1960. Najmenej bytov bolo vybudovaných do roku 1919 a medzi 2016 a neskôr.

Domový fond podľa obdobia výstvaby		
obdobie výstavby	počet	podiel (%)
do roku 1919	3	1,27
1919 - 1945	32	13,56
1946 - 1960	69	29,24
1961 - 1980	72	30,51

1981 - 2000	19	8,50
2001 - 2010	15	6,36
2011 - 2015	14	5,93
2016 a neskôr	10	4,24
nezistené	2	0,85
Domy spolu	236	

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2021

Najväčší podiel domového fondu tvorili rodinné domy - 229 (97,03 %) bytové domy - 2 (0,85 %) v roku 2021.

Domový fond podľa typu budovy		
typ budovy	počet	podiel (%)
rodinný dom	229	97,03
bytový dom	2	0,85
polyfunkčná budova	0	0,00
ostatné budovy na bývanie	2	0,85
neskolaudovaný rodinný dom	0	0,00
núdzový objekt neurčený na bývanie	1	0,42
inštitucionálne alebo kolektívne zariadenia	0	0,00
ostatné	2	0,85
nezistený	0	0,00
Domy spolu	236	

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2021

Z hľadiska počtu obytných miestností boli v obci Prusy najviac zastúpené byty s počtom obytných miestností 4 a následne s 5 obytnými miestnosťami. Okolo 4,07 % tvorli byty s 2 a 15,85 % byty 6 + obytnými miestnosťami. Byty s 1 obytnou miestnosťou boli zastúpené v počte 3.

Štruktúra bytového fondu		
počet miestností	počet	podiel (%)
1 obytná miestnosť	3	1,22
2 obytné miestnosti	10	4,07
3 obytné miestnosti	42	17,7
4 obytné miestnosti	88	35,77
5 obytných miestností	62	25,20
6 a viac obytných miestností	39	15,85
Nezistené	2	0,81
Byty spolu	246	

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2021

Vybavenosť bytov a iné charakteristiky

Nasledujúca tabuľka prezentuje vybavenosť bytov a domácností. Z hľadiska zásobovania pitnou vodou bolo 224 bytov zásobovaných z verejnej vodovodnej siete. Bez pripojenia na vodovod sa v obci byty nachádzali v počte 6.

Domový fond - vodovod		
typ vodovodu	počet	podiel (%)
v dome - z verejnej siete	1	0,42
v dome - vlastná	3	1,27
mimo domu - z verejnej siete	224	94,92
mimo domu - vlastná	0	0,00
bez prípojky	6	2,54
nezistený	2	0,85
Domy spolu	236	

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2021

V obci nie je vybudovaná kanalizačná sieť. Vybudovaný septik, prípadne žumpu malo 191 domov.

Domový fond - kanalizácia		
typ kanalizácie	počet	podiel (%)
septik, žumpa	191	80,93
prípojka na kanalizačnú sieť	0	0,00
domáca čistička odpadových vôd	18	7,63
bez kanalizácie	25	10,59
nezistený	2	0,85
Domy spolu	236	

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2021

Základným zámerom obce v oblasti bývania je zabezpečiť rozvoj bývania vo všetkých jeho zložkách. Stratégiu rozvoja bývania je potrebné založiť na usmerňovaní a zosúladení verejných a súkromných aktivít, finančných, územných a ľudských zdrojov. Vychádzať je nutné pri tom zo schváleného Programu rozvoja bývania, Ministerstvom výstavby a regionálneho rozvoja SR vydaných Smerníc na poskytovanie dotácií na obstaranie nájomných bytov, na odstraňovanie systémových porúch bytových domov, zo schváleného zákona NR SR č. 607/2003 o Štátnom fonde rozvoja bývania, v znení neskorších úprav a k nemu schválených predpisov. Súčasťou obytných štruktúr je aj občianska vybavenosť, väčšinou jestvujúca. V návrhu sa predpokladá budovanie nových zariadení občianskej vybavenosti. V súvislosti s návrhom novej zástavby sa nepredpokladajú žiadne veľkoplošné asanácie. Strategickým cieľom bytovej výstavby by malo byť - dosiahnuť bežný európsky štandard. Bývanie pre mladé rodiny, obyvateľov žijúcich pod hranicou sociálneho minima a prestárlych občanov by malo byť porovnateľné so sociálnou výstavbou v krajinách EÚ.

2.9. PODNIKATEĽSKÉ SUBJEKTY A INŠTITÚCIE

V obci sa odporúča rozvíjať výroba a služby hlavne v týchto smeroch:

- rozvoj malých podnikov
- rozvoj cestovného ruchu a turizmu
- rozvoj terciárnej sféry (služby, obchod)

Nasledujúca tabuľka prezentuje štruktúru podnikateľských osôb – fyzické osoby podľa právnej formy. Najväčší počet je zastúpený živnostenskými podnikaniami. Do roku 2023 bol ich počet 45.

Fyzické osoby - podnikatelia											
o. Prusy	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Fyz. osoby – podnik.	46	41	42	41	40	45	43	46	49	50	46
Živnostníci	46	41	42	41	40	44	42	45	48	49	45

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes

Celkovo je v obci činných 19 právnických osôb. Z celkového počtu bolo 17 ziskových a 2 neziskové subjekty.

Právnické osoby v obci											
o. Prusy	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Právnické osoby spolu	12	14	11	14	15	17	17	16	16	15	19
Práv. osoby ziskové	8	10	10	13	14	15	15	14	14	13	17
Práv. osoby neziskové	4	4	1	1	1	2	2	2	2	2	2

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes

Poľnohospodárska výroba

Z hľadiska poľnohospodárskeho pôdneho fondu a poľnohospodárskej výroby patrí riešené územie do administratívnej jednotky Prusy, ktorá je začlenená do okresu B. n. Bebravou , kraj Trenčiansky.

Celková výmera poľnohospodárskej pôdy je 500,5 ha, z čoho orná pôda zaberá 442,5 ha. Trvalé trávnaté porasty majú zastúpenie – 39,5 ha. Celkový podiel poľnohospodárskej pôdy na celkovej výmere mierne klesá. Podiel na celkovej výmere má poľnohospodárska pôda 66,56 %.

Výmera poľnohospodárskej pôdy v obci Prusy

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
% z celkovej výmery	66,74	66,74	66,73	66,72	66,72	66,69	66,66	66,65	66,61	66,57	66,56
Poľn. pôda - spolu	501,9	501,9	501,8	501,7	501,7	501,5	501,3	501,2	500,9	500,6	500,5
- orná pôda	443,3	443,3	443,3	443,3	443,2	443,1	443	443	442,8	442,5	442,5
- záhrada	18,8	18,8	18,7	18,6	18,6	18,5	18,4	18,4	18,3	18,3	18,2
- ovocný sad	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
- trvalý trávny porast	39,5	39,5	39,5	39,5	39,5	39,5	39,5	39,5	39,5	39,5	39,5

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2023

Poľnohospodárstvo vytvára dobrú základňu pre rozvoj spracovateľského priemyslu i pre rozvoj iných druhov činnosti. Rozhodujúcim determinantom, ktorý ovplyvňuje využiteľnosť krajinnej štruktúry územia, ako aj celý výrobný proces poľnohospodárskej výroby, je poľnohospodárska pôda, jej pôdno-agronomické a agrotechnické vlastnosti a vklady spoločnosti na zachovanie a zvýšenie pôdnej úrodnosti.

Rastlinná výroba

Nasledujúca tabuľka prezentuje hektárovú úrodu v regióne. Najvyššiu hektárovú úrodu majú cukrová repa a zemiaky.

Hektárová úroda podľa hospodárske rastliny

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Zrniny spolu	5,33	7,43	6,42	7,57	6,18	6,47	6,53	7,55	7,54	7,19	7,10
Obilniny	5,33	7,43	6,43	7,58	6,21	6,60	6,54	7,64	7,62	7,23	7,13
Olejniny	3,36	4,37	2,89	4,12	3,60	3,36	3,40	3,77	3,25	3,69	3,99
Zemiaky	16,71	22,50	15,39	26,15	17,03	22,47	23,87	27,64	24,79	24,36	23,82
Cukrová repa	49,00	56,73	43,73	69,43	55,70	65,20	50,71	65,33	59,86	63,84	65,13
Viacročné krmo.	6,48	7,99	5,07	7,30	5,03	7,57	5,62	6,21	8,78	6,49	7,53

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2023

Živočíšna výroba

Nasledujúca tabuľka prezentuje štruktúru a počty hospodárskych zvierat v okrese B. n. Bebravou . Z hľadiska živočíšnej výroby sa okres zameriava hlavne na chov hydiny, ošípaných a hovädzieho dobytka.

Intenzita chovu hospodárskych zvierat

Ok. B.n. Bebra.	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
A	41,4	47,4	40,1	40,4	40,2	39,5	39	41	39,3	36,4	36,5
B	15,8	17,9	16,2	16,2	16	16,6	16,8	16,5	16,3	15,5	15,3
C	5,6	6,4	6,4	5,4	5,4	5,6	5,9	5,1	5,9	5	5,6
D	145,4	141,9	125,5	120,7	101,9	107,1	115	124,3	97,5	83,9	81,3
E	476,5	646,8	771,1	811,3	262	803,3	262,5	-	-	-	-
F	247,9	277,7	254,4	254,8	255,3	252,2	255,8	-	-	-	-

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2023

A - Hovädzí dobytok (na 100 ha poľ p.), B - Kravy (100 ha p. p.), C - Ovce (na 100 ha poľnohospodárskej pôdy), D - Ošípané (na 100 ha or. pôdy), E - Hydina (na 100 ha or. pôdy), F - Sliepky (na 100 ha or. pôdy).

Okolité pôdy sú stredne ťažké s vápenatým zložením. Pôda má charakter ilimerizovanej hnedozeme, ílovito-piesočnatého sedimentu. Počas feudalizmu bola väčšina pôdy vo vlastníctve pánov a poddaný na nej pracovali. V roku 1848 bolo v Rakúsko-Uhorsku zrušené poddanstvo a pomery v krajine sa zmenili. Ľudia prestali pracovať na pánskom a do vlastníctva dostali predtým obrábané role. Po roku 1945 sa pomery zmenili. Pred týmto rokom sa v Prusoch nachádzalo 165 majiteľov pôdy s rôznymi výmerami. V tomto období vzniklo Jednotné roľnícke družstvo (JRD) . Veľký nábor členov JRD sa začal v prvé januárové dni roku 1957. Vo februári podpísalo prihlášky prvých 7 členov. V priebehu roka

podpísalo prihlášku ďalších 68 členov a 28. júla 1957 bolo na ustanovujúcej schôdzi založené JRD v Prusoch. K 1. februáru 1958 malo družstvo v spoločnom chove od členov 163 kusov dobytka, z toho 63 kráv a 162 kusov ošípaných. Po prvom roku pôsobenia JRD obhospodarovalo 429,78 ha. Do roku 1960 sa do JRD pridalo ďalších 49 roľníkov, z celkovou výmerov 79,76 ha. Mimo družstva ostalo len 7 roľníkov. Dobré vedenie a hospodárske výsledky boli predpokladom prevzatia slabšie hospodáriaceho JDR v susednej Dubničke. Týmto sa počet členov JDR sa zvýšil na 170 a družstvo hospodárilo na 818,04 ha, z čoho 592,81 ha bolo ornej pôdy. O návrhu na veľkú integráciu viacerých JRD do jedného celku so sídlom v Podlužanoch sa rokovalo v Prusoch v roku 1974 a už vtedy bol návrh na zlúčenie jednomyseľne odsúhlasený. Do zlúčeného JRD Podhoran družstvo v Prusoch prinieslo 791 ha pôdy, 600 kusov hovädzieho dobytka a 875 ošípaných. Po páde komunizmu v roku 1989 sa výmery pôd začali vracať do rúk pôvodných vlastníkov, ktorí o to požiadali. V súčasnosti sa na poliach pestujú obiloviny, kukurica, repka olejka, zemiaky, krmoviny, strukoviny a zelenina. Zo živočíšnej výroby sa v obci chová hovädzí dobytok, ošípané a hydina (http://prusy.sk/view.php?cisloclanku=2008040006, 18.9.2015).

Maloobchod a služby
Komerčné služby a obchod je v obci zastúpený pomerne nedostatočne. Vzhľadom na štruktúru obce a pomerne slabo osídlený kataster sú možnosti rozvoja pomerne obmedzené. V obci sa nachádzajú 2 prevádzky maloobchodu – zmiešaný tovar a 1 prevádzka pohostinského odbytového strediska.

Lesné hospodárstvo
Po zrušení poddanstva skupina bývalých urbárnikov segregáciou roku 1857 nadobudla horu o výmere 53,52 ha. Urbárska hora mala vtedy 75 vlastníkov s počtom 157 urbárskych osmín. Z likvidácie veľkostatku po Mikulášovi Zayovi kúpili Prusania ďalšie lesy v katastrálnom území Dubničky a Ľutova. Vznikla tak lesná skupina Kutiš a spol., v ktorej bolo 160 členov. Les nadobudli kúpou 1. júla 1937 za 270 000 Kčs v 270 podieloch. Výmera lesa činila 310 ha. V októbri 1941 nadobudla ďalšia skupina bývalých urbárnikov les o výmere 115,56 ha. Bol to les po židovských vlastníkoch. Horu so 157 podielmi kúpilo 75 vlastníkov. Dnes je rozloha lesov v katastri obce 1,7 km2. Lesy majú zmiešaný charakter. Rastú tu duby, buky, hraby, jedle, smreky, jelše a kleny. Zo zvery sa v chotári vyskytuje jelenia, danielia, diviačia zver, zajac poľný, králik divý, líška hrdzavá, vlk dravý, kuna lesná a z pernatej zvery bažant poľný, jarabica poľná, hrdlička záhradná, sluka lesná, kačica divá, havran čierny, sojka škriekavá a vrana túlavá. V súčasnosti lesy obhospodaruje Urbárska spoločnosť – Združenie vlastníkov lesov a pozemkové spoločenstvo Prusy (http://prusy.sk/view.php?cisloclanku= 2008040006, 18.9.2015).

2.10. ŠKOLSTVO A VZDELANIE

Na základe zákona č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky s účinnosťou od 1. 7. 2002 prešli materské školy, základné školy a základné umelecké školy do zriaďovateľskej pôsobnosti obcí a miest. V súčasnosti sa spoločenské a sociálne zmeny odzrkadlili aj v potrebách kapacít, ako aj racionalizačných opatreniach vzhľadom k ekonomike prevádzkovania týchto zariadení. Boli zredukované počty zariadení i v centre regiónu a záujmovom území.

Materská škola
Výchovu a vzdelávanie pre najmenšie detí v obci zabezpečuje Materská škola. Materská škola poskytuje celodennú výchovu a vzdelávanie deťom od dvoch do šesť rokov a deťom s odloženou povinnou školskou dochádzkou. V prípade záujmu rodičov, deti majú možnosť aj poldennej výchovy a vzdelávania v materskej škole. Cieľom predprimárneho vzdelávania je dosiahnuť optimálnu perceptuálno – motorickú, poznávaciu a citovo – sociálnu úroveň, ako základ pripravenosti na školské vzdelávanie a život v spoločnosti. Materská škola je materskou školou rodinného typu, je zameraná na rozvíjanie spolupráce s rodinou a smeruje k všestrannému rozvoju osobnosti dieťaťa. Deti sú vychovávané prostredníctvom zdravého životného štýlu k zodpovednejším vzťahom k ochrane zdravia. MŠ úzko spolupracuje s rodičmi detí.

Materskú školu v obci zriadili až v roku 1968 v priestoroch dvojpodlažnej budovy nového kultúrneho domu. V niektorých rokoch sa počet detí v materskej škole pohyboval od 30 – 35. Od začiatku bola

zriadená s celodennou starostlivosťou, čo znamená, že deti sa v škôlke aj stravovali. Počet detí sa rozrástol v roku 1976, keď boli do miestnej škôlky začlenené aj deti v Ľutova a Dubničky, v ktorých sa materské školy nenachádzali. Napríklad v školskom roku 1989 navštevovalo materskú školu 29 detí (http://www.prusy.sk/view.php?cisloclanku=2008 040004, 15.9.2015).

Materská škola má 1 triedu v ktorej vyučujú 2 učiteľky. V roku 2023 bolo evidovaných v materskej škole 18 detí.

Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj počtu detí v materskej škole od roku 2013 do roku 2023.

Materská škola	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
MŠ spolu	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
MŠ spolu - deti	17	18	20	22	14	18	18	22	22	20	18
MŠ - štátne - triedy	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
MŠ - štátne - učitelia	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2023

Základná škola

Podľa školskej kroniky existovala v Prusoch od roku 1829 cirkevná škola. V tom čase deti chodili do školy len v zime, od októbra do mája. Stará budova rímsko – katolíckej školy nestačila a tak ju v roku 1927 predali a v tom istom roku sa začalo s výstavbou novej školy s dvoma triedami a bytom. V nej sa začalo vyučovať 1.septembra 1927. Posviacka rímsko – kakolíckej školy sa uskutočnila až 31. decembra za účasti farára Tisa z Bánoviec nad Bebravou a ďalších hostí. V rokoch 1924 – 1944 v obci ako učiteľ a správca zároveň pôsobil Juraj Brcko, ktorému sa aj napriek nepriazni doby darilo dvíhať v Prusoch vzdelanostnú úroveň. Ďalšími učiteľmi boli Július Hedera, Otto Dobrík a Marta Neuschlová. V roku 1945 boli všetky školy poštátnené. Od roku 1950 začali žiaci 6.-8. ročníka dochádzať do školy v Bánovciach nad Bebravou. V Prusoch však zostalo ešte 67 žiakov. Neskôr aj bol aj piaty ročník presunutý do Bánoviec nad Bebravou. Keď školskom roku 1976/1977 boli zrušené základné školy v Ľutove a Dubničke, deti z týchto obcí boli pričlenené do základnej školy v Prusoch. V roku 1988 počet žiakov poklesol na 42, z toho bolo 5 detí z Ľutova a 4 z Dubničky. V roku 1996/1997 došlo k zrušeniu aj tejto základnej školy a žiaci zo všetkých troch obcí dochádzajú do Bánoviec nad Bebravou (http://www.prusy.sk/view.php?cisloclanku=2008 040004, 15.9.2015).

2.11. SOCIÁLNA SFÉRA

Sociálne služby sa poskytujú v zariadeniach sociálnych služieb, ktorých zriaďovateľmi je obec, fyzické a právnické osoby, a ostatné orgány miestnej štátnej správy a samosprávy. Tie poskytujú sociálne služby v zmysle zákona NR SR č. 448/2008 o sociálnych službách z. z. v znení neskorších predpisov. Sociálna starostlivosť je občanom poskytovaná poskytovaním rôznych sociálnych dávok, ktoré vypláca ÚPSVaR v Bánovciach nad Bebravou , opatrovateľskú službu občanom na to odkázaným zabezpečuje zo zákona obec.

Sociálne služby zabezpečuje aj Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny B. n. Bebravou . Úrad práce poskytuje finančné prostriedky na kompenzáciu a na preklenutie zdravotných ťažkostí.

Občania Prusoch žiadajú hlavne o tieto sociálne služby, pretože sú finančne kompenzované štátom (rôzne príspevky na kompenzáciu miery funkčných porúch - opatrovanie, asistenčné služby, príspevky na hygienu, na prepravu a pod.). V rámci týchto sociálnych služieb vydáva obec Prusy potvrdenie, že občanovi nie je poskytovaná žiadna sociálna služba prostredníctvom obce. Nasledujúca tabuľka prezentuje ponuku sociálnych služieb v okrese a následne v obci Prusy .

Sociálne zariadenia podľa typ ukazovateľa, rok a územie											
Okres B. n. Bebravou	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Počet zariadení	7	7	8	8	7	7	7	7	7	7	7
P.m. k 31.12 spolu	154	142	154	134	152	159	158	150	154	154	154
P.m. v zar. pre seniorov	30	30	37	37	37	37	37	37	37	37	37

P.m. v d. soc. služ. pre PDO	123	111	117	97	114	119	118	62	117	117	117
P.m. v d. soc. služ. pre PDE	1	1	1	1	1	3	3	3	3	3	3

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2023

Opatrovateľská služba §41 zákona 448/2008

Opatrovateľská služba je sociálna služba poskytovaná fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej II podľa prílohy č. 3 zákona 448/2008 a je odkázaná na pomoc pri úkonoch sebaobsluhy, úkonoch starostlivosti o svoju domácnosť a základných sociálnych aktivitách podľa prílohy č. 4 zákona 448/2008. Opatrovateľskou službou sa poskytujú úkony podľa prílohy č. 4 zákona 448/2008. Rozsah úkonov na základe sociálnej posudkovej činnosti určuje obec v hodinách alebo podľa jednotlivých úkonov podľa prílohy č. 4 zákona 448/2008. Minimálny rozsah úkonov sebaobsluhy nesmie byť nižší, ako je minimálny rozsah zodpovedajúci stupňu odkázanosti fyzickej osoby posúdený podľa prílohy č. 3 zákona 448/2008, ak sa poskytovateľ sociálnej služby s prijímateľom sociálnej služby na návrh prijímateľa sociálnej služby nedohodne inak v zmluve o poskytovaní sociálnej služby.

Opatrovateľskú službu nemožno poskytovať fyzickej osobe, ktorej sa poskytuje celoročná pobytová sociálna služba, ktorá je opatrovaná fyzickou osobou, ktorej sa poskytuje peňažný príspevok na opatrovanie podľa osobitného predpisu, ak tento zákon neustanovuje inak, ktorej sa poskytuje peňažný príspevok na osobnú asistenciu podľa osobitného predpisu, ktorej je nariadená karanténa pre podozrenie z nákazy prenosnou chorobou a pri ochorení touto nákazou. Ustanovenie odseku 3 písm. b) sa nepoužije, ak fyzickej osobe vykonávajúcej opatrovanie sa poskytuje ústavná zdravotná starostlivosť v zdravotníckom zariadení, vykonávajúcej opatrovanie sa poskytuje odľahčovacia služba, ktorá je opatrovaná fyzickou osobou, ktorej sa poskytuje peňažný príspevok na opatrovanie podľa osobitného predpisu, sa poskytuje opatrovateľská služba v rozsahu najviac osem hodín mesačne.

Trendy

Sociálne služby pomáhajú v kritických situáciách jednotlivcom, rodinám alebo určitým skupinám občanov zvládnuť starostlivosť o seba alebo o domácnosť a podporujú tak pozitívnu spoločenskú atmosféru v komunite. Význam sociálnych služieb nie je dôležitý len vzhľadom na množstvo ľudí, ktoré ich potrebuje, ale hlavne preto, že bez ich pôsobenia by časť občanov nemala možnosť podieľať sa na spoločenskom živote, nebolo by možné uplatnenie ich ľudských a občianskych práv a dochádzalo by k ich sociálnemu vylúčeniu. Programové vyhlásenie vlády (ďalej len PVV) na roky 2010-2014 z augusta 2010 s hlavným odkazom Občianska zodpovednosť a spolupráca. V sociálnej oblasti sa vláda sústredí na podporu životnej úrovne obyvateľstva, a to aj v komplikovanej situácii prebiehajúcej hospodárskej krízy. Vláda SR nebude kopírovať sociálno-ekonomický model žiadnej inej krajiny, ale bude hľadať inšpiráciu v tých krajinách, ktoré dokázali v konkrétnych oblastiach rýchle a dlhodobo udržateľné úspechy. Vláda SR považuje za kľúčové vytvárať podmienky na zvyšovanie kvality života ľudí. Systém sociálnych služieb na Slovensku neprešiel po roku 1990 radikálnou zmenou. Politika všetkých doterajších vlád sa orientovala prevažne na udržanie prevádzky existujúcich pobytových zariadení bez toho, aby od nich požadovala vyššiu kvalitu poskytovaných služieb, efektívnejšie hospodárenie s verejnými zdrojmi, či väčšiu samostatnosť. Vyhlásený program humanizácie služieb v praxi znamenal len znižovanie kapacity zariadení, čo ešte viac zvýšilo napätie medzi ponukou a dopytom. Mnohé zariadenia nedosahujú základné priestorové normy ani po znížení kapacity. Jediným transformačným prvkom v systéme sociálnych služieb je zrušenie monopolu štátu na ich poskytovanie. Súkromní poskytovatelia sociálnych služieb v oveľa väčšej miere ako verejní študujú skúsenosti a nové trendy v krajinách Európskej únie. Súkromní poskytovatelia služieb však v súčasnosti ešte nezabezpečujú taký podiel služieb, aby výrazne ovplyvňovali a menili charakter celého systému. Vyššia dynamika rastu súkromných služieb sa nedosahuje aj kvôli vysokej organizačnej roztrieštenosti súkromných poskytovateľov. Budovanie sietí služieb jedným zriaďovateľom postupuje pomaly. Sociálne služby pre seniorov sú v každej krajine dôležitou časťou systému sociálnej ochrany a ročne sa vynakladá na systém značná časť finančných prostriedkov. Sociálne služby je možné poskytovať v domácom prostredí formou opatrovateľskej služby, resp. v zariadeniach pre seniorov. V niektorých krajinách sú služby decentralizované, v niektorých sú pod kuratelou štátu. Všetky krajiny prešli transformáciou v tejto oblasti (11.6.2012, http://www.mesa10.sk/index.php?action=module&id=modcontent&content _id=261). Medzi hlavné trendy v poskytovaní patria:

deinštitucionalizácia sociálnych služieb,
postupné znižovanie kapacity zariadení sociálnych služieb,
prevádzkovanie zariadení s nízkou kapacitou (zariadenia rodinného typu, zariadenia s kapacitou nižšou než 40 miest),
transformácia veľkokapacitných zariadení na zariadenia s nižšou kapacitou,
podpora terénnych a ambulantných sociálnych služieb a sociálnych služieb v zariadeniach s týždenným pobytom.
individualizácia poskytovania sociálnych služieb na základe osobných potrieb prijímateľov,
vymedzenie práv prijímateľa a povinností prevádzkovateľa
legitimizácia kvality sociálnych služieb a formulovaní podmienok, ktoré majú kvalitné služby spĺňať (i keď nie sú známe podmienky hodnotenia kvality sociálnych služieb)
rozšírenie spektra poskytovaných sociálnych služieb
koncepčný prístup k plánovaniu a stratégii rozvoja sociálnych služieb, komunitnom rozvoji komunitnom pláne a rozvoji terénnych sociálnych služieb ako nástroja poskytovania sociálnych služieb v obci (14.6.2012, http://www.shr.sk/pages/ casopishumanita/archiv/humanitaplus/P200905.pdf).

Podpora zotrvania klienta v prirodzenom prostredí rozvojom terénnych sociálnych služieb

Dôvodom stanovenia tejto priority je skutočnosť, že terénne sociálne služby sú podľa dostupných štatistických údajov nedostatočne rozvinuté a na celom území Slovenska ide o sociálne služby, ktoré sú nedostatkové alebo úplne chýbajú. Rozvoj tejto formy sociálnej služby je v súlade s požiadavkami a princípmi uplatňovanými v ES v rámci modernizácie sociálnych služieb. V rámci tejto priority je nevyhnutné sa osobitne zamerať na terénnu sociálnu službu pre osoby odkázané na pomoc inej osoby, ktorej poskytovanie podľa dostupných údajov klesá aj napriek zvyšujúcemu sa dopytu po tejto sociálnej službe. Aj napriek tomu, že občan, ktorý o túto sociálnu službu požiada a splní hmotnoprávne podmienky poskytovania opatrovateľskej služby,

jeho nárok často nie je uspokojený. Nemenej dôležité je zamerať sa na rozvoj tých terénnych programov a sociálnych služieb, ktorých cieľom je sociálna inklúzia znevýhodnených osôb z dôvodu nezabezpečenia základných životných potrieb.

Rozvoj ambulantných sociálnych služieb a pobytových sociálnych služieb v zariadení s týždenným pobytom
Zámerom stanovenia tejto priority je postupná deinštitucionalizácia sociálnych služieb, s prihliadnutím na potreby a schopnosti klienta, s cieľom poskytovať mu sociálne služby v jeho rodinnom alebo komunitnom prostredí. Poskytovanie ambulantných sociálnych služieb a sociálnych služieb v zariadení s týždenným pobytom umožňuje rozvíjať rodinné a spoločenské vzťahy klienta a primerane jeho individuálnych schopnostiam a možnostiam aj jeho zaradenie sa do spoločenského a pracovného života.

Zvýšenie kvality a humanizácia poskytovaných sociálnych služieb prostredníctvom rekonštrukcie, rozširovania, modernizácie a budovania zariadení sociálnych služieb
Požiadavka humanizácie a modernizácie sociálnych služieb SR reaguje na trendy uplatňované EÚ v tejto oblasti, ktorých cieľom je zabezpečiť pre klientov kvalitné sociálne služby. V praxi to znamená zabezpečenie prístupnosti k sociálnym službám, a to aj z hľadiska prostredia, v ktorom sa sociálne služby poskytujú. Táto povinnosť vyplýva poskytovateľom sociálnych služieb aj priamo zo zákona o sociálnych službách a má umožniť prijímateľom sociálnych služieb prístup k fyzickému prostrediu, priestorom a budovám, v ktorých sa poskytujú sociálne služby a zabezpečiť minimálne požiadavky a štandardy bývania. Ide najmä o odstránenie architektonických bariér v priestoroch a budovách, v ktorých sa poskytujú sociálne služby a to v interiéroch, rovnako aj v exteriéroch a zabezpečenie ich materiálno technickej vybavenosti, najneskôr do 31. 12. 2013.

Vzdelávanie zamestnancov v oblasti sociálnych služieb
Jedným z cieľov novej právnej úpravy poskytovania sociálnych služieb je zabezpečiť ich profesionálny výkon a teda aj zvýšiť kvalitu poskytovaných sociálnych služieb. Jedným so základných predpokladov dosiahnutia tohto cieľa je vzdelávanie zamestnancov sociálnych služieb v rámci potreby splnenia kvalifikačných predpokladov pre výkon sociálnej služby a zároveň ich ďalšie vzdelávanie a prehlbovanie kvalifikácie.

2.12. ZDRAVOTNÍCTVO

V obci sa nenachádza zdravotné stredisko. Ambulancie, všeobecné (dospelí, deti a dorast), stomatologická a iné ambulancie navštevujú obyvatelia v meste B. n. Bebravou.

2.13. ŠPORT

Obyvatelia majú v obci obmedzené možnosti športového vyžitia. K dispozícii je hlavne futbalové ihrisko, ktoré aj intenzívne využívajú. V oblasti športových aktivít, ktoré sa neviažu na vybudovanú (resp. absentujúcu) športovú infraštruktúru, obec a jej okolie ponúka široké možnosti. V letných mesiacoch ide predovšetkým o horskú cykloturistiku, pešiu turistiku, poľovníctvo a rybolov v tunajšej vodnej nádrži Prusy. V obci je činný športový klub.

V Prusoch pôsobí futbalový klub FK Prusy. V súčasný klube pôsobí 83 členov a klub zastrešuje družstvo seniorov hrajúce IX. ligu futbalovej súťaže okresov Bánovce nad Bebravou a Partizánske patriace pod oblastného futbalového zväzu Prievidza. Futbalisti sa zúčastňujú rôznych súťaží, v ktorých dosahujú dobré výsledky a organizujú futbalový turnaj. Prvá písomná zmienka o futbalovom mužstve pochádza z 18. júla 1949, keď medzi sebou súťažili družstvá dorastu a dospelých. Futbalový štadión bol slávnostne otvorený 7. júla 1972. Od 16. júla v obci pôsobí turistický klub Bradlo Prusy ako nasledovník turistického oddielu Prusy, ktorý pôsobil pod TJ Družstevník Prusy. Tento bol zriadený v roku 1987. Klub má 24 členov, pravidelne každý rok organizuje týždenný pobyt vo Vysokých Tatrách s výstupmi na niektoré z tatranských štítov napr. Gerlachovský, Lomnický alebo Slavkovský štít, Rysy a Kriváň. Na Silvestra sa každoročne členovia klubu zúčastňujú výstupu na Inovec, na neďaleké Bradlo a Kňazi stôl. Od roku 2004 je klub členom RR KST Trenčín. Činnosť klubu je sponzorovaná obecným úradom Prusy. Zaujímavosťou je tenisový klub, s 15 členmi, pôsobiaci v obci od roku 1970. Tenisti sa pravidelne zúčastňujú súťaže v okresnej lige Bánovského okresu, v ktorej dosahujú pekné výsledky (http://www.prusy.sk/view.php?cisloclanku=2008040003, 25.9.2015).

Štatistiky
Najpopulárnejším športom dospelých Európanov je cyklistika, ktorú uprednostňujú Maďari, Slováci, Chorváti, Estónci, Lotyši a Litovčania. Ďalšou obľúbenou športovou disciplínou je beh (Slovinsko – 45 %). Najobľúbenejším tímovým športom je futbal. Na Slovensku patrí medzi najrozšírenejšie športy rýchla chôdza – 47 % a bicyklovanie 22 %. Spomedzi športov deti najviac obľubujú futbal – 16 – 25 %), po ňom nasledujú basketbal, tanec a plávanie – 16 – 19 %). Ak športujú s deťmi aj rodičia, európske deti zvyčajne trávia voľný čas cyklistikou (47 % – Slovensko) a hraním hier, ako je naháňačka a schovávačka, ale aj tímovými hrami, napríklad futbalom alebo volejbalom (Slovensko – 47 %) a plávaním (Slovensko – 34 %) (12.6.2012, http://tlacovespravy.wordpress.com/2012/06/01/ prieskum-sport-v-zivote-mladych-europanov). Nasledujúca tabuľka prezentuje vekovú štruktúru pravidelne športujúcich podľa pohlavia. Podporu športu je potrebné cielene smerovať podľa vývoja jednotlivých vekových skupín obyvateľov.

Veková štruktúra pravidelne športujúcich			
	ženy	muži	priemer
15-24	52	45	49
25-39	36	43	40
40-54	39	39	39
55-69	38	36	37
70+	18	48	33

Zdroj: 10.6.2012, http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_334_fact_sk_en.pdf

Ako prezentuje predchádzajúca tabuľka, najsilenejšie skupiny pravidelne športujúcich sú od 15 do 24 a 25 do 39 rokov. Špeciálnu skupinu tvoria muži nad 70 rokov, ktorým je potrebné venovať patričnú pozornosť.

2.14. KULTÚRA

Kultúrna činnosť

Obec okrem podpory činnosti miestnych klubov pripravuje pre občanov rôzne kultúrne podujatia. Pri príležitosti medzinárodného dňa matiek organizuje pre matky posedenie spojené s kultúrnym programom v podaní detí z miestnej materskej školy. Obecný úrad nezabúda ani na najmladších obyvateľov obce, deti, pre ktoré usporadúva karneval, výstavu detských prác a tiež oslavy. Medzinárodného dňa detí. Ku kultúrnemu životu prispieva aj ŠK Prusy pravidelnými fašiangovými, hodovými a silvestrovskými zábavami a Obecný hasičský zbor, ktorý v spolupráci s Obecným úradom organizuje tradičnú súťaž o pohár starostu. Zbor má bohatú históriu. Pravidelne sa zúčastňuje hasičských súťaží poriadaných okresným riaditeľstvom hasičského a záchranného zboru. Dnes v zbore aktívne pôsobí 30 členov (http://www.prusy.sk/view.php?cisloclanku=2008040004, 25.10.2024).

Pamiatky obce

Prvá zmienka o kostole v Prusoch sa uvádza ešte v roku 1639, kedy mali Prusy ešte samostatnú faru. Kostol bol zasvätený sv. Štefanovi – uhorskému kráľovi. Akými zmenami kostol prešiel nie je zdokumentované. Až v roku 1939 bol starý kostol zbúraný a s pomocou občanov obce Prusy započala výstavba nového kostola. Hlavným organizátorom tohto krásneho diela bol Juraj Brcko – učiteľ na tunajšej škole. Základný kameň nového kostola posvätil prvý slovenský prezident Dr. Jozef Tiso., vtedajší správca farnosti Bánovce nad Bebr.. Kostol bol v roku 1946 zasvätený sv. Cyrilovi a Metodovi. Od začiatku výstavby postupne sa na kostole uskutočnili zmeny. K najväčším patrí rekonštrukcia elektroinštalácie a vybudovanie elektrického kúrenia v roku 1970 a s odstupom času v roku 1998 prestavba elektrického kúrenia na plynové. Toto bolo realizované už za pôsobenia súčasného pána dekana Mgr. Dominika Gurína. Ďalšou dominantou Prús okrem kostola je kaplnka Panny Márie, ktorá je akoby vstupnou bránou do obce. Pôvodná jaskynka, kde bola uložená socha Panny Márie prešla v rokoch 1990- 91 pod rukami pruských veriacich dôkladnou rekonštrukciou. Po obnovení ju 24.5.1992 posvätil Mons. Ján Sokol, arcibiskup trnavský a metropolita Slovenska. Bánovskú farnosť vtedy spravoval pán dekan ThDr. Bohumil Kapusta. V posledných rokoch vždy cez druhú augustovú nedeľu sa koná mariánska púť so sv. omšou, ktorú vždy celebruje iný kňaz pochádzajúci z bánovskej farnosti (http://www.prusy.sk/view.php?cisloclanku=2008040005, 25.10.2024).

Štatistiky

Celkové využívanie klasických kultúrnych statkov monitoring meria frekvenciami návštev a nákupov počas roka. Z hľadiska využívania kultúrnych hodnôt sú na prvých dvoch miestach literatúra a film. Knihu si raz za mesiac kúpilo vo všetkých sledovaných rokoch 7,8 % obyvateľov, raz za pol roka temer 30 % obyvateľov a raz za rok viac ako 40 % obyvateľov. Návštevnosť filmových predstavení býva vyrovnaná; mierne vzrastá. Výsledky monitorovania poukazujú aj na dlhodobo vyrovnaný záujem o divadelné predstavenia. Počet pravidelných návštevníkov, ktorí navštevujú divadlo raz za mesiac, ale aj počet tých, ktorí navštívili divadlo raz za pol roka, je dlhodobo stabilný. Systematicky rastie návštevnosť koncertov vážnej a populárnej hudby. Existuje aj málopočetná skupina pravidelných návštevníkov (3 - 4 % respondentov), ktorí navštevujú koncerty každý mesiac. Pritom sa dlhodobo zvyšuje počet tých, ktorí navštívili koncert raz za pol roka alebo jedenkrát za rok. Je to zrejme vyvolané rastúcim záujmom o koncerty populárnej a alternatívnej hudby. Segment prezentovania zbierok a ochrany kultúrneho dedičstva v monitoringoch reprezentujú výtvarné a iné umenia, ľudové a tradičné umenie a múzejníctvo. V tomto segmente u nás prevažujú príležitostné a sezónne formy spotreby, ktoré možno v monitoringu posudzovať len množstvom návštev za rok. Návšteva folklórnych podujatí a múzeí je okrem toho pre väčšinu našich občanov charakteristickou dovolenkovou kultúrnou aktivitou, ktorá priamo súvisí s dynamikou cestovného ruchu (12.6.2012, http://www.nocka.sk/uploads/fd/ c5/fdc56b5295544adb7e3625632921405f/4-monitoring-vysledkov-kp-2005-2008-no6-7-2009.pdf).

Trendy

Komplex opatrení na podporu súkromnej voľby domácností by mal v budúcnosti:

- stimulovať lepšie „previazanie" súkromných výdavkov domácností s verejnými zdrojmi podpory kultúry. Určitá časť tejto podpory kultúrnych zariadení ponúkajúca svoje aktivity pre verejnosť musí byť variabilná, závislá od toho, či vyvolala odozvu, ktorá sa prejavuje vo veľkosti návštevnosti ap. Akými metódami to prepočítať je iná otázka: či u divadiel napr. podľa počtu obsadenosti ponúkaných miest, počtu repríz ap. Pokračovať by sa malo sofistikovanejšie s experimentom „kultúrnych poukazov"
- zefektívniť systém dlhodobejšieho viazania subjektu stimulovaného trhového dopytu (cieľových skupín súčasných i budúcich „spotrebiteľov" kultúry so stimulovanou trhovou ponukou kultúrnych inštitúcií
- rozšíriť systém permanentiek
- rozšíriť systém kultúrnych poukazov aj pre zamestnancov súkromných a verejných inštitúcií (a dotáciami ich kryť zo sociálneho fondu a u firiem aj z iných zdrojov)
- uplatňovať bonusové body na cenu vstupenky, za ktoré návštevník po určitom počte dostane bezplatnú (alebo výrazne zľavnenú) vstupenku
- last minute zľavy na očakávanú nevyužitú ponuku
- zaviesť výrazne diferencované ceny na dopoludňajšie a popoludňajšie predstavenia (s prioritou pre dôchodcov a deti aj so sprievodom)
- zlepšiť využívanie stykov s podnikovým svetom ekonomiky pri podpore ich firemnej identity aj návštevou kultúrnych zariadení
- podporiť „umelecké školenie" detí mimo školy ako budúcich aktívnych subjektov trhového dopytu zavedením odpočítateľnej položky z daňového základu domácnosti za tieto výdavky
- radikálne zlepšiť celý systém marketingu verejných kultúrnych inštitúcií (vo väzbe na odporúčanie č. 1 a č. 3)
- radikálne zlepšiť strategický manažment kultúrnych inštitúcií (v prepojení na prognózovanie ich vývoja, na manažment rizika podmienok ich ekonomického vývoja atď.)
- významne zlepšiť systém školskej a mimoškolskej výchovy mládeže ku kultúre (12.6.2012, http://www.nocka.sk/uploads/fd/ c5/fdc56b5295544adb7e3625632921405f/4-monitoring-vysledkov-kp-2005-2008-no6-7-2009.pdf).

2.15. UBYTOVACIE ZARIADENIA

V súčasnosti sa v obci nenachádza špecializované ubytovacie zariadenie. Návštevníci obce majú možnosť ubytovať sa aj na súkromí, resp. v chatách nachádzajúcich sa v katastrálnom území obce.

2.16. STRAVOVACIE A REŠTAURAČNÉ SLUŽBY

Stravovacie a reštauračné služby sú poskytované v miestnych pohostinstvách. V obci chýba reštauračné zariadenie, ktoré by v tradičnom prostredí poskytovalo príležitostným ale aj ostatným návštevníkom obce tradičné jedlá typické pre túto oblasť.

2.17. CESTOVNÝ RUCH

Geografická poloha mikroregiónu v regióne, konfigurácia terénu a ostatné prírodné danosti zaraďujú obec medzi rekreačne atraktívne oblasti. Prírodné podmienky a životné prostredie sú predpokladom pre rozvoj cestovného ruchu. Hlavným rozvojovým bodom v oblasti cestovného ruchu je vodná nádrž Prusy. V súčasnosti sa nachádza v jej blízkosti kúpalisko "Pažiť", ktoré je v zlom technickom stave a športové ihriská, ktoré rovnako potrebujú rekonštrukciu. Vodná nádrž však do budúcnosti môže predstavovať hlavný rozvojový bod, nevyhnutnosťou je však výstavba ubytovacích a stravovacích kapacít. Obec môže rovnako predstavovať výhodný bod, na uskutočňovanie poznávacej turistiky. V okolí obce sa nachádza napr:

Trenčianske Teplice
Prvá písomná zmienka o Trenčianskych Tepliciach pochádza z r. 1598. Tieto svetoznáme protireumatické kúpele patria medzi najstaršie a najvyhľadávanejšie kúpele na Slovensku. Sírnaté termálne pramene vyvierajú priamo v piatich kúpeľných bazénoch. Teplota vody sa pohybuje okolo 36,6 až 40,2 stupňov C. Na liečbu sa využíva aj sírne mineralizované bahno vo forme zábalov a rašelinové obklady. Indikujú sa na liečbu reumatických ochorení (artrózy, progresívna artritída, Bechterevova choroba, svalový a mimokĺbový, reumatizmus a iné), ochorení chrbtice, neuralgie, pooperačných stavov a úrazoch pohybového aparátu ako aj sklerosis multiplex u osôb schopných sebaobsluhy. Trenčianske Teplice sú aj vyhľadávaným strediskom kultúrno-spoločenského života.

Trendy v cestovnom ruchu
Európska komisia cestovného ruchu (ETC) označila za hlavné faktory ovplyvňujúce rozvoj CR demografiu, zdravie, uvedomelosť a vzdelávanie, voľný čas, cestovné skúsenosti, životný štýl, informačné technológie, dopravu, trvalo udržateľný rozvoj a bezpečnosť. Počet starších ľudí v Európe neustále rastie. Mnoho seniorov odchádza do predčasného dôchodku, má vyššie disponibilné príjmy, teší sa lepšiemu zdraviu. To má za následok rýchlejší rast dopytu tejto kategórie ľudí po cestovnom ruchu. Zdravotné povedomie návštevníkov je čoraz väčšie a ovplyvňuje najmä voľbu cieľového miesta a životný režim počas

dovolenky. Čoraz populárnejšou je dovolenka spojená so vzdelávaním. Pri plánovaní dovolenky má významnú rolu história, umenie a kultúrne podujatia. Súčasná spoločnosť kladie zvýšené nároky na ľudí a ich denný režim, čo sa prejavuje v raste nárokov na voľný čas a možnosti oddychu. Rastie aj pragmatickosť návštevníkov v CR, ich sebaistota, požiadavky a znalosť vlastných práv, čo súvisí s predchádzajúcimi skúsenosťami. Rastie podiel kritických názorov na kvalitu a dôraz sa kladie na pomer kvality a ceny. Rastie význam internetu, ktorý umožňuje nielen vizuálnu prezentáciu, ale aj priamy nákup produktov cestovného ruchu. V dopravných službách sa do popredia dostáva záujem o cestovanie železnicou, a najmä vysokorýchlostnými vlakmi. Rastie aj sieť nízkotarifných leteckých spoločností, zatiaľ čo cestné siete sa stávajú preťažené a klesá podiel klasického cestovania. Medzi populáciou naďalej rastie environmentálne povedomie, čo ovplyvňuje rast záujmu o cieľové miesta rozvíjajúce na základe trvalej udržateľnosti. Aktuálne trendy v cestovnom ruchu – rast záujmu o kvalitu, luxus, pohodlie a bezpečie, – záujem o relax, uvoľnenie, aktívnu dovolenku, pobyty wellness a pobyty v kúpeľoch, – dopyt po produktoch pre jednu osobu, – rast záujmu o krátkodobé pobyty v zahraničí, – individuálne organizovaná dovolenka zameraná na kultúru, umenie a históriu (rast záujmu o strednú a východnú Európu), – potreba ponuky cenovo dostupných produktov, – spokojnosť zákazníkov sa prejavuje v ich opätovnom návrate, – rast záujmu o osobnejší prístup v poskytovaní služieb (malé rodinné podniky), – úzka špecializácia poskytovateľov služieb na produkt pre vybranú cieľovú skupinu, – trend „späť k začiatkom", ktorý súvisí s preferenciami tráviť jednoduchšiu dovolenku (ubytovanie v hoteli nahradiť ubytovaním v bungalove, resp. stane), – nezáujem o sprostredkovanú organizáciu dovolenky oproti zvýšenému záujmu o priame rezervovanie a nákup služieb prostredníctvom internetu (12.6.2012, http://www.tophotelierstvo.sk/domaci-cestovny-ruch/turizmus/hotelierstvo-v-e-a-na-slovensku/).

2.18. REKAPITULÁCIA ROZPOČTU OBCE

Nasledujúca tabuľka prezentuje štruktúru príjmov a výdavkov obce.

Spolu za rok 2023

Ekonomická klasifikácia

Spolu	**2 272 832 €**		
názov	**suma**	**podiel z celku / podiel v rámci skupiny**	**priemer obcí**
Prijaté úvery, pôžičky a	**1 135 891 €**	**50 %**	**4 %**
Tuzemské úvery, pôžičky a	1 135 891 €	100 %	100 %

Obrázok: Vývoj grantov a transferov v obci Prusy
Zdroj: 20.8.2024, http://www.hospodarenieobci.sk/

Granty a transfery	**799 534 €**	**35 %**	**43 %**
Tuzemské bežné granty a transfery	799 534 €	100 %	98 %

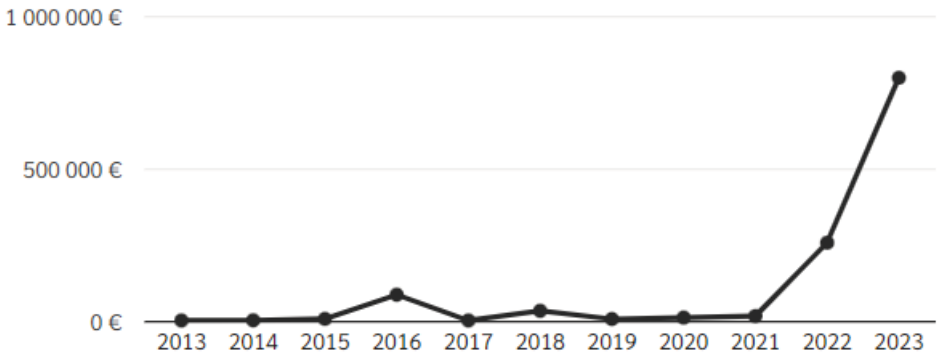

Obrázok: Vývoj grantov a transferov v obci Prusy
Zdroj: 20.8.2024, http://www.hospodarenieobci.sk/

Daňové príjmy	**301 999 €**	**13 %**	**39 %**
Dane z príjmov a kapitálového majetku	243 114 €	81 %	83 %
Dane z majetku	42 378 €	14 %	10 %
Dane za tovary a služby	16 507 €	5 %	7 %

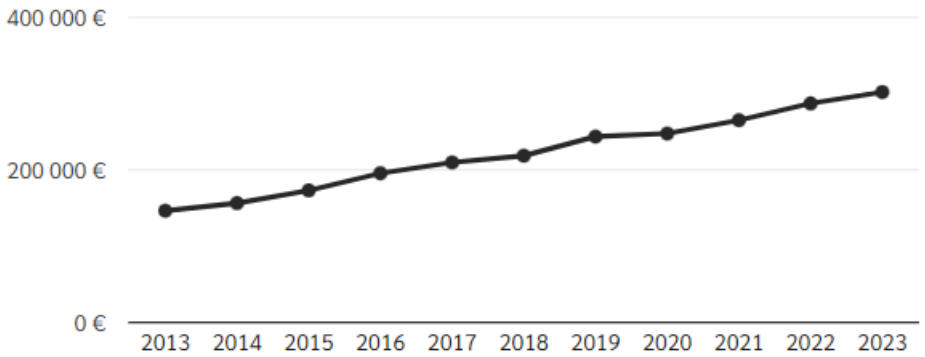

Obrázok: Vývoj daňových príjmov v obci Prusy
Zdroj: 20.8.2024, http://www.hospodarenieobci.sk/

Nedaňové príjmy	**20 679 €**	**1 %**	**8 %**
Príjmy z podnikania a z vlastníc....	9 805 €	47 %	27 %
Administratívne poplatky a iné pop....	9 266 €	45 %	55 %
Iné nedaňové príjmy	1 580 €	8 %	8 %
Úroky z tuzemských úverov, ...	26 €	0 %	0 %
Kapitálové príjmy	1 €	0 %	9 %

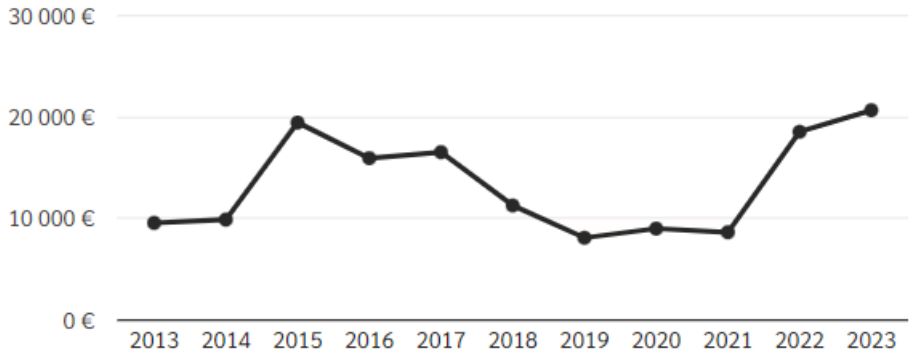

Obrázok: Vývoj nedaňových príjmov v obci Prusy
Zdroj: 20.8.2024, http://www.hospodarenieobci.sk/

Príjmy z transakcií s finanč....	**14 729 €**	**1 %**	**6 %**
Z ostatných finančných operácií	14 729 €	100 %	100 %

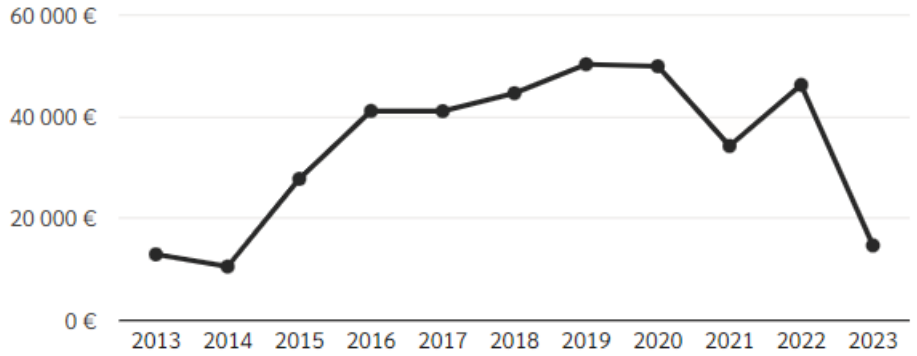

Obrázok: Vývoj prijmov z transakci ....v obci Prusy
Zdroj: 20.8.2024, http://www.hospodarenieobci.sk/

Štruktúra výdavkov

Spolu	**2 233 011 €**		
názov	**suma**	**podiel z celku / podiel v rámci skupiny**	**priemer obcí**
Bývanie a občianska vybavenosť	**1 894 362 €**	**85 %**	**9 %**
Rozvoj bývania	1 855 791 €	98 %	16 %
Rozvoj obcí	36 634 €	2 %	55 %
Verejné osvetlenie	1 938 €	0 %	12 %

Obrázok: Vývoj výdavkov na bývanie ... v obci Prusy
Zdroj: 20.8.2024, http://www.hospodarenieobci.sk/

Všeobecné verejné služby	**206 820 €**	**9 %**	**25 %**
Výkonné a zákonodarné	204 238 €	99 %	87 %
Všeobecné verejné služby....	2 210 €	1 %	1 %
Transakcie verejného dlhu	372 €	0 %	10 %

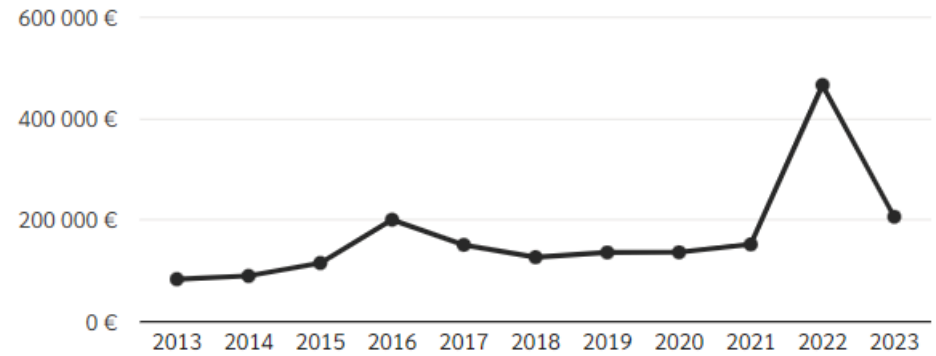

Obrázok: Vývoj výdavkov na všeobecné verejné služby v obci Prusy
Zdroj: 20.8.2024, http://www.hospodarenieobci.sk/

Vzdelávanie	**77 179 €**	**3 %**	**43 %**

Predprimárne a primárne vzdelávanie	55 873 €	72 %	55 %
Vedľajšie služby v školstve	21 306 €	28 %	13 %

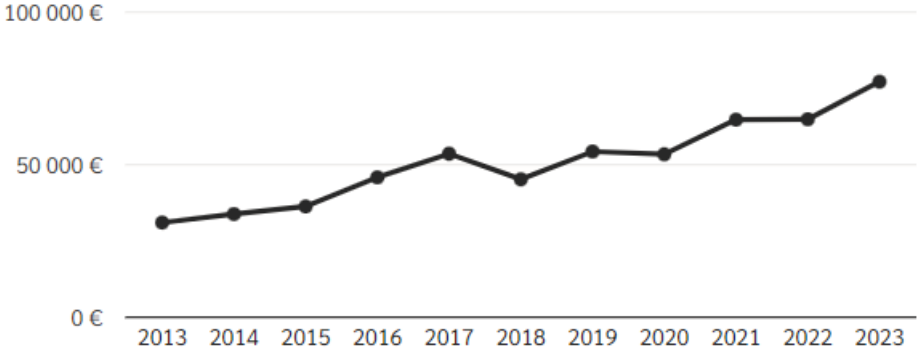

Obrázok: Vývoj výdavkov na vzdelávanie v obci Prusy
Zdroj: 20.8.2024, http://www.hospodarenieobci.sk/

Rekreácia, kultúra a náboženstvo	**28 952 €**	**1 %**	**5 %**
Kultúrne služby	19 890 €	69 %	55 %
Rekreačné a športové služby	7 413 €	26 %	29 %
Náboženské a iné spoločenské služby	1 650 €	6 %	10 %

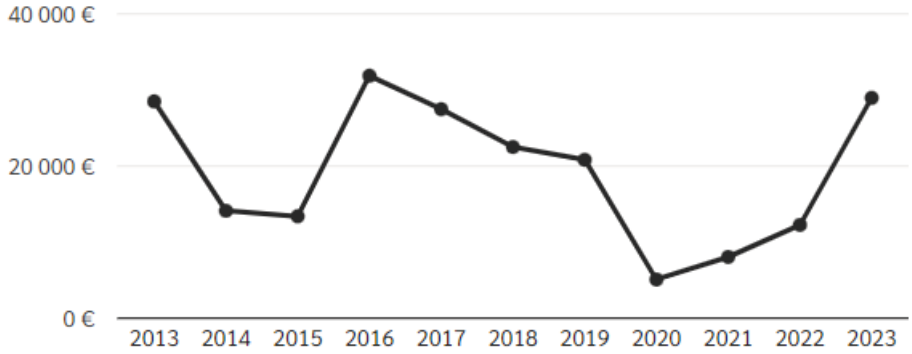

Obrázok: Vývoj výdavkov na rekreáciu, kultúru, ... v obci Prusy
Zdroj: 20.8.2024, http://www.hospodarenieobci.sk/

Ochrana životného prostredia	**13 529 €**	**1 %**	**8 %**
Nakladanie s odpadmi	13 529 €	100 %	62 %

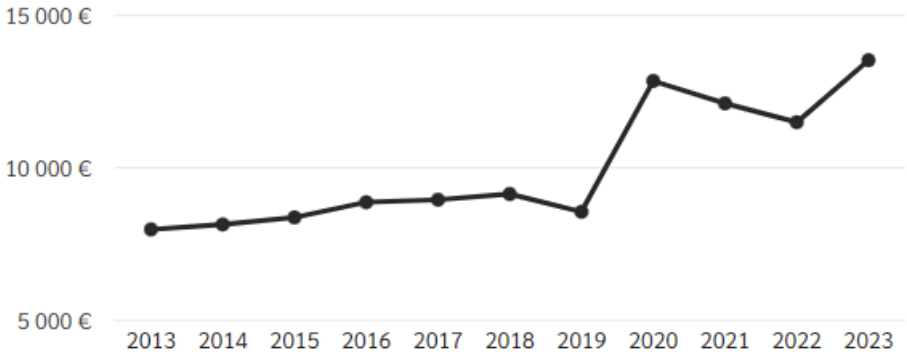

Obrázok: Vývoj výdavkov ochranu životného prostredia v obci Prusy
Zdroj: 20.8.2024, http://www.hospodarenieobci.sk/

Ekonomická oblasť	**8 721 €**	**0 %**	**5 %**
Doprava	8 721 €	100 %	58 %

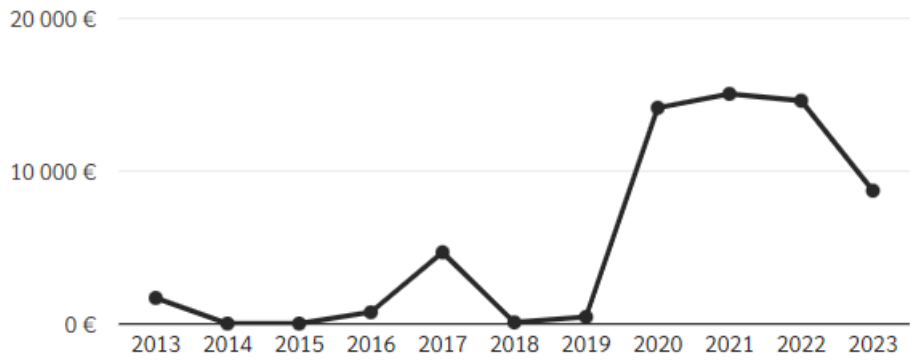

Obrázok: Vývoj výdavkov na ekonomickú oblasť v obci Prusy
Zdroj: 20.8.2024, http://www.hospodarenieobci.sk/

Verejný poriadok a bezpečnosť	**3 448 €**	**0 %**	**1 %**
Ochrana pred požiarmi	3 448 €	100 %	66 %

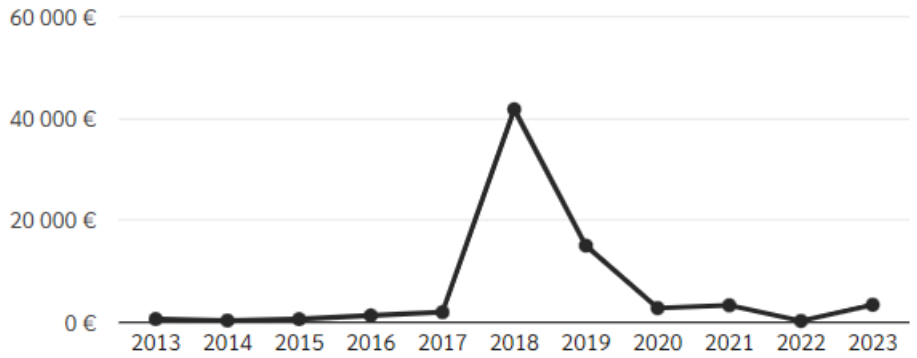

Obrázok: Vývoj výdavkov na bezpečnosť v obci Prusy
Zdroj: 20.8.2024, http://www.hospodarenieobci.sk/

Finančné zdravie obce Prusy

Celkové skóre finančného zdravia obce Prusy sa počíta ako vážený priemer zo skóre, ktoré dosiahla každá z jeho piatich zložiek - Celkový dlh, Dlhová služba, Bilancia bežného účtu, Záväzky po lehote splatnosti a Záväzky aspoň 60 dní po splatnosti. Tieto zložky majú váhu postupne 30 %, 10 %, 30 %, 15 % a 15 %. Obec Prusy dosiahla skôre **5,2**.

Historický vývoj

Celkové skóre finančného zdravia obce / VÚC sa počíta ako vážený priemer zo skóre, ktoré dosiahla každá z jeho piatich zložiek - Celkový dlh, Dlhová služba, Bilancia bežného účtu, Záväzky po lehote splatnosti a Záväzky aspoň 60 dní po splatnosti. Tieto zložky majú váhu postupne 30 %, 10 %, 30 %, 15 % a 15 %.

Poznámka: Na výpočet skóre týchto piatich zložiek finančného zdravia sa používa iný postup ako na výpočet pôvodných indikátorov, postup výpočtu je však odvodený od skóre indikátorov finančnej stability. Viac informácií možno nájsť v sekcii Metodika.

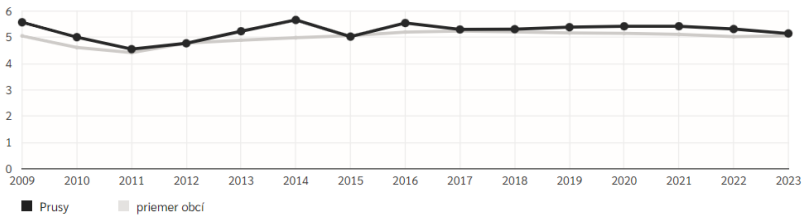

Obrázok Vývoj finančného zdravia obce Prusy
Zdroj: 22.9.2024, http://www.hospodarenieobci.sk/

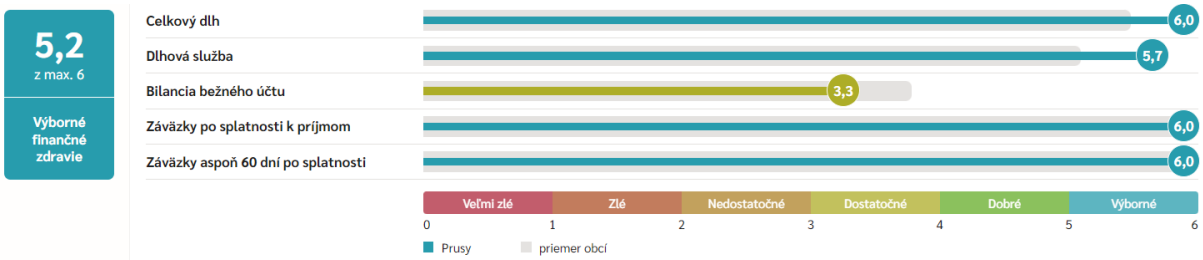

Obrázok Aktuálny stav finančného zdravia obce Prusy
Zdroj: 22.9.2024, http://www.hospodarenieobci.sk/

2.19. SAMOSPRÁVA

Vzťah samospráva – občan si vyžaduje vypracovať projekt klientského prístupu riešiaci ako, vzťah zamestnancov úradu, tak aj poslancov ku občanom a návštevníkom obce.

Obec Prusy je samostatný územný samosprávny a správny celok Slovenskej republiky, ktorý svoje samosprávne kompetencie vykonáva samostatne (zákon SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení).

Manažment a správa obce
Súčasné zariadenia verejnej správy a administratívy reprezentuje obecný úrad. Obecný úrad je výkonným orgánom obecného zastupiteľstva a starostu obce Prusy. Obecný úrad zabezpečuje organizačné a administratívne veci obecného zastupiteľstva a starostu obce, ako aj orgánov zriadených obecným zastupiteľstvom. Obecné zastupiteľstvo má 5 poslancov.

Nasledujúca tabuľka prezentuje príslušnosť obyvateľov k jednotlivým úradom špecializovanej štátnej správy.

Príslušnosť k obyvateľov k úradom ŠŠS	
Sídlo matričného úradu	Prusy
Sídlo pracoviska daňového úradu	B. n. Bebravou
Sídlo pracoviska Obvodného oddelenia policajného zboru	B. n. Bebravou
Sídlo Okresného súdu	B. n. Bebravou
Sídlo Okresného riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru	B. n. Bebravou
Sídlo pracoviska okresného úradu	B. n. Bebravou
Sídlo Územnej vojenskej správy	Trenčín
Sídlo územného Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny	B. n. Bebravou
Sídlo Obvodného úradu životného prostredia	B. n. Bebravou
ŠÚ SR	

2.20 BEZPEČNOSŤ

Prácu polície v obci Prusy v súčasnej dobe zabezpečuje pre občanov Obvodné oddelenie Policajného zboru v Bánovciach nad Bebravou - OO PZ Bánovce n/Bebravou Školská 769/27, 957 01 Bánovce nad Bebravou. Obce v pôsobnosti PZ sú: mesto Bánovce nad Bebravou a obce Borčany, Brezolupy, Cimenná, Čierna Lehota, Dežerice, Dolné Naštice, Dubnička, Dvorec, Haláčovce, Horné Naštice, Chudá Lehota, Krásna Ves, Kšinná, Libichava, Ľutov, Malá Hradná, Malé Hoste, Miezgovce, Nedašovce, Omastiná, Otrhánky, Pečeňany, Podlužany, Pochabany, Pravotice, **Prusy**, Ruskovce, Rybany, Slatina nad Bebravou, Slatinka nad Bebravou, Šípkov, Šišov, Timoradza, Trebichava, Uhrovec, Uhrovské Podhradie, Veľké Držkovce, Veľké Hoste, Veľké Chlievany, Vysočany, Zlatníky, Žitná-Radiša.

Činnosť štátnej polície je upravená nariadením ministra vnútra Slovenskej republiky, ktorým sa upravuje činnosť obvodných oddelení Policajného zboru. Pri uskutočňovaní svojho poslania plní obvodné oddelenie úlohy najmä na úseku: ochrany verejného poriadku, boja proti trestnej činnosti odhaľovania a objasňovania priestupkov, odhaľovania a objasňovania trestných činov, stálej služby s cieľom zabezpečiť akcieschopnosť a potrebný kontakt s verejnosťou, obchôdzkovej služby s cieľom zabezpečiť plnenie základných úloh policajného zboru. Oznamuje sa: narušenie verejného poriadku, spáchanie priestupku na nich alebo ich majetku, skutočnosti nasvedčujúce tomu, že bol spáchaný trestný čin na nich alebo na ich majetku, nezvestnosť osoby, krádež dokladov a evidenčných čísel motorových vozidiel, rušenie občianskeho spolužitia.

2.21. IDENTIFIKÁCIA HLAVNÝCH VONKAJŠÍCH FAKTOROV ROZVOJA ÚZEMIA A ANALÝZA VPLYVU VONKAJŠIEHO PROSTREDIA NA VÝVOJ SITUÁCIE V ÚZEMÍ

Obec Prusy je súčasťou Vyššieho územného celku Trenčín. Táto časť identifikuje hlavné faktory vonkajšieho prostredia, ktoré priamo alebo nepriamo ovplyvňujú vývoj samotnej obce. Trenčiansky kraj je ostatný vidiecky, konkurencieschopný, rýchlorastúci, priemyselný región SR s perspektívou konkurencieschopného regiónu na úrovni SR, s vysokou atraktivitou a pozíciou pre investorov, s dlhodobo podpriemernou mierou nezamestnanosti, ale mimo centra rozvojových aktivít EÚ a s možnosťou cezhraničnej spolupráce s Českou republikou. Na základe ekonomickej štruktúry sa TSK považuje za priemyselný región. Má dlhú tradíciu najmä v oblasti chemického (gumárenského),

textilného a strojárskeho priemyslu (stále v procese reštrukturalizácie). V regióne sa rozvíjajú aj progresívne odvetvia, ako je napríklad elektrotechnická výroba, kde smerujú aj významné zahraničné investície a dodávky pre automobilový priemysel. V kraji sú 4 priemyselné parky s prevahou strojárskeho priemyslu. Z hospodárskeho hľadiska má kraj dve výrazne odlišné oblasti oddelené Považským Inovcom, a to Považie a Ponitrie. Na Hornej Nitre je najvýznamnejšia banícka oblasť Slovenska, na Považí dominuje strojárstvo a textilný priemysel. V súčasnosti sa radí medzi ekonomicky najsilnejšie kraje Slovenska. Je tiež mimoriadne aktívny v oblasti podnikania MSP. TSK nepatrí medzi najnavštevovanejšie kraje SR, a to aj napriek tradícii kúpeľníctva. Má nízku ubytovaciu kapacitu a dosiahol jednu z najnižších návštevností (8,1 %) po TTK a Trenčianskom kraji. Celkom možno očakávať, že TSK má šancu si aj vďaka novým PZI udržať pozíciu pomerne hospodársky a sociálne stabilného regiónu a bude sa pomaly približovať k úrovni priemeru EÚ 27. V priemyselnej výrobe bude viac dominovať strojársky a možno elektrotechnický priemysel, prostredníctvom inovácií aj pozícia chemického priemyslu by mohla byť udržateľná, ohrozená je pozícia textilného priemyslu a baníctva.

Inovačný potenciál regiónu by sa mal v budúcnosti zamerať na inovácie v elektrotechnickom priemysle a chemickom, a predovšetkým v oblasti lesného hospodárstva, poľnohospodárstva a pod. TSK disponuje veľmi dobre rozvinutým systémom cestnej a železničnej dopravy. Kraj križuje medzinárodne významná železničná trať spájajúca Maďarsko/Rakúsko - Bratislavu - Trenčín - Košice - Poľsko. Región je tiež napojený aj na železničnú sieť Českej republiky (Trenčín - Brno). Krajom prechádza aj významný cestný koridor Bratislava - Trenčín - Žilina. Najvýznamnejší je diaľničný ťah D1, vybudovaný po Považskú Bystricu. Krajom prechádza viac ako pätina (80,3 km) diaľničných ťahov Slovenska. Prírodné zdroje TSK sú bohaté a rôznorodé, veľký význam majú zdroje minerálnych vôd využívaných najmä v kúpeľníctve.

Charakteristika špecifických stránok regiónu
V porovnaní s regiónmi vyspelých krajín EÚ a regiónmi SR možno konštatovať, že TSK využíva iba čiastočne svoj rozvojový potenciál. Najvýraznejšie rezervy sa nachádzajú v nedostatočnej úrovni využívania inovačného potenciálu najmä v chemickom, strojárskom a elektrotechnickom priemysle a IKT. V porovnaní so svetovými trendmi zvyšovania kvality verejných služieb cestou informatizácie a s vývojom v okolitých krajinách je úroveň informatizácie TSK nízka. Za najväčší rozvojový potenciál regiónu TSK možno považovať:

- výhodnú geografickú polohu medzi rýchlorastúcimi regiónmi SR,
- priemyselnú tradíciu a dobrú exportnú výkonnosť, diverzifikovanú odvetvovú infraštruktúru s vybudovanou energetickou sieťou,
- dostatok kvalifikovanej pracovnej sily,
- vysoký podiel malého a stredného podnikania v rámci hospodárskej štruktúry, vysoký stupeň flexibility malého a stredného podnikania,
- vysoká odborná úroveň pracovníkov vo všetkých oblastiach poľnohospodárstva, lesníctva a potravinárskeho priemyslu,
- existencia konkurencieschopných výrobkov (poľnohospodárstvo).

Konkurenčná výhoda
Konkurenčná výhoda TSK je tvorená priemyselnou tradíciou, výhodnou geografickou polohou, nadregionálnymi väzbami, dostatkom kvalifikovanej pracovnej sily a konkurencieschopným poľnohospodárstvom a predpokladom pre rozvoj vysoko sofistikovaných služieb podporujúcich aj rozhodujúce priemyselné odvetvia.

Strategické ciele:
1. zvyšovať produktivitu a konkurencieschopnosť priemyslu a služieb,
2. rozvíjať ľudské zdroje a zvyšovať ich adaptabilitu a vytvárať dostatok nových pracovných miest v odvetviach s vyššou pridanou hodnotou,
3. zvyšovať efektivitu poľnohospodárskej produkcie a kvalitu života vidieckej populácie,
4. rozvíjať nové ekologicky orientované služby a MSP,
5. vybudovať rýchlostnú komunikáciu R2,
6. využiť geotermálne pramene pre ďalší rozvoj tradičného kúpeľníctva.

Očakávané dopady:
- zvýšenie využívania regionálnych zdrojov a vnútorného potenciálu regiónu,
- rast zamestnanosti v sektore služieb,
- vznik nových väzieb medzi sektormi, odvetviami na regionálnej i medzinárodnej úrovni,
- rozvoj vidieka,

- zhodnotenie potenciálu v oblasti poľnohospodárstva a lesného hospodárstva,
- zlepšenie kvality životného prostredia,
- zlepšenie dopravnej infraštruktúry s prepojením celého regiónu západ - východ (stredné Považie - horná Nitra),
- zlepšenie kapacít cestovného ruchu a tradičného kúpeľníctva.

2.22. EX-POST HODNOTENIE PREDCHÁDZAJÚCEHO PHRSR

Obec v predchádzajúcom období realizovala niekoľko väčších a menších projektov zameraných hlavne na rekonštrukcie miestnych komunikácií, investície na obecnom úrade, materskej škole, kultúrnom dome, námestí, športovej infraštruktúre, v rámci obecného cintorína, či verejnom osvetlení. Obec čiastočne zabezpečila rozvoj verejných priestranstiev.

2023

2022

2021

2020

2019

2018

2017

2016

2015

3 SWOT ANALÝZY

Nasledujúca SWOT analýzy sa zameriavajú na silné, slabé stránky, príležitosti a riziká prioritných rozvojových oblastí. Na ich základe budú formulované hlavné rozvojové ciele.

Analýza SWOT
Sledovať a vyhodnocovať vývojové trendy v regióne v neustále sa meniacom vonkajšom prostredí, identifikovať trend sociálno-ekonomického rozvoja, alebo smer vývoja ako príležitosť alebo hrozbu, je v súčasnosti pre obec Prusy nevyhnutnosť. To, čo sa na prvý pohľad zdá ako príležitosť, ňou vo vzťahu k zdrojom obce, kultúre, ľudským zdrojom, životnému prostrediu a hospodárstvu, uplatňovanej stratégii vôbec nemusí byť.

Nástrojom pre celkovú analýzu vonkajších a vnútorných činiteľov je SWOT analýza. Predstavuje kombináciu dvoch analýz, S - W a O - T. Účelom SWOT analýzy je posúdenie vnútorných predpokladov podniku k uskutočneniu určitého rozvojového zámeru a podrobenie rozboru i vonkajších príležitostí a obmedzení určované potrebami obyvateľov a subjektov v rámci obce. Na jej základe môže obec prikročiť k formulácii špecifických cieľov.
Schéma SWOT analýzy:

	S - silné stránky 1. 2. … 10	***W*** - slabé stránky 1. 2. … 10.
O - príležitosti 1. 2. … 10.	1. 2. Stratégia ***SO*** … 10.	1. 2. Stratégia ***WO*** … 10.

T - hrozby 1. 2. … 10.	1. 2. … 10. Stratégia ***ST***	1. 2. … 10. Stratégia ***WT***

SO – využiť silné stránky na získanie konkurenčnej výhody
WO – prekonať slabiny využitím príležitostí
SW – využiť silné stránky na čelenie hrozbám
WT – minimalizovať náklady a čeliť hrozbám

Analýza príležitostí a rizík - O-T

O – T analýza umožňuje rozlíšiť atraktívne príležitosti v obci, ktorá skrýva potenciál územia a ktoré môžu obci priniesť výhody pri dosahovaní vyváženého rastu. Súčasne tiež nabáda k zamysleniu nad problémami, s ktorými bude obec riešiť v rámci Integrovanej stratégie.

Znamená to teda, že obec musí sledovať významné sily makroprostredia (demografické, ekonomické, technologické, politické, legislatívne, sociálne a kultúrne) a tiež tých účastníkov mikroprostredia, ktorí ovplyvňujú jej schopnosť dosiahnuť v regióne prospech (neziskové organizácie, orgány miestnych samospráv, podnikateľské subjekty, miestni aktéri a verejnosť).

Príležitosti sú posudzované z hľadiska ich atraktívnosti a pravdepodobnosti úspechu. Pravdepodobnosť, že obec dosiahne úspech pri ekonomickom raste, nezávisí len od jej konkurenčnej sily, oproti konkurenčným regiónom, ale aj od toho či je táto sila v porovnaní s konkurenciou väčšia.

V rámci analýzy SWOT sa obec koncentruje na identifikáciu potenciálnych príležitostí – existencia stabilného hospodárskeho prostredia, kvalitné životné prostredie, prírodný potenciál, historicko-kultúrne hodnoty, rozvinutá sieť inštitúcií verejných služieb, objekty cestovného ruchu..

Kvadrant 1 pozostáva z príležitosti ponúkajúcich najvyšší úžitok pre obec, preto by sa mal manažment obce sústrediť na tieto aktivity. Naopak, príležitosti v kvadrante 4 sú buď príliš malé, alebo ich obec nebude vedieť dostatočne využiť. Príležitosti v kvadrante 2 a 3 sú zaujímavé len v prípade, že existuje možnosť zvýšenia ich atraktívnosti alebo pravdepodobnosti úspechu.

Matica príležitostí

		Pravdepodobnosť úspechu	
		vysoká	nízka
Atraktívnosť	vysoká	**1**	**2**
	nízka	**3**	**4**

Matica rizík

		Pravdepodobnosť nastatia	
		vysoká	nízka
Vážnosť	vysoká	**1**	**2**
	nízka	**3**	**4**

Riziká sú klasifikované z hľadiska ich vážnosti a pravdepodobnosti výskytu. Pri analýze okolia z hľadiska možných hrozieb je potrebné zamerať sa na potenciálne hrozby. Riziká z 1. kvadrantu môžu obec vážne zraniť, preto treba pripraviť plán strategických aktivít, keďže pravdepodobnosť ohrozenia je vysoká. Riziká v 2. a 3. kvadrante treba podrobiť dôkladnému skúmaniu v prípade, ak sa stávajú kritickými, netreba však zostavenie plánu eventuálnych alternatív. Riziká v 4. kvadrante sú malé a väčšinou ich možno ignorovať. Spojením hlavných príležitostí a rizík, ktoré ovplyvňujú rozvoj obce, sa stratégovia snažia zistiť mieru celkovej atraktívnosti trhu. Existujú štyri možnosti:

- *Ideálny rozvoj,* ktorý sa vyznačuje mnohými príležitosťami, ale iba niekoľkými (ak vôbec nejakými) rizikami.
- *Špekulatívny rozvoj,* vyznačujúce sa vysokými príležitosťami i vysokými rizikami.
- *Zrelý rozvoj,* vyznačuje sa nízkymi príležitosťami i nízkymi rizikami.
- *Problémový rozvoj,* má nízke príležitosti, ale vysoké riziká.

Externé prostredie vytvára nielen príležitosti, ale prezentuje aj sériu rizík. Riziko je výzva, poukazuje na nevýhodný trend vývoja vo vonkajšom prostredí, ktorý v prípade pasívnej reakcie zo strany podniku ohrozí jeho trhovú pozíciu.

Analýza silných a slabých stránok – S-W analýza

Hodnotenie vplyvu vonkajších činiteľov, vykonávané so zámerom stanoviť ciele obce, musí byť doplnené rozborom vnútorných činiteľov. Viaceré regióny dnes aj poznajú príležitosti, ktoré im potenciál ponúka, avšak chýba im schopnosť ich využiť. Na základe analýzy silných a slabých stránok vie obec stanoviť, čo je z hľadiska súčasnej a očakávanej situácie rozumné konať. Za dôležité znaky konkurenčnej sily obce sa považuje – kvalitné ľudské zdroje, rozvinuté podnikateľské prostredie, dobrý prírodný potenciál, výhodný poloha a dopravná dostupnosť, a iné.. Za dôležité znaky konkurenčnej slabosti sa považuje – strácanie pozície voči konkurenčným regiónom, nedostatok finančných zdrojov na rozvoj, klesajúca demografická krivka, vysoká nezamestnanosť, zlý technický stav základnej infraštruktúry ai. Pri hodnotení silných a slabých stránok je potrebné každý faktor odstupňovať podľa dôležitosti (rozhodujúca silná stránka, marginálna silná stránka, neutrály faktor, rozhodujúca slabá stránka, marginálna slabá stránka) a podľa intenzity jeho vplyvu - výkonu (vysoký, stredný, nízky). Výsledok spojenia stupňa výkonu a dôležitosti predstavuje štyri možné alternatívy:

Matica výkonu a dôležitosti

		Výkon	
		vysoký	nízky
Dôležitosť	vysoká	**1 Sústrediť snahu**	**2 Udržať snahu**
	nízka	**3 Nízka priorita**	**4 Možné nadmerné investovanie**

Kvadrant 1 pozostáva z oblastí, ktoré sú dôležité, ale v ktorých obec momentálne vykazuje slabý výkon, preto sa musí sústrediť na posilnenie týchto oblastí. *Kvadrant 2* pozostáva z oblastí, v ktorých je síce město úspešné, ale do budúcnosti si musí túto úspešnosť udržať. *Kvadrant 3* tvoria oblasti, ktoré nie sú dôležité, zdokonalenia v tomto kvadrante majú nízku prioritu. V *kvadrante 4* nie sú dôležité oblasti, pričom rozvoj a snaha sú zbytočne silné. Na základe tejto analýzy je zrejmé, že silné stránky sa nemusia vždy pretransformovať do konkurenčnej výhody obce. Dôvodov, prečo je to tak, je niekoľko, pričom najčastejšími obyvateľmi vnímaná nízka dôležitosť poskytovaných služieb a bodov rozvoja. Identifikácia silných miest obce je možná len na základe porovnania s ich hlavnými konkurentmi v regióne. Ani sústredenie sa na prekonanie všetkých slabých stránok nemusí priniesť očakávaný efekt, pretože náklady potrebné na ich transformovanie do silnej stránky sa nemusia vrátiť. Pozornosť treba venovať príležitostiam, v ktorých má obec najviac silných stránok, alebo oblastiam, v ktorých sa vzhľadom na veľkú príležitosť a potenciálnu návratnosť investícii ukazuje efektívne vytvorenie nových silných stránok. Príklady z praxe uvádzajú, že i málo rozvinutý región má popri slabých miestach aj silné miesta, ktoré pokiaľ dokáže správne identifikovať a využiť, vytvárajú predpoklady pre trvalý a vyrovnaný sociálno-ekonomický rozvoj. Nasledujúce grafy prezentujú pohľad obyvateľov a poslancov na silné a slabé stránky obce Prusy a kvalitu života v obci.

3.1 HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ

Silné stránky	**Slabé stránky**
- poľnohospodárska pôda zaberajúca cca. 66,5 % katastra obce, - celkovo 17 podnikateľských subjektov – právnické osoby, - stabilný počet obyvateľov – fyzických osôb podnikateľov – 45 v roku 2023, - relatívne vysoký podiel obyvateľov s úplným stredným vzdelaním – 27,39 % a stredným odborným vzdelaním – 27,88 %, - rozsiahle plochy hospodárskych lesov v severnej a východnej časti katastra, - v centrálnej časti obce Prusy sústredená základná, ale aj vyššia občianska vybavenosť, - rýchla dostupnosť mesta B. n. Bebravou, - existencia prevádzky 2 maloobchodných predajní: zmiešaný tovar,	- nerozvinutý pracovný trh v obci, - hospodárska základňa obce Prusy pomerne málo rozvinutá, - nedostatok výrobných zariadení v obci má vplyv na ponuku pracovných príležitosti, - malá ponuka komerčných služieb pre obyvateľov – oprava, ... - absencia prevádzky osobných služieb, - útlm stavebnej výroby, - stagnácia podnikateľskej sféry, nerozvíjajúce sa MaSP, - nezáujem mladých ľudí o podnikanie, - nevyhovujúca štruktúra a kvalita služieb pre obyvateľov a návštevníkov obce, - vysoká miera nezamestnanosti žien, mladých a obyvateľov po 50 roku života, - nízke priemerné mzdy v poľnohospodárstve, - nedostatok remeselníkov v obci,
Príležitosti	**Ohrozenia**

- podpora malých podnikateľov v oblasti služieb, - využitie polohového potenciálu obce Prusy s výhodnou polohou vo vzťahu dostupnosti okresného mesta B.n.Bebravou, - orientovanie sa na služby bez negatívnych účinkov na životné prostredie, využívanie jestvujúcich plôch a areálov formou intenzifikácie ich územia a efektívnym využitím jestvujúceho objektového fondu, - preferovanie a profilovanie hospodárskej základne pre rozvoj malého a stredného podnikania s orientáciou na rozvoj tradičných foriem výroby, - skvalitnenie prostredia obslužných a prevádzkových areálov (prípadné nové prevádzky) - možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EU, - vytvorenie nových pracovných miest najmä v malom podnikaní a službách,	- zvýšená regionálna konkurencia a recesia v oblasti profilových odvetví vhodných pre Prusy (poľnohospodárstvo, cestovný ruch), - tlak na intenzívny hospodársky rozvoj a zhodnocovanie investičného potenciálu (nezastavané lokality, prírodné prostredie), - pomalá a nákladná výstavba, modernizácia a rekonštrukcia technickej infraštruktúry, - administratívne opatrenia obmedzujúce plnohodnotný rozvoj cestovného ruchu, - veľká administratívna náročnosť pre získanie financií zo štátnych dotácií a z fondov EU, - nedostatok investičného kapitálu, - neochota investorov o regiónu,

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	**W slabé stránky**
O príležitosti	Stratégia ***SO*** 10	Stratégia ***WO*** 7
T hrozby	Stratégia ***ST*** 7	Stratégia ***WT***

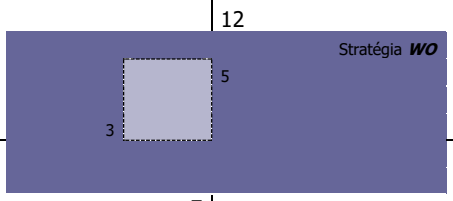

V oblasti hospodárstva dochádza k prevahe silných stránok. Je nevyhnutné zabezpečiť využitie silných stránok na elimináciu slabých stránok. Riešenie môže byť využitím potenciálu existujúcej infraštruktúry a plôch pre možný rozvoj výrobných zón.

3. 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE

Silné stránky	**Slabé stránky**
- prechádzajúca cesta III. triedy prepájajúca obec s okresným mestom B. n. Bebravou, - dostatočne vybudovaná cestná sieť v zastavanom území obce, - čiastočne zrekonštruované chodníky, - dostatočné pokrytie zastávkami SAD - 2, - vybudované parkovacie miesta v centrálnej zóne obce, - cez obec prechádzajúca cyklotrasa,	- nedobudované chodníky, - prechádzajúca železničná trať so železničnou zastávkou až v obci Horné Ozorovce, - nedostatok spojov do krajského mesta Trenčín, - nevyhovujúce dopravné značenie v celom priestore obce, - nedostatočná zimná údržba, - zlý technický stav cesty III. triedy, - nevyhovujúce povrchy MK aj chodníkov, osvetlenie, informatika, - nedostatok finančných prostriedkov na údržbu technickej infraštruktúry, - nedostatočná informatika a nečitateľné značenie, - nedostatočné parkovacie plochy pri obecnom cintoríne,
Príležitosti	**Ohrozenia**
- revitalizácia verejných komunikačných priestorov, - vybudovanie chodníkov pozdĺž miestnych komunikácií, - možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EÚ,	- malá miera podpory miest a obcí zo strany štátu, - zhoršujúci sa stav obecných stavieb a komunikácií, - nevýhodné podmienky čerpania prostriedkov z EÚ

- využitie významnej geografickej polohy územia z hľadiska prechádzajúcich dopravných koridorov, - vybudovanie spevnených komunikácií na základe pozemkových úprav,	fondov, - nevýhodné podmienky čerpania úverových zdrojov z komerčných bánk, - zvyšujúce sa náklady na údržbu a opravy cestnej infraštruktúry, - oneskorená výstavba a modernizácia cestnej siete, - zhoršenie dopravnej obsluhy, - spomalenie hospodárskeho rastu, - trvalý presun cestujúcich z verejnej osobnej dopravy na individuálnu dopravu,

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	**W slabé stránky**
O príležitosti	Stratégia ***SO*** 6	Stratégia ***WO*** 5
T hrozby	Stratégia ***ST*** 9	Stratégia ***WT***

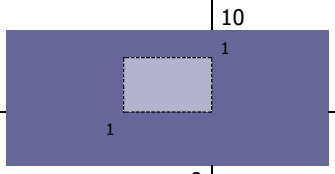

V oblasti technickej infraštruktúry výrazne prevládajú slabé stránky nad silnými. Odporúča sa využiť stratégia *SO* - kde musí obec prekonať slabiny využitím príležitostí, hlavne možnosťou využitia čerpania nenávratných finančných prostriedkov národných ako aj nadnárodných.

3.3 TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Silné stránky	**Slabé stránky**
- vybudovaná sieť miestneho rozhlasu, - obec Prusy je napojená na el. energiu zo vzdušných VN 22 kV, - dostatočný počet vybudovaných transformátorových staníc, - vybudované verejné osvetlenie, - vybudovaná rozvodná sieť plynu (84,75 %), - možnosti rozvoja plôch IBV v smere na Dubničku nad cintorínom, - vybudovaný cintorín s domom smútku, - hasičská zbrojnica dostupná v centre obce s činným DHZ, - dobré zásobovanie obyvateľov obce pitnou vodou,	- vysoká energetická náročnosť verejného osvetlenia, - absencia prevádzky Slovenskej pošty, a.s., - nedostatočné pokrytie signálom mobilných operátorov, - zlý technický stav elektrickej rozvodnej siete – vzdušné vedenie, - negatívny stav nehnuteľného majetku obce, - nedostatok finančných prostriedkov na údržbu technickej infraštruktúry, - nevyhovujúci technický stav miestneho rozhlasu, - nedostatočné osvetlenie obce, - v obci nie sú toho času žiadne energetické výrobné zariadenia na báze obnoviteľných zdrojov energie, - zastaralosť a opotrebovanosť infraštruktúry, - prevaha nadzemných vedení nad podzemnými- obmedzenia ochranných pásiem, - zlý technický stav budovy požiarnej zbrojnice,
Príležitosti	**Ohrozenia**
- rekonštrukcia verejného osvetlenia, zníženie energetickej náročnosti a jeho rozšírenie na neosvetlené časti obce, - kompletná rekonštrukcie vzdušnej elektrickej rozvodnej siete, - zavedenie elektrických, plynových, vodovodných a kanalizačných prípojok do nových častí IBV, - možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EÚ, - využitie významnej geografickej polohy územia z hľadiska prechádzajúcich dopravných koridorov, - rozvoj ďalších telekomunikačných a dátových služieb v konkurenčnom prostredí,	- malá miera podpory miest a obcí zo strany štátu, - zhoršujúci sa stav obecných stavieb a komunikácií, - nevýhodné podmienky čerpania prostriedkov z EÚ fondov, - nevýhodné podmienky čerpania úverových zdrojov z komerčných bánk, - stavebné a legislatívne prekážky a nevysporiadanosť pozemkov v intraviláne,

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia ***SO*** 9	Stratégia ***WO*** 6
T hrozby	Stratégia ***ST***	Stratégia ***WT***

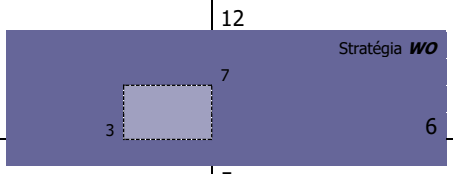

V oblasti technickej infraštruktúry výrazne prevládajú slabé stránky nad silnými. Odporúča sa využiť stratégia SO – kde musí obec prekonať slabiny využitím príležitostí, hlavne možnosťou využitia čerpania nenávratných finančných prostriedkov národných ako aj nadnárodných.

3.4 ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

Silné stránky	**Slabé stránky**
- kvalitná legislatíva pre nakladanie s KO a DSO, - spracovaný POH obce Prusy na roky 2011-2015, - zabezpečený odvoz TKO, - v obci je vybudovaný systém separovaného zberu odpadu základných druhov,	- nevybudovaná splašková kanalizačná sieť, - absencia ČOV, - nevybudovaný zberný dvor pre separovaný zber, - nedoriešená likvidácia a využitie rastlinného odpadu, - nedostatok odpadových nádob na zmiešaný komunálny odpad a separovaný zber, - nízka miera vynútiteľnosti práva v oblasti ŽP, - obci sa nenachádza kompostáreň na biologicky rozložiteľných odpadov, - potrebné doriešenie technicko-organizačné zabezpečenie zberu biologicky rozložiteľných odpadov z domácnosti, - čierne skládky ako finančné bremeno obce,
Príležitosti	**Ohrozenia**
- dostavba splaškovej kanalizačnej siete, - napojenie kanalizačnej siete na ČOV, - výstavba obecného kompostoviska, - výstavba zberného dvora pre separovaný zber, - obstaranie potrebných mechanizmov, - zabezpečiť efektívny separovaný zber v celej obci, - možnosti materiálového, resp. energetického využitia odpadov pri rešpektovaní duálnych vlastností odpadov, - dôsledné plnenie kvalitne stanovených cieľov v oblasti odpadového hospodárstva, - odstránenie zdrojov znečistenia povrchových a podzemných vôd, - zvýšiť právne vedomie obyvateľstva vo sfére životného prostredia, - rozvoj ekologického poľnohospodárstva a ekologizácia priemyselnej výroby, - možnosti získania finančných prostriedkov z fondov EU, - dodržiavanie noriem EÚ v oblasti produkcie znečisťujúcich látok v priemysle,	- ohrozená kvalita povrchových vôd potoka Jelešnica, - zhoršenie zdravotného stavu obyvateľstva, - znečistenie ovzdušia veľkými zdrojmi znečistenia alokovaných v meste B. n. Bebravou, Prievidza, Nováky, - dopady na zdravotný stav obyvateľov, - zníženie biodiverzity v neďalekom CHKO Strážovské vrchy, - ohrozená lokalita Natura 2000 Kňaží stôl, - nárast množstva vyvážaných odpadov, - pretrvávajúce vykurovanie hlavne tuhými palivami, - nárast množstva vyvážaných odpadov, - nízka disciplína pri nakladaní s odpadmi, - neriešenie problému existencie „čiernych" skládok,

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia ***SO*** 4	Stratégia ***WO*** 9

T hrozby	Stratégia ***ST***	2 11 Stratégia ***WT***

V prípade životného prostredia prevládajú slabé stránky nad silnými. Je to dôsledok nedobudovaného systému na likvidáciu a čistenie odpadových vôd. Odporúča sa využitie stratégie *WT* – čeliť hrozbám využitím silných stránok a príležitostí.

3.5 ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Silné stránky	**Slabé stránky**
- kvalitná legislatíva pre nakladanie s KO a DSO, - zabezpečený odvoz TKO, - relatívne stabilný objem produkovaného odpadu, - priemyselná výroba v obci nie je zastúpená, - VN Prusy, - prechádzajúci hydrokorydor potok Jelešnica, - lokalita NATURA 2000 Kňaží stôl, - vybudovaná rozvodná sieť plynu (84,75 %),	- nevybudovaná kanalizačná sieť s napojením na ČOV, - nevyhovujúci technický stav tepelného hospodárstva, - potreba čistenia koryta potoka Jelešnica, - nevybudované protipovodňové opatrenia v hornej časti obce, - absencia oddychovej zóny v centre obce, - vysoká energetická náročnosť obecných budov, - znečistené koryto potoka Jelešnica, - čistotu ovzdušia nepriaznivo ovplyvňuje dosah produkcie exhalátov z výroby v okresnom meste, meste Prievidza, Trenčín, Nováky, ..., - malé zdroje znečistenia ovzdušia - bodové zdroje z lokálnych kúrenísk, - nepriaznivé podmienky pre rozptyl exhalátov, - prejazd poľnohospodárskych strojov po miestnych komunikáciách, - spaľovanie rastlinného odpadu na vlastných pozemkoch obyvateľov, - nedostatok zelene pozdĺž korýt vodných tokov, - nedostatočná starostlivosť o verejnú zeleň, - zdrojom negatívnych účinkov dopravy na životné prostredie územia obce je zdrojová a cieľová doprava, - lesy postihnuté exhalátmi – vysoké imisné zaťaženie a nesprávne hospodárske postupy,
Príležitosti	**Ohrozenia**
- dostavba kanalizačnej siete, - výstavba rozvodnej siete plynu, - možnosti získania finančných prostriedkov z fondov EU, - regulácia korýt miestnych potokov a revitalizácia ich okolia, - odstránenie zdrojov znečistenia povrchových a podzemných vôd ohrozujúcich zdroje vody, - zvýšiť právne vedomie obyvateľstva vo sfére životného prostredia,	- zhoršujúci sa stav životného prostredia v dôsledku nadmernej hospodárskej činnosti v regióne, - ohrozená kvalita podzemných a povrchových vôd, - zhoršenie zdravotného stavu obyvateľstva, - znečistenie ovzdušia veľkými zdrojmi znečistenia, - dopady na zdravotný stav obyvateľov, - zníženie biodiverzity, - hrozba zníženia kvality životného prostredia v dôsledku výstavby z hľadiska kvantity a kvality - nadmerná zástavba výšková, plošná, nevhodná funkčná skladba plôch - tlak na životné prostredie a pôvodnú krajinu, urbanizácia krajiny, - radikalizácia zmien v životnom prostredí na miestnej a globálnej úrovni (povodne, veterné smršte, otepľovanie, klimatické zmeny,

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	**W slabé stránky**
O príležitosti	Stratégia ***SO*** 8	16 Stratégia ***WO*** 6 2 6

T hrozby	Stratégia ***ST***	10 Stratégia ***WT***

V prípade životného prostredia prevládajú slabé stránky nad silnými. Je to dôsledok nedobudovaného systému na likvidáciu a čistenie odpadových vôd a existenciou záťažových prevádzok v Trenčianskom kraji. Odporúča sa využitie stratégie SO – prekonať slabiny využitím príležitostí a minimalizovať náklady súvisiace so slabými stránkami.

3.6 SOCIÁLNA OBLASŤ A ZDRAVOTNÍCTVO

Silné stránky	**Slabé stránky**
- zabezpečená opatrovateľská služba, - organizované aktivačné práce, - stavebno-technický stav bytového fondu je prevažne dobrý a vyhovujúci, - funkcia osobitného príjemcu sociálnych dávok, - stretnutia dôchodcov, - uvítanie do života novorodencov obce, príspevok obce - pomoc v krízových situáciách (živelná pohroma, rodinná tragédia....), - dobrá dostupnosť zdravotníckeho zariadenia v okresnom meste B. n. Bebravou,	- absencia ambulancie praktického lekára pre deti a dospelých, - v súčasnosti stagnujúca bytová výstavba, - nedostatok bytov pre mladé rodiny s deťmi, - absencia priestorov pre klub dôchodcov, - absencia stomatologickej ambulancie, - nedostatočná podpora osobnej starostlivosti o deti pri zosúlaďovaní pracovného a rodinného života, - nedostatok a opotrebovanosť priestorov pre mládež a dorast, na voľnočasové aktivity - nedoriešená sociálna sieť, - zastaralosť a opotrebovanosť bytového fondu, - nedostatok zdrojov na skvalitňovanie sociálneho zázemia,
Príležitosti	**Ohrozenia**
- možnosť použitia 2% daní daňových subjektov na prioritné potreby zdravotníctva, - zakladanie mimovládnych neziskových organizácií poskytujúcich všeobecne prospešné služby, - zlepšujúca sa infraštruktúra a lepšie prepojenie trhov práce na susediace trhy práce, - rozšírenie aktívnych opatrení na trhu práce na podporu vzdelávania a prípravy pre trh práce a na podporu zamestnávania v atypických formách pracovných vzťahov, najmä pre rodičov počas materskej dovolenky a rodičovskej dovolenky, - podpora rozvoja sociálnych služieb, a iných opatrení, projektov a programov na podporu sociálneho začleňovania ohrozených skupín podľa ich špecifických potrieb, - dôrazné uplatňovanie princípu subsidiarity, - lepšie podmienky na zlaďovanie prac. a rodinných povinností, - možnosti získania finančných prostriedkov z fondov EU,	- rast počtu obyvateľov v seniorskej kategórii, - zhoršujúca sa sociálna situácia niektorých skupín obyvateľstva, - zhoršovanie zdravotného stavu stredného veku, - rast počtu srdcovo-cievnych chorôb, - rast nádorových ochorení tráviaceho traktu, - vysoký výskyt alergických ochorení, - pokles výdavkov na preventívnu zdravotnú starostlivosť, - nízky záujem zamestnávateľov o prijímanie uchádzačov o zamestnanie na podporované pracovné miesta, - nedostatočný záujem zamestnávateľov o udržateľnosť vytvorených pracovných miest, - prehlbovanie chudoby u niektorých skupín populácie a reprodukcia chudoby, - zvyšujúci sa počet klientov odkázaných na pomoc iných nesystematickou preventívnou prácou v prirodzenom rodinnom a otvorenom prostredí, - zvyšujúce sa finančné náklady na sociálne služby,

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	**W slabé stránky**
O príležitosti	Stratégia ***SO***	Stratégia ***WO*** 10
T hrozby	8 Stratégia ***ST***	7 Stratégia ***WT*** 13

V tomto prípade prevládajú slabé stránky a ohrozenia nad silnými stránkami a príležitosťami. Odporúča sa využiť stratégiu *ST* – kde sa obec môže zamerať len na minimalizovanie nákladov súvisiacich s poskytovaním sociálnych služieb a čeliť hrozbám, ktoré sú s týmito službami spojené. Odporúča sa obci zabezpečovať nevyhnutné sociálne služby pre obyvateľov a ostatné služby ponechať poskytovateľom v meste B. n. Bebravou.

3.7 ŠKOLSTVO A ŠPORT

Silné stránky	**Slabé stránky**
- materská škola so stabilným počtom detí (18 v roku 2023), - existencia futbalového ihriska, - eixstencia rybného lovného revíru – VN Prusy, - činný športový klub – FK Prusy s 83 členmi, - stolnotenisový klub s 15 členmi, , - existencia poľovníckych revírov, - dostastok priestorov pre uskutočňovanie vzdelávacej činnosti,	- nedostatočný záujem detí a mládeže o šport a pohyb, - potreba zateplenia budovy materskej školy, - potreba výmeny strešnej krytiny, - absencia výchovno-vzdelávacieho zariadenia, - nízky počet detí neumožňuje udržiavať prevádzku výchovno-vzdelávacieho zariadenia, - potreba výmeny okien na budovách materskej školy, - potrebná rekonštrukcia sociálnych zariadení,
Príležitosti	**Ohrozenia**
- modernizácia a obnova zariadení predškolskej výchovy, - dobudovanie a vybavenie športových, športovo-rekreačných a oddychových plôch v obci Prusy, - skvalitnenie existujúcich areálov a doplnenie nových areálov pre potreby obyvateľov obce, najmä so zameraním na deti a mládež, - vytváranie územných a priestorových podmienok pre realizáciu rozličných športových, rekreačných a oddychových aktivít, - zefektívnenie spolupráce s krajským mestom na regionálnej úrovni, - možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EU,	- vplyv nežiadúcich javov na deti a mládež (závislosti, konzumné kultúry...), - nedostatok finančných prostriedkov na údržbu existujúcich športových objektov, - nedostatočné materiálne zabezpečenie a podpora talentovanej mládeže v jednotlivých druhoch športov, - nárast sociálnej ohrozenosti mládeže, - nedostatok finančných prostriedkov na výstavbu nových športovo-rekreačných objektov, - nízka účasť rezortov, samosprávy a sociálnych partnerov na tvorbe obsahu vzdelávania,

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	**W slabé stránky**
O príležitosti	Stratégia ***SO*** 7	7 Stratégia ***WO*** 1 6
T hrozby	Stratégia ***ST*** 1	1 Stratégia ***WT*** 6

V oblasti vzdelávania je situácia vyrovnaná. Odporúča sa využitie stratégie *SO* – využiť silné stránky na prekonanie slabých a minimalizovať náklady súvisiace so slabými stránkami. V oblasti športu podporovať rekonštrukciu starej a výstavbu športovej infraštruktúry v obci. Je potrebné podporovať organizovanú športovú činnosť.

3.8 KULTÚRA

Silné stránky	**Slabé stránky**
- dlhoročná história obce, tradície, - prítomnosť kultúrnych pamiatok, - rozvoj a uchovávanie kultúrnych tradícií a folklóru, - dobré kultúrne povedomie obyvateľov, - existencia domu kultúry, - existencia kostola - rímskokatolíckeho,	- nedostatok finančných prostriedkov pre činnosť zariadení a pre ich rozvoj, - chýbajúce tradičné, každoročne organizované kultúrne podujatia, - nerozvinutá kultúrna turistika, - absencia združenia, záujmového krúžku v oblasti

- zriadená obecná knižnica,	kultúry, - negatívny stav kultúrnych domov – potrebná výmena strešnej krytiny, zateplenie budov, - potrebná rekonštrukcia sociálnych zariadení v priestoroch kultúrnych domov, - slabá propagácia a reklama kultúrnych aktivít obce, - nedostatočné materiálne vybavenie na kultúrne a vzdelávacie podujatia, - chátrajúci stav kultúrnych pamiatok, - neexistencia zariadenie propagujúceho tradičné remeslá z okolia obce,
Príležitosti	**Ohrozenia**
- lepšia koordinovanosť a propagácia kultúrnych aktivít obce, - rekonštrukcia budovy domov kultúry, dovybavenie interiérov, - rekonštrukcia kultúrnych pamiatok, - rozvoj sponzorovania kultúry, - obnova zanikajúcich tradícií, - vydanie multimediálnych propagačných materiálov o obci, jej kultúrnom dedičstve a tradícii, - zefektívnenie spolupráce s okolitými obcami na regionálnej úrovni, - možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EU,	- zmeny vo vnímaní tradičných hodnôt (pokles záujmu o niektoré hodnoty a tradície) - slabá podpora kultúry zo strany štátu a VÚC, - posun priorít mládeže ku konzumnej kultúre, - nedostatok finančných prostriedkov na šírenie miestnej kultúry za hranice katastrálneho územia obce, - neuskutočnená rekonštrukcia kultúrneho domu,

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	**W slabé stránky**
O príležitosti	Stratégia ***SO*** 7	Stratégia ***WO*** 8
T hrozby	Stratégia ***ST***	Stratégia ***WT*** 5

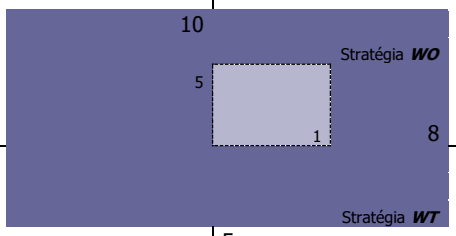

V oblasti kultúry prevládajú slabé stránky nad silnými. Odporúča sa využitie stratégie *WO* – využiť silné stránky na prekonanie slabých a minimalizovať náklady súvisiace so slabými stránkami. V oblasti kultúry podporovať výstavbu kultúrnej infraštruktúry a organizovanú kultúrnu činnosť.

3.9 PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH

Silné stránky	**Slabé stránky**
- bohaté kultúrne dedičstvo, - prírodné krásy v okolí obce, - alokácia obce v blízkosti VN Prusy poskytuje ideálne podmienky na rozvoj turistiky a pasívneho oddychu, - východisková poloha na poznávacie výlety do širšieho okolia obce, - vhodné prostredie pre budovanie služieb cestovného ruchu, - existencia poľovníckeho revíru,	- nedostatočná propagácia goodwillu a CR obce, - nedostatočné využitie tradície, - nedostatočne využité prírodných hodnôt pre potreby cestovného ruchu, - nedostatočná propagácia obce z hľadiska cestovného ruchu, - chýbajúce rekreačné trasy v poľnohospodárskej krajine, - nevyužitý potenciál okolitých lesov vo vzťahu ku cestovnému ruchu, turizmu, - nedostatočne využitý potenciál pre rozvoj kultúrnopoznávacieho cestovného ruchu, - problémom je úprava verejných komunikačných priestorov, nevyužívané, opustené objekty, areály a zariadenia, chýbajúce pešie väzby na obec, - absencia kvalitnej reštaurácie,
Príležitosti	**Ohrozenia**

- dobré možnosti (existencia poľných ciest) pre budovanie cyklistických a rekreačných trás, - dobrá poloha Prusy v rámci regionálnych štruktúr, - dobrá poloha Prusy vo väzbe na prírodné turistické, rekreačné lokality – NV Prusy, - zavádzanie nových produktov cestovného ruchu v súvislosti s agroturistikou, - rozvoj agroturistických aktivít so zameraním na vzdelávacie a zážitkové pobyty,	- pokračujúci postupný úpadok rekreačných lokalít, - zmeny vo vnímaní tradičných hodnôt (pokles záujmu o niektoré hodnoty a tradície), - negatívne dopady na životné prostredie v prípade zásadného zvýšenia cestovného ruchu, - zvýšené náklady na likvidáciu odpadu, - tlak na parkovacie plochy, - negatívne dôsledky v oblasti verejného poriadku,

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	**W slabé stránky**
O príležitosti	Stratégia ***SO*** 9	Stratégia ***WO*** 5
T hrozby	Stratégia ***ST*** 6	Stratégia ***WT*** 6

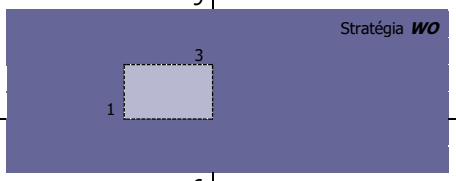

Obec disponuje veľkým rozvojovým potenciálom v oblasti cestovného ruchu. V súčasnosti však nie je plne využívaný. Odporúča sa využiť stratégiu *SO* a využiť silné stránky, ako kultúrno-historický potenciál, prírodný potenciál na získanie konkurenčnej výhody.

3.10 ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ

Silné stránky	**Slabé stránky**
- existencia verejného rozhlasu, - dostatok priestorov pre administratívu, - budova obecného úradu v dostupného v centre obce,	- negatívny stav nehnuteľného majetku obce, - nevybudovaný bezbariérový prístup do obecného úradu, - nevyhovujúci technický stav budovy obecného úradu, - absencia kamerového systému v centre obce a okrajových častiach obce, - zvyšujúca sa drobná kriminalita – krádeže, vandalizmus, - v obci ani v súčasnosti nie sú vybudované nijaké zariadenia v súvislosti s civilnou ochranou, - nedostatok finančných prostriedkov na údržbu technickej infraštruktúry, - nedostatočná úroveň optimalizácie procesov a štandardizácie dokumentov vo verejnej správe, - absencia koncepčného a systematického formovania právneho rámca podpory aplikácie IT v procesoch výkonu činností verejnej správy, - nízky podiel e-služieb verejnej správy s vyššou pridanou hodnotou a nízka efektívnosť ostatných služieb verejnej správy, - nízka vybavenosť a výkonnosť technologickej IK infraštruktúry samosprávy, - nedostupný kvalitný digitálny systém prenosu dát, - pomaly zavádzané základné služby eGovernmentu a nízka efektivita ostatných elektronizovaných verejných služieb, ktoré väčšinou iba kopírujú papierové služby,
Príležitosti	**Ohrozenia**
- možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EÚ, - zrušenie princípu miestnej kompetencie pri vydávaní dokumentov a poskytovaní služieb verejnou správou, - e-government je príležitosťou prelomovú modernizáciu interných administratívno-správnych procedúr, zlepšenie imidžu VS, ako aj zvýšenie podielu a záujmu verejnosti	- malá miera podpory miest a obcí zo strany štátu, - nevýhodné podmienky čerpania prostriedkov z EÚ fondov, - nevýhodné podmienky čerpania úverových zdrojov z komerčných bánk, - nedostatočná kvalita právneho rámca výkonu činností

na správe vecí verejných, - vytváranie kvalitného a dostupného verejného digitálneho obsahu stimulujúceho dopyt po e-službách a širokopásmovom pripojení, - zavádzanie nových moderných technológií,	verejnej správy, - zvyšovanie komunikačnej a administratívnej náročnosti výkonu činností verejnej správy vo vzťahu k externému, ako aj internému prostrediu,

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia ***SO*** 13	Stratégia ***WO*** 8 2 5
T hrozby	Stratégia ***ST*** 3	Stratégia ***WT*** 5

V oblasti technickej infraštruktúry výrazne prevládajú slabé stránky nad silnými. Odporúča sa využiť stratégia *WO* – kde musí obec využiť silné stránky a príležitosti.

3.11 INFORMATIZÁCIA OBCE

Silné stránky	**Slabé stránky**
- postupne zavádzané služby eGovernemtu a elektronizácia služieb štátnej správy a samosprávy - dobrá vybavenosť a výkonnosť technologickej IK infraštruktúry v obecnom úrade,	- absencia verejne prístupného internetu, - nedostatočné pokrytie signálom mobilných operátorov, - komplikovaný a členitý chotár obce, - nedostatok regionálneho digitálneho obsahu a nízke konkurenčné prostredie z dôvodu vysokej ceny za PC , nízkej výkonnosti e-služieb, - nedostatočná úroveň optimalizácie procesov a štandardizácie dokumentov vo verejnej správe, - absencia koncepčného a systematického formovania právneho rámca podpory aplikácie IT v procesoch výkonu činností verejnej správy, - nízky podiel e-služieb verejnej správy s vyššou pridanou hodnotou a nízka efektívnosť ostatných služieb verejnej správy, - nízka efektívnosť, bezpečnosť a interoperabilita ISVS, - nedostupný kvalitný digitálny obsah, - fyzicky nedostupný internet v území s nízkou hustotou osídlenia, alebo málo atraktívny pre používateľov, - pomaly zavádzané základné služby eGovernmentu a nízka efektivita ostatných elektronizovaných verejných služieb, ktoré väčšinou iba kopírujú papierové služby, - chýbajúca vysokokapacitná dátová sieť k domom,
Príležitosti	**Ohrozenia**
- možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EÚ, - zvýšenie počítačovej gramotnosti, - zníženie cien využívania Internetu, - rozvoj ďalších telekomunikačných služieb v konkurenčnom prostredí, - vytváranie a sprístupňovanie verejného digitálneho obsahu, - zrušenie princípu miestnej kompetencie pri vydávaní dokumentov a poskytovaní služieb verejnou správou, - e-government je príležitosťou prelomovú modernizáciu interných administratívno-správnych procedúr, zlepšenie imidžu VS, ako aj zvýšenie podielu a záujmu verejnosti na správe vecí verejných, - vytváranie kvalitného a dostupného verejného digitálneho obsahu stimulujúceho dopyt po e-službách a	- nevýhodné podmienky čerpania prostriedkov z EÚ fondov, - nevýhodné podmienky čerpania úverových zdrojov z komerčných bánk, - digital divide, zvyšovanie disparít medzi územiami alebo sociálnymi skupinami vo využívaní IKT, - nízka digitálna gramotnosť a zručnosť používateľov IKT a nedostatočný dopyt po elektronických službách, - rozvoj digitálnej kriminality, narúšanie súkromia, výchovy a ochrany osobných údajov, - legislatívne a stavebné prekážky pri budovaní informačných technológií,

širokopásmovom pripojení, - rastúca penetrácia širokopásmového pripojenia,	

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia ***SO***	Stratégia ***WO***
T hrozby	Stratégia ***ST***	Stratégia ***WT***

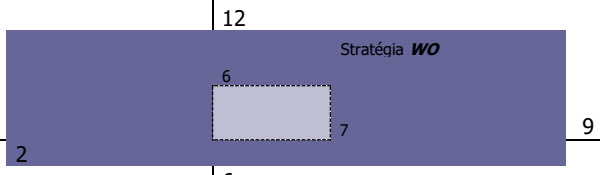

V oblasti technickej infraštruktúry výrazne prevládajú slabé stránky nad silnými. Odporúča sa využiť stratégia WO – kde musí obec prekonať slabiny využitím príležitostí, hlavne možnosťou využitia čerpania nenávratných finančných prostriedkov národných ako aj nadnárodných.

Koordinácia a syntéza výsledkov SWOT

Zostavenie analýzy SWOT je zložitý proces, ktorý si vyžaduje systematický prístup pri identifikácii a analýze bezprostredných (často i skrytých) vonkajších a vnútorných faktorov. Výstižnosť väčšiny faktorov je zložité vyjadriť prostredníctvom jednoduchých formulácií. Pri zaraďovaní jednotlivých faktorov do základných zložiek SWOT analýzy je potrebné zodpovedne posudzovať ich lokálne a mikroregionálne podmienenú situáciu a relatívny podiel na regionálnom rozvoji. V tomto zmysle ide hlavne o nerovnováhu medzi obcou Prusy a ostatnými obcami v okolí.

Naopak medzi slabé stránky obce Prusy patrí nepriaznivý demografický vývoj obyvateľstva, nedobudovaný vzdelávací systém zahŕňajúci možnosti vzdelávania v rámci celoživotného vzdelávania, vzhľadom na alokáciu obce, nesúlad vzdelanostnej štruktúry s potrebami trhu práce. V oblasti podnikateľského sektora ide hlavne o dobudovania službotvorného sektora. V oblasti technickej infraštruktúry ide potrebu dobudovania inžinierskych sietí v oblasti odpadového hospodárstva, dostavbu a rekonštrukciu cestnej siete, ktorá sa nachádza na niektorých miestach v havarijnom stave.

Ohrozenia obce Prusy vyplývajú z okolitého prostredia, tendencií a skutočností, ktoré nemôže manažment obce ovplyvniť.

3.12PROBLÉMOVÁ ANALÝZA – HLAVNÉ ODVETVOVÉ DISPARITY A VYMEDZENIE CIEĽOVÝCH SKUPÍN SO SÚSTREDENOU PODPOROU OBCE PRUSY.

Identifikácia odvetvových disparít a nadväzujúce vymedzenie cieľových skupín je v súlade so zadaním z vypracovanej analýzy SWOT ako aj analýzy zdrojov obce Prusy. Dôležitým východiskovým rámcom pre vymedzenie cieľových skupín so sústredenou podporou obce Prusy a stanovenie relevantných opatrení, ktoré by mali riešiť existujúce nerovnosti a rozdiely, sú vybrané strategické a koncepčné dokumenty spracované na národnej (Partnerská dohoda), regionálnej (PHSR TNSK) úrovni, ako aj vo vzťahu k štátnym legislatívnym normám zaväzujúcim obec Prusy poskytovať svojim obyvateľom balík verejných služieb.

Na odvetvové (odborové a sektorové) disparity treba pozerať ako na nerovnosti, neoddôvodné rozdiely, či nezhody medzi potenciálom a jeho súčasným využitím. Ich identifikácia vychádza z porovnania zistených silných a slabých stránok, ktoré sú uvedené vo SWOT analýze. Pôsobenie silných stránok obce Prusy je oslabované negatívnymi vplyvmi jej slabých stránok. Silné stránky sú potenciálom, ktorý je možné využiť pre budúci rozvoj, je ale nutné zlepšiť alebo odstrániť príslušné slabé stránky tak, aby mohli byť silné naplno využité.

Nasledujúci prehľad je usporiadaný práve týmto spôsobom, kedy proti silným stránkam obce sú vždy postavené relevantné slabé stránky, ktoré majú v danom problémovom okruhu opačný vplyv. Vybrané sú práve tie, ktoré z hľadiska budúceho vývoja možno považovať za najzávažnejšie a kde je viacmenej možné predpokladať aspoň dielčie riešenie.

Obec Prusy je súčasťou vyššieho územného celku Trenčín. Národná stratégia regionálneho rozvoja definovala pre tento kraj nasledovné disparity, ktoré by mali byť zohľadnené v PHRSR obce Prusy:

Hlavné disparity TNK:
v pôdohospodárstve
- dlhodobá ekonomická nestabilita veľkej časti poľnohospodárskych podnikov;
- nedostatočná spolupráca a koordinácia v poľnohospodárstve a lesnom hospodárstve;

v priemysle
- inovačné a technologické zaostávanie spôsobuje zvyšujúcu energetickú a surovinovú náročnosť výroby najmä v strojárskom priemysle;
- nedostatočná spolupráca existujúcich VŠ s podnikateľskou sférou v oblasti vedy,

výskumu a inovácií;
- pokles v ťažbe uhlia, problémy súvisiace s útlmovým programom, nedokončená reštrukturalizácia významných odvetví priemyslu;
- nedostatočné využitie existujúcich výrobných kapacít, vrátane výskumu a vývoja;
- pretrvávajúca vysoká koncentrácia v odvetviach strojárskeho priemyslu so zameraním na špeciálnu výrobu;
- nízka úroveň inovácie produktov a zaostávanie v exportnej výkonnosti;

v službách
- zníženie konkurencieschopnosti malého a stredného podnikania v dôsledku veľkej expanzie nadnárodných spoločností, ale aj často pre absentujúcu kvalitu poskytovaných služieb a produktov;
- nedostatočná kvalita verejných služieb občanom a podnikateľskej sfére, podporné služby sa koncentrujú len vo väčších mestách (Trenčín, Prievidza);

v technickej infraštruktúre
- nedostatočné kapacity a telekomunikačná infraštruktúra;
- nedostatočná kvalita ciest II. a III. triedy má často za následok dopravné nehody a nezáujem investorov z titulu dopravy;
- značné ekologické zaťaženie krajiny (chemický priemysel, ťažba uhlia);

v sociálno-spoločenskej infraštruktúre
- nevyhovujúca demografická štruktúra, vysoký podiel obyvateľstva v poproduktívnom veku;
- nedostatočné prepojenie vzdelávacieho systému s podnikateľskou sférou;
- značný odlev pracovných síl do zahraničia z titulu blízkosti hraníc, pričom za vysokokvalifikované pracovné sily nie sú náhrady;
- nerovnomerná sieť zariadení sociálnych služieb v jednotlivých okresoch kraja;
- chýbajúci ucelený systém celoživotného vzdelávania.

Hlavné faktory rozvoja TNK:
v pôdohospodárstve
- dobrý produkčný pôdohospodársky potenciál v oblasti lesníctva, pestovania obilnín a zemiakov;

v priemysle
- rozvinutá diverzifikovaná štruktúra priemyslu;
- vysoký podiel zahraničného kapitálu v podnikoch;
- možnosť posilňovania exportu;
- budovanie vedecko-technologických parkov;

v službách
- využitie geotermálnych prameňov za splnenia príslušných zákonných podmienok (zákon č. 538/2005 Z. z.) pre ďalší rozvoj tradičného kúpeľníctva;
- disponibilný potenciál pre regionálnu ekonomiku na báze informačných technológií;

v technickej infraštruktúre
- zámery týkajúce sa splavnenia Váhu, ekologizácia dopravy;
- možnosti využitia kombinovanej dopravy;
- polohový potenciál kraja, logistické väzby minimálne na úrovni západ - východ;

v sociálno-spoločenskej infraštruktúre
- nízka miera nezamestnanosti v posledných rokoch;
- dostatok kvalifikovanej pracovnej sily;
- dobré pokrytie územia lokálnou občianskou infraštruktúrou v školstve, zdravotníctve,

sociálnych službách a kultúre;
- vysoký podiel vysokoškolsky vzdelaného obyvateľstva vytvára predpoklady pre možnosti využívania nových technológií a obnoviteľných zdrojov energií v súlade s ekologickými princípmi na základe využitia ľudského a ekonomického potenciálu;
- posilnenie systému celoživotného vzdelávania a cielenej rekvalifikácie (NSRR, 2013, s.66-67).

Nasledujúce tabuľky prezentujú hlavné faktory rozvoja a hlavné disparity rozvoja obce Prusy v jednotlivých politikách, ako aj ich váhy. Hodnota 1,5 predstavuje najväčšiu váhu a hodnota 0,5 najmenšiu. Kladný výsledok pri porovnaní disparít a faktorov rozvoja predstavuje možnosť zaujatia ofenzívnej stratégie, záporný naopak.

Hospodárstvo a vedecko-technický rozvoj

Faktory rozvoja	váhy	Hlavné disparity	váhy
+ poľnohospodárska pôda zaberajúca cca. 66,5 % katastra obce, + celkovo 17 podnikateľských subjektov – právnické osoby, + stabilný počet obyvateľov – fyzických osôb podnikateľov – 45 v roku 2023, + relatívne vysoký podiel obyvateľov s úplným stredným vzdelaním – 27,39 % a stredným odborným vzdelaním – 27,88 %, + rozsiahle plochy hospodárskych lesov v severnej a východnej časti katastra, + v centrálnej časti obce Prusy sústredená základná, ale aj vyššia občianska vybavenosť, + rýchla dostupnosť mesta B. n. Bebravou, + existencia prevádzky 2 maloobchodných predajní: zmiešaný tovar,	1,5 1,5 1,5 1,5 1,5 1,5 1 0,5	- nerozvinutý pracovný trh v obci, - hospodárska základňa obce Prusy pomerne málo rozvinutá, - nedostatok výrobných zariadení v obci má vplyv na ponuku pracovných príležitosti, - malá ponuka komerčných služieb pre obyvateľov – oprava, ... - absencia prevádzky osobných služieb, - útlm stavebnej výroby, - stagnácia podnikateľskej sféry, nerozvíjajúce sa MaSP, - nezáujem mladých ľudí o podnikanie, - nevyhovujúca štruktúra a kvalita služieb pre obyvateľov a návštevníkov obce, - vysoká miera nezamestnanosti žien, mladých a obyvateľov po 50 roku života, - nízke priemerné mzdy v poľnohospodárstve, - nedostatok remeselníkov v obci,	1,5 1,5 1,5 1,5 1 1 1,5 1,5 1,5 1 1 1
spolu	10,5	spolu	15,5
		výsledok	-5,0

Doprava a komunikácie

Faktory rozvoja	váhy	Hlavné disparity	váhy
+ prechádzajúca cesta III. triedy prepájajúca obec s okresným mestom B. n. Bebravou, + dostatočne vybudovaná cestná sieť v zastavanom území obce, + čiastočne zrekonštruované chodníky, + dostatočné pokrytie zastávkami SAD - 2, + vybudované parkovacie miesta v centrálnej zóne obce, + cez obec prechádzajúca cyklotrasa,	1,5 1,5 1 0,5 1,5 1,5	- nedobudované chodníky, - prechádzajúca železničná trať so železničnou zastávkou až v obci Horné Ozorovce, - nedostatok spojov do krajského mesta Trenčín, - nevyhovujúce dopravné značenie v celom priestore obce, - nedostatočná zimná údržba, - zlý technický stav cesty III. triedy, - nevyhovujúce povrchy MK aj chodníkov, osvetlenie, informatika, - nedostatok finančných prostriedkov na údržbu technickej infraštruktúry, - nedostatočná informatika a nečitateľné značenie, - nedostatočné parkovacie plochy pri obecnom cintoríne,	1,5 1,5 1 1 1,5 1,5 1 1,5 1 1,5
spolu	7,5	spolu	13,0
		výsledok	-5,5

Technická infraštruktúra

Faktory rozvoja	váhy	Hlavné disparity	váhy

+ vybudovaná sieť miestneho rozhlasu, + obec Prusy je napojená na el. energiu zo vzdušných VN 22 kV, + dostatočný počet vybudovaných transformátorových staníc, + vybudované verejné osvetlenie, + vybudovaná rozvodná sieť plynu (84,75 %), + možnosti rozvoja plôch IBV v smere na Dubničku nad cintorínom, + vybudovaný cintorín s domom smútku, + hasičská zbrojnica dostupná v centre obce s činným DHZ, + dobré zásobovanie obyvateľov obce pitnou vodou,	1 1,5 1,5 1,5 1,5 1 1 1 1,5	- vysoká energetická náročnosť verejného osvetlenia, - absencia prevádzky Slovenskej pošty, a.s., - nedostatočné pokrytie signálom mobilných operátorov, - zlý technický stav elektrickej rozvodnej siete – vzdušné vedenie, - negatívny stav nehnuteľného majetku obce, - nedostatok finančných prostriedkov na údržbu technickej infraštruktúry, - nevyhovujúci technický stav miestneho rozhlasu, - nedostatočné osvetlenie obce, - v obci nie sú toho času žiadne energetické výrobné zariadenia na báze obnoviteľných zdrojov energie, - zastaralosť a opotrebovanosť infraštruktúry, - prevaha nadzemných vedení nad podzemnými- obmedzenia ochranných pásiem, - zlý technický stav budovy požiarnej zbrojnice,	1,5 1 1,5 1,5 1,5 1,5 1 1,5 1,5 1 1 1,5
spolu	11,5	spolu	16,0
		výsledok	-4,5

Odpadové hospodárstvo

Faktory rozvoja	váhy	Hlavné disparity	váhy
+ kvalitná legislatíva pre nakladanie s KO a DSO, + spracovaný POH obce Prusy na roky 2011-2015, + zabezpečený odvoz TKO, + v obci je vybudovaný systém separovaného zberu odpadu základných druhov,	1 0,5 1,5 1,5	- nevybudovaná splašková kanalizačná sieť, - absencia ČOV, - nevybudovaný zberný dvor pre separovaný zber, - nedoriešená likvidácia a využitie rastlinného odpadu, - nedostatok odpadových nádob na zmiešaný komunálny odpad a separovaný zber, - nízka miera vynútiteľnosti práva v oblasti ŽP, - obci sa nenachádza kompostáreň na biologicky rozložiteľných odpadov, - potrebné doriešenie technicko-organizačné zabezpečenie zberu biologicky rozložiteľných odpadov z domácnosti, - čierne skládky ako finančné bremeno obce,	1,5 1,5 1,5 1,5 1,5 1,5 1,5 1,5 1,5
spolu	4,5	spolu	13,5
		výsledok	-9,0

Životné prostredie

Faktory rozvoja	váhy	Hlavné disparity	váhy
+ kvalitná legislatíva pre nakladanie s KO a DSO, + zabezpečený odvoz TKO, + relatívne stabilný objem produkovaného odpadu, + priemyselná výroba v obci nie je zastúpená, + VN Prusy, + prechádzajúci hydrokorydor potok Jelešnica, + lokalita NATURA 2000 Kňaží stôl, + vybudovaná rozvodná sieť plynu (84,75 %),	1 1,5 1 1,5 1,5 1 1,5 1,5	- nevybudovaná kanalizačná sieť s napojením na ČOV, - nevyhovujúci technický stav tepelného hospodárstva, - potreba čistenia koryta potoka Jelešnica, - nevybudované protipovodňové opatrenia v hornej časti obce, - absencia oddychovej zóny v centre obce, - vysoká energetická náročnosť obecných budov, - znečistené koryto potoka Jelešnica, - čistotu ovzdušia nepriaznivo ovplyvňuje dosah produkcie exhalátov z výroby v okresnom meste, meste Prievidza, Trenčín, Nováky, ..., - malé zdroje znečistenia ovzdušia - bodové zdroje z lokálnych kúrenísk, - nepriaznivé podmienky pre rozptyl exhalátov, - prejazd poľnohospodárskych strojov po miestnych komunikáciách, - spaľovanie rastlinného odpadu na vlastných pozemkoch obyvateľov, - nedostatok zelene pozdĺž korýt vodných tokov, - nedostatočná starostlivosť o verejnú zeleň, - zdrojom negatívnych účinkov dopravy na	1,5 1,5 1,5 1,5 1,5 1,5 1 1 1 1 1,5 1,5 1

		životné prostredie územia obce je zdrojová a cieľová doprava, - lesy postihnuté exhalátmi – vysoké imisné zaťaženie a nesprávne hospodárske postupy,	1
spolu	10,5	spolu	20,5
		výsledok	-10,0

Sociálna oblasť a zdravotníctvo

Faktory rozvoja	váhy	Hlavné disparity	váhy
+ zabezpečená opatrovateľská služba, + organizované aktivačné práce, + stavebno-technický stav bytového fondu je prevažne dobrý a vyhovujúci, + funkcia osobitného príjemcu sociálnych dávok, + stretnutia dôchodcov, + uvítanie do života novorodencov obce, príspevok obce + pomoc v krízových situáciách (živelná pohroma, rodinná tragédia....), + dobrá dostupnosť zdravotníckeho zariadenia v okresnom meste B. n. Bebravou,	1,5 1,5 1,5 1 1 1 1 1	- absencia ambulancie praktického lekára pre deti a dospelých, - v súčasnosti stagnujúca bytová výstavba, - nedostatok bytov pre mladé rodiny s deťmi, - absencia stomatologickej ambulancie, - nedostatočná podpora osobnej starostlivosti o deti pri zosúlaďovaní pracovného a rodinného života, - nedostatok a opotrebovanosť priestorov pre mládež a dorast, na voľnočasové aktivity - nedoriešená sociálna sieť, - zastaralosť a opotrebovanosť bytového fondu, - nedostatok zdrojov na skvalitňovanie sociálneho zázemia,	1,5 1,5 1,5 1,5 1,5 1 1 1 1
spolu	9,5	spolu	11,5
		výsledok	-2,0

Školstvo a šport

Faktory rozvoja	váhy	Hlavné disparity	váhy
+ materská škola s narastajúcim počtom detí, + existencia futbalového ihriska, + eixstencia rybného lovného revíru – VN Prusy, + činný športový klub – FK Prusy s 83 členmi, + tenisový klub s 15 členmi, , + existencia poľovníckych revírov, + dostastok priestorov pre uskutočňovanie vzdelávacej činnosti,	1,5 1,5 1 1 1 1 1	- nedostatočný záujem detí a mládeže o šport a pohyb, - potreba zateplenia budovy materskej školy, - potreba výmeny strešnej krytiny, - absencia výchovno-vzdelávacieho zariadenia, - nízky počet detí neumožňuje udržiavať prevádzku výchovno-vzdelávacieho zariadenia, - potreba výmeny okien na budovách materskej školy, - potrebná rekonštrukcia sociálnych zariadení,	1,5 1,5 1 1,5 1,5 1,5 1,5
spolu	9,0	spolu	10,0
		výsledok	-1,0

Kultúra

Faktory rozvoja	váhy	Hlavné disparity	váhy
+ dlhoročná história obce, tradície, + prítomnosť kultúrnych pamiatok, + rozvoj a uchovávanie kultúrnych tradícií a folklóru, + dobré kultúrne povedomie obyvateľov, + existencia domu kultúry, + existencia kostola - rímskokatolíckeho, + zriadená obecná knižnica,	1,5 1 1,5 1 1,5 1,5 1	- nedostatok finančných prostriedkov pre činnosť zariadení a pre ich rozvoj, - chýbajúce tradičné, každoročne organizované kultúrne podujatia, - nerozvinutá kultúrna turistika, - negatívny stav kultúrnych domov – potrebná výmena strešnej krytiny, zateplenie budov, - potrebná rekonštrukcia sociálnych zariadení v priestoroch kultúrnych domov, - slabá propagácia a reklama kultúrnych aktivít obce, - nedostatočné materiálne vybavenie na kultúrne a vzdelávacie podujatia, - chátrajúci stav kultúrnych pamiatok, - neexistencia zariadenie propagujúceho tradičné remeslá z okolia obce,	1,5 1,5 1 1 1,5 1 1 1 1
spolu	9,0	spolu	11,5

		výsledok	-2,5

Propagácia a cestovný ruch

Faktory rozvoja	váhy	Hlavné disparity	váhy
+ bohaté kultúrne dedičstvo, + prírodné krásy v okolí obce, + alokácia obce v blízkosti VN Prusy poskytuje ideálne podmienky na rozvoj turistiky a pasívneho oddychu, + východisková poloha na poznávacie výlety do širšieho okolia obce, + vhodné prostredie pre budovanie služieb cestovného ruchu, + existencia poľovníckeho revíru,	1,5 1,5 1,5 1,5 1,5 1,5	- nedostatočná propagácia goodwillu a CR obce, - nedostatočné využitie tradície, - nedostatočne využité prírodných hodnôt pre potreby cestovného ruchu, - nedostatočná propagácia obce z hľadiska cestovného ruchu, - chýbajúce rekreačné trasy v poľnohospodárskej krajine, - nevyužitý potenciál okolitých lesov vo vzťahu ku cestovnému ruchu, turizmu, - nedostatočne využitý potenciál pre rozvoj kultúrnopoznávacieho cestovného ruchu, - problémom je úprava verejných komunikačných priestorov, nevyužívané, opustené objekty, areály a zariadenia, chýbajúce pešie väzby na obec, - absencia kvalitnej reštaurácie,	1 1 1 1 1,5 1,5 1 1 1,5
spolu	9,0	spolu	10,5
		výsledok	-1,5

Administratíva a bezpečnosť

Faktory rozvoja	váhy	Hlavné disparity	váhy
+ existencia verejného rozhlasu, + dostatok priestorov pre administratívu, + budova obecného úradu v dostupného v centre obce,	1 1,5 1,5	- negatívny stav nehnuteľného majetku obce, - nevybudovaný bezbariérový prístup do obecného úradu, - nevyhovujúci technický stav budovy obecného úradu, - absencia kamerového systému v okrajových častiach obce, - zvyšujúca sa drobná kriminalita – krádeže, vandalizmus, - v obci ani v súčasnosti nie sú vybudované nijaké zariadenia v súvislosti s civilnou ochranou, - nedostatok finančných prostriedkov na údržbu technickej infraštruktúry, - nedostatočná úroveň optimalizácie procesov a štandardizácie dokumentov vo verejnej správe, - absencia koncepčného a systematického formovania právneho rámca podpory aplikácie IT v procesoch výkonu činností verejnej správy, - nízky podiel e-služieb verejnej správy s vyššou pridanou hodnotou a nízka efektívnosť ostatných služieb verejnej správy, - nízka vybavenosť a výkonnosť technologickej IK infraštruktúry samosprávy, - nedostupný kvalitný digitálny systém prenosu dát, - pomaly zavádzané základné služby eGovernmentu a nízka efektivita ostatných elektronizovaných verejných služieb, ktoré väčšinou iba kopírujú papierové služby,	1,5 1 1,5 1,5 1,5 1 1 1 1 1 1 1 1
spolu	4,0	spolu	15,0
		výsledok	-11,0

Informatizácia obce

Faktory rozvoja	váhy	Hlavné disparity	váhy

+ postupne zavádzané služby eGovernemtu a elektronizácia služieb štátnej správy a samosprávy + dobrá vybavenosť a výkonnosť technologickej IK infraštruktúry v obecnom úrade,	1,5 1,5	- absencia verejne prístupného internetu, - nedostatočné pokrytie signálom mobilných operátorov, - komplikovaný a členitý chotár obce, - nedostatok regionálneho digitálneho obsahu a nízke konkurenčné prostredie z dôvodu vysokej ceny za PC , nízkej výkonnosti e-služieb, - nedostatočná úroveň optimalizácie procesov a štandardizácie dokumentov vo verejnej správe, - absencia koncepčného a systematického formovania právneho rámca podpory aplikácie IT v procesoch výkonu činností verejnej správy, - nízky podiel e-služieb verejnej správy s vyššou pridanou hodnotou a nízka efektívnosť ostatných služieb verejnej správy, - nízka efektívnosť, bezpečnosť a interoperabilita ISVS, - nedostupný kvalitný digitálny obsah, - fyzicky nedostupný internet v území s nízkou hustotou osídlenia, alebo málo atraktívny pre používateľov, - pomaly zavádzané základné služby eGovernmentu a nízka efektivita ostatných elektronizovaných verejných služieb, ktoré väčšinou iba kopírujú papierové služby, - chýbajúca vysokokapacitná dátová sieť k domom,	1,5 1,5 1,5 1 1 1 1 1 1 1 1 1
spolu	3	spolu	13,5
		výsledok	-10,5

Vo vyššie uvedenom kontexte je potrebné sledovať i potenciálne rozvojové príležitosti a hrozby, indukované hierarchicky vyššími faktormi sociálno - ekonomického rozvoja. Na základe uskutočnených analýz je možné za najväčšie hrozby pokladať hlavne:

1. Znižovanie konkurencieschopnosti obce v dôsledku trvalej stagnácie v rozvoji spolupráce podnikateľskej sféry s orgánmi miestnej samosprávy – Public Private Partnership.
2. Rozhodnutie kľúčového investora o zmene alokácie investície.
3. Nedostatok externých finančných prostriedkov potrebných na zabezpečenie kvalitných verejných služieb.
4. Podcenenie významu kvalitatívneho rozvoja ľudských zdrojov ako pre ekonomický, tak aj pre sociálny rozvoj obce Prusy.
5. Podcenenie významu informačných technológií ako základného prvku ekonomického rozvoja a rozvoja ľudských zdrojov v obci.

Jedným z nutných predpokladov úspešnej implementácie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja je náväznosť na existujúcu sústavu strategických a rozvojových dokumentov. Tento fakt sa premietol z časti aj do výberu opatrení a cieľových skupín, na ktoré sa má zamerať podpora z verejných zdrojov, hlavne z dôvodu efektívneho vynakladania finančných prostriedkov, odstránenia duplicít, možných protichodných účinkov opatrení atď.. Z tohto dôvodu je prirodzeným rámcom Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Trenčianskeho samosprávneho kraja, ako aj Partnerskej dohody, ale aj platná legislatíva v oblasti zabezpečovania verejných služieb. Komparáciou výsledkov vyššie uvedenej selekcie odvetvových disparít a PHSR TNSK je možné zistiť, že niektoré opatrenia v rámci tohto dokumentu pokrývajú kritické oblasti zistené v problémovej analýzy. Preto je nutné v súlade s vyššie uvedenými skutočnosťami zamerať sa na odstránenie týchto disparít v relevantných cieľových oblastiach a relevantných skupín.

1. Hospodárstvo a vedecko-technicky rozvoj
Cieľová skupina
podnikateľské subjekty v priemysle, obchode a výrobných službách **obec** **investori**
2. Technická infraštruktúra
Cieľová skupina
obec, **obyvatelia obce,** **podnikateľské subjekty,** **mimovládne subjekty,**
3. Životné prostredie
Cieľová skupina
obec, **obyvatelia obce,** **podnikatelské subjekty,**

4. Sociálna oblasť a zdravotníctvo	
Cieľová skupina	
nezamestnaní, sociálne odkázaní, zdravotne a duševne postihnutí, obyvatelia v dôchodkovom veku, mladí ľudia, rizikové skupiny obyvatelstva,	
5. Školstvo a šport	
Cieľová skupina	
deti predškolského veku, žiaci v rámci povinnej školskej docházky, nezamestnaní, obyvatelia v dôchodkovom veku, športovci organizovaní v rámci športových hnutí, pasívna športová verejnosť, obyvatelia v produktívnom veku,	
6. Kultúra	
Cieľová skupina	
obyvateľstvo podnikateľské subjekty návštevníci obce,	
7. Cestovný ruch a public relation	
Cieľová skupina	
obec, VÚC, obyvatelia obce, návštevníci obce, súkromný podnikateľský sektor,	
9. Administratíva a bezpečnosť	
Cieľová skupina	
obec, obyvatelia obce, súkromný podnikateľský sektor,	
10. Informatizácia obce	
Cieľová skupina	
obec, obyvatelia obce, súkromný podnikateľský sektor,	

Strategická časť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja

obce Prusy
2025 - 2034

4 VÍZIA A POSLANIE OBCE PRUSY

Vízia

Obec Prusy bude obcou, ktorá bude vyvážene zabezpečovať podmienky pre harmonický život všetkých kategórií svojich obyvateľov. Obec sa stane významným strediskom cestového ruchu, a bude vyvážene a ohľaduplne využívať svoje prírodné bohatstvo za účelom jeho ekonomického a ekologického zveľaďovania. V súvislosti s rozvojom cestovného ruchu sa bude snažiť čo najlepšie prezentovať svoje kultúrne tradície a zvyklosti v duchu rozvoja kultúrneho povedomia nielen vo svojom regióne, ale aj za hranicami Slovenskej republiky. Z hospodárskeho hľadiska obec vytvorí priaznivé podmienky na rozvoj tradičných výrobných a nevýrobných odvetví, pre ktorých rozvoj má obec najväčší potenciál – poľnohospodárstvo a potravinárstvo a cestovný ruch.

Poslanie

Poslanie je komplexná a všeobecná definícia objasňujúca mandát obce Prusy. Poslanie opisuje a prezentuje základné služby (produkty), ktoré poskytuje a identifikuje hlavných „zákazníkov", t.j. jej obyvateľov, miestnych podnikateľov, záujmové združenia a pod.. Poslanie vyjadruje základný dôvod

existencie obce Prusy a odpovedá na tri otázky: Čo obec robí? Prečo to robí? Pre koho to robí? Predpokladom pre zabezpečovanie kvalitných služieb obyvateľom obce, podnikateľom či návštevníkom a celkový plynulý chod samosprávy a jej orgánov je dôsledný denný operatívny manažment a realizácia profesionálnych interných služieb. Tieto zahŕňajú celú škálu aktivít počnúc obstarávaniami tovarov, služieb a prác, cez interné právne poradenstvo a zastupovanie obce pri súdnych sporoch až po udržiavanie počítačovej siete, zálohovanie dát či aktualizovanie a zverejňovanie informácií, ktoré slúžia aj obyvateľom obce. Samospráva obce Prusy disponuje aj nemalým majetkom – budovami, pozemkami, bytovými a nebytovými priestormi. Efektívne spravovanie aktív takéhoto rozsahu a zabezpečovanie jeho maximálnej výnosnosti je možné len za predpokladu existencie prehľadnej a aktuálnej evidencie, ktorá slúži vedeniu obce a poslancom obecného zastupiteľstva. Významnú úlohu zohráva aj odborné vzdelávanie zamestnancov úradu s cieľom zabezpečiť ich ďalší profesionálny rast, vedúci k zvýšeniu kvality samosprávou poskytovaných služieb. Medzi významné činnosti - a to najmä z pohľadu obyvateľov obce – patrí administrovanie zasadnutí orgánov obce. Práve tieto autority rozhodujú o všetkých dôležitých zmenách, ktoré sa premietajú do života obyvateľov, napr. prostredníctvom všeobecne záväzných nariadení. Jedným zo základných predpokladov rozvoja obce je dodržiavanie zákonnosti a pravidiel miestnej samosprávy, ochrana života a osobného majetku občanov, ale aj životného prostredia. V súlade s poslaním obce Prusy všetky tieto úlohy realizuje štátna polícia. K dosiahnutiu zámeru - vybudovať bezpečnú obec - polícia vykonáva všeobecnú prevenciu kriminality, aktívnu ochranu verejného poriadku, života, zdravia občanov a majetku. Súčasťou bezpečnostne politiky obce je aj výkon ochrany pred požiarmi a civilnej ochrany obyvateľov.

1. Hospodárstvo a vedecko-technicky rozvoj

Základnou úlohou samosprávy je rozvoj územia obce a zvyšovanie kvality života jeho obyvateľov. Všeobecne uznávaným nástrojom pre miestnu hospodársku politiku je rozvoj výrobných zón. Obec Prusy v súlade s touto filozofiou skvalitňuje zónu, ktorá poskytuje kapacitu pre podnikateľské subjekty. Ich rozlohu plánuje rozširovať v obmedzenej miere.

2. Doprava a komunikácie

Príprava projektovej dokumentácie pre cestné stavby, chodníky, cyklochodníky,pravidelná oprava a stavebná údržba pozemných komunikácií, letná a zimná údržba či rekonštrukcia vybraných miestnych komunikácií, chodníkov, to všetko zahŕňajú kompetencie obce v oblasti pozemných komunikácií.

3. Technická infraštruktúra

Významným prvkom kvality života v obci je funkčný systém zásobovania pitnou vodou, energiami. Dôležitou úlohou samosprávy je v tomto kontexte realizácia novej výstavby verejného osvetlenia, prevádzkovanie už vybudovaného verejného osvetlenia a samozrejme priebežné opravy a údržba existujúcich svetelných bodov. Okrem toho zabezpečuje rozvoj komplexnej infraštruktúry zohľadňujúcej rast kvality života obyvateľov obce a životného prostredia. Rozvoj infraštruktúry smeruje hlavne k jej rozšíreniu na potenciálne obytné zóny v obci, IBV, ako aj na rekonštrukciu súčasnej infraštruktúry - vodovodnej, elektrickej, komunikačnej.

3. Odpadové hospodárstvo

Obec vykonáva úlohy, ktoré jej vyplývajú z programu odpadového hospodárstva a všeobecne záväzných právnych predpisov prijatých a platných v Slovenskej republike. V oblasti odpadového hospodárstva ide najmä o zber a prepravu komunálnych odpadov a drobných stavebných odpadov na účely ich zhodnotenia alebo zneškodnenia, zabezpečovanie zberných nádob zodpovedajúcich systému zberu komunálneho odpadu, zabezpečovanie priestoru, kde môžu obyvatelia obce odovzdávať oddelené zložky komunálnych odpadov či zabezpečovanie zberu a prepravy objemných odpadov. Obec zároveň vykonáva priestupkové konanie v odpadovom hospodárstve a zabezpečuje výstavbu a údržbu infraštruktúry pre odpadové vody.

4. Životné prostredie

Udržiavanie a zveľaďovanie obce neznamená len ochranu a údržbu existujúcej verejnej zelene, ale aj zabránenie ďalšiemu znižovaniu podielu zelených plôch v zastavanom území obce, ich rozdrobovaniu a zmysluplné riadenie výstavby a využívania územia. V súlade s touto filozofiou obec každoročne zabezpečuje ošetrovanie a udržovanie zelene - drevín, trávnikov, kvetinových záhonov. Súčasťou prostredia, v ktorom obyvatelia žijú, sú aj verejné priestranstvá, chodníky, miestne komunikácie, námestie, ktoré je obcou pravidelne čistené, ale aj športové ihriská obce – Prusy so zabezpečením

pravidelnej údržby a obnovy. K ďalším činnostiam, ktoré sa podieľajú na vytváraní atraktívneho a zdravého prostredia patrí aj prevádzka či správa cintorínov.

5. Sociálna oblasť a zdravotníctvo

Činnosť samosprávy - vzhľadom na existujúce kompetencie - je v oblasti sociálnej politiky veľmi rozsiahla. Pre zachovanie rovnakých podmienok a šancí pre všetkých žiakov obec zabezpečuje prenos štátnych dotácií (na stravu, motivačný príspevok a školské pomôcky) pre školopovinné deti zo sociálne slabších rodín. Nástrojom pre podporu demografie v obci môže byť jednorazový finančný príspevok pre každé novonarodené dieťa s trvalým pobytom na území obce. Poskytované sociálne služby sú regulované celým radom zákonov a usmernení – počnúc ústavou Slovenskej republiky. Pôsobnosť z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky na úseku sociálnej pomoci prešla zákonom č. 416/2001 Z. z. hlavne v oblasti poskytovania opatrovateľskej služby a starostlivosti o seniorov, v oblasti vzdelávania, športu a ostatných verejných služieb. Poskytované sociálne služby sú regulované celým radom zákonov a usmernení – počnúc ústavou Slovenskej republiky, zákonom č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, zákonom č. 36/2005 Z. z. o rodine (v zmysle 297/2005 Z.z., 615/2006 Z.z. - nález Ústavného súdu SR 201/2008 Z.z., 217/2010 Z.z., 290/2011 Z.z. - nález Ústavného súdu SR, 125/2013 Z.z.), zákonom č.448/2008 Z. z. o sociálnych službách (v znení zákona č. 317/2009 Z. z., nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 332/2010 Z. z., zákona č. 551/2010 Z. z., zákona č. 50/2012 Z. z., zákona č. 185/2012 Z. z., zákona č. 413/2012 Z. z., zákona č. 485/2013 Z. z., zákona č. 185/2014 Z. z., zákona č. 219/2014 Z. z., zákona č. 376/2014 Z. z., zákona č. 40/2017 Z.z., zákona č. 331/2017 Z.z., zákona č. 351/2017 Z.z., 156/2018 Z. z., 177/2018 Z. z., 289/2018 Z. z., 221/2019 Z. z., 280/2019 Z. z., 66/2020 Z. z., 89/2020 Z. z.) a novela zákona NR SR č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele (330/2007 Z. z. v znení zákona 643/2007 Z. z., zákona 215/2008 Z. z., zákona 448/2008 Z. z., zákona 466/2008 Z. z., zákona 317/2009 Z. z., zákona 180/2011 Z. z., zákona 417/2013 Z. z., zákona 185/2014 Z. z., zákona 219/2014 Z. z., zákona 310/2014 Z. z., zákona 131/2015 Z. z. a zákona 175/2015 Z. z., 378/2015 Z. z., 91/2016 Z. z., 125/2016 Z. z., 351/2017 Z. z., 61/2018 Z. z., 177/2018 Z. z., 231/2019 Z. z., 89/2020 Z. z.).), (a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 317/2009 Z. z., nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 332/2010 Z. z., zákona č. 551/2010 Z. z., zákona č. 50/2012 Z. z., zákona č. 185/2012 Z. z., zákona č. 413/2012 Z. z., zákona č. 485/2013 Z. z., zákona č. 185/2014 Z. z., zákona č. 219/2014 Z. z. a zákona č. 376/2014 Z. z.), zákonom č. 599/2003 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi (v znení zákona č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi (183/2014 Z. z., 308/2014 Z. z., 140/2015 Z. z., 140/2015 Z. z., 378/2015 Z. z., 125/2016 Z. z., 81/2017 Z. z., 42/2019 Z. z., 223/2019 Z. z., 231/2019 Z. z., 221/2019 Z. z.) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 183/2014 Z. z.), zákonom č.305/2005 Z. z. o sociálnej ochrane detí a sociálnej kuratele končiac ((v znení č. 330/2007 Z. z., 643/2007 Z. z., 215/2008 Z. z., 448/2008 Z. z.(nepriamo), 466/2008 Z. z., 317/2009 Z. z., 180/2011 Z. z., 417/2013 Z. z.(nepriamo), 185/2014 Z. z., 219/2014 Z. z., 310/2014 Z. z., 131/2015 Z. z., 175/2015 Z. z., 378/2015 Z. z., 91/2016 Z. z., 125/2016 Z. z., 351/2017 Z. z., 61/2018 Z. z., 177/2018 Z. z., 231/2019 Z. z., 89/2020 Z. z.), Občianskym zákonníkom či mnohými Všeobecne záväznými nariadeniami obce.

V zmysle zákona 369/1990 Zb. o obecnom zriadení podľa § 3 obyvatelia obce majú právo požadovať súčinnosť obce pri ochrane osoby, rodiny a majetku v obci, pomoci v čase náhlej núdze (toto právo občana má i ústavnú oporu - čl. 16, 18 a 21 Ústavy SR) a podľa § 4 ods. 3 písm. j) má obec povinnosť vypracovať koncepcie rozvoja v jednotlivých oblastiach života. Prusy považuje pomoc a podporu pre svojich obyvateľov za jednu zo svojich prirodzených priorít.

6. Školstvo a šport

Školstvo

Obec Prusy v súčasnosti je zriaďovateľom predškolského zariadenia.

Šport

Obec vytvára podmienky na zmysluplné trávenie voľného času detí, mládeže a obyvateľov obce, ako najvhodnejšiu prevenciu proti drogám a civilizačným chorobám. V rámci tejto filozofie samospráva organizuje alebo podporuje celý rad rekreačných a športových aktivít. Súčasťou politiky obce je subvencovanie športových klubov a telovýchovných organizácií prostredníctvom dotácií z rozpočtu

obce. Mandát na podporu rekreačného a výkonnostného športu v obci vyplýva zo zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, Všeobecne záväzného nariadenia o poskytovaní dotácií z rozpočtu obce Prusy či koncepčných a strategických dokumentov prijatých obecným zastupiteľstvom. Vytváranie vhodného prostredia pre rekreačný a výkonnostný šport z peňazí daňovníkov, je jednou z ciest tvorby a prezentácie dobrého mena obce. Vhodné podmienky pre šport a ponuka verejných športovísk sú súčasťou konkurenčného boja miest o lepšie podmienky pre život. Prínosy z financovania a podpory športu na území obce sa prejavia vo forme zdravšieho života obyvateľov, zvýšeného záujmu o bývanie v obci, v náraste členských základní podporovaných športov.

7. Kultúra

Obec Prusy v súlade so svojim zámerom každoročne organizuje kultúrne podujatia. Obec zabezpečuje opravy a údržbu kultúrnych pamiatok na území obce. Súčasťou kultúrnej politiky je aj dotovanie činnosti záujmových združení či jednotlivcov. Snahou obce je udržiavať kultúru v obci. Rámec pre činnosť a aktivity samosprávy obce je v oblasti kultúry tvorený najmä zákonom č.369/1990 Zb. o obecnom zriadení, zákonom č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky , zákonom č. 61/2000 Z. z. o osvetovej činnosti, zákonom č. 4/1958 Zb. o ľudovej umeleckej výrobe a umeleckých remeslách a zákonom č. 96/1991 Zb. o verejných kultúrnych podujatiach.

8. Propagácia a cestovný ruch

V oblasti cestovného ruchu plní najmä úlohy: spolupracuje s miestnymi podnikateľmi a úradmi štátnej správy a okolitými obcami v oblasti cestovného ruchu, spolupracuje s príslušnou komisiou, pripravuje analýzy turistickej aktivity obce a infraštruktúry cestovného ruchu z hľadiska historických pamiatok a iných historických objektov, ubytovacích, stravovacích a ostatných služieb, spolupracuje na príprave vydávania a zabezpečenia propagačných materiálov pre obec, pripravuje návrhy na riešenie rozvoja cestovného ruchu a spolupracuje so všetkými dotknutými orgánmi a organizáciami pri ich realizácii, spolupracuje pri vytváraní systému tvorby finančných zdrojov na podporu rozvoja cestovného ruchu v obci, ako aj pri zachovávaní historického, architektonického a kultúrneho dedičstva, rieši podnety, návrhy a v spolupráci s hlavným kontrolórom aj sťažnosti občanov a organizácií týkajúce sa CR, zabezpečuje styk samosprávy s inštitúciami a organizáciami, ako aj agentúrami poskytujúcimi služby, informácie, podporu a poradenstvo v CR, podieľa sa na koordinačnej činnosti pri realizácii úloh súvisiacich s ekonomickým a sociálnym rozvojom spravovaného územia, podieľa sa na tvorbe koncepcie rozvoja na úseku cestovného ruchu na území obce, koordinuje a zabezpečuje úlohy súvisiace s činnosťou obce v spolupráci s partnerskými obcami.

9. Administratíva a bezpečnosť

Obec vytvára podmienky na efektívnu prácu obecného úradu, vytvára vyhovujúce podmienky na poskytovanie verejných služieb, estetizáciu a funkčnosť miesta kontaktu so zákazníkmi obecného úradu, vytvára vhodné technické a pracovné podmienky na obecnom úrade. Vytvára podmienky na znižovanie kriminality v obci a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v obci.

10. Informatizácia obce

Zabezpečuje technické podmienky pre rozvoj informačnej spoločnosti. Umožňuje obyvateľom využívať on-line elektronické služby samosprávy. Vytvára vhodné podmienky na prechod na e-government na lokálnej úrovni (e-gov, e-vote, e-services, ...). Umožňuje obyvateľom obce a pracovníkom samosprávy zvyšovať svoje počítačové vedomie a zručnosti.

5 FORMULÁCIA A NÁVRH STRATÉGIE

STRATEGICKÝ CIEĽ

Strategický cieľ PHRSR ako aj dielčie ciele v rámci jednotlivých politík vychádzajú z §3 Ciele podpory regionálneho rozvoja zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov, kde je hlavným cieľom podpory regionálneho rozvoja odstraňovať alebo zmierňovať nežiaduce rozdiely v úrovni hospodárskeho rozvoja, sociálneho rozvoja a územného rozvoja regiónov a zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj regiónov, zvyšovať ekonomickú výkonnosť, konkurencieschopnosť

regiónov a rozvoj inovácií v regiónoch pri zabezpečení trvalo udržateľného rozvoja, zvyšovať zamestnanosť a životnú úroveň obyvateľov v regiónoch pri zabezpečení trvalo udržateľného rozvoja.

Podpora regionálneho rozvoja podľa odseku 1 je zameraná najmä na komplexné využívanie vnútorného rozvojového potenciálu územia - prírodných, kultúrnych, materiálnych, finančných, ľudských a inštitucionálnych zdrojov, podporu zavádzania nových technológií a inovácií pri rešpektovaní vnútorných špecifík regiónu, rozvoj informatizácie a digitalizácie v regióne, rozvoj hospodárstva a podnikateľského prostredia v regióne s cieľom zvýšiť jeho produktivitu, optimalizovať štruktúru hospodárstva, vytvárať nové pracovné miesta a stabilizovať ohrozené pracovné miesta, rozvoj ľudských zdrojov vrátane zvyšovania vzdelanostnej úrovne, kvalifikácie a zlepšovania prípravy detí a mladých dospelých na trh práce, predchádzanie sociálneho vylúčenia a zmierňovanie jeho negatívnych dôsledkov, podporu rovnosti príležitostí na trhu práce a podporu znevýhodnených komunít, realizáciu verejných prác podporujúcich rozvoj regiónu, zlepšenie a rozvoj sociálnej infraštruktúry regiónu, zlepšenie dopravnej a technickej vybavenosti regiónu, inžinierskych stavieb, rozvoj cestovného ruchu, medzištátnu, cezhraničnú a medziregionálnu spoluprácu v oblasti regionálneho rozvoja v záujme trvalo udržateľného rozvoja regiónu, zachovanie identity a rozvoj kultúry a starostlivosť o kultúrne dedičstvo regiónov a sídiel, rozvoj pôdohospodárstva a rozvoj vidieka, rozvoj vidieckych oblastí a zvyšovanie kvality života na vidieku, realizáciu opatrení na ochranu, udržiavanie a zveľaďovanie životného prostredia a na obmedzovanie vplyvov poškodzujúcich životné prostredie a zlepšenie environmentálnej infraštruktúry regiónu, ochranu prírody, efektívne využívanie prírodných zdrojov regiónu a využívanie alternatívnych zdrojov energie, rozvoj občianskej vybavenosti a rozvoj služieb v regióne) zvyšovanie dostupnosti a kvality bývania, budovanie a posilňovanie štruktúr občianskej spoločnosti, rozvoj prosociálneho správania obyvateľstva, rozvoj telesnej kultúry, športu a turistiky, ochranu, podporu a rozvoj verejného zdravia, atď. Na základe analýzy súčasnej situácie a predpokladov ďalšieho rozvoja sa navrhuje pre obec Prusy nasledovný strategický cieľ:

„Zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj obce Prusy, ktorý bude zameraný hlavne na trvalý ekonomický rast pri rešpektovaní enviromentálnych požiadaviek a obmedzení súvisiacich s existenciou prírodných krás a lesných spoločenstiev. Ekonomický, kultúrny a spoločenský rast bude zabezpečený prostredníctvom disponibilného potenciálu nachádzajúceho sa v ľudských, prírodných a ekonomických zdrojoch. Hlavné zameranie ekonomickej činnosti bude obec smerovať do ekologicky nezávadných prevádzok v oblasti cestovného ruchu a vybraných oblastí poľnohospodárstva a potravinárstva, pre ktoré má ideálne rozvojové predpoklady. Obec v maximálnej možnej miere využije prítomnosť vodnej nádrže - ktorá sa stane pre ňu hlavným rozvojovým bodom."

Formulácia strategického cieľa vychádza z predpokladu, že budú vytvorené podmienky pre stabilizáciu, rozvoj a adaptáciu ekonomicky aktívnych a výkonných subjektov. Zvyšovanie výkonnosti hospodárstva na udržateľnej úrovni v dlhodobom horizonte a rast jeho konkurencieschopnosti je považované za prioritu. Zároveň však musia byť vytvorené také podmienky, aby sa nezvyšovali výdavky verejných prostriedkov, ale aby nastala ich konsolidácia za účelom podpory nových rozvojových projektov. Navrhovaná stratégia vychádza zo strategických prístupov v rámci regionálneho rozvoja, ktoré sú postavené na:

- aktivizácii nedostatočne využívaného potenciálu a podpore hospodárskeho rozvoja obce a okolia,
- rozšírení a zvýšení podielu aktivít na úrovní partnerstva,
- aktivizácii nástrojov riadenia verejných výdavkov za účelom ich zníženia.

Súbežne je však potrebné venovať pozornosť aj rozvíjaniu ľudských zdrojov. Hlavným zámerom stratégie v tejto oblasti je zapojenie viacerých subjektov a postup riešenia danej problematiky v rámci partnerstva. V oblasti vybavenia územia dopravnou infraštruktúrou sa stratégia orientuje hlavne na vybudovanie prepojenia regiónu tak, aby bola zabezpečená napojenosť na dopravné koridory v dostatočnom čase a kvalite. Okrem zlepšenia dopravnej obslužnosti sa pozornosť venuje aj rozvoju informačnej spoločnosti. Stratégia v oblasti životného prostredia je zameraná na zlepšenie situácie zavádzaním nových ekologických metód výroby energie, novým prístupom občanov k ochrane životného prostredia. Stratégia je založená na eliminácii kľúčových disparít, ktoré sú bariérou rozvoja a na využití pozitívnych výhod, ktoré poskytujú príležitosti pre dlhodobý rast. To je možné uskutočniť len na úrovni partnerstva spoluprácou verejného a súkromného sektora a integrovaným prístupom k riešeniu ekonomických, sociálnych a environmentálnych aspektov. Na dosiahnutie strategického cieľa budú podporovať globálne ciele podľa jednotlivých kľúčových odvetví. Uvedené ciele plne korešpondujú s hlavnými cieľmi definovanými v PHRSR Trenčianskeho samosprávneho kraja a podporujú jeho naplnenie.

FORMULÁCIA A NÁVRH STRATÉGIE

Strategický plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce pre uvažované obdobie predstavuje rozsiahly komplex analýz a opatrení. V každom období niektoré opatrenia podmieňujú realizovanie iných. Niektoré sa musia považovať za dôležitejšie pre havarijný stav predmetnej veci, niektoré sú ešte prednostnejšie z hľadiska potrieb a záujmu tej alebo onej skupiny obyvateľov. Limitujúci faktor – dostatok finančných prostriedkov nemôže byť dôvodom pre neurčenie strategického cieľa. Už tým že je definovaný napomôže smerovaniu rozvoja. Spracovatelia, vychádzajúc z prieskumu a analýzy existujúceho stavu, pri zachovaní princípov všeobecného konsenzu a vzájomnej vyváženosti, považujú za prioritné rozvojové oblasti (Osi) nasledovné (vychádzajúce z princípov programového rozpočtovania, prenesených a originálnych kompetencií obce definovaných zákonom č. 416/2001 Z. z., ekonomickou a funkčnou klasifikáciou (COFOG) a cieľov podpory regionálneho rozvoja v zmysle zákona č. 309/2014 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja): Pre obec Prusy je nevyhnutné, aby v súlade s celoeurópskou stratégiou do roku 2030 naplnila kľúčové ciele:

-

Pre programové obdobie 2021 – 2027 sa stanovilo päť osobitných cieľov politiky súdržnosti EÚ:

1. Inteligentnejšia Európa
2. Ekologickejšia, nízkouhlíková Európa
3. Prepojenejšia Európa
4. Sociálnejšia Európa
5. Európa bližšie k občanom

Pri realizácii stratégie bude zároveň kladený dôraz na rešpektovanie princípov udržateľného rozvoja a podporu synergie medzi ekonomickým, sociálnym a environmentálnym prostredím. Pri formulácii stratégie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Prusy na roky 2025 - 2034 boli zohľadnené priority Slovenskej republiky formulované v dokumente Partnerská dohoda Slovenskej republiky na roky 2021 - 2027. Udržateľný rozvoj sa chápe v kontexte rozvoja sídelného prostredia obce Prusy . Vo vytvorení systému ktorý by priebežne vyhodnocoval kvalitu sídelného prostredia, identifikoval jeho narušenia a inicioval ich nápravu. Významným faktorom zabezpečenia a zlepšenia kvality sídelného prostredia budú aj dopravné projekty vytvárajúce predpoklady inteligentného a inkluzívneho rastu. Udržateľný rast sa zakladá na: ochrane životného prostredia, znížení emisií a zachovaní biologickej rozmanitosti; zavedení efektívnych inteligentných rozvodov elektrickej energie využívajúcich informačné a telekomunikačné technológie; využívaní sietí pokrývajúcich celú EÚ s cieľom poskytnúť podnikom (hlavne malým výrobným spoločnostiam) ďalšiu konkurenčnú výhodu; zlepšení podnikateľského prostredia, a to najmä pre MSP; dobre informovaných spotrebiteľoch. Inkluzívny rast predstavuje rast založený na efektívnom využívaní vnútorných zdrojov regiónu: ľudských, prírodných, kapitálových. Významným faktorom inkluzívneho rastu je spokojnosť obyvateľov a ich ochota podieľať sa na ňom. Úzko s tým súvisí rozvoj športu, voľnočasových aktivít, aktívneho trávenia voľného času, relaxu, zábavy, kultúry, umenia. Sú to aktivity, ktoré podporujú kreatívnosť a ktoré by boli zohľadňovali potreby všetkých vekových kategórii a boli im súčasne dostupné.

„Zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj obce Prusy , po ekonomickej, sociálnej, kultúrnej stránke. Ekonomický, kultúrny a spoločenský rast bude zabezpečený prostredníctvom disponibilného potenciálu nachádzajúceho sa v ľudských, prírodných a ekonomických zdrojoch. Hlavné zameranie ekonomickej činnosti bude obec smerovať do ekologicky nezávadných prevádzok v oblasti výroby, poľnohospodárstva, potravinárstva, cestovného ruchu, malej ekologickej výroby, pre ktoré má ideálne rozvojové predpoklady. Zabezpečiť ochranu životného prostredia (Natura 2000, ...) a jeho zveľaďovanie hlavne v podobe rozvoja a kultivácie oddychových zón v obci, obnovy kultúrno historických pamiatok a športovo – rekreačných areálov a cykloturistických trás."

Prioritná os. PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ

Podprogram 1.1. Podpora malého a stredného podnikania zo strany obce.
Podprogram 1.2. Podpora tradičných odvetví priemyslu a poľnohospodárstva.
Podprogram 1.3. Podpora inovačných aktivít v podnikoch.
Podprogram 1.4. Energetická efektívnosť a progresívne technológie vo výrobe.

Prioritná os. PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE

Podprogram 2.1. Komunikácie
Podprogram 2.2. Doprava

Prioritná os. PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Prioritná os. PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

Prioritná os. PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Podprogram 5.1. Informovanosť a poradenstvo
Podprogram 5.2. Ochrana a racionálne využívanie vôd, ochrana pred povodňami
Podprogram 5.3. Ochrana ovzdušia
Podprogram 5.4. Ochrana a rozvoj ostatných zložiek životného prostredia

Prioritná os. PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO

Podprogram 6.1. Sociálne služby
Podprogram 6.2. Zdravotnícke služby
Podprogram 6.3. Služby zamestnanosti

Prioritná os. PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT

Podprogram 7.1. Vzdelávanie
Podprogram 7.2. Šport

Prioritná os. PROGRAM 8. KULTÚRA

Podprogram 8.1. Kultúrna infraštruktúra
Podprogram 8.2. Organizačné zabezpečenie
Podprogram 8.3. Propagácia v oblasti kultúry

Prioritná os. PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH

Podprogram 9.1. Propagácia obce
Podprogram 9.2. Rekreačno - relaxačné zázemie obce.
Podprogram 9.3. Cestovný ruch.

Prioritná os. PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ

Podprogram 10.1. Administratíva
Podprogram 10.2. Bezpečnosť

Prioritná os. PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA OBCE

Podprogram 11.1. Budovanie a rozvoj informačnej infraštruktúry.
Podprogram 11.2. Počítačová gramotnosť.

PO 1. Hospodárstvo a vedecko-technicky rozvoj

Priority v oblasti rozvoja hospodárstva a vedecko-technického rozvoja spadajú predovšetkým do vytvárania pozitívnych predpokladov na rozvoj podnikateľských aktivít. Ide o vymedzenie priemyselných zón v obci, príprava pozemkov a zabezpečenie technickej infraštruktúry.

Podprogram 1.1.	**Podpora malého a stredného podnikania zo strany obce.**
Cieľ 1.1	Finančne, legislatívne a technicky podporovať malé a stredné podnikanie zo strany obce.
Opatrenie 1.1.1	Zakladanie a revitalizácia malých a stredných podnikov s majetkovou účasťou obce.
Opatrenie 1.1.2	Podpora rozvoja obchodných a komerčných služieb v obci.
Podprogram 1.2.	**Podpora tradičných odvetví priemyslu, hospodárstva a poľnohospodárstva.**
Cieľ 1.2	Zabezpečiť rozvoj tradičných odvetví v obci.
Opatrenie 1.2.1	Podpora tradičných odvetví.
Podprogram 1.3.	**Podpora inovačných aktivít v podnikoch.**
Cieľ 1.3	Vytvorenie podmienok na rozvoj inovačných aktivít v súkromných podnikoch.
Opatrenie 1.3.1	Zavádzanie nových technológií do súčasných výrobných prevádzok.
Podprogram 1.4.	**Energetická efektívnosť a progresívne technológie vo výrobe.**
Cieľ 1.4	Zvýšenie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzanie progresívnych technológií v energetike.
Opatrenie 1.4.1	Podpora výstavby zariadení na využívanie obnoviteľných zdrojov energie.

PO 2. Doprava a komunikácie

Výstavba a údržba miestnych komunikácií v správe obce ako aj riešenie technického stavu štátnych komunikácií v správe vyššieho územného celku. Zabezpečiť pravidelné a vyhovujúce spojenie obyvateľov obce s regionálnymi centrami prostredníctvom verejnej dopravy.

Podprogram 2.1.	**Komunikácie**
Cieľ 2.1	Zabezpečiť výstavbu a rekonštrukciu miestnych a štátnych komunikácií.
Opatrenie 2.1.1	Výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií v obci.
Opatrenie 2.1.2	Výstavba a rekonštrukcia štátnych komunikácií v obci.
Opatrenie 2.1.3	Výstavba cyklotrás na prepojenie sídiel regiónu.
Opatrenie 2.1.4	Dostavba parkovísk pre potreby občianskej infraštruktúry.
Opatrenie 2.1.5	Dostavba a rekonštrukcia chodníkov popri miestnych komunikáciách.
Opatrenie 2.1.6	Rekonštrukcia/výstavba mostov a lávok.
Podprogram 2.2.	**Doprava**
Cieľ 2.2	Zabezpečenie dopravného spojenia hromadnou autobusovou dopravou.
Opatrenie 2.2.1	Riešenie zastávok SAD ako prvkov drobnej architektúry (prístrešky, lavičky, sedenia, informačné tabule, SMART lavičky a zastávky,smetné koše, zeleň,...).

PO 3. Technická infraštruktúra

Rozvoj a udržiavanie technickej infraštruktúry je nevyhnutné z hľadiska prílevu investícií v oblasti priemyslu a rozvoja cestovného ruchu, ako aj udržania požadovanej životnej úrovne obyvateľstva. Ide hlavne o zabezpečenie infraštruktúry do oblastí, ktoré sú potenciálne najvhodnejšie na rozvoj obce.

Cieľ 3	Zabezpečiť rozvoj a rekonštrukciu technickej infraštruktúry v obci.
Opatrenie 3.1	Výstavba inžinierskych sietí v nových lokalitách IBV.
Opatrenie 3.2	Rozšírenie verejného osvetlenia.
Opatrenie 3.3	Revitalizácia pietnych miest v obci.
Opatrenie 3.4	Zásobovanie pitnou vodou.
Opatrenie 3.5	Zvýšenie kapacity elektrickej a plynovej rozvodnej siete.
Opatrenie 3.6	Zníženie energetickej náročnosti budov.

PO 4. Odpadové hospodárstvo

Rozvoj a výstavba infraštruktúry odpadového hospodárstva. Údržba kanalizačnej siete, výstavba a prevádzka zberného dvora pre separovaný zber ako aj obecného kompostoviska.

Cieľ 4	Nakladanie s komunálnym a drobným stavebným odpadom
Opatrenie 4.1	V súlade s prijatými koncepciami zabezpečiť permanentné znižovanie podielu skladkovanej časti odpadov,
Opatrenie 4.2	Zabezpečiť neustále zlepšovanie separácie komunálneho odpadu v obci.
Opatrenie 4.3	Rekultivácia čiernych skládok.
Opatrenie 4.4	Rozšíriť zberný dvor a jeho vybavenie a obecné kompostovisko.
Opatrenie 4.5	Vybudovanie prístreškov a ohrád pre umiestňovanie domového odpadu, umiestnenie malých smetných košov vo verejných komunikačných priestoroch.
Opatrenie 4.6	Výstavba a údržba zariadení na odvádzanie odpadových vôd.
Opatrenie 4.7	Výstavba dažďovej kanalizačnej siete.

PO 5. Životné prostredie

Trvalo udržované životné prostredie je významným ukazovateľom kvality života. Dlhodobé udržovanie, ale aj skvalitňovanie prírodného prostredia, je spoločným cieľom všetkých obyvateľov obce. Monitorovaná kvalita vody a ovzdušia. Optimalizácia nakladania s odpadmi. Informovanosť obyvateľov o životnom prostredí. Propagácia chránených území.

Podprogram 5.1.	**Informovanosť a poradenstvo**
Cieľ 5.1	Zabezpečiť účinný systém informovanosti a poradenstva
Opatrenie 5.1.1	Spracovať koncepciu zabezpečenia informovanosti, poradenstva a prevencie v oblasti ŽP. Trvale preferovať poradenstvo a prevenciu pred represiou.
Podprogram 5.2.	**Ochrana a racionálne využívanie vôd, ochrana pred povodňami**
Cieľ 5.2	Zabezpečiť ochranu a racionálne využívanie vôd, ochranu pred povodňami.
Opatrenie 5.2.1	Zabezpečiť dostatok kvalitnej pitnej vody rozšírovaním existujúcich verejných vodovodov, minimalizovať straty vo vodovodných sieťach.
Opatrenie 5.2.2	**Výstavba a** revitalizácia protizáplavových opatrení, **výstavba zachytávacích poldrov, premena spevnených plôch na vsakovacie**
Opatrenie 5.2.3	Revitalizácia a úprava korýt vodných tokov.
Podprogram 5.3.	**Ochrana ovzdušia**
Cieľ 5.3	Zabezpečiť účinnú ochranu ovzdušia pred malými a strednými zdrojmi znečistenia nachádzajúcimi sa v katastrálnom území obce.
Opatrenie 5.3..1	Zabezpečiť zníženie produkovaných emisií hlavným zdrojom znečistenia – domácnosti.
Podprogram 5.4.	**Ochrana a rozvoj ostatných zložiek životného prostredia**
Cieľ 5.4	Realizácia účinných opatrení v oblasti ostatných zložiek životného prostredia.
Opatrenie 5.4.1	Realizácia protieróznych opatrení.
Opatrenie 5.4.2	Výstavba a revitalizácia oddychových zón v obci.

PO 6. Sociálna oblasť a zdravotníctvo

Pokračujúci trend rastu podielu seniorov na počte obyvateľov musí byť sprevádzaný podmienkami, ktoré umožnia dôstojnejšie prežitie zvyšku života. Veková skladba obyvateľov je sprevádzaná väčším výskytom špecifických chorôb.

Podprogram 6.1.	**Sociálne služby**
Cieľ 6.1	Doplniť chýbajúcu infraštruktúru sociálnych zariadení v obci a zvýšiť ich kvalitu.
Opatrenie 6.1.1	Obyvatelia v dôchodkovom veku. Výstavba denného stacionára.
Opatrenie 6.1.2	Mladé rodiny s deťmi.
Opatrenie 6.1.3	Marginalizované skupiny. Debarierizácia obecných budov a zariadení,
Podprogram 6.2.	**Zdravotnícke služby**
Cieľ 6.2	Zlepšiť úroveň poskytovania zdravotníckych a sociálnych služieb.
Opatrenie 6.2.1	Podpora poradenskej činnosti.
Opatrenie 6.2.2	Zabezpečiť dostupnosť zdravotnej starostlivosti pre deti a dospelých občanov.
Podprogram 6.3.	**Služby zamestnanosti**
Cieľ 6.3	Zlepšenie zamestnanosti a sociálnej inklúzie rizikových skupín obyvateľov obce.
Opatrenie 6.3.1	Realizácia vzdelávacích kurzov v oblasti malého podnikania.
Opatrenie 6.3.2	Podpora klientov formou individuálneho poradenstva, posudzovania individuálnych schopností a vypracovávania individuálnych akčných plánov a rozvoj celoživotného poradenstva.
Opatrenie 6.3.3	Podpora poradensko-vzdelávacích aktivít zameraných na získavanie sociálnych zručností pri hľadaní si zamestnania a komunikácie s potenciálnym zamestnávateľom pre znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie.

PO 7. Školstvo a šport

Údržba a rozvoj predškolského vzdelávania a základného vzdelávania v obci. Údržba a skvalitnenie športovej infraštruktúry.

Podprogram 7.1.	**Vzdelávanie**
Cieľ 7.1	Zabezpečiť rozvoj a údržbu infraštruktúry vzdelávania a zabezpečenie podmienok pre efektívnu vzdelávaciu činnosť v obci.
Opatrenie 7.1.1	Obnova, rozšírenie,modernizácia, zvýšenie energetickej účinnosti a debarierizácia zariadení predškolskej výchovy.
Opatrenie 7.1.2	Obnova, rozšírenie , modernizácia, zvýšenie energetickej účinnosti a debarierizácia zariadení povinnej školskej dochádzky.
Opatrenie 7.1.3	Podpora záujmovej činnosti.
Opatrenie 7.1.4	Rekonštrukcia, rozšírenie a modernizácia stravovacích zariadení vzdelávacích inštitúcií.
Opatrenie 7.1.5	Rekonštrukcia a dostavba školskej športovej infraštruktúry.
Podprogram 7.2.	**Šport**
Cieľ 7.2.	Zabezpečiť trvalé skvalitňovanie vyváženej ponuky výkonnostného a rekreačného športu.
Opatrenie 7.2.1	Výstavba a rekonštrukcia športovej infraštruktúry.
Opatrenie 7.2.2	Rozvoj mimoškolskej činnosti – športové kluby, turistika, krúžky.

PO 8. Kultúra

Trvalé pôsobenie na kultúrne povedomie obyvateľov širokou paletou kultúrnych aktivít organizovaných externými subjektami ale aj miestnymi kultúrnymi spolkami. Existencia dôstojných priestorov pre kultúrne aktivity je prvoradá povinnosť obce. Priebežná a kreatívna propagácia podujatí má vplyv na imidž obce, a tým aj na cestovný ruch. Kultúrne tradície budú šírené aj prostredníctvom cezhraničnej spolupráce.

Podprogram 8.1.	**Kultúrna infraštruktúra**
Cieľ 8.1	Zachovanie kultúrno–historického potenciálu obce a rozvoj kultúrnych, informačných a voľnočasových aktivít v nadväznosti na rozvoj cestovného ruchu na regionálnej a miestnej úrovni.
Opatrenie 8.1.1	Obnova,revitalizácia a zvýšenie energetickej účinnosti kultúrno osvetového centra.
Opatrenie 8.1.2	Rekonštrukcia, prístavba a zvýšenie energetickej účinnosti kultúrnych pamiatok
Opatrenie 8.1.3	Podpora kultúrnych podujatí v obci.
Podprogram 8.2.	**Organizačné zabezpečenie**
Cieľ 8.2	Organizačne zabezpečiť ponuku kultúrnych podujatí v obci.
Opatrenie 8.2.1	Spracovať kalendár kultúrnych podujatí na celý rok, tento priebežne aktualizovať. Rozšíriť žánrovú ponuku s orientáciou na hodnotný kultúrny prínos.
Podprogram 8.3.	**Propagácia v oblasti kultúry**
Cieľ 8.3	Vytvorenie podmienok na efektívnu propagáciu obce v oblasti kultúry.
Opatrenie 8.3.1	Spracovať globálnu koncepciu „propagácie" histórie obce v multimediálnej forme.
Opatrenie 8.3.2	Propagácia kultúry na Internete prostredníctvom www stránky obce.

PO 9. Propagácia a cestovný ruch

V rámci rozvoja cestovného ruchu je potrebné spracovať koncepciu regionálnej spolupráce s okolitými turistickými lokalitami a domácimi a zahraničnými cestovnými kanceláriami. Nevyhnutnou je taktiež propagácia obce a to najmä prostredníctvom www - stránky. Potrebné je sústrediť sa na propagáciu hlavne podujatí, atď..

Podprogram 9.1.	**Propagácia obce**
Cieľ 9.1	Zabezpečiť účinnú propagáciu obce.
Opatrenie 9.1.1	Aktualizácia www stránky a aplikácie obce
Opatrenie 9.1.2	Podpora budovania informačných tabúľ v obci.
Podprogram 9.2.	**Rekreačno - relaxačné zázemie obce.**
Cieľ 9.2	Budovanie relaxačno – rekreačného zázemia obce a rekreačných zón obce
Opatrenie 9.2.1	Podpora vytvárania nových atraktivít v obce.
Podprogram 9.3.	**Cestovný ruch.**
Cieľ 9.3	Podporovať podnikateľské aktivity v cestovnom ruchu.
Opatrenie 9.3.1	Uzavrieť s podnikateľmi dohody o poskytovaní služieb v agroturistike a cestovnom ruchu a o propagovaní ich služieb obcami.
Opatrenie 9.3.2	Podporovať podnikateľské subjekty, neziskové organizácie a inštitúcie pri získavaní finančných prostriedkov z grantov a fondov EÚ.

PO 10. Administratíva a bezpečnosť

V rámci administratívneho zabezpečenia chodu samosprávy vytvárať vhodné podmienky na efektívny chod úradu. Vytvoriť vhodné pracovné prostredie a technické zabezpečenie.

Podprogram 10.1.	**Administratíva**
Cieľ 10.1	Zabezpečiť rozvoj administratívnej infraštruktúry a podmienok na výkon samosprávnych funkcií v obci
Opatrenie 10.1.1	Modernizácia, debarierieizácia a zvýšenie energetickej účinnosti Obecného úradu.
Podprogram 10.2.	**Bezpečnosť**
Cieľ 10.2	Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality v obci a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v obci.
Opatrenie 10.2.1	Bezpečnosť.

PO 11. Informatizácia obce

Zabezpečenie technických podmienok pre rozvoj informačnej spoločnosti. Umožniť obyvateľom využívať on-line elektronické služby samosprávy. Vytvoriť vhodné podmienky na prechod na e-government na lokálnej úrovni (e-gov, e-vote, e-services, ...). Umožniť obyvateľom obce a pracovníkom samosprávy zvyšovať svoje počítačové vedomie a zručnosti.

Podprogram 11.1.	**Budovanie a rozvoj informačnej infraštruktúry.**
Cieľ 11.1	Zabezpečiť technické podmienky na prechod samosprávy na nový typ vládnutia - e - government.
Opatrenie 11.1.1	Rozvoj infraštruktúry informačných systémov samosprávy.
Opatrenie 11.1.2	Zavádzanie efektívnych elektronických služieb poskytovaných na úrovni samosprávy.
Podprogram 11.2.	**Počítačová gramotnosť.**

Cieľ 11.2	Zvýšenie počítačovej gramotnosti obyvateľov a pracovníkov samosprávy.
Opatrenie 11.2.1	Podpora zvyšovania počítačového vedomia u pracovníkov samosprávy.
Opatrenie 11.2.2	Podpora zvyšovania počítačového vedomia u obyvateľov obce.
Opatrenie 11.2.3	Podpora vzdelávacích aktivít zameraných na zvyšovanie zručností a vedomostí o internete a motiváciu k používaniu internetu a elektronických služieb.

Uvedené prioritné osi – programy je možné rozčleniť z hľadiska funkcie medzi 3 základné prioritné oblasti. Hospodárska v sebe zahŕňa oblasti, ktoré vytvárajú predpoklady na rozvoj a fungovanie verejného a súkromného sektora – základná technická infraštruktúra spadajúca do odvetví technickej infraštruktúry a odvetví spoločenských potrieb. Oblasť zahŕňa podnikateľské prostredie ako aj cestovný ruch.

Sociálna oblasť zahŕňa odvetvia rozvoja človeka – všetky súčasti verejného sektora, ktoré majú priamy vplyv na rozvoj a kultiváciu fyzickej a duševnej stránky ľudských zdrojov v obci.

Environmentálna oblasť zahŕňa problematiku zneškodňovania odpadov, ako aj starostlivosť a ochranu jednotlivých zložiek životného prostredia.

Prioritná oblasť		
Hospodárska	Sociálna	Environmentálna
Prioritná os: PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ	**Prioritná os: PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO**	**Prioritná os: PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO**
Prioritná os: PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE	**Prioritná os: PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT**	**Prioritná os: PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE**
Prioritná os: PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA	**Prioritná os: PROGRAM 8. KULTÚRA**	
Prioritná os: PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH		
Prioritná os: PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ		
Prioritná os: PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA OBCE		

Programová časť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja

obce Prusy

2025 - 2034

5.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ

Strategický zámer

Zlepšiť podmienky pre rozvoj podnikateľských aktivít, s dôrazom na zvýšenie úrovne zamestnanosti a úrovne a kvality služieb pre obyvateľov obce. V oblasti priemyslu je potrebné okrem zachovania stabilných prvkov výroby všetkými možnými opatreniami podporovať vytváranie nových pracovných príležitostí. Z uvedeného dôvodu sa plánuje intenzifikácia existujúcich výrobných zón, ktoré by významným spôsobom pozitívne ovplyvnili zamestnanosť a ekonomickú stabilitu v obci.

Podprogram 1.1. Podpora malého a stredného podnikania zo strany obce.

Cieľ 1.1 Finančne, legislatívne a technicky podporovať malé a stredné podnikanie zo strany obce.

Opatrenia podprogramu:
Opatrenie 1.1.1 Zakladanie a revitalizácia malých a stredných podnikov s majetkovou účasťou obce.
Aktivity Tvorba podmienok.

Opatrenie 1.1.2 Podpora rozvoja obchodných a komerčných služieb v obci.
Aktivity Podpora rozvoja maloobchodných prevádzok - osobné služby, servisné služby.
Podpora rozvoja maloobchodných prevádzok - domáce potreby, ovocie - zelenina.
Podpora zriadenia maloobchodných predajní potravinárskeho tovaru.

Podprogram 1.2. Podpora tradičných odvetví priemyslu, hospodárstva a poľnohospodárstva..

Cieľ 1.2 Zabezpečiť rozvoj tradičných odvetví v obci.

Opatrenia podprogramu:
Opatrenie 1.2.1 Podpora tradičných odvetví.
Aktivity Vypracovanie technickej dokumentácie.
Využitie existujúcej infraštruktúry na rozvoj výrobných prevádzok, remeselná výroba, atď..
Revitalizácia objektov poľnohospodárskej výroby.
Podpora rozvoja ekologickej výroby.
Zabezpečiť finalizáciu poľnohospodárskej produkcie.
Modernizácia technologického vybavenia PD.
Založenie špeciálnej poľnohospodárskej výroby a distribúcie produkcie.

Podprogram 1.3. Podpora inovačných aktivít v podnikoch.

Cieľ 1.3 Vytvorenie podmienok na rozvoj inovačných aktivít v súkromných podnikoch.

Opatrenia podprogramu:
Opatrenie 1.3.1 Zavádzanie nových technológií do súčasných výrobných prevádzok.
Aktivity Modernizácia technológie v podnikoch výroby.

Podprogram 1.4. Energetická efektívnosť a progresívne technológie vo výrobe.

Cieľ 1.4 Zvýšenie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzanie progresívnych technológií v energetike.

Opatrenia podprogramu:
Opatrenie 1.4.1 Podpora výstavby zariadení na využívanie obnoviteľných zdrojov energie.
Aktivity Spracovanie technickej dokumentácie.
Osadenie fotovoltaických panelov na verejné budovy.
Obstaranie fotovoltaiky na budovu MŠ.
Obstaranie fotovoltaiky na budovu OcÚ.

5.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE

Strategický zámer

Podpora investičných aktivít so zameraním na modernizáciu a budovanie regionálnych komunikácií (ciest I./III. triedy) zaisťujúcich dopravnú obslužnosť obce Prusy. Zámerom je zabezpečiť také prepojenie osídlenia, ktoré umožní efektívny pohyb ľudí a tovaru, modernizáciu dopravných subsystémov zabezpečujúcich bezpečné a hygienicky vyhovujúce dopravné trasy. Cieľom investícií do tohto typu dopravnej infraštruktúry je odstránenie identifikovaných nedostatkov v cestnej sieti s ohľadom environmentálny a bezpečnostný aspekt.

Podprogram 2.1. Komunikácie

Cieľ 2.1 Zabezpečiť výstavbu a rekonštrukciu miestnych a štátnych komunikácií.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 2.1.1 Výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií v obci.
Aktivity Vypracovanie technickej dokumentácie.
Rekonštrukcia miestnych komunikácií v existujúcej zástavbe miestnych a obslužných na komunikácie funkčnej triedy C2, C3 a D v kategórii MO a MOU 6,5/40 a 4,5/30 na úsekoch, kde to dovoľujú šírkové pomery.
Výstavba prístupovej komunikácie od obce v smere na vodnú nádrž Prusy.
Rekonštrukcia prístupovej komunikácie na Bažantnicu.

Opatrenie 2.1.2 Výstavba a rekonštrukcia štátnych komunikácií v obci.
Aktivity Rekonštrukcia štátnej cesty III. triedy.

Opatrenie 2.1.3 Výstavba cyklotrás na prepojenie sídiel regiónu.
Aktivity Vypracovanie technickej dokumentácie.
Výstavba cyklochodníka smerom na lokalitu Bažantnica – Panelka.
Výstavba cyklochodníka k VN Prusy.

Opatrenie 2.1.4 Dostavba parkovísk pre potreby občianskej infraštruktúry.
Aktivity Vypracovanie technickej dokumentácie.
Výstavba parkoviska pred areálom futbalového ihriska.
Výstavba parkovacích miest pred materskou školou – 5 p.m..
Výstavba parkovacích plôch pri OcÚ – 5 p.m..
Výstavba parkovacích miest pri miestnom obchode.

Opatrenie 2.1.5 Dostavba a rekonštrukcia chodníkov popri miestnych komunikáciách.
Aktivity Vypracovanie technickej dokumentácie.
Výstavba jednostranného chodníka pozdĺž hlavnej cesty III. triedy.
Výstavba jednostranného chodníka v smere na obec Ľutov.

Opatrenie 2.1.6 Rekonštrukcia/výstavba mostov a lávok.
Aktivity Vypracovanie technickej dokumentácie.
Rekonštrukcia premostenia na ceste III a miestnych komunikáciách.

Opatrenie 2.1.7 Úprava dopravnej infraštruktúry.
Aktivity Optimalizácia dopravného značenia.

Podprogram 2.2. Doprava

Cieľ 2.2	**Zabezpečenie dopravného spojenia hromadnou autobusovou dopravou, prípadne železničnou dopravou.**

Opatrenia podprogramu:
Opatrenie 2.2.1 Riešenie zastávok SAD ako prvkov drobnej architektúry (prístrešky, lavičky, sedenia, informačné tabule, smetné koše, zeleň,...).
Aktivity Vypracovanie technickej dokumentácie.
Rekonštrukcia a dostavba autobusovej zastávky na ceste III.

5.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Strategický zámer

Rozvoj komplexnej infraštruktúry podporujúcej rozvoj obce a zohľadňujúcej rast kvality života obyvateľov obce a životného prostredia. Rozvoj infraštruktúry bude smerovať hlavne k jej rozšíreniu na potenciálne priemyselné zóny v obci, IBV, ako aj na rekonštrukciu súčasnej infraštruktúry - vodovodnej, elektrickej, komunikačnej.

Cieľ 3	**Zabezpečiť rozvoj a rekonštrukciu technickej infraštruktúry v obci.**

Opatrenia podprogramu:
Opatrenie 3.1 Výstavba inžinierskych sietí v nových lokalitách IBV.
Aktivity Vypracovanie technickej dokumentácie.
Dostavba plôch IBV v smere na Dubničku nad cintorínom.

Opatrenie 3.2 Rozšírenie verejného osvetlenia.
Aktivity Vypracovanie technickej dokumentácie a príprava projektového spisu.
Rekonštrukcia a modernizácia verejného osvetlenia (LED).

Opatrenie 3.3 Revitalizácia pietnych miest v obci.
Aktivity Spracovanie technickej dokumentácie.
Revitalizácia areálu obecného cintorína.
Osadenie lavičiek a revitalizácia zelene obecného cintorína.
Výstavba kolumbária na cintoríne.
Rekonštrukcia domu smútku.

Opatrenie 3.4 Zásobovanie pitnou vodou.
Aktivity Spracovanie technickej dokumentácie.
Rekonštrukcia vodovodnej siete.

Opatrenie 3.5 Zvýšenie kapacity elektrickej a plynovej rozvodnej siete.
Aktivity Vybudovanie nových transformátorových staníc (TS).
Rekonštrukcia elektrických rozvodov NN – zemné vedenie.

	Výstavba rozvodnej siete plynu. Výstavba regulačnej stanice plynu.
Opatrenie 3.6	Zníženie energetickej náročnosti budov.
Aktivity	Zateplenie verejných budov a budov vo vlastníctve obce.

5.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

Strategický zámer

Vytvorenie efektívneho a spoľahlivého systému odvádzania a zneškodňovania odpadov produkovaných subjektmi. Zabezpečiť výstavbu/dostavbu splaškovej a dažďovej kanalizačnej siete. Vytvoriť podmienky na odvoz a likvidáciu TKO a nebezpečného odpadu, vytvorenie podmienok na efektívnu separáciu odpadu v obci.

Cieľ 4	**Nakladanie s komunálnym a drobným stavebným odpadom**

Opatrenia podprogramu:	
Opatrenie 4.1	V súlade s prijatými koncepciami zabezpečiť permanentné znižovanie podielu skladkovanej časti odpadov a to najmä rozširovaním ponuky zberu triedeného odpadu na zbernom dvore.
Aktivity	Zvýšiť enviromentálne povedomie ľudí. Rozšírenie kontajnerov pre jednotlivé komonidy Pokračovať v zbere nebezpečných odpadov.
Opatrenie 4.2	Zabezpečiť separáciu komunálneho odpadu v obci.
Aktivity	Ekonomicky motivovať obyvateľstvo. Výstavba kontajnerových stojísk. Doplnenie zberných nádob na kuchynský odpad a kompostovanie
Opatrenie 4.3	Rekultivácia čiernych skládok.
Aktivity	Odstránenie a revitalizácia čiernej skládky.
Opatrenie 4.4	Zberný dvor a obecné kompostovisko.
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie. Výstavba komunitnej kompostárne. Výstavba zberného dvora pre separovaný zber. Obstaranie mechanizácie pre obecné kompostovisko (traktor, vlečka, štiepkovač). Obstaranie mechanizácie pre zberný dvor.
Opatrenie 4.5	Výstavba zariadení na odvádzanie odpadových vôd.
Aktivity	Výstavba splaškovej kanalizačnej siete. Výstavba obecnej ČOV.
Opatrenie 4.6	Výstavba dažďovej kanalizačnej siete.
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie. Revitalizácia odvodňovacích kanálov na zber povrchovej vody. Výstavba záchytných nádrží a poldrov na zachytávanie zrážkovej vody v k.ú. obce

5.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Strategický zámer

Strategickým zámerom obce je nielen zachovanie existujúceho dobrého stavu životného prostredia a zvyšovania jeho kvality, ale aj eliminácia slabých stránok, neustála osveta, výchova a informovanosť o stave životného prostredia.

Podprogram 5.1. Informovanosť a poradenstvo

Cieľ 5.1	**Zabezpečiť účinný systém informovanosti a poradenstva**

Opatrenia podprogramu:	
Opatrenie 5.1.1	Spracovať koncepciu zabezpečenia informovanosti, poradenstva a prevencie v oblasti ŽP. Trvale preferovať poradenstvo a prevenciu pred represiou.
Aktivity	Vypracovanie koncepcie pre ochranu životného prostredia v obci. Prezentácia a šírenie osvety v oblasti životného prostredia.

Podprogram 5.2. Ochrana a racionálne využívanie vôd, ochrana pred povodňami

Cieľ 5.2	**Zabezpečiť ochranu a racionálne využívanie vôd, ochranu pred povodňami.**

Opatrenia podprogramu:	
Opatrenie 5.2.1	Zabezpečiť dostatok kvalitnej pitnej vody, minimalizovať straty vo vodovodných sieťach.
Aktivity	Údržba a dostavba existujúcej vodovodnej siete.
Opatrenie 5.2.2	Revitalizácia protizáplavových opatrení.

Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie. Revitalizácia protizáplavových opatrení v hornej časti zastavaného územia.
Opatrenie 5.2.3 Aktivity	Revitalizácia korýt vodných tokov. Vypracovanie technickej dokumentácie. Revitalizácia a vyčistenie koryta potoka Jelešnica.

Podprogram 5.3. Ochrana ovzdušia

Cieľ 5.3	**Zabezpečiť účinnú ochranu ovzdušia pred malými a strednými zdrojmi znečistenia nachádzajúcimi sa v katastrálnom území obce.**

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 5.3..1 Aktivity	Zabezpečiť zníženie produkovaných emisií hlavným zdrojom znečistenia – domácnosti. Obmedziť spaľovanie fosílnych palív. Prechod na alternatívne zdroje vykurovania. Znížiť prašnosť komunikácií.

Podprogram 5.4. Ochrana a rozvoj ostatných zložiek životného prostredia

Cieľ 5.4	**Realizácia účinných opatrení v oblasti ostatných zložiek životného prostredia.**

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 5.4.1 Aktivity	Realizácia protieróznych opatrení. Spracovanie technickej dokumentácie. Na rizikových lokalitách vysadiť pásy protieróznej krovinovej vegetácie.
Opatrenie 5.4.2 Aktivity	Výstavba a revitalizácia oddychových zón v obci. Spracovanie technickej dokumentácie. Výstavba oddychovej zóny v blízkosti VN (mimo ochranného pásma).

5.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO

Strategický zámer

Neustále rozvíjať širokú paletu sociálnych a zdravotných služieb poskytovaných v obci. Dbať o ich dostupnosť, kvalitu a vzájomnú vyváženosť za účelom dosiahnutia dôstojných podmienok života všetkých kategórií obyvateľov obce.

Podprogram 6.1. Sociálne služby

Cieľ 6.1	**Doplniť chýbajúcu infraštruktúru sociálnych zariadení v obci a zvýšiť ich kvalitu.**

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 6.1.1 Aktivity	Obyvatelia v dôchodkovom veku. Poskytovanie služy SOS hodiniek. Poskytovanie služby rozvozu obedov obyvateľov v seniorskom veku. Poskytovanie terénnej opatrovateľskej služby. Zriadenie denného stacináru. Výstavba klubu dôchodcov.
Opatrenie 6.1.2 Aktivity	Mladé rodiny s deťmi. Podpora mladých rodín s deťmi. Výstavba komunitného centra. Výstavba priestorov pre stretávanie obyvateľov v teenagerskom veku. Zriadenie priestorov pre stretávanie matiek s deťmi. Výstavba nájomných bytov.

Podprogram 6.2. Zdravotnícke služby

Cieľ 6.2	**Zlepšiť úroveň poskytovania zdravotníckych a sociálnych služieb.**

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 6.2.1 Aktivity	Podpora poradenskej činnosti. Zabezpečenie personálnych kapacít. Zabezpečenie priestorov.
Opatrenie 6.2.2 Aktivity	Zabezpečiť dostupnosť zdravotnej starostlivosti pre deti a dospelých občanov. Zriadenie ambulancie praktického lekára pre dospelých (1x do týždňa).

Podprogram 6.3. Služby zamestnanosti

Cieľ 6.3	**Zlepšenie zamestnanosti a sociálnej inklúzie rizikových skupín obyvateľov obce.**

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 6.3.1 Aktivity	Realizácia vzdelávacích kurzov v oblasti malého podnikania. Finančné a personálne zabezpečenie.

Opatrenie 6.3.2	Podpora klientov formou individuálneho poradenstva, posudzovania individuálnych schopností a vypracovávania individuálnych akčných plánov a rozvoj celoživotného poradenstva.
Aktivity	Zabezpečenie priestorov na uskutočňovanie poradenských služieb. Personálne zabezpečenie poradenstva.
Opatrenie 6.3.3	Podpora poradensko-vzdelávacích aktivít zameraných na získavanie sociálnych zručností pri hľadaní si zamestnania a komunikácie s potenciálnym zamestnávateľom pre znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie.
Aktivity	Zabezpečenie priestorov na uskutočňovanie poradenských služieb. Personálne zabezpečenie poradenstva.

5.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT

Strategický zámer

Zabezpečenie všestranného rozvoja detí a mládeže. Zlepšenie technického stavu a vybavenia materskej a základnej školy. V športe umožniť ponuku čo najširšej palety služieb, zabezpečiť čo najefektívnejšie a transparentné využitie verejných financií ku prospechu všetkých občanov obce. Podpora existujúcich športových podujatí, ako aj vytváranie vhodných podmienok pre rozvoj rôznych druhov športu nielen pre obyvateľov obce.

Podprogram 7.1. Vzdelávanie

Cieľ 7.1	**Zabezpečiť rozvoj a údržbu infraštruktúry vzdelávania a zabezpečenie podmienok pre efektívnu vzdelávaciu činnosť v obci.**

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 7.1.1 Aktivity	Obnova, rozšírenie a modernizácia zariadení predškolskej výchovy. Vypracovanie technickej dokumentácie. Revitalizácia a rekonštrukcia budovy MŠ. Modernizácia vykurovacieho systému MŠ. Revitalizácia oddychového parku pri MŠ - 2 etapa. Výstavba nových kapacít MŠ.
Opatrenie 7.1.2 Aktivity	Obnova, rozšírenie a modernizácia zariadení povinnej školskej dochádzky. Vypracovanie technickej dokumentácie. Výstava budovy malotriednej základnej školy. Výstavba areálu základnej školy (výstavba triedy v prírode, vyvýšených záhonov pre potreby pestovateľských prác, debarierizácia...). Dostavba hracích prvkov v areáli školskej záhrady.
Opatrenie 7.1.3 Aktivity	Podpora záujmovej činnosti. Zriadenie priestorov pre ŠKD.
Opatrenie 7.1.4 Aktivity	Rekonštrukcia a modernizácia stravovacích zariadení vzdelávacích inštitúcií. Spracovanie technickej dokumentácie. Rekonštrukcia jedálne MŠ. Modernizácia vybavenia jedálne MŠ.
Opatrenie 7.1.5 Aktivity:	Rekonštrukcia a dostavba školskej športovej infraštruktúry. Výstavba detských ihrísk pri materskej škole, športový areál.

Podprogram 7.2. Šport

Cieľ 7.2.	**Zabezpečiť trvalé skvalitňovanie vyváženej ponuky výkonnostného a rekreačného športu.**

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 7.2.1 Aktivity	Výstavba a rekonštrukcia športovej infraštruktúry. Spracovanie technickej dokumentácie. Výstavba tenisového kurtu pri futbalovom ihrisku. Výstavba detského ihriska. Výstavba viacúčelového ihriska. Výstavba športovo-oddychovej zóny v priestore OcÚ – MŠ.
Opatrenie 7.2.2 Aktivity	Rozvoj mimoškolskej činnosti – športové kluby, turistika, kultúrne krúžky. Zabezpečenie priestorového a materiálneho vybavenia.

5.8 PROGRAM 8. KULTÚRA

Strategický zámer

Trvalé pôsobenie na kultúrne povedomie obyvateľov širokou paletou kultúrnych aktivít organizovaných externými subjektmi. Existencia dôstojných priestorov pre kultúrne aktivity je povinnosť obce. Priebežná a kreatívna propagácia podujatí má vplyv na imidž obce a tým aj na cestovný ruch.

Podprogram 8.1. Kultúrna infraštruktúra

Cieľ 8.1	**Zachovanie kultúrno–historického potenciálu obce a rozvoj kultúrnych, informačných a voľnočasových aktivít v nadväznosti na rozvoj cestovného ruchu na regionálnej a miestnej úrovni.**

Opatrenia podprogramu:
Opatrenie 8.1.1 Revitalizácia multifunkčného kultúrno osvetového centra.
Aktivity Vypracovanie technickej dokumentácie.
Rekonštrukcia budov domov kultúry.
Obstaranie vybavenia domov kultúry.
Rekonštrukcia objektu „Svadobky".

Opatrenie 8.1.2 Rekonštrukcia kultúrnych pamiatok.
Aktivity Zriadenie expozície o histórii obce.

Opatrenie 8.1.3 Podpora kultúrnych podujatí v obci.
Aktivity Vypracovanie technickej dokumentácie.
Výstavba otvoreného amfiteátra pre kultúrne akcie v obci.
Zriadenie letného kina.
Modernizácia priestorov.
Obstaranie knižného fondu.

Podprogram 8.2. Organizačné zabezpečenie

Cieľ 8.2	**Organizačne zabezpečiť ponuku kultúrnych podujatí v obci.**

Opatrenia podprogramu:
Opatrenie 8.2.1 Spracovať kalendár kultúrnych podujatí na celý rok, tento priebežne aktualizovať. Rozšíriť žánrovú ponuku s orientáciou na hodnotný kultúrny prínos.
Aktivity Personálne a finančné zabezpečenie.
Spracovanie kalendár kultúrnych podujatí.

Podprogram 8.3. Propagácia v oblasti kultúry

Cieľ 8.3	**Vytvorenie podmienok na efektívnu propagáciu obce v oblasti kultúry.**

Opatrenia podprogramu:
Opatrenie 8.3.1 Spracovať globálnu koncepciu „propagácie" histórie obce v multimediálnej forme.
Aktivity Personálne a finančné zabezpečenie.
Spracovanie koncepcie v multimediálnej forme.

Opatrenie 8.3.2 Propagácia kultúry na Internete prostredníctvom www stránky obce.
Aktivity Finančné zabezpečenie.
Obsahová analýza www stránky.
Priebežná aktualizácia www stránky.

5.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH

Strategický zámer

Budovať goodwill obce a dosiahnuť, aby sa obec stala vyhľadávaným miestom cestovného ruchu v oblasti športu, kultúry a turistiky. Využiť prírodný potenciál, ktorý ponúka blízke aj širšie okolie obce.

Podprogram 9.1. Propagácia obce

Cieľ 9.1	**Zabezpečiť účinnú propagáciu obce.**

Opatrenia podprogramu:
Opatrenie 9.1.1 Aktualizácia www stránky obce.
Aktivity Finančné zabezpečenie.
Obsahová analýza www stránky.
Priebežná aktualizácia www stránky.

Opatrenie 9.1.2 Podpora budovania informačných tabúľ v obci.
Aktivity Budovanie a inštalácia tabúľ informujúcich o atraktivitách obce.
Budovanie a inštalácia tabúľ propagujúcich kultúrne hodnoty obce.

Podprogram 9.2. Rekreačno - relaxačné zázemie obce.

Cieľ 9.2	**Budovanie relaxačno – rekreačného zázemia obce.**

Opatrenia podprogramu:
Opatrenie 9.2.1 Podpora vytvárania nových atraktivít v obce.
Aktivity Spracovanie technickej dokumentácie.
Využitie poľnohospodárskych objektov pre rozvoj vidieckej turistiky.

Podprogram 9.3. Cestovný ruch.

Cieľ 9.3	Podporovať podnikateľské aktivity v cestovnom ruchu.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 9.3.1	Uzavrieť s podnikateľmi dohody o poskytovaní služieb v agroturistike a cestovnom ruchu a o propagovaní ich služieb obcami.
Aktivity	Zabezpečenie personálnych kapacít.
Opatrenie 9.3.2	Podporovať podnikateľské subjekty, neziskové organizácie a inštitúcie pri získavaní finančných prostriedkov z grantov a fondov EÚ.
Aktivity	Zabezpečenie personálnych kapacít.

5.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ

Strategický zámer

Vytvoriť podmienky na efektívnu prácu obecného úradu. Vytvoriť vyhovujúce podmienky na poskytovania verejných služieb, estetizácia a funkčnosť miesta kontaktu so zákazníkmi obecného úradu, vytváranie vhodných technických a pracovných podmienok na obecných úradoch. Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality v obci a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v obci.

Podprogram 10.1. Administratíva

Cieľ 10.1	Zabezpečiť rozvoj administratívnej infraštruktúry a podmienok na výkon samosprávnych funkcií v obci

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 10.1.1	Modernizácia Obecného úradu vrátane zvýšenia energetickej účinnosti a debarierizácie
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie. Komplexná rekonštrukcia budovy obecného. Výstavba bezbariérového prístupu do obecného úradu. Rekonštrukcia obecného rozhlasu. Spracovanie územného plánu obce.

Podprogram 10.2. Bezpečnosť

Cieľ 10.2	Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality v obci a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v obci.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 10.2.1	Bezpečnosť.
Aktivity	Inštalácia kamerového systému v priestore OcÚ. Inštalácia kamerového systému v priestore cintorína. Rekonštrukcia a modernizácia požiarnej zbrojnice, požiarnej techniky a celkového vybavenia požiarnej zbrojnice.

5.11 PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA OBCE

Strategický zámer

Zabezpečenie technických podmienok pre rozvoj informačnej spoločnosti. Umožniť obyvateľom využívať on-line elektronické služby samosprávy. Vytvoriť vhodné podmienky na prechod na e-government na lokálnej úrovni (e-vote, e-services,...). Umožniť obyvateľom obce a pracovníkom samosprávy zvyšovať svoje počítačové vedomie a zručnosti.

Podprogram 11.1. Budovanie a rozvoj informačnej infraštruktúry.

Cieľ 11.1	Zabezpečiť technické podmienky na prechod samosprávy na nový typ vládnutia - e - government.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 11.1.1	Rozvoj infraštruktúry informačných systémov samosprávy.
Aktivity	Technické zabezpečenie IS. Výstavba solárnych lavičiek v centre obce. Zlepšenie pokrytia signálom mobilných operátorov. Výstavba verejného prístupového bodu. Výstavba optickej siete.
Opatrenie 11.1.2	Zavádzanie efektívnych elektronických služieb poskytovaných na úrovni samosprávy.
Aktivity	Tvorba aplikačného softwaru na zabezpečenie e – služieb v obci.

Podprogram 11.2. Počítačová gramotnosť.

Cieľ 11.2	Zvýšenie počítačovej gramotnosti obyvateľov a pracovníkov samosprávy.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 11.2.1 Podpora zvyšovania počítačového vedomia u pracovníkov samosprávy.
Aktivity Realizácia kurzov v oblasti nových SW pre pracovníkov miestnej samosprávy.

Opatrenie 11.2.2 Podpora zvyšovania počítačového vedomia u obyvateľov obce.
Aktivity Realizácia kurzov na zvyšovanie počítačového vedomia u obyvateľov obce.
Realizácia kurzov na obsluhu a používanie obecného informačného a komunikačného systému.

Opatrenie 11.2.3 Podpora vzdelávacích aktivít zameraných na zvyšovanie zručností a vedomostí o internete a motiváciu k používaniu internetu a elektronických služieb.
Aktivity Realizácia kurzov na zvyšovanie vedomostí o internete.

6 MERATEĽNÉ INDIKÁTORY

Monitorovanie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Prusy sa vykonáva na základe súboru indikátorov priradených k jednotlivým cieľom a opatreniam (ktoré môžu byť priebežne konkretizované). Indikátory podporujú oprávnenosť verejných výdavkov na jednotlivé opatrenia a zároveň preukazujú ekonomickú účinnosť realizovaných verejných výdavkov. Indikátory budú zároveň základným faktorom pri tvorbe kritérií na čerpanie finančnej podpory z regionálneho rozvojového fondu.

6.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ

Podprogram 1.1. Podpora malého a stredného podnikania zo strany obce.

Cieľ 1.1 Finančne, legislatívne a technicky podporovať malé a stredné podnikanie zo strany obce.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 1.1.1	Zakladanie a revitalizácia malých a stredných podnikov s majetkovou účasťou obce.	Počet vytvorených nových pracovných miest	dopad	počet	podn. subjekt	0	5
		Počet revitalizovaných podnikateľských subjektov	dopad	počet	podn. subjekt	0	1
		Nárast tržieb	výsledok	%	podn. subjekt	0	20
0Opatrenie 1.1.2	Podpora rozvoja obchodných a komerčných služieb v obci.	Počet vytvorených nových pracovných miest	dopad	počet	podn. subjekt	0	2
		Počet nových podnikateľských subjektov	dopad	počet	podn. subjekt	0	1
		Celková predajná plocha	výsledok	m^2	podn. subjekt	0	200

Podprogram 1.2. Podpora tradičných odvetví priemyslu, hospodárstva a poľnohospodárstva.

Cieľ 1.2 Zabezpečiť rozvoj tradičných odvetví v obci.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 1.2.1	Podpora tradičných odvetví.	Počet vytvorených nových pracovných miest	dopad	počet	podn. subjekt	0	5
		Nárast pridanej hodnoty	dopad	%	podn. subjekt	5	15
		Nárast tržieb	výsledok	%	podn. subjekt	7	20
		Počet podporených projektov	výstup	počet	podn. subjekt	0	2
		Výdavky na inovácie	výsledok	€	podn. subjekt	0	1 mil.

Podprogram 1.3. Podpora inovačných aktivít v podnikoch.

Cieľ 1.3 Vytvorenie podmienok na rozvoj inovačných aktivít v súkromných podnikoch.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 1.3.1	Zavádzanie nových technológií do súčasných výrobných prevádzok.	Počet vytvorených nových pracovných miest	dopad	počet	podn. subjekt	0	5
		Nárast pridanej hodnoty	dopad	%	podn. subjekt	5	15
		Nárast tržieb	výsledok	%	podn. subjekt	5	20
		Výdavky na inovácie	výsledok	€	podn. subjekt	0	0,5 mil..

Podprogram 1.4. Energetická efektívnosť a progresívne technológie vo výrobe.

Cieľ 1.4	Zvýšenie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzanie progresívnych technológií v energetike.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 1.4.1	Podpora výstavby zariadení na využívanie obnoviteľných zdrojov energie.	Objem preinvestovaných prostriedkov	výsledok	€	obec Prusy	0	100 tis.
		Objem vyprodukovanej elektrickej energie	výsledok	kWp	obec Prusy	0	100
		Počet vytvorených nových pracovných miest	dopad	počet	obec Prusy	0	0

6.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE

Podprogram 2.1. Komunikácie

Cieľ 2.1	Rozvoj dopravnej infraštruktúr

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 2.1.1	Výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií v obci.	Dĺžka rekonštruovaných a novovybudovaných ciest III. Triedy a miestnych komunikácií	výstup	km	obec Prusy	0	2
		Dĺžka novovybudovaných chodníkov	výstup	km	obec Prusy	0	2
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	obec Prusy	0	648
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledok	počet	obec Prusy	0	0
Opatrenie 2.1.2	Výstavba a rekonštrukcia štátnych komunikácií v obci.	Dĺžka rekonštruovaných a novovybudovaných ciest III. triedy a miestnych komunikácií	výstup	km	obec Prusy	0	3
		Dĺžka novovybudovaných chodníkov	výstup	km	obec Prusy	0	0,5
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	obec Prusy	-	648
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledok	počet	obec Prusy	0	0
Opatrenie 2.1.3	Výstavba cyklotrás na prepojenie sídiel regiónu.	Dĺžka vybudovaných cyklotrás	výstup	km	obec Prusy	0	1
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledok	počet	obec Prusy	0	648
		Počet nových návštevníkov obce	výsledok	počet	obec Prusy	0	15000
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledok	počet	obec Prusy	0	0
Opatrenie 2.1.4	Dostavba parkovísk pre potreby občianskej infraštruktúry.	Počet novovybudovaných parkovacích miest	výstup	počet	obec Prusy	0	50
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledok	počet	obec Prusy	0	648
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledok	počet	obec Prusy	0	0
0Opatrenie 2.1.5	Dostavba a rekonštrukcia chodníkov popri miestnych komunikáciách.	Dĺžka rekonštruovaných chodníkov	výstup	km	obec Prusy	0	0
		Dĺžka novovybudovaných chodníkov	výstup	km	obec Prusy	0	2
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledok	počet	obec Prusy	0	648
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledok	počet	obec Prusy	0	0
Opatrenie 2.1.6	Rekonštrukcia/výstavba mostov a lávok.	Počet zrekonštruovaných/vybudovaných mostov	výstup	počet	obec Prusy	0	2
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledok	počet	obec Prusy	0	648
Opatrenie 2.1.7	Úprava dopravnej infraštruktúry.	Počet novovybudovaných dopravných technických zariadení	výsledok	počet	obec Prusy	0	15
		Dĺžka novovybudovaných komunikácií	výstup	km	obec Prusy	0	0

Podprogram 2.2. Doprava

Cieľ 2.2	Zabezpečenie dopravného spojenia hromadnou autobusovou dopravou, prípadne železničnou dopravou.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 2.2.1	Riešenie zastávok SAD ako prvkov drobnej architektúry (prístrešky, lavičky, sedenia, informačné tabule, smetné koše, zeleň,...).	Počet zrekonštruovaných zastávok SAD	výstup	počet	obec Prusy	0	2
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledok	počet	obec Prusy	0	648
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledok	počet	obec Prusy	0	0

6.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Cieľ 3 Zabezpečiť rozvoj a rekonštrukciu technickej infraštruktúry v obci.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 3.1	Výstavba inžinierskych sietí v nových lokalitách.	Celková nová plocha pre IBV	výsledok	ha	obec Prusy	0	3
		Počet nových obyvateľov obce	dopad	osoby	obec Prusy	0	50
Opatrenie 3.2	Rekonštrukcia a rozšírenie verejného osvetlenia.	Počet inštalovaných svietidiel	výsledok	počet	obec Prusy	0	50
		Zvýšenie pokrytia územia verejným osvetlením	dopad	%	obec Prusy	95	100
		Počet podporených Projektov, prostredníctvom ktorých boli vytvorené podmienky na poskytovanie nových služieb verejnej infraštruktúry	dopadu	počet	obec Prusy	0	5
Opatrenie 3.3	Revitalizácia pietnych miest v obci.	Plocha zrekonštruovaného cintorína	výstup	m^2	obec Prusy	0	10000
		Počet vysadených krov a drevín	výsledok	počet	obec Prusy	0	200
Opatrenie 3.4	Zásobovanie pitnou vodou.	Percento obyvateľov zásobovaných vodou z verejných vodovodov	kontextový	%	obec Prusy	90	99
		Dĺžka vybudovanej vodovodnej siete	výsledok	km	obec Prusy	0	1
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	obec Prusy	0	648
Opatrenie 3.5	Zvýšenie kapacity elektrickej a plynovej rozvodnej siete.	Zvýšenie kapacity v %	dopad	%	obec Prusy	0	100
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	obec Prusy	0	648
Opatrenie 3.6	Zníženie energetickej náročnosti budov.	Zníženie energetickej náročnosti v %	dopad	%	obec Prusy	0	30
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	obec Prusy	0	648

6.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

Cieľ 4 Nakladanie s komunálnym a drobným stavebným odpadom

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 4.1	V súlade s prijatými koncepciami zabezpečiť permanentné znižovanie podielu skladovanej časti odpadov..	Produkcia komunálneho odpadu	ŠÚ SR	tony	obec Prusy	0	200
		Zneškodnený komunálny odpad	MŽP SR	tony	obec Prusy	0	150
		Objem separovaného odpadu.	dopad	tony	obec Prusy	0	50
		Znižovanie objemu produkovaného odpadu	dopad	%	obec Prusy	0	8
Opatrenie 4.2	Zabezpečiť separáciu komunálneho odpadu v obci.	Objem separovaného odpadu.	dopad	tony	obec Prusy	0	50
		Znižovanie objemu produkovaného odpadu	dopad	tony	obec Prusy	0	3
		Zneškodnený komunálny odpad	MŽP SR	kontextový	obec Prusy	0	150
Opatrenie 4.3	Rekultivácia čiernych skládok.	Plocha rekultivovavej skládky KO, čiernych skládok.	výsledok	m^2	obec Prusy	0	100
Opatrenie 4.4	Výstavba a dovybavenie obecného kompostoviska a zberného dvora.	Objem uskladneného odpadu v tonách,	dopad	tony	obec Prusy	0	100
		Počet vybudovaných kompostovísk a zberných dvorov	Výsledok	počet	obec Prusy	0	1
Opatrenie 4.5	Výstavba zariadení na odvádzanie odpadových vôd.	Dĺžka novovybudovanej splaškovej kanalizácie	výsledok	km	obec Prusy	0	5
Opatrenie 4.6	Výstavba dažďovej kanalizačnej siete.	Dĺžka novovybudovanej dažďovej kanalizácie	výsledok	km	obec Prusy	0	3

6.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Podprogram 5.1. Informovanosť a poradenstvo

Cieľ 5.1 Zabezpečiť účinný systém informovanosti a poradenstva

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 5.1.1	Spracovať koncepciu zabezpečenia informovanosti, poradenstva a prevencie v oblasti ŽP. Trvale preferovať poradenstvo a prevenciu pred represiou.	Počet vypracovaných koncepcií	výsledok	počet	obec Prusy	0	1
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledok	počet	obec Prusy	0	648

Podprogram 5.2. Ochrana a racionálne využívanie vôd, ochrana pred povodňami

Cieľ 5.2 Zabezpečiť ochranu a racionálne využívanie vôd, ochranu pred povodňami.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 5.2.1	Zabezpečiť dostatok kvalitnej pitnej vody, minimalizovať straty vo vodovodných sieťach.	Percento obyvateľov zásobovaných vodou z verejných vodovodov	kontextový	%	obec Prusy	90	99
Opatrenie 5.2.2	Revitalizácia protizáplavových opatrení.	Dĺžka upravených korýt	výsledok	km	obec Prusy	0	1
		Počet vytvorených poldrov	výsledok	počet	obec Prusy	0	1
		Počet vytvorených protizáplavových hrádzí	výsledok	počet	obec Prusy	0	0
Opatrenie 5.2.3	Revitalizácia a úprava korýt vodných tokov.	Dĺžka zrekonštruovaných korýt tokov	výsledok	km	obec Prusy	0	1
		Zvýšenie prietoku korýt vodných tokov	dopad	%	obec Prusy	0	30

Podprogram 5.3. Ochrana ovzdušia

Cieľ 5.3	Zabezpečiť účinnú ochranu ovzdušia pred malými a strednými zdrojmi znečistenia nachádzajúcimi sa v katastrálnom území obce

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 5.3.1	Zabezpečiť zníženie produkovaných emisií hlavným zdrojom znečistenia – domácnosti.	Počet domácností s vykurovaním alternatívnymi zdrojmi energie	výsledok	%	obec Prusy	0	30

Podprogram 5.4. Ochrana a rozvoj ostatných zložiek životného prostredia

Cieľ 5.4	Realizácia účinných opatrení v oblasti ostatných zložiek životného prostredia.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 5.4.1	Realizácia protieróznych opatrení.	Celková plocha s realizovanými opatreniami	výstup	ha	obec Prusy	0	5
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	obec Prusy	0	648
		Počet vysadených nových krovín a stromov,	výsledok	počet	obec Prusy	0	500
Opatrenie 5.4.2	Výstavba a revitalizácia oddychových zón v obci.	Plocha zrekonštruovaných OZ	výsledok	m^2	obec Prusy	0	500
		Počet vysadených krov a drevín	výsledok	počet	obec Prusy	0	100

6.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO

Podprogram 6.1. Sociálne služby

Cieľ 6.1	Doplniť chýbajúcu infraštruktúru sociálnych zariadení v obci a zvýšiť ich kvalitu.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 6.1.1	Obyvatelia v dôchodkovom veku.	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Prusy	0	50
		Počet podporených Projektov	výsledku	počet	obec Prusy	0	5
Opatrenie 6.1.2	Mladé rodiny s deťmi.	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Prusy	0	50
		Počet podporených projektov	výsledku	počet	obec Prusy	0	5
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledku	počet	obec Prusy	0	0

Podprogram 6.2. Zdravotnícke služby

Cieľ 6.2	Zlepšiť úroveň poskytovania zdravotníckych a sociálnych služieb.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 6.2.1	Podpora poradenskej činnosti.	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Prusy	0	10
		Počet podporených projektov	výstupu	počet	obec Prusy	0	1
Opatrenie 6.2.2	Zabezpečiť dostupnosť zdravotnej starostlivosti pre deti a dospelých občanov.	Počet podporených projektov, prostredníctvom ktorých boli vytvorené podmienky na poskytovanie nových služieb verejnej infraštruktúry	dopadu	počet	obec Prusy	0	5
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Prusy	0	648

Podprogram 6.3. Služby zamestnanosti

Cieľ 6.3	Zlepšenie zamestnanosti a sociálnej inklúzie rizikových skupín obyvateľov obce.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 6.3.1	Realizácia vzdelávacích kurzov v oblasti malého podnikania.	počet úspešných absolventov programov CŽV podporených z projektov OPV	výstup	absolútny počet	obec Prusy	0	2
		produktivita práce ako dôsledok rozvoja ľudského kapitálu	vplyv	%	obec Prusy	20	75
Opatrenie 6.3.2	Podpora klientov formou individuálneho poradenstva, posudzovania individuálnych schopností a vypracovávania individuálnych akčných plánov a rozvoj celoživotného poradenstva.	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Prusy	0	2
		Počet podporených projektov	výstupu	počet	obec Prusy	0	1
Opatrenie 6.3.3	Podpora poradensko-vzdelávacích aktivít zameraných na získavanie sociálnych zručností pri hľadaní si zamestnania a komunikácie s potenciálnym zamestnávateľom pre znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie.	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Prusy	0	2
		Počet podporených projektov	výstupu	počet	obec Prusy	0	1
		Zníženie nezamestnanosti	dopad	%	obec Prusy	0	10
		Počet novozaložených podnikateľských subjektov	dopad	%	obec Prusy	0	1

6.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT

Podprogram 7.1. Vzdelávanie

Cieľ 7.1	Zabezpečiť rozvoj a údržbu infraštruktúry vzdelávania a zabezpečenie podmienok pre efektívnu vzdelávaciu činnosť v obci.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 7.1.1	Obnova, rozšírenie a modernizácia zariadení predškolskej výchovy.	Výmera vybudovaných priestorov v m^2	výstup	m^2	obec Prusy	0	0
		Výmera zrekonštruovaných priestorov v m^2	výstupu	m^2	obec Prusy	0	200
		Počet vzdelávacích miestností	výsledku	počet	obec Prusy	0	5
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Prusy	0	18
Opatrenie 7.1.2	Obnova, rozšírenie a modernizácia zariadení povinnej školskej dochádzky.	Plocha rekonštruovaných externých priestorov	výsledku	ha	obec Prusy	0	0
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Prusy	0	18
Opatrenie 7.1.3	Podpora záujmovej činnosti.	Výmera zrekonštruovaných a novovybudovaných priestorov v m^2	výstupu	m^2	obec Prusy	0	0
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Prusy	0	18
Opatrenie 7.1.4	Rekonštrukcia a modernizácia stravovacích zariadení vzdelávacích inštitúcií.	Výmera vybudovaných priestorov v m^2	výstup	m^2	obec Prusy	0	1
		Výmera zrekonštruovaných priestorov v m^2	výstupu	m^2	obec Prusy	0	18
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledku	počet	obec Prusy	690	500
Opatrenie 7.1.5	Rekonštrukcia a dostavba školskej športovej infraštruktúry.	Výmera vybudovaných priestorov v m^2	výstup	m^2	obec Prusy	0	5000
		Výmera zrekonštruovaných priestorov v m^2	výstupu	m^2	obec Prusy	0	1500
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledku	počet	obec Prusy	0	50

Podprogram 7.2. Šport

Cieľ 7.2.	Zabezpečiť trvalé skvalitňovanie vyváženej ponuky výkonnostného a rekreačného športu.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 7.2.1	Výstavba a rekonštrukcia športovej infraštruktúry.	Počet vybudovaných ihrísk	výsledku	počet	obec Prusy	0	5
		Počet organizovaných športových podujatí	výsledku	počet	obec Prusy	0	50
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Prusy	0	300
Opatrenie	Rozvoj mimoškolskej	Počet organizovaných športových	výsledku	počet	obec Prusy	0	20

7.2.2	činnosti – športové kluby, turistika, kultúrne krúžky.	podujatí					
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Prusy	0	200

6.8 PROGRAM 8. KULTÚRA

Podprogram 8.1. Kultúrna infraštruktúra

Cieľ 8.1	Zachovanie kultúrno–historického potenciálu obce a rozvoj kultúrnych, informačných a voľnočasových aktivít v nadväznosti na rozvoj cestovného ruchu na regionálnej a miestnej úrovni.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 8.1.1	Výstavba multifunkčného kultúrneho zariadenia.	Výmera zrekonštruovaných/vybudovaných priestorov v m^2	výstup	m^2	obec Prusy	0	1000
		Zníženie koeficientu prestupu tepla,	dopad	%	obec Prusy	0	30
		Plocha zrekonštruovanej strešnej krytiny,	výstup	m^2	obec Prusy	0	0
Opatrenie 8.1.2	Rekonštrukcia kultúrnych pamiatok.	Počet vybudovaných/zrekonštruovaných kultúrnych objektov	výstup	počet	obec Prusy	0	1
		Počet užívateľov	dopad	počet	obec Prusy	0	648
Opatrenie 8.1.3	Podpora kultúrnych podujatí v obci.	Počet vybudovaných objektov	výstup	počet	obec Prusy	0	1
		Počet organizovaných podujatí	dopad	počet	obec Prusy	0	20

Podprogram 8.2. Organizačné zabezpečenie

Cieľ 8.2	Organizačne zabezpečiť ponuku kultúrnych podujatí v obci.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 8.2.1	Spracovať kalendár kultúrnych podujatí na celý rok, tento priebežne aktualizovať. Rozšíriť žánrovú ponuku s orientáciou na hodnotný kultúrny prínos.	Počet spracovaných reklamných informačných letákov	výsledku	počet	obec Prusy	0	1
		Počet nových návštevníkov obce	výsledku	počet	obec Prusy	0	50

Podprogram 8.3. Propagácia v oblasti kultúry

Cieľ 8.3	Vytvorenie podmienok na efektívnu propagáciu obce v oblasti kultúry.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 8.3.1	Spracovať globálnu koncepciu „propagácie" histórie obce v multimediálnej forme.	Počet spracovaných reklamných informačných letákov, multimediálnych prezentácií	výsledku	počet	obec Prusy	0	0
		Počet nových návštevníkov obce	výsledok	počet	obec Prusy	0	1500
Opatrenie 8.3.2	Propagácia kultúry na Internete prostredníctvom www stránky obce.	Počet nových prístupov na www stránku	výsledok	počet	obec Prusy	0	1500
		Počet nových návštevníkov obce	dopad	počet	obec Prusy	0	500
		Počet propagovaných kultúrnych podujatí	výsledok	počet	obec Prusy	0	1

6.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH

Podprogram 9.1. Propagácia obce

Cieľ 9.1	Zabezpečiť účinnú propagáciu obce.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 9.1.1	Zriadenie www stránky obce.	Počet nových prístupov na www stránku	výsledok	počet	obec Prusy	0	500
Opatrenie 9.1.2	Podpora budovania informačných tabúľ v obce.	Počet nových inštalovaných tabúľ	výsledok	počet	obec Prusy	0	1
		Počet nových návštevníkov obce	dopad	počet	obec Prusy	0	500

Podprogram 9.2. Rekreačno - relaxačné zázemie obce.

Cieľ 9.2	Budovanie relaxačno – rekreačného zázemia obce.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 9.2.1	Podpora vytvárania nových atraktivít v obci.	Počet vytvorených nových pracovných miest	dopad	počet	obec Prusy	0	0
		Počet nových návštevníkov obce	výsledok	počet	obec Prusy	0	500
		Tržby z predaja služieb	dopad	€	obec Prusy	0	0

Podprogram 9.3. Cestovný ruch.

Cieľ 9.3	Podporovať podnikateľské aktivity v cestovnom ruchu.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 9.3.1	Uzavrieť s podnikateľmi dohody o poskytovaní služieb v agroturistike a cestovnom ruchu a o propagovaní ich služieb obcami.	Počet uzatvorených dohôd	výsledok	počet	obec Prusy	0	1
		Počet nových atraktivít obce	výsledok	počet	obec Prusy	0	2
		Počet nových propagačných materiálov	výsledok	počet	obec Prusy	0	1
		Počet nových návštevníkov obce	výsledok	počet	obec Prusy	0	500
Opatrenie 9.3.2	Podporovať podnikateľské subjekty, neziskové organizácie a inštitúcie pri získavaní finančných prostriedkov z grantov a fondov EÚ.	Počet nových atraktivít obce	výsledok	počet	obec Prusy	0	2
		Objem získaných prostriedkov	výstup	mil. €	obec Prusy	0	-
		Počet nových návštevníkov obce	výsledok	počet	obec Prusy	0	500
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Prusy	0	100

6.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ

Podprogram 10.1. Administratíva

Cieľ 10.1	Zabezpečiť rozvoj administratívnej infraštruktúry a podmienok na výkon samosprávnych funkcií v obci

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 10.1.1	Modernizácia Obecného úradu.	Počet podporených projektov, prostredníctvom ktorých boli vytvorené podmienky na poskytovanie nových služieb verejnej infraštruktúry	dopadu	počet	obec Prusy	0	3

Podprogram 10.2. Bezpečnosť

Cieľ 10.2	Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality v obci a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v obci.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 10.2.1	Bezpečnosť	Počet nainštalovaných kamier	výsledok	počet	obec Prusy	0	15
		Zníženie kriminality	dopad	%	obec Prusy	0	30
		Pokrytie územia	dopad	%	obec Prusy	0	60

6.11 PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA OBCE

Podprogram 11.1. Budovanie a rozvoj informačnej infraštruktúry.

Cieľ 11.1	Zabezpečiť technické podmienky na prechod samosprávy na nový typ vládnutia - e - government.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 11.1.1	Rozvoj infraštruktúry informačných systémov samosprávy.	% obyvateľov, ktorí využili internet v priebehu posledných 3 mesiacov na interakciu s verejnými inštitúciami	dopad	%	obec Prusy	10	20
		% podnikov, ktoré využili internet v priebehu posledných 3 mesiacov na interakciu s verejnými inštitúciami	dopad	%	obec Prusy	20	40
		Podiel transakčných typov služieb na celkovom počte základných verejných e-služieb	dopad	%	obec Prusy	10	20

Opatrenie 11.1.2	Zavádzanie efektívnych elektronických služieb poskytovaných na úrovni samosprávy.	on-line dostupnosť 20 základných verejných služieb	dopad	%	obec Prusy	5	30
		Počet potrebných dokumentov pri vybavení agendy spojenej s vybranou životnou udalosťou	výsledok	Počet	obec Prusy	3	1
		% obyvateľov, ktorí využili internet v priebehu posledných 3 mesiacov na interakciu s verejnými inštitúciami	dopad	%	obec Prusy	5	30
		% podnikov, ktoré využili internet v priebehu posledných 3 mesiacov na interakciu s verejnými inštitúciami	dopad	%	obec Prusy	10	20
		Podiel transakčných typov služieb na celkovom počte základných verejných e-služieb	dopad	%	obec Prusy	20	40

Podprogram 11.2. Počítačová gramotnosť.

Cieľ 11.2	Zvýšenie počítačovej gramotnosti obyvateľov a pracovníkov samosprávy.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 11.2.1	Podpora zvyšovania počítačového vedomia u pracovníkov samosprávy.	Počet užívateľov podporených Projektov	výsledku	počet	obec Prusy	0	1
		Počet podporených projektov	výstupu	počet	obec Prusy	0	1
		% pracovníkov ovládajúcich 5 zo 6 základných IT zručností	dopad	%	obec Prusy	50	100
Opatrenie 11.2.2	Podpora zvyšovania počítačového vedomia u obyvateľov obce.	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Prusy	0	100
		Počet podporených projektov	výstupu	počet	obec Prusy	0	1
		% obyvateľov ovládajúcich 5 zo 6 základných IT zručností	dopad	%	obec Prusy	10	20
Opatrenie 11.2.3	Podpora vzdelávacích aktivít zameraných na zvyšovanie zručností a vedomostí o internete a motiváciu k používaniu internetu a elektronických služieb.	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Prusy	0	5
		Počet podporených projektov	výstupu	počet	obec Prusy	0	1
		Podiel transakčných typov služieb na celkovom počte základných verejných e-služieb	dopad	%	obec Prusy	5	30
		% obyvateľov, ktorí využili internet v priebehu posledných 3 mesiacov na interakciu s verejnými inštitúciami	dopad	%	obec Prusy	10	20
		% podnikov, ktoré využili internet v priebehu posledných 3 mesiacov na interakciu s verejnými inštitúciami	dopad	%	obec Prusy	20	40
		% obyvateľov ovládajúcich 5 zo 6 základných IT zručností	dopad	%	obec Prusy	10	20

Realizačná časť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja

obce Prusy
2025 - 2034

Realizačná časť je zameraná na popis postupov inštitucionálneho zabezpečenia formou partnerstva a organizačné zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce s ustanovením merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja obce formou akčných plánov.

7 INŠTITUCIONÁLNE A ORGANIZAČNÉ ZABEZPEČENIE REALIZÁCIE PHRSR OBCE PRUSY

Obecný úrad zabezpečuje trvalo udržateľný hospodársky rozvoj, sociálny rozvoj a územný rozvoj prostredníctvom PHRSR a Akčných plánov. Obecný úrad v súčinnosti s poslancami OZ a zriadenými komisiami pripravuje vízie, stratégie, iniciuje aktivity strategického rozvoja obce, vykonáva stratégiu regionálneho rozvoja, vypracováva program hospodárskeho a sociálneho rozvoja, koordinuje spoluprácu na jeho vypracovaní, spolupracuje s externým prostredím, vedie databázy kontaktov, vedie prehľad o organizáciách tretieho sektora, pomáha a vytvára podmienky na ich činnosť. Úrad analyzuje potreby, ktoré sa plánujú prefinancovať z príspevkov na projekty, sleduje výzvy na predkladanie žiadostí, legislatívu, pravidlá, pri príprave spolupracuje s vecnými útvarmi a externým prostredím, vytvára podmienky pre realizáciu projektov, monitoruje priebeh realizácie projektov, zúčastňuje sa na kontrole práce na projektoch, kontroluje práce na realizácii projektov a hodnotí ukončené projekty, sleduje legislatívu a pravidlá pre čerpanie fondov EÚ a grantov, komunikuje s riadiacim orgánom, monitoruje realizáciu projektov.

Koordinácia efektívnej a účinnej implementácie PHRSR obce bude zabezpečená prostredníctvom príslušných komisií OZ.

Obecné zastupiteľstvo kontroluje dosahovanie stanovených cieľov PHRSR obce Prusy . Pravidelne sleduje a hodnotí výsledky implementácie PHRSR. Orgány a inštitúcie štátnej správy všetkých oblastí spoločensko-ekonomického a kultúrneho života, ktoré realizáciou svojich rozvojových aktivít prispievajú k napĺňaniu cieľov PHRSR obce a vstupujú do partnerstiev územnej spolupráce. Podnikateľské subjekty, združenia podnikateľských subjektov, zamestnávatelia – koordinujúce aktivity na napĺňanie cieľov PHRSR a vstupujúce do partnerstiev na mimosektorovej báze, podnikateľský subjekt – samospráva – tretí sektor. Záujmové spolky a združenia, občianske združenia – realizujúci svoje rozvojové aktivity v koordinácii s obcou Prusy , v súlade s opatreniami a aktivitami PHRSR obce Prusy , podporujúcimi vyvážený regionálny rozvoj územia obce. Ostatní socio-ekonomickí partneri – podieľajúcich sa na realizovaní akčných plánov v súlade s PHRSR obce Prusy na roky 2025 - 2034.

Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie realizácie akčných plánov obce Prusy
Implementácia PHRSR obce Prusy sa bude realizovať aj prostredníctvom konkrétnych Akčných plánov. Akčné plány PHRSR by mali byť priamo napojené na rozpočet obce a zároveň reflektujú kompetencie obce.

Návrh systému riadenia a implementácie akčných plánov PHRSR obce Prusy je nasledovný:
- Obecné zastupiteľstvo monitoruje implementáciu akčných plánov obce Prusy . Posudzuje a schvaľuje návrhy na zmenu a doplnenie akčných plánov.
- Realizáciu konkrétnych projektov Akčného plánu obce Prusy budú zabezpečovať pracovníci úradu a starosta obce.
- Kontrolným orgánom budú poverené jednotlivé komisie Obecného zastupiteľstva obce Prusy .

Realizácia vyžaduje pravidelnú systematickú prácu skupín odborníkov a pracovníkov samosprávy. Na tento účel sa doporučuje zriadiť nasledovné orgány s prepojením na vlastné ľudské zdroje:

Výbor pre PHRSR
Poradný orgán zložený zo starostu a poslancov obecného zastupiteľstva. Úlohou výboru bude v intervale minimálne dva krát do roka posúdiť Správu o realizácii PHRSR a stav finančného čerpania prostriedkov, dopadovú analýzu PHRSR, plán na ďalšie obdobie a navrhovať stratégiu rozvoja a doplnenie úloh a opatrení, ktoré neboli uvedené v PHRSR.

Komisia strategického rozvoja
Výkonný útvar, zabezpečujúci plánovanie a realizáciu úloh PHRSR. Úlohou útvaru bude: vypracovávať Opatrenia, koordinovať Opatrenia, monitorovať realizáciu Projektov, vypracovávať dopadové analýzy Projektov, spolupracovať s inými partnermi doma a v zahraničí na realizácii Projektov, vyhľadávať potenciálne zdroje a partnerstvá na realizáciu úloh PHRSR, dohliadať nad ekonomickým čerpaním Projektových prostriedkov, zbierať podklady o Projektoch v rámci PHRSR realizovaných inými

subjektami, viesť aktuálnu analýzu demografie a štruktúry ekonomických charakteristík obce, sledovať podnikateľskú klímu a vzájomný vzťah odvetví v obci, poskytovať asistenciu podnikom vytváraním všestranných komunikačných kanálov, atď.

Koordinátor pre stratégiu
Bude mať za úlohu: fungovať ako výkonný tajomník, koordinovať realizáciu PHRSR, predkladať správy, podieľať sa na určovaní priorít realizácie PHRSR, koordinovať stretnutia, podnety, požiadavky predstaviteľov rozhodujúcich odvetví na území obce, zaznamenávať dôležité trendy v hospodárstve majúce dopad na vývoj obce, podieľať sa na budovaní verejno-súkromných partnerstiev, zúčastňovať sa na dôležitých domácich a zahraničných stretnutiach, konferenciách, zameraných na rozvoj obce.

Vlastní zamestnanci
Do realizácie PHRSR budú zapojení aj ostatní zamestnanci.

7.1 SYSTÉM MONITOROVANIA A HODNOTENIA PLNENIA PHRSR

Medzi kľúčové činnosti a procesy nevyhnutné pre správne zabezpečenie implementácie PHRSR patria aj monitorovanie a hodnotenie na úrovni programu i jednotlivých projektov. Základom nového strategického prístupu v oblasti monitoringu a hodnotenia pre programové obdobie 2025 - 2034 je dôraz kladený na jasné definovanie cieľov a orientácia na výsledky intervencií. Jednotné a správne porozumenie nového výsledkovo orientovaného prístupu k politike súdržnosti EÚ je kľúčovým faktorom efektívnej prípravy a realizácie programového obdobia 2025 - 2034. Premenu plánovaných vstupov, výstupov a výsledkov na skutočné vstupy, výstupy a dosiahnuté výsledky prostredníctvom výberu a implementácie projektov možno pozorovať v reálnom čase pomocou monitorovacích mechanizmov. Monitorovanie, ktorého dominantným nástrojom sú merateľné ukazovatele, je teda zamerané predovšetkým na sledovanie efektivity implementačných a riadiacich mechanizmov programu a na dosahovanie cieľov programu. Na rozdiel od vstupov a výstupov, skutočne dosiahnutý výsledok je okrem realizácie programu daný aj externými faktormi mimo dosahu programu. Externé faktory môžu mať na dosahovanie výsledku minimálny alebo výraznejší vplyv. Práve preto je pri tvorbe programu kľúčové identifikovať pokiaľ možno všetky faktory, ktoré môžu ovplyvniť dosahovanie zvoleného výsledku a rozhodnúť, ktoré z nich budú predmetom programu. Z tohto dôvodu je určenie celkového skutočne dosiahnutého výsledku t.j. reálneho dopadu (dosahu) programu na zmenu sociálno-ekonomickej reality možné len na základe vykonania hodnotenia dopadov.

Dopady nebudú merané prostredníctvom ukazovateľov, ale vhodne zvolenými metódami hodnotenia. Hodnotenie vychádza z údajov získaných na základe monitorovania, kombinuje ich s ďalšími údajmi a poskytuje pridanú hodnotu pre proces učenia, zdokonaľovania a zvyšovania transparentnosti verejných politík tým, že analyzuje unikátnu špecifickú situáciu hodnoteného programu. Hľadá súvislosti, ktoré nie sú evidentné a dopady, ktoré neboli plánované, poskytuje relevantné dôkazy. Stanovenie vhodných výstupových a najmä výsledkových merateľných ukazovateľov je kľúčové, aby bolo možné merať a spätne vyhodnotiť dosahovanie plánovanej zmeny sociálno-ekonomickej reality. Výstupové merateľné ukazovatele pre všetky prioritné osi PHRSR je potrebné definovať v závislosti od plánovaných aktivít a projektov, ktoré prispievajú k dosahovaniu plánovaného výsledku. Zvoliť by mali len tie merateľné ukazovatele, ktoré vystihujú podstatu výstupov priorít a prioritných osí PHRSR. Cieľové hodnoty predstavujú kvalifikovaný odhad, ktorý môže byť v prípade potreby upravený na základe vývoja implementácie. Pri stanovovaní cieľových hodnôt je vhodné vychádzať zo skúseností s implementáciou podobných projektov v minulosti, z dostupných cenníkov, prípadne smerných ukazovateľov (tzv. benchmarkov).

Monitoring
Významným predpokladom pre úspešné napĺňanie cieľov PHRSR obce Prusy je posilnenie postavenia miestnej samosprávy pri implementácií samotného programu. Zároveň je potrebné, aby miestna samospráva aktívne iniciovala vznik partnerstiev (spolupráce) s významnými socioekonomickými aktérmi pôsobiacimi na území obce. Úlohou miestnej samosprávy je pravidelné monitorovanie a vyhodnocovanie plnenia PHRSR obce Prusy. Hlavným cieľom monitorovania je pravidelné sledovanie realizácie cieľov Programu a projektov s využitím systému merateľných ukazovateľov. Výstupy z monitorovania zabezpečujú pre obec Prusy vstupy pre rozhodovanie pre účely zlepšenia implementácie PHRSR, vypracovávanie priebežných správ a záverečnej správy o vykonávaní PHRSR a podklady pre rozhodovanie obecného zastupiteľstva obce Prusy (napr. v súvislosti s prípadnou revíziou PHRSR). Monitorovanie a hodnotenie zabezpečujú všetky subjekty zúčastnené na riadení PHRSR v rozsahu zadefinovaných úloh a zodpovedností (definované v PHRSR obce Prusy). V súvislosti s implementáciou PHRSR je monitorovanie na úrovni individuálnych projektov zabezpečované, v rámci

príslušných opatrení, zodpovednými projektovými manažérmi (projektový manažér, poverený zástupca zodpovedný za realizáciu projektu).

Monitorovanie na úrovni cieľov a prioritných osí PHRSR ako celku bude zabezpečovať OcÚ Prusy . Údaje získané v procese monitorovania predstavujú významný zdroj informácií pre riadenie PHRSR a pre prijímanie rozhodnutí OcÚ Prusy a Obecného zastupiteľstva. Zároveň sú využívané v procese hodnotenia PHRSR, resp. jeho rôznych aspektov. Monitorovanie (a následne hodnotenie) prebieha na základe systému merateľných ukazovateľov.

Ciele PHRSR sa definujú a následne kvantifikujú v procese programovania prostredníctvom sústavy merateľných ukazovateľov. Ukazovatele sú záväzné pre všetky subjekty a sú súčasťou PHRSR obce Prusy. Napĺňanie zadefinovaných ukazovateľov predstavuje najdôležitejší nástroj pre monitorovanie a hodnotenie napĺňania cieľov PHRSR. Rámcové merateľné ukazovatele PHRSR sú uvedené na konci programovej časti PHRSR obce Prusy na roky 2025 - 2034. Monitorovanie začína na najnižšom stupni – na úrovni projektu. Pre potreby monitorovania je projekt základnou jednotkou, ktorá je analyzovaná prostredníctvom relevantných zozbieraných údajov.

Hodnotenie
V súlade so systémom riadenia, definovaným v PHRSR, hodnotenie predstavuje proces, ktorý systematicky skúma prínos z realizácie PHRSR a jeho súlad s cieľmi stanovenými v PHRSR a analyzuje účinnosť realizačných procesov a vhodnosť nastavenia jednotlivých opatrení a skupiny aktivít a pripravuje odporúčania na zvýšenie ich efektívnosti. Počas programového obdobia (roky 2025 - 2034) sa odporúča vykonávať priebežné hodnotenia a po ukončení programového obdobia, tzv. následné hodnotenie. Výsledky sa zverejňujú podľa platných predpisov o prístupe k informáciám. Proces hodnotenia z hľadiska jeho vykonávania je rozdelený na interné a externé hodnotenie. Pri internom hodnotení je v procese hodnotenia realizovaný vlastnými (internými) kapacitami subjektu zodpovedného za administratívne zabezpečenie realizácie PHRSR, naopak na externom hodnotení sa podieľa externý subjekt (iná právnická alebo fyzická osoba).

Priebežné hodnotenie
Proces priebežného hodnotenia má formu série hodnotení, ktorých cieľom je kontinuálne počas implementácie Programu skúmať rozsah, do akého sa využili prostriedky, skúmať efektívnosť a účinnosť programovania a sociálno-ekonomický dopad. Zároveň identifikuje faktory, ktoré prispeli k úspechu alebo neúspechu implementácie Programu vrátane udržateľnosti a identifikovania vhodných postupov. Hodnotenie sa vykonáva systematicky a priebežne počas celého trvania Programu až po predloženie Záverečnej správy Programu. Priebežné hodnotenia sa odporúča vykonávať raz ročne. Hodnotiace obdobie je obdobie od 1.januára do 31. decembra príslušného roka. Správu z hodnotenie predkladá OcÚ obecnému zastupiteľstvu obce Prusy najneskôr do 6 mesiacov po uplynutí príslušného hodnotiaceho obdobia. Základnými podkladmi pre prípravu hodnotenia sú monitorovacie správy projektov realizovaných v rámci príslušného PHRSR a priebežné správy o implementovaní PHRSR predkladané Obecnému zastupiteľstvu obce Prusy. Výsledky hodnotenia sú podkladom pre rozhodnutia OcÚ a Obecné zastupiteľstvo obce Prusy pri riadení realizácie PHRSR s účelom dosiahnuť žiaduci pokrok smerom k naplneniu hlavných ekonomických, sociálnych a environmentálnych cieľov.

Následné hodnotenie
Následné hodnotenie skúma rozsah, v akom sa využili zdroje, účinnosť a efektívnosť programovania a sociálno-ekonomický vplyv. Následné hodnotenie určí faktory, ktoré prispeli k úspechu alebo neúspechu vykonávania PHRSR a určí osvedčené postupy. Výstupom následného hodnotenia je Záverečná správa o hodnotení PHRSR obce Prusy. Hodnotiace obdobie pri následnom hodnotení predstavuje obdobie celej realizácie PHRSR (tzv. programové obdobie. Programové obdobie začína dňom schválenia Programu príslušným monitorovacím výborom a končí 31.12.2034. Vypracovanie Záverečnej správy zabezpečí OcÚ Prusy , ktorý ju do 6 mesiacov od ukončenia programového obdobia predkladá obecnému zastupiteľstvu.

Formulár č. R 5 - Plán hodnotenia a monitorovania

Plán priebežných hodnotení PHRSR na programové obdobie 2025 - 2034		
Typ hodnotenia	Vykonať prvýkrát	Dôvod vykonania/ periodicita
Strategické hodnotenie	v roku 2029	podľa rozhodnutia obce/koordinátora PHRSR a vzniknutej spoločenskej potreby.
Operatívne hodnotenie		
Tematické hodnotenie časti PHRSR	v roku 2027, 2029, 2032, 2034	téma hodnotenia identifikovaná ako riziková časť vo výročnej monitorovacej správe za predchádzajúci kalendárny rok
Ad hoc mimoriadne hodnotenie	podľa potreby	pri značnom odklone od stanovených cieľov a doľahnutých hodnôt ukazovateľov pri návrhu na revíziu PHRSR
Ad hoc hodnotenie celého PHRSR alebo jeho časti	na konci programovacieho obdobia	na základe rozhodnutia starostu/primátora, kontrolného orgánu obce/mesta, podnetu poslancov; na základe protokolu NKÚ SR, správy auditu ...

Zdroj: Príloha k metodike PHRSR, 2014, s.25.

7.2 KOMUNIKAČNÝ PLÁN

Obec bude priebežne informovať o realizácii PHRSR prostredníctvom verejných zasadnutí OZ, ako aj prostredníctvom vlastnej www stránky. Na stránke sa budú priebežne publikovať schválené monitorovacie správy, ktoré boli schválené obecným zastupiteľstvom. V prípravnej fáze monitorovacej správy budú môcť zúčastnené strany pripomienkovať predkladaný materiál. Zodpovedný za pravidelné informovanie bude OcÚ Prusy .

Formulár č. R 1 - Komunikačný plán pre fázu realizácie PHRSR

P. č.	Časový rámec	Miesto konania	Cieľová skupina	Forma	Téma, ciele	Vstupné údaje	Výstupy
1.	01/2026	OcÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ
2.	01/2027	OcÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ
3.	01/2028	OcÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ
4.	01/2029	OcÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ
5.	01/2030	OcÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ
6.	01/2031	OcÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ
7.	01/2032	OcÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ

8.	01/2033	OcÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ
9.	01/2034	OcÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ, Záverečná hodnotiaca správa

Zdroj: Príloha k metodike PHRSR, 2014, s.25.

8 AKČNÝ PLÁN

Akčný plán je konkrétny a záväzný harmonogram činností súvisiacich s rozvojom obce v jednotlivých oblastiach sociálno-ekonomického rozvoja, vychádza zo stratégie, je jej logickou súčasťou a realizuje sa prostredníctvom konkrétnych nosných a podporných projektov. Akčný plán obsahuje záväzky týkajúce sa plnenia jednotlivých úloh ako aj zoznam inštitúcií zodpovedných za ich plnenie, predpokladané zdroje financovania, predpokladané objemy rozpočtov, dopad na rozpočet relevantného subjektu, ako aj stav momentálnej pripravenosti projektov. Súčasťou akčného plánu je predpokladaný časový harmonogram. Predpokladané rozpočty v pláne sú uvedené v **tis. €.**

8.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ

Strategický zámer						
Zlepšiť podmienky pre rozvoj podnikateľských aktivít, s dôrazom na zvýšenie úrovne zamestnanosti a úrovne a kvality služieb pre obyvateľov obce. V oblasti priemyslu je potrebné okrem zachovania stabilných prvkov výroby všetkými možnými opatreniami podporovať vytváranie nových pracovných príležitostí.						
Podprogram 1.1. Podpora malého a stredného podnikania zo strany obce.						
Cieľ 1.1	Finančne, legislatívne a technicky podporovať malé a stredné podnikanie zo strany obce.					
Opatrenie 1.1.1	Zakladanie a revitalizácia malých a stredných podnikov s majetkovou účasťou obce.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Tvorba podmienok.	podľa potreby	rozpočet obce, podnikateľské subjekty	súkromný sektor	stredný	podnikateľské subjekty, obec
Opatrenie 1.1.2	Podpora rozvoja obchodných a komerčných služieb v obci.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Podpora rozvoja maloobchodných prevádzok - osobné služby, servisné služby.	podľa potreby	podnikateľské subjekty, úvery,	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty
	Podpora rozvoja maloobchodných prevádzok - domáce potreby, ovocie - zelenina.	podľa potreby	podnikateľské subjekty, úvery,	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty
	Podpora zriadenia maloobchodných predajní potravinárskeho tovaru.	podľa potreby	podnikateľské subjekty, úvery,	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty

Podprogram 1.2. Podpora tradičných odvetví priemyslu, hospodárstva a poľnohospodárstva.						
Cieľ 1.2	Zabezpečiť rozvoj tradičných odvetví v obci.					
Opatrenie 1.2.1	Podpora tradičných odvetví.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	50	podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty
	Využitie existujúcej infraštruktúry na rozvoj výrobných prevádzok, remeselná výroba, atď..	500	podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty
	Revitalizácia objektov poľnohospodárskej výroby.	500	podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty
	Podpora rozvoja ekologickej výroby.	500	podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty
	Zabezpečiť finalizáciu poľnohospodárskej produkcie.	500	podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty

	Modernizácia technologického vybavenia PD.	300	podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty
	Založenie špeciálnej poľnohospodárskej výroby a distribúcie produkcie.	300	podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty

Podprogram 1.3. Podpora inovačných aktivít v podnikoch.						
Cieľ 1.3	Vytvorenie podmienok na rozvoj inovačných aktivít v súkromných podnikoch.					
Opatrenie 1.3.1	Zavádzanie nových technológií do súčasných výrobných prevádzok.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Modernizácia technológie v podnikoch výroby.	500	podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy, ŠF EÚ	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty

Podprogram 1.4. Energetická efektívnosť a progresívne technológie vo výrobe.						
Cieľ 1.4	Zvýšenie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzanie progresívnych technológií v energetike.					
Opatrenie 1.4.1	Podpora výstavby zariadení na využívanie obnoviteľných zdrojov energie.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	5	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	nízky	obec Prusy
	Osadenie fotovoltaických panelov na verejné budovy.	150	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Prusy
	Obstaranie fotovoltaiky na budovu MŠ.	30	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Prusy
	Obstaranie fotovoltaiky na budovu OcÚ.	30	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Prusy

	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
Podprogram 1.1. Podpora malého a stredného podnikania zo strany obce.										
Cieľ 1.1										
Opatrenie 1.1.1										
Opatrenie 1.1.2										
Podprogram 1.2. Podpora tradičných odvetví priemyslu, lesného hospodárstva a poľnohospodárstva..										
Cieľ 1.2										
Opatrenie 1.2.1										
Podprogram 1.3. Podpora inovačných aktivít v podnikoch.										
Cieľ 1.3										
Opatrenie 1.3.1										
Podprogram 1.4. Energetická efektívnosť a progresívne technológie vo výrobe.										
Cieľ 1.4										
Opatrenie 1.4.1										

8.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE

Strategický zámer						
Podpora investičných aktivít so zameraním na modernizáciu a budovanie regionálnych komunikácií (ciest III. triedy) zaisťujúcich dopravnú obslužnosť obce Prusy . Zámerom je zabezpečiť také prepojenie osídlenia, ktoré umožní efektívny pohyb ľudí a tovaru, modernizáciu dopravných subsystémov zabezpečujúcich bezpečné a hygienicky vyhovujúce dopravné trasy. Cieľom investícií do tohto typu dopravnej infraštruktúry je odstránenie identifikovaných nedostatkov v cestnej sieti s ohľadom environmentálny a bezpečnostný aspekt.						
Podprogram 2.1. Komunikácie						
Cieľ 2.1	Zabezpečiť výstavbu a rekonštrukciu miestnych a štátnych komunikácií.					
Opatrenie 2.1.1	Výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií v obci.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	10	rozpočet obce, ŠF	verejný	stredný	obec Prusy

			EÚ	sektor		
	Rekonštrukcia miestnych komunikácií v existujúcej zástavbe miestnych a obslužných na komunikácie funkčnej triedy C2, C3 a D v kategórii MO a MOU 6,5/40 a 4,5/30 na úsekoch, kde to dovoľujú šírkové pomery.	1500	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Prusy
	Výstavba prístupovej komunikácie od obce v smere na vodnú nádrž Prusy.	200	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný	obec Prusy
	Rekonštrukcia prístupovej komunikácie na Bažantnicu.	200	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný	obec Prusy
Opatrenie 2.1.2	Výstavba a rekonštrukcia štátnych komunikácií v obci.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Rekonštrukcia štátnej cesty III. triedy.	podľa potreby	VÚC TNSK, ŠF EÚ	verejný sektor	žiadny	VÚC TNSK,
Opatrenie 2.1.3	Výstavba cyklotrás na prepojenie sídiel regiónu.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	5	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	stredný	obec Prusy
	Výstavba cyklochodníka smerom na lokalitu Bažantnica – Panelka.	200	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Prusy
	Výstavba cyklochodníka k VN Prusy.	100	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Prusy
Opatrenie 2.1.4	Dostavba parkovísk pre potreby občianskej infraštruktúry.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	5	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný	obec Prusy
	Výstavba parkoviska pred areálom futbalového ihriska.	20	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Prusy
	Výstavba parkovacích miest pred materskou školou – 5 p.m..	5	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Prusy
	Výstavba parkovacích plôch pri OcÚ – 5 p.m..	5	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Prusy
	Výstavba parkovacích miest pri miestnom obchode.	5	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Prusy
Opatrenie 2.1.5	Dostavba a rekonštrukcia chodníkov popri miestnych komunikáciách.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	5	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	stredný	obec Prusy
	Výstavba jednostranného chodníka pozdĺž hlavnej cesty III. triedy.	250	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Prusy
	Výstavba jednostranného chodníka v smere na obec Ľutov.	100	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Prusy
Opatrenie 2.1.6	Rekonštrukcia/výstavba mostov a lávok.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	podľa potreby	VÚC TNSK, ŠF EÚ	verejný sektor	žiadny	VÚC TNSK,
	Rekonštrukcia premostenia na ceste III a miestnych komunikáciách.	podľa potreby	VÚC TNSK, ŠF EÚ	verejný sektor	žiadny	VÚC TNSK,
Opatrenie 2.1.7	Úprava dopravnej infraštruktúry.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Optimalizácia dopravného značenia.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Prusy

Podprogram 2.2. Doprava						
Cieľ 2.2	Zabezpečenie dopravného spojenia hromadnou autobusovou dopravou, prípadne železničnou dopravou.					
Opatrenie 2.2.1	Riešenie zastávok SAD ako prvkov drobnej architektúry (prístrešky, lavičky, sedenia, informačné tabule, smetné koše, zeleň,...).					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia

Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Prusy
	Rekonštrukcia a dostavba autobusovej zastávky na ceste III.	15	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Prusy

	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
Podprogram 2.1. Komunikácie										
Cieľ 2.1										
Opatrenie 2.1.1										
Opatrenie 2.1.2										
Opatrenie 2.1.3										
Opatrenie 2.1.4										
Opatrenie 2.1.5										
Opatrenie 2.1.6										
Opatrenie 2.1.7										
Podprogram 2.2. Doprava										
Cieľ 2.2										
Opatrenie 2.2.1										

8.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Strategický zámer						
Rozvoj komplexnej infraštruktúry podporujúcej rozvoj obce a zohľadňujúcej rast kvality života obyvateľov obce a životného prostredia. Rozvoj infraštruktúry bude smerovať hlavne k jej rozšíreniu na potenciálne priemyselné zóny v obci, IBV, ako aj na rekonštrukciu súčasnej infraštruktúry - vodovodnej, elektrickej, komunikačnej.						
Cieľ 3	Zabezpečiť rozvoj a rekonštrukciu technickej infraštruktúry v obci.					
Opatrenie 3.1	Výstavba inžinierskych sietí v nových lokalitách IBV.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Prusy
	Dostavba plôch IBV v smere na Dubničku nad cintorínom.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Prusy
Opatrenie 3.2	Rozšírenie verejného osvetlenia.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie a príprava projektového spisu.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Prusy
	Rekonštrukcia a modernizácia verejného osvetlenia (LED).	20	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný	obec Prusy
Opatrenie 3.3	Revitalizácia pietnych miest v obci.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	5	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný	obec Prusy
	Revitalizácia areálu obecného cintorína.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Prusy
	Osadenie lavičiek a revitalizácia zelene obecného cintorína.	5	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Prusy
	Výstavba kolumbária na cintoríne.	30	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný	obec Prusy
	Rekonštrukcia domu smútku.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Prusy
Opatrenie 3.4	Zásobovanie pitnou vodou.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	20	ZVS, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	stredný	ZVS, a.s., obec Prusy
	Rekonštrukcia vodovodnej siete.	550	ZVS, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký	ZVS, a.s., obec Prusy
Opatrenie 3.5	Zvýšenie kapacity elektrickej a plynovej rozvodnej siete.					

		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vybudovanie nových transformátorových staníc (TS).	podľa potreby	rozpočet ZSE, a.s., ŠF EÚ	verejný sektor / súkromný sektor	žiadny	ZSE, a.s.,
	Rekonštrukcia elektrických rozvodov NN – zemné vedenie.	podľa potreby	rozpočet ZSE, a.s., ŠF EÚ	verejný sektor / súkromný sektor	žiadny	ZSE, a.s.,
	Výstavba rozvodnej siete plynu.	podľa potreby	Rozpočet SPP, a.s., ŠF EÚ	verejný sektor / súkromný sektor	žiadny	SPP, a.s.,
	Výstavba regulačnej stanice plynu.	podľa potreby	Rozpočet SPP, a.s., ŠF EÚ	verejný sektor / súkromný sektor	žiadny	SPP, a.s.,
Opatrenie 3.6	Zníženie energetickej náročnosti budov.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zateplenie verejných budov a budov vo vlastníctve obce.	500	rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký	obec Prusy

	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
Cieľ 3										
Opatrenie 3.1										
Opatrenie 3.2										
Opatrenie 3.3										
Opatrenie 3.4										
Opatrenie 3.5										
Opatrenie 3.6										

8.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

Strategický zámer						
Vytvorenie efektívneho a spoľahlivého systému odvádzania a zneškodňovania odpadov produkovaných subjektmi. Zabezpečiť výstavbu/dostavbu splaškovej a dažďovej kanalizačnej siete. Vytvoriť podmienky na odvoz a likvidáciu TKO a nebezpečného odpadu, vytvorenie podmienok na efektívnu separáciu odpadu v obci.						
Cieľ 4	Nakladanie s komunálnym a drobným stavebným odpadom					
Opatrenie 4.1	V súlade s prijatými koncepciami zabezpečiť permanentné znižovanie podielu skladovanej časti odpadov, k čomu organizovať mobilné zbery textílii, kovového odpadu, viacvrstvových obalov nebezpečných odpadov.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zvýšiť enviromentálne povedomie ľudí.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný a súkromný sektor	nízky	obec Prusy
	Rozšírenie kontajnerov pre jednotlivé komodity	podľa potreby	rozpočet obce	verejný a súkromný sektor	stredný	obec Prusy
	Pokračovať v zbere nebezpečných odpadov.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný a súkromný sektor	nízky	obec Prusy
Opatrenie 4.2	Zabezpečiť separáciu komunálneho odpadu v obci.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Ekonomicky motivovať obyvateľstvo.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný a súkromný sektor	nízky	obec Prusy
	Výstavba kontajnerových stojísk.	podľa potreby	rozpočet obce, MŽP SR,ŠF EÚ	verejný a súkromný sektor	nízky	obec Prusy
	Doplnenie zberných nádob na kuchynský odpad.	podľa potreby	rozpočet obce, MŽP SR	verejný a súkromný sektor	nízky	obec Prusy
Opatrenie 4.3	Rekultivácia čiernych skládok.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Odstránenie a revitalizácia čiernej skládky.	5	rozpočet obce, MŽP SR	verejný a súkromný sektor	nízky	obec Prusy
Opatrenie 4.4	Zberný dvor a obecné kompostovisko.					
		Predpokladaný	Zdroje	Realizácia	Dopad na	Oprávnení

		rozpočet	financovania		rozpočet	žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	10	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný	obec Prusy
	Výstavba komunitnej kompostárne.	500	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Prusy
	Dovybavenie zberného dvora pre separovaný zber.	250	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Prusy
	Obstaranie mechanizácie pre obecné kompostovisko (traktor, vlečka, štiepkovač).	200	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Prusy
	Obstaranie mechanizácie pre zberný dvor.	200	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Prusy
Opatrenie 4.5	Výstavba zariadení na odvádzanie odpadových vôd.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Výstavba splaškovej kanalizačnej siete.	2000	ZVS, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký	ZVS, a.s., obec Prusy
	Výstavba obecnej ČOV.	600	ZVS, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký	ZVS, a.s., obec Prusy
Opatrenie 4.6	Výstavba dažďovej kanalizačnej siete.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	20	rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	stredný	obec Prusy
	Revitalizácia odvodňovacích kanálov na zber povrchovej vody.	500	rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký	obec Prusy
	Výstavba záchytných nádrží a poldrov na zachytávanie zrážkovej vody v k.ú. obce.	500	rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký	obec Prusy

	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
Cieľ 4										
Opatrenie 4.1										
Opatrenie 4.2										
Opatrenie 4.3										
Opatrenie 4.4										
Opatrenie 4.5										
Opatrenie 4.6										

8.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Strategický zámer						
Strategickým zámerom obce je nielen zachovanie existujúceho dobrého stavu životného prostredia a zvyšovania jeho kvality, ale aj eliminácia slabých stránok, neustála osveta, výchova a informovanosť o stave životného prostredia.						
Podprogram 5.1. Informovanosť a poradenstvo						
Cieľ 5.1.	Zabezpečiť účinný systém informovanosti a poradenstva					
Opatrenie 5.1.1	Spracovať koncepciu zabezpečenia informovanosti, poradenstva a prevencie v oblasti ŽP. Trvale preferovať poradenstvo a prevenciu pred represiou.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie koncepcie pre ochranu životného prostredia v obci.	podľa potreby	rozpočet obce, MŽP SR	verejný sektor	nízky	obec Prusy
	Prezentácia a šírenie osvety v oblasti životného prostredia.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný sektor	nízky	obec Prusy

Podprogram 5.2. Ochrana a racionálne využívanie vôd, ochrana pred povodňami						
Cieľ 5.2	Zabezpečiť ochranu a racionálne využívanie vôd, ochranu pred povodňami.					
Opatrenie 5.2.1	Zabezpečiť dostatok kvalitnej pitnej vody, minimalizovať straty vo vodovodných sieťach.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Údržba a dostavba existujúcej vodovodnej siete.	podľa potreby	ZVS, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký	ZVS, a.s., obec Prusy
Opatrenie 5.2.2	Revitalizácia protizáplavových opatrení.					

		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	10	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	stredný	obec Prusy
	Revitalizácia protizáplavových opatrení v hornej časti zastavaného územia.	1000	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Prusy
Opatrenie 5.2.3	Revitalizácia korýt vodných tokov.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	5	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŽP SR, MPH SR, úvery, iné grantové schémy	verejný a súkromný sektor	stredný	obec Prusy
	Revitalizácia a vyčistenie koryta potoka Jelešnica.	250	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŽP SR, MPH SR, úvery, iné grantové schémy	verejný a súkromný sektor	vysoký	obec Prusy

Podprogram 5.3. Ochrana ovzdušia						
Cieľ 5.3.	Zabezpečiť účinnú ochranu ovzdušia pred malými a strednými zdrojmi znečistenia nachádzajúcimi sa v katastrálnom území obce.					
Opatrenie 5.3.1	Zabezpečiť zníženie produkovaných emisií hlavným zdrojom znečistenia – domácnosti.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Stav pripravenosti	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Obmedziť spaľovaniu fosílnych palív.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, súkromné subjekty	verejný a súkromný sektor	nízky	obec, obyvatelia
	Prechod na alternatívne zdroje vykurovania.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, súkromné subjekty	verejný a súkromný sektor	nízky	obec, obyvatelia

Podprogram 5.4. Ochrana a rozvoj ostatných zložiek životného prostredia						
Cieľ 5.4.	Realizácia účinných opatrení v oblasti ostatných zložiek životného prostredia.					
Opatrenie 5.4.1	Realizácia protieróznych opatrení.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	1	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Prusy
	Na rizikových lokalitách vysadiť pásy protieróznej krovinovej vegetácie.	20	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Prusy
Opatrenie 5.4.2	Výstavba a revitalizácia oddychových zón v obci.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	2	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Prusy
	Výstavba oddychovej zóny v blízkosti VN (mimo ochranného pásma).	20	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Prusy

	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
Podprogram 5.1. Informovanosť a poradenstvo										
Cieľ 5.1.										
Opatrenie 5.1.1										
Podprogram 5.2. Ochrana a racionálne využívanie vôd, ochrana pred povodňami										
Cieľ 5.2										
Opatrenie 5.2.1										
Opatrenie 5.2.2										
Opatrenie 5.2.3										
Podprogram 5.3. Ochrana ovzdušia										
Cieľ 5.3.										
Opatrenie 5.3.1										
Podprogram 5.4. Ochrana a rozvoj ostatných zložiek životného prostredia										
Cieľ 5.4.										
Opatrenie 5.4.1										

Opatrenie 5.4.2										

8.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO

Strategický zámer						
Neustále rozvíjať širokú paletu sociálnych a zdravotných služieb poskytovaných v obci. Dbať o ich dostupnosť, kvalitu a vzájomnú vyváženosť za účelom dosiahnutia dôstojných podmienok života všetkých kategórií obyvateľov obce.						
Podprogram 6.1. Sociálne služby						
Cieľ 6.1	Doplniť chýbajúcu infraštruktúru sociálnych zariadení v obci a zvýšiť ich kvalitu.					
Opatrenie 6.1.1	Obyvatelia v dôchodkovom veku.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Poskytovanie služy SOS hodiniek.	5	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	nízky	obec Prusy
	Poskytovanie služby rozvozu obedov obyvateľov v seniorskom veku.	Podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	vysoký	obec Prusy
	Poskytovanie terénnej opatrovateľskej služby.	Podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	vysoký	obec Prusy
	Zriadenie denného stacináru.	150	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	vysoký	obec Prusy
	Výstavba klubu dôchodcov.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	vysoký	obec Prusy
Opatrenie 6.1.2	Mladé rodiny s deťmi.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Podpora mladých rodín s deťmi.	200	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	vysoký	obec Prusy
	Výstavba komunitného centra.	150	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	vysoký	obec Prusy
	Výstavba priestorov pre stretávanie obyvateľov v teenagerskom veku.	100	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	vysoký	obec Prusy
	Zriadenie priestorov pre stretávanie matiek s deťmi.	150	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	vysoký	obec Prusy
	Výstavba nájomných bytov 2 x 6 b.j..	1200	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	vysoký	obec Prusy

Podprogram 6.2. Zdravotnícke služby						
Cieľ 6.2.	Doplniť chýbajúcu infraštruktúru zdravotníckych zariadení v obci a zvýšiť ich kvalitu.					
Opatrenie 6.2.1	Podpora poradenskej činnosti.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zabezpečenie personálnych kapacít.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný sektor	nízky	obec Prusy
	Zabezpečenie priestorov.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný sektor	nízky	obec Prusy
Opatrenie 6.2.2	Zabezpečiť dostupnosť zdravotnej starostlivosti pre deti a dospelých občanov.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Obnovenie služieb pohotovosti - priestorové zabezpečenie.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Prusy
	Zriadenie ambulancie praktického ekára pre dospelých (1x do týždňa).	30	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Prusy

Podprogram 6.3. Služby zamestnanosti						
Cieľ 6.3	Zlepšenie zamestnanosti a sociálnej inklúzie rizikových skupín obyvateľov obce.					
Opatrenie 6.3.1	Realizácia vzdelávacích kurzov v oblasti malého podnikania.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Finančné a personálne zabezpečenie.	podľa potreby	-	verejný, tretí sektor	nízky	obec Prusy
Opatrenie 6.3.2	Podpora klientov formou individuálneho poradenstva, posudzovania individuálnych schopností a vypracovávania individuálnych akčných plánov a rozvoj celoživotného poradenstvo.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia

Aktivity	Zabezpečenie priestorov na uskutočňovanie poradenských služieb.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	tretí sektor	nízky	obec, n.o.
	Personálne zabezpečenie poradenstva.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	tretí sektor	nízky	obec, n.o.
Opatrenie 6.3.3	Podpora poradensko-vzdelávacích aktivít zameraných na získavanie sociálnych zručností pri hľadaní si zamestnania a komunikácie s potenciálnym zamestnávateľov pre znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zabezpečenie priestorov na uskutočňovanie poradenských služieb.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	tretí sektor	nízky	obec, n.o.
	Personálne zabezpečenie poradenstva.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	tretí sektor	nízky	obec, n.o.

	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
Podprogram 6.1. Sociálne služby										
Cieľ 6.1										
Opatrenie 6.1.1										
Opatrenie 6.1.2										
Podprogram 6.2. Zdravotnícke služby										
Cieľ 6.2.										
Opatrenie 6.2.1										
Opatrenie 6.2.2										
Podprogram 6.3. Služby zamestnanosti										
Cieľ 6.3										
Opatrenie 6.3.1										
Opatrenie 6.3.2										
Opatrenie 6.3.3										

8.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT

Strategický zámer						
Zabezpečenie všestranného rozvoja detí a mládeže. Zlepšenie technického stavu a vybavenia materskej školy. V športe umožniť ponuku čo najširšej palety služieb, zabezpečiť čo najefektívnejšie a transparentné využitie verejných financií ku prospechu všetkých občanov obce. Podpora existujúcich športových podujatí, ako aj vytváranie vhodných podmienok pre rozvoj rôznych druhov športu nielen pre obyvateľov obce.						
Podprogram 7.1. Vzdelávanie						
Cieľ 7.1.	Zabezpečiť rozvoj a údržbu infraštruktúry vzdelávania a zabezpečenie podmienok pre efektívnu vzdelávaciu činnosť v obci.					
Opatrenie 7.1.1	Obnova a modernizácia zariadení predškolskej výchovy.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	10	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Prusy
	Revitalizácia a rekonštrukcia budovy MŠ.	70	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Prusy
	Modernizácia vykurovacieho systému MŠ.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Prusy
	Revitalizácia oddychového parku pri MŠ - 2 etapa.	30	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Prusy
	Výstavba nových kapacít MŠ.	250	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Prusy
Opatrenie 7.1.2	Obnova, rozšírenie a modernizácia zariadení povinnej školskej dochádzky.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	100	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	stredný	obec Prusy
	Výstava budovy malotriednej základnej školy.	1500	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Prusy
	Výstavba areálu základnej školy (výstavba triedy v prírode, vyvýšených záhonov pre potreby pestovateľských prác, debarierizácia...).	350	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Prusy
	Dostavba hracích prvkov v areáli školskej záhrady.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Prusy
Opatrenie 7.1.3	Podpora záujmovej činnosti.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia

Aktivity	Zriadenie priestorov pre ŠKD.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	nízky	obec Prusy
Opatrenie 7.1.4	Rekonštrukcia a modernizácia stravovacích zariadení vzdelávacích inštitúcií.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	2	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	nízky	obec Prusy
	Rekonštrukcia jedálne MŠ.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Prusy
	Modernizácia vybavenia jedálne MŠ.	10	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Prusy
Opatrenie 7.1.5	Rekonštrukcia a dostavba školskej športovej infraštruktúry.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Výstavba detských ihrísk pri materskej škole, športový areál.	500	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	stredný	obec Prusy

Podprogram 7.2. Šport						
Cieľ 7.2.	Zabezpečiť trvalé skvalitňovanie vyváženej ponuky výkonnostného a rekreačného športu.					
Opatrenie 7.2.1	Výstavba športovej infraštruktúry.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	20	rozpočet obce, MŠ SR	verejný sektor	stredný	obec Prusy
	Výstavba tenisového kurtu pri futbalovom ihrisku.	350	rozpočet obce, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Prusy
	Výstavba detského ihriska.	50	rozpočet obce, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Prusy
	Výstavba viacúčelového ihriska.	350	rozpočet obce, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Prusy
	Výstavba športovo-oddychovej zóny v priestore OcÚ – MŠ.	250	rozpočet obce, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Prusy
Opatrenie 7.2.2	Rozvoj mimoškolskej činnosti – športové kluby, turistika, kultúrne krúžky.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zabezpečenie priestorového a materiálneho vybavenia.	podľa potreby	rozpočet obce, podnikateľské subjekty	verejný, tretí sektor	stredný	obec Prusy

	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
Podprogram 7.1. Vzdelávanie										
Cieľ 7.1.										
Opatrenie 7.1.1										
Opatrenie 7.1.2										
Opatrenie 7.1.3.										
Opatrenie 7.1.4										
Opatrenie 7.1.5										
Podprogram 7.2. Šport										
Cieľ 7.2.										
Opatrenie 7.2.1										
Opatrenie 7.2.2										

8.8 PROGRAM 8. KULTÚRA

Strategický zámer	
Trvalé pôsobenie na kultúrne povedomie obyvateľov širokou paletou kultúrnych aktivít organizovaných externými subjektami. Existencia dôstojných priestorov pre kultúrne aktivity je povinnosť obce. Priebežná a kreatívna propagácia podujatí má vplyv na imidž obcea tým aj na cestovný ruch.	
Podprogram 8.1. Kultúrna infraštruktúra	
Cieľ 8.1	Zachovanie kultúrno–historického potenciálu obce a rozvoj kultúrnych, informačných a voľnočasových aktivít v nadväznosti na rozvoj cestovného ruchu na regionálnej a miestnej úrovni.

Opatrenie 8.1.1	Výstavba a revitalizácia multifunkčného kultúrneho zariadenia.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	20	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný	obec Prusy
	Rekonštrukcia budov domov kultúry.	750	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Prusy
	Obstaranie vybavenia domov kultúry.	150	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Prusy
	Rekonštrukcia objektu „Svadobky".	50	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Prusy
Opatrenie 8.1.2	Rekonštrukcia kultúrnych pamiatok.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zriadenie expozície o histórii obce.	Podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, MK SR, cirkev	verejný sektor	vysoký	Cirkev, obec Prusy
Opatrenie 8.1.3	Podpora kultúrnych podujatí v obci.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
AKtivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	1	rozpočet obce, ŠF EÚ, MK SR	verejný sektor	nízky	obec Prusy
	Výstavba otvoreného amfiteátra pre kultúrne akcie v obci.	30	rozpočet obce, ŠF EÚ, MK SR	verejný sektor	vysoký	obec Prusy
	Zriadenie letného kina	Podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, MK SR	verejný sektor	vysoký	obec Prusy
	Modernizácia priestorov.	20	rozpočet obce, ŠF EÚ, MK SR	verejný sektor	vysoký	obec Prusy
	Obstaranie knižného fondu.	5	rozpočet obce, ŠF EÚ, MK SR	verejný sektor	vysoký	obec Prusy

Podprogram 8.2. Organizačné zabezpečenie						
Cieľ 8.2	Organizačne zabezpečiť ponuku kultúrnych podujatí v obci.					
Opatrenie 8.2.1	Spracovať kalendár kultúrnych podujatí na celý rok, tento priebežne aktualizovať. Rozšíriť žánrovú ponuku s orientáciou na hodnotný kultúrny prínos.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Personálne a finančné zabezpečenie.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný sektor	nízky	obec Prusy
	Spracovanie kalendár kultúrnych podujatí.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný sektor	nízky	obec Prusy

Podprogram 8.3. Propagácia v oblasti kultúry						
Cieľ 8.3	Vytvorenie podmienok na efektívnu propagáciu obce v oblasti kultúry.					
Opatrenie 8.3.1	Spracovať globálnu koncepciu „propagácie" histórie obce v multimediálnej forme.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Personálne a finančné zabezpečenie.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Prusy
	Spracovanie koncepcie v multimediálnej forme.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Prusy
Opatrenie 8.3.2	Propagácia kultúry na Internete prostredníctvom www stránky obce.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Finančné zabezpečenie.	1	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Prusy
	Obsahová analýza www stránky.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Prusy
	Priebežná aktualizácia www stránky.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný sektor	nízky	obec Prusy

	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
Podprogram 8.1. Kultúrna infraštruktúra										
Cieľ 8.1										
Opatrenie 8.1.1										
Opatrenie 8.1.2										
Opatrenie 8.1.3										
Podprogram 8.2. Organizačné zabezpečenie										
Cieľ 8.2										

Opatrenie 8.2.1										
Podprogram 8.3. Propagácia v oblasti kultúry										
Cieľ 8.3										
Opatrenie 8.3.1										
Opatrenie 8.3.2										

8.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH

Strategický zámer						
Budovať goodwill obce a dosiahnuť, aby sa stala strediskom cestovného ruchu v oblasti športu, kultúry a turistiky.						
Podprogram 9.1. Propagácia obce						
Cieľ 9.1	Zabezpečiť účinnú propagáciu obce.					
Opatrenie 9.1.1	Aktualizácia www stránky obce.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Finančné zabezpečenie.	1	rozpočet obce, podnikateľské subjekty	verejný sektor	nízky	obec Prusy
	Obsahová analýza www stránky.	podľa potreby	rozpočet obce, podnikateľské subjekty	verejný sektor	nízky	obec Prusy
	Priebežná aktualizácia www stránky.	podľa potreby	rozpočet obce,	verejný sektor	nízky	obec Prusy
Opatrenie 9.1.2	Podpora budovania informačných tabúľ v obci.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Budovanie a inštalácia tabúľ informujúcich o atraktivitách obce.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, MH SR	verejný sektor	nízky	obec, podnikateľské subjekty
	Budovanie a inštalácia tabúľ propagujúcich kultúrne hodnoty obce.	1	rozpočet obce, ŠF EÚ, MH SR	verejný sektor	nízky	obec, podnikateľské subjekty

Podprogram 9.2. Rekreačno - relaxačné zázemie obce.						
Cieľ 9.2	Rekreačno- relaxačné zázemie obce.					
Opatrenie 9.2.1	Podpora vytvárania nových atraktivít v obce.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Prusy
	Využitie poľnohospodárskych objektov pre rozvoj vidieckej turistiky.	podľa potreby	podnikateľské subjekty, úvery,	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty

Podprogram 9.3. Cestovný ruch.						
Cieľ 9.3	Podporovať podnikateľské aktivity v cestovnom ruchu.					
Opatrenie 9.3.1	Uzavrieť s podnikateľmi dohody o poskytovaní služieb v agroturistike a cestovnom ruchu a o propagovaní ich služieb obcami.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zabezpečenie personálnych kapacít.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný	obec Prusy
Opatrenie 9.3.2	Podporovať podnikateľské subjekty, neziskové organizácie a inštitúcie pri získavaní finančných prostriedkov z grantov a fondov EÚ.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zabezpečenie personálnych kapacít.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Prusy

	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
Podprogram 9.1. Propagácia obce										
Cieľ 9.1										
Opatrenie 9.1.1										
Opatrenie 9.1.2										
Podprogram 9.2. Rekreačno - relaxačné zázemie obce.										
Cieľ 9.2										
Opatrenie										

9.2.1										
Podprogram 9.3. Cestovný ruch.										
Cieľ 9.3										
Opatrenie 9.3.1										
Opatrenie 9.3.2										

8.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ

Strategický zámer						
Vytvoriť podmienky na efektívnu prácu obecného úradu. Vytvoriť vyhovujúce podmienky na poskytovania verejných služieb, estetizácia a funkčnosť miesta kontaktu so zákazníkmi obecného úradu, vytváranie vhodných technických a pracovných podmienok na obecnom úrade. Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality v obci a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v obci.						
Podprogram 10.1. Administratíva						
Cieľ 10.1.	Zabezpečiť rozvoj administratívnej infraštruktúry a podmienok na výkon samosprávnych funkcií v obci					
Opatrenie 10.1.1	Modernizácia vnútorného vybavenia Obecného úradu.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	10	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Prusy
	Komplexná rekonštrukcia budovy obecného.	200	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Prusy
	Výstavba bezbariérového prístupu do obecného úradu.	20	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Prusy
	Rekonštrukcia obecného rozhlasu.	100	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Prusy
	Spracovanie územného plánu obce.	20	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Prusy

Podprogram 10.2. Bezpečnosť						
Cieľ 10.2.	Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality v obci a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v obci.					
Opatrenie 10.2.1	Bezpečnosť.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Inštalácia kamerového systému v priestore OcÚ.	20	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Prusy
	Inštalácia kamerového systému v priestore cintorína.	20	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Prusy
	Rekonštrukcia a modernizácia požiarnej zbrojnice, požiarnej techniky a celkového vybavenia požiarnej zbrojnice.	100	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Prusy

	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
Podprogram 10.1. Administratíva										
Cieľ 10.1.										
Opatrenie 10.1.1										
Podprogram 10.2. Bezpečnosť										
Cieľ 10.2.										
Opatrenie 10.2.1										

8.11 PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA OBCE

Strategický zámer						
Zabezpečenie technických podmienok pre rozvoj informačnej spoločnosti. Umožniť obyvateľom využívať on-line elektronické služby samosprávy. Vytvoriť vhodné podmienky na prechod na e-government na lokálnej úrovni (e-vote, e-services, ...). Umožniť obyvateľom obce a pracovníkom samosprávy zvyšovať svoje počítačové vedomie a zručnosti.						
Podprogram 11.1. Budovanie a rozvoj informačnej infraštruktúry.						
Cieľ 11.1	Zabezpečiť technické podmienky na prechod samosprávy na nový typ vládnutia - e - government.					
Opatrenie 11.1.1	Rozvoj infraštruktúry informačných systémov samosprávy.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia

Aktivity	Technické zabezpečenie IS.	1	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	stredný	obec Prusy
	Výstavba solárnych lavičiek v centre obce.	5	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	vysoký	obec Prusy
	Zlepšenie pokrytia signálom mobilných operátorov.	Podľa potreby	Mobilní operátori	Súkromný sektor	žiadny	Mobilní operátori
	Výstavba verejného prístupového bodu.	5	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	stredný	obec Prusy
	Výstavba optickej siete.	Podľa potreby	Telekomunikační operátori	Súkromný sektor	žiadny	Telekomunikační operátori
Opatrenie 11.1.2	Zavádzanie efektívnych elektronických služieb poskytovaných na úrovni samosprávy.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Tvorba aplikačného softwaru na zabezpečenie e – služieb v obci.	1	rozpočet obce	verejný sektor	vysoký	obec Prusy

Podprogram 11.2. Počítačová gramotnosť.						
Cieľ 11.2	Zvýšenie počítačovej gramotnosti obyvateľov a pracovníkov samosprávy.					
Opatrenie 11.2.1	Podpora zvyšovania počítačového vedomia u pracovníkov samosprávy.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Realizácia kurzov na získanie ECDL spôsobilosti pre pracovníkov miestnej samosprávy.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	žiadny	obec Prusy
Opatrenie 11.2.2	Podpora zvyšovania počítačového vedomia u obyvateľov obce.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Realizácia kurzov na zvyšovanie počítačového vedomia u obyvateľov obce.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	nízky	obec, n.o.
	Realizácia kurzov na obsluhu a používanie obecného informačného a komunikačného systému.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	nízky	obec, n.o.
Opatrenie 11.2.3	Podpora vzdelávacích aktivít zameraných na zvyšovanie zručností a vedomostí o internete a motiváciu k používaniu internetu a elektronických služieb.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Realizácia kurzov na zvyšovanie vedomostí o internete.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	nízky	obec, n.o.

	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
Podprogram 11.1. Budovanie a rozvoj informačnej infraštruktúry.										
Cieľ 11.1										
Opatrenie 11.1.1										
Opatrenie 11.1.2										
Podprogram 11.2. Počítačová gramotnosť.										
Cieľ 11.2										
Opatrenie 11.2.1										
Opatrenie 11.2.2										
Opatrenie 11.2.3										

Finančná časť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja

obce Prusy
2025 - 2034

9 FINANČNÝ PLÁN PROGRAMU

Jednou z kľúčových otázok pre realizáciu programu rozvoja je schopnosť obce v priebehu jeho realizácie zaistiť zdroje potrebné na jeho financovanie. Tieto zdroje vznikajú vo viacerých sférach – v súkromnom sektore, verejnej správe, ide tiež o zdroje zahraničné, najmä o prostriedky Európskej únie. Dôležitým zdrojom budú, po dokončení reformy verejnej správy a uskutočnení daňovej reformy, vlastné prostriedky. V dôsledku neexistencie nevyhnutných podkladových údajov pre stanovenie finančného rámca, v ktorom by sa mal program rozvoja v strednodobom horizonte pohybovať, je výška prostriedkov potrebná na realizáciu jednotlivých opatrení a aktivít stanovená len orientačne. Táto časť bude konkretizovaná v závislosti od reálneho čerpania finančných príspevkov zo štrukturálnych fondov, možností obecného rozpočtu atď..

Formulár č. F 5 – Indikatívny rozpočet - sumarizácia

tis. €	Rok										
	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	Spolu
I. Hospodárska politika	1389,4	1568,6	1765,6	1765,6	451,9	272,6	5,1	5,1	0,1	0,1	7224,0
PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO.....	662,5	716,3	841,3	841,3	178,8	125,0					3365,0
PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE	651,3	651,3	651,3	651,3	5,0	5,0	5,0	5,0			2625,0
PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA	5,0	40,0	182,5	182,5	177,5	142,5					730,0
PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH	0,6	0,6	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	2,0
PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ	70,0	157,5	87,5	87,5	87,5						490,0
PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA OBCE		3,0	3,0	3,0	3,0						12,0
II. Sociálna politika	793,9	1382,9	1398,4	1653,4	859,6	270,6	357,6	102,6	102,6	102,6	7024,0
PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTN.	51,3	501,3	501,3	501,3	450,0						2005,0
PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT	500,0	625,0	640,5	895,5	395,5	270,5	357,5	102,5	102,5	102,5	3992,0
PROGRAM 8. KULTÚRA	242,6	256,6	256,6	256,6	14,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	1027,0
III. Environmentálna politika	941,3	1266,4	1521,4	1521,4	580,2	258,7	3,7	0,0	0,0	0,0	6093,0
PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO	941,3	941,3	1196,3	1196,3	255,0	255,0					4785,0
PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE		325,2	325,2	325,2	325,2	3,7	3,7				1308,0
Zdroj: vlastné spracovanie											

Vychádzajúc z vyššie zadefinovaných cieľov, priorít a opatrení a na základe auditu pripravovaných Projektových zámerov v réžii samosprávy, podnikateľskej sféry či neziskových a iných organizácií bol vypracovaný plán realizácie programu. Definuje, z akých prostriedkov by sa mali tieto zámery realizovať, kto by mal byť žiadateľov, určuje predpokladané časové rámce v **tis. €**.

Pravidlá financovania cieľa investovanie do zamestnanosti a rastu – pre prijímateľov v rámci menej rozvinutých regiónov (všetky kraje sr s výnimkou bratislavského kraja) a pre prijímateľov kohézneho fondu

K podielu EFRR, ESF+, FST a KFvo výške 85,00 % (70,00 % pre technickú pomoc) z celkových oprávnených výdavkov je priradené spolufinancovanie zo štátneho rozpočtu v závislosti od kategórie prijímateľa a miesta realizácie/implementácie operácií (platí len pre základné pravidlá financovania pre KF).

Prehľad pravidiel financovania v rámci menej rozvinutých regiónov a KF podľa jednotlivých zdrojov financovania a kategórie prijímateľov sú v nasldujúcich tabuľkách.

Tabuľka Základné pravidlá financovania pre EFRR, ESF+ a FST

Kategória prijímateľa Zdroj financovania		1 a) vybrané subjekty štátnej správy	1 b) ostatné subjekty mimo pravidiel štátnej pomoci a pomoci de minimis	1 c) subjekty, ktorým sa poskytuje štátna pomoc alebo pomoc de minimis
Zdroje EÚ	EFRR ESF+ FST	85,00 %	85,00 %	x,xx %
Národné zdroje	Štátny rozpočet	15,00 %	7,00 %	y,yy %
	Prijímateľ	0,00 %	8,00 %	z,zz %
Celkové oprávnené výdavky	Spolu	100,00 %	100,00 %	100,00 %

Tabuľka Základné pravidlá financovania pre KF

Zdroj financovania	Kategória prijímateľa	1 a) vybrané subjekty štátnej správy	1 b) ostatné subjekty mimo pravidiel štátnej pomoci a pomoci de minimis celé územie SR s výnimkou okresu Bratislava	1 c) subjekty, ktorým sa poskytuje štátna pomoc alebo pomoc de minimis
Zdroje EÚ	KF	85,00 %	85,00 %	x,xx %
Národné zdroje[5]	Štátny rozpočet	15,00 %	7,00 %	y,yy %
	Prijímateľ	0,00 %	8,00 %	z,zz %
Celkové oprávnené výdavky	Spolu	100,00 %	100,00 %	100,00 %

Podiel prijímateľa vykonávajúceho hospodársku činnosť, t. j. podniky podľa čl. 107 Zmluvy o fungovaní EÚ v platnom znení bez ohľadu na právny status, v rámci schém pomoci de minimis/štátnej pomoci resp. podľa pravidiel pomoci de minimis/štátnej pomoci (subjekt v zmysle časti 1 písm. c)) sa stanovuje v súlade s aplikovanou výškou intenzity pomoci definovanou v príslušnej schéme resp. pravidlách pomoci de minimis/štátnej pomoci. V prípade, ak intenzita pomoci presahuje maximálnu výšku finančného príspevku z EÚ, bude tento rozdiel dofinancovaný zo štátneho rozpočtu.

Národné verejné zdroje zahŕňajú zdroje štátneho rozpočtu a zdroje prijímateľa zo sektora verejnej správy.

Prijímateľ, ktorý je podľa § 3 ods. 1 zákona č. 523/2004 Z. z. zapísaný a zaradený v registri organizácií, alebo v zozname subjektov verejnej správy vedenom Štatistickým úradom SR medzi subjekty verejnej správy v súlade s jednotnou metodikou platnou pre EÚ (ESA 2010), vykazuje vlastné zdroje na spolufinancovanie ako verejné zdroje. Ostatní prijímatelia vykazujú vlastné zdroje na spolufinancovanie ako súkromné zdroje.

Tabuľka Pravidlá financovania pre podporu pre najodkázanejšie osoby z ESF+ (čl. 10 nariadenia (EÚ) 2021/1057)

Zdroj financovania	Kategória prijímateľa	1 a) vybrané subjekty štátnej správy	1 b) ostatné subjekty mimo pravidiel štátnej pomoci a pomoci de minimis	1 c) subjekty, ktorým sa poskytuje štátna pomoc alebo pomoc de minimis[4]
Zdroje EÚ	ESF+	90,00 %	90,00 %	x,xx %
Národné zdroje[5]	Štátny rozpočet	10,00 %	2,00 %	y,yy %
	Prijímateľ[6]	0,00 %	8,00 %	z,zz %
Celkové oprávnené výdavky	Spolu	100,00 %	100,00 %	100,00 %

Tabuľka Pravidlá financovania pre podporu oblasti sociálnej inovácie z ESF+ (čl. 14 nariadenia (EÚ) 2021/1057)

Zdroj financovania	Kategória prijímateľa	1 a) vybrané subjekty štátnej správy	1 b) ostatné subjekty mimo pravidiel štátnej pomoci a pomoci de minimis	1 c) subjekty, ktorým sa poskytuje štátna pomoc alebo pomoc de minimis[4]
Zdroje EÚ	ESF+	95,00 %	95,00 %	x,xx %
Národné zdroje[5]	Štátny rozpočet	5,00 %	0,00 %	y,yy %
	Prijímateľ[6]	0,00 %	5,00 %	z,zz %
Celkové oprávnené výdavky	Spolu	100,00 %	100,00 %	100,00 %

Tabuľka Pravidlá financovania technickej pomociv rámci menej rozvinutých regiónov (všetky kraje SR s výnimkou Bratislavského kraja) a KF

Zdroj financovania	Kategória prijímateľa	1 a) vybrané subjekty štátnej správy	1 b) ostatné subjekty mimo pravidiel štátnej pomoci a pomoci de minimis[4]
Zdroje EÚ	EFRR ESF+ FST KF	70,00 %	70,00 %
Národné zdroje	Štátny rozpočet	30,00 %	22,00 %
	Prijímateľ	0,00 %	8,00 %
Celkové oprávnené výdavky	Spolu	100,00 %	100,00 %

V rámci projektov vybraných prijímateľov kategórie 1b) sa aplikujú špecifické pravidlá financovania (nasledujúca tabuka). Ide o :

- verejné vysoké školy/univerzity a verejné výskumné inštitúcie, ktoré realizujú operácie národného významu, t. j. projekty implementované v rámci špecifického cieľa RSO1.1 Rozvoj a rozšírenie výskumných a inovačných kapacít a využívanie pokročilých technológií a špecifických cieľov/opatrení/aktivít Programu Slovensko zameraných na podporu vedy, výskumu a inovácií, ktoré budú špecifikované a doplnené do tohto materiálu na základe finálnej verzie Programu Slovensko;

- **prijímateľov územnej samosprávy – obce/mestá, ktoré sú identifikované v aktuálnom vydaní Atlasu rómskych komunít s prítomnosťou rómskych osídlení, pričom konkrétny zoznam oprávnených žiadateľov, zostavený na základe vybraných objektívnych kritérií zaostávania a marginalizácie, bude určený výzvou/vyzvaním vyhlásenou/vyhláseným poskytovateľom. Kritéria budú určené v závislosti od obsahového zamerania výzvy/vyzvania. Zoznam vybraných špecifických cieľov/opatrení/aktivít Programu Slovensko, v rámci vyčlenenej indikatívnej alokácie pre marginalizované rómske komunity, bude špecifikovaný a do tohto materiálu doplnený na základe finálnej verzie Programu Slovensko;**

- prijímateľov projektov zameraných na financovanie aktivít so 100 % koeficientom na výpočet podpory poskytovanej na ciele v oblasti zmeny klímy. Zoznam vybraných špecifických cieľov/opatrení/aktivít Programu Slovensko bude špecifikovaný a do tohto materiálu doplnený na základe finálnej verzie Programu Slovensko;

- prijímateľov v rámci projektov ESF+, ktorí sú registrovaní ako poskytovatelia sociálnych služieb podľa zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov. Ide o projekty v rámci cieľa politiky 4/priorita 5 Programu Slovensko;

- prijímateľov, školy a školské zariadenia zaradené do siete škôl a školských zariadení SR, ktoré majú oprávnenie uskutočňovať výchovu a vzdelávanie podľa zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v rámci projektov ESF+.

Tabuľka Špecifické pravidlá financovania pre EFRR, ESF+, FST a KF

Zdroj financovania	Kategória prijímateľa	1 a) vybrané subjekty štátnej správy	1 b) ostatné subjekty mimo pravidiel štátnej pomoci a pomoci de minimis	1 c) subjekty, ktorým sa poskytuje štátna pomoc alebo pomoc de minimis
Zdroje EÚ	EFRR ESF+ FST KF	85,00 %	85,00 %	x,xx %
Národné zdroje	Štátny rozpočet	15,00 %	15,00 %	y,yy %
	Prijímateľ	0,00 %	0,00 %	z,zz %
Celkové oprávnené výdavky	Spolu	100,00 %	100,00 %	100,00 %

Pravidlá financovania v rámci projektov cieľa politiky 4/priority 5/špecifického cieľa k) zlepšovanie rovného a včasného prístupu ku kvalitným, udržateľným a cenovo dostupným službám vrátane služieb, ktoré podporujú prístup k bývaniu a individualizovanú starostlivosť vrátane zdravotnej starostlivosti; modernizácia systémov sociálnej ochrany, vrátane podpory prístupu k sociálnej ochrane, s osobitným zameraním na deti a znevýhodnené skupiny; zlepšovanie prístupnosti, a to aj pre osoby so zdravotným postihnutím, účinnosti a odolnosti systémov zdravotnej starostlivosti a služieb dlhodobej starostlivosti Programu Slovensko pre subjekty vykonávajúce opatreniasociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately

Zdroj financovania	Kategória prijímateľa	1 a) vybrané subjekty štátnej správy	1 b) ostatné subjekty mimo pravidiel štátnej pomoci a pomoci de minimis	1 c) subjekty, ktorým sa poskytuje štátna pomoc alebo pomoc de minimis
Zdroje EÚ	ESF+	85,00 %	85,00 %	x,xx %
Národné zdroje	Štátny rozpočet	15,00 %	10,00 %	y,yy %
	Prijímateľ	0,00 %	5,00 %	z,zz %
Celkové oprávnené výdavky	Spolu	100,00 %	100,00 %	100,00 %

Integrovaný územný rozvoj bude podporovaný z fondov Európskej únie v súlade s článkom 22 Návrhu nariadenia o EFRR, ESF+, KF a ENFR. Podpora bude:

- určená pre rozvoj jasne zadefinovaného územia (bez obmedzenia od lokálnej, cez sub-regionálnu až po regionálnu úroveň),
- vychádzať z integrovanej stratégie jeho rozvoja, tzv. Integrovanej územnej stratégie,
- založená na integrácii rôznorodých operácií v rámci investičných balíkov.

Komplementarity s vnútroštátnymi nástrojmi podpory

K napĺňaniu cieľov jednotlivých priorít SPR budú komplementárne prispievať aj zdroje z rôznych vnútroštátnych nástrojov. V súčasnosti existujúce vnútroštátne nástroje podpory majú obmedzenú platnosť, tzn. nie je možné potvrdiť, že budú využívané počas celého obdobia 2021 – 2027. Ide napr. o nasledovné komplementárne zdroje:

CP 3 – dotácie na podporu cyklodopravy a cykloturistiky (zákon č. 151/2019 Z. z. o podpore **rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky**, trvalý finančný mechanizmus na implementáciu Národnej stratégie **rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky**, zákon č. 300/2008 Z. z. o organizácii a podpore športu, zákon č. 91/2010 Z. z. o podpore cestovného ruchu, ako aj zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja,

CP 4 – programy realizované Ústredím práce sociálnych vecí a rodiny alebo úradom práce (prístup k zamestnaniu), dotácia v pôsobnosti Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR, dotácie a programy Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR (dotácie na rozvoj, sociálna podpora žiakov, vedecké činnosti, **regionálne školstvo**), dotácia na podporu rozvoja **sociálnych služieb a v oblasti sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately**, dotácia na obstaranie nájomných bytov, určených na sociálne bývanie, dotácia na podporu **rozvoja sociálnych služieb** a pod.,

CP 5 – zákon č. 91/2010 Z. z. o podpore cestovného ruchu, Fond na podporu športu a **príspevky a dotácie na rozvoj športu** v zmysle Zákona o športe č. 440/2015 Z. z., program **Ministerstva kultúry SR „Obnovme si svoj dom"**, **Fond na podporu umenia**. Dotácie MIRRI SR v zmysle zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov.

Komplementárnosť a synergie medzi fondmi, na ktoré sa vzťahuje Partnerská dohoda, AMIF, ISF, BMVI, a inými nástrojmi Únie

V rámci **Cieľa politiky 3** sa predpokladá komplementarita s nástrojom, programom resp. fondom:

Plán obnovy a odolnosti SR v oblasti železničnej infraštruktúry (TEN-T, ako aj regionálne trate), synergie budú nastavené na úrovni projektov.

Horizont Európa v oblasti udržateľnej a inteligentnej mobility.

Nástroj na prepájanie Európy v oblasti financovania dopravnej infraštruktúry a v oblasti nízkouhlíkovej mobility.

Ciele v oblasti modernizácie a výstavby infraštruktúry vnútrozemskej vodnej dopravy sa budú realizovať prostredníctvom tohto nástroja.

V rámci **Cieľa politiky 4** sa predpokladá komplementarita s nástrojom, programom resp. fondom:

Plán obnovy a odolnosti SR v oblasti zdravotnej starostlivosti (dlhodobá sociálno-zdravotná starostlivosť a starostlivosť o duševné zdravie) a zároveň v oblasti vzdelávania (inkluzívne vzdelávanie na všetkých stupňoch, zmena kurikula, dobudovanie školskej infraštruktúry).

Erasmus+ v oblasti investícií do vzdelávania a odbornej prípravy, vrátane inklúzie a celoživotného vzdelávania.

EU4Health v oblasti zlepšenia kvality a dostupnosti zdravotnej starostlivosti.

Fond pre azyl, migráciu a **integráciu v oblasti zvyšovania sociálno-ekonomickej integrácie marginalizovaných skupín** a štátnych príslušníkov tretích krajín.

Fond pre vnútornú bezpečnosť v oblasti predchádzania a boja proti drogovej kriminalite, ale aj predchádzania a boja proti radikalizácii.

V rámci **Cieľa politiky 5** sa predpokladá komplementarita s nástrojom, programom resp. fondom:

Horizont Európa v oblasti zvýšenia bezpečnosti obyvateľov a návštevníkov miest a obcí, a to v oblastiach ochrany zdravia, života a majetku občanov a prevencie kriminality.
Kreatívna Európa v oblasti rozvoja kultúrneho dedičstva.
Erasmus+ v oblasti podpory rozvoja menej rozvinutých regiónov prostredníctvom vzdelávania a odbornej prípravy.
Fond pre vnútornú bezpečnosť v oblasti zabezpečenia bezpečnosti pre občanov

9.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 1.1	Finančne, legislatívne a technicky podporovať malé a stredné podnikanie zo strany obce.								
Opatrenie 1.1.2.									
Cieľ 1.2	Zabezpečiť rozvoj tradičných odvetví v obci.								
Opatrenie 1.2.1	2 650	1 723	1 292	431	431	0	0	928	0
Cieľ 1.3	Vytvorenie podmienok na rozvoj inovačných aktivít v súkromných podnikoch.								
Opatrenie 1.3.1	500	325	244	81	81	0	0	175	0
Cieľ 1.4	Zvýšenie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzanie progresívnych technológií v energetike.								
Opatrenie 1.4.1	215	215	161	54	43	0	11	0	0
Spolu	3 365,00	2 263	1 697	566	555	0	11	1 103	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2025	662,50	431	323	108	108	0	0	232	0
2026	716,25	484	363	121	118	0	3	232	0

2027	841,25	566	424	141	139	0	3	276	0
2028	841,25	566	424	141	139	0	3	276	0
2029	178,75	135	101	34	31	0	3	44	0
2030	125,00	81	61	20	20	0	0	44	0
2031	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2032	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2033	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2034	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	3365,00	2263	1697	566	555	0	11	1103	0

Zdroje financovania EÚ v 2021 - 2027

Zdroje financovania EÚ

Operačný program Slovensko
Plán obnovy a odolnosti
Nórske fondy
...

Ciele PD SR

Cieľ politiky	Oblasť podpory
1. Inteligentnejšia Európa	Podpora opatrení na rozšírenie výskumných a inovačných kapacít a využívania pokročilých technológií Modernizácia poskytovania verejných služieb Podpora budovania inteligentných regiónov a miest Podpora digitálnej pripojiteľnosti Posilnenie rastu a konkurencieschopnosti najmä malých a stredných podnikov, vrátane produktívnych investícií Podpora malého a stredného podnikania Internacionalizácia malého a stredného podnikania Podpora sieťovania podnikateľských subjektov Rozvoj zručnosti pre inteligentnú špecializáciu, priemyselnú transformáciu a podnikanie – ľudské zdroje pre inovatívne Slovensko a EÚ Podpora kvality terciárneho vzdelávania orientovaného na pracovný trh Digitálne a podnikateľské zručnosti
2. Ekologickejšia nízkouhlíková Európa	Podpora opatrení na zlepšovanie energetickej efektívnosti a zníženia emisií skleníkových plynov Podpora využívania energie z obnoviteľných zdrojov Rozvoj inteligentných energetických systémov, sietí a uskladnenia mimo TEN-e Podpora adaptácie na zmenu klímy, prevencie rizík a odolnosti voči katastrofám Zlepšenie kvality vôd a stavu v zásobovaní vodou a čistení odpadových vôd Prechod na obehové hospodárstvo s dôrazom na odpadové hospodárstvo Zlepšenie ochrany prírody, krajiny, biodiverzity a ekosystémových služieb, Zabezpečenie prieskumu, sanácie a monitorovania environmentálnych záťaží Zlepšenie kvality ovzdušia Podpora udržateľnej multimodálnej mestskej mobility
Fond spravodlivej transformácie (FST)	Prioritné oblasti podpory z ENRAF: podpora udržateľného rybárstva a ochrany vodných biologických zdrojov, podpora udržateľných akvakultúrnych činností, ako aj spracovania produktov rybolovu a akvakultúry a uvádzania týchto produktov na trh Umožniť regiónom a ľuďom riešiť sociálne, zamestnanecké, hospodárske a environmentálne vplyvy prechodu k cieľu Únie v oblasti klímy a klimaticky neutrálneho hospodárstva do roku 2050 na základe Parížskej dohody

Zdroj: Oznámenie o strategickom dokumente, Partnerská dohoda 2021 - 2027, s.7 - 8, 2020.

9.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 2.1	Rozvoj dopravnej infraštruktúry								
Opatrenie 2.1.1	1 910	1 910	1 433	478	382	0	96	0	0
Opatrenie 2.1.3	305	305	229	76	61	0	15	0	0
Opatrenie 2.1.4	40	40	30	10	8	0	2	0	0
Opatrenie 2.1.5	355	355	266	89	71	0	18	0	0
Cieľ 2.2	Zabezpečenie dopravného spojenia hromadnou autobusovou dopravou, prípadne železničnou dopravou.								
Opatrenie 2.1.1	15	15	11	4	3	0	1	0	0
Spolu	2 625	2 625	1 969	656	525	0	131	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2025	651,25	651	488	163	130	0	33	0	0
2026	651,25	651	488	163	130	0	33	0	0
2027	651,25	651	488	163	130	0	33	0	0
2028	651,25	651	488	163	130	0	33	0	0
2029	5,00	5	4	1	1	0	0	0	0
2030	5,00	5	4	1	1	0	0	0	0
2031	5,00	5	4	1	1	0	0	0	0
2032	5,00	5	4	1	1	0	0	0	0
2033	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2034	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	2625,00	2625	1969	656	525	0	131	0	0

Zdroje financovania EÚ v 2021 - 2027

Zdroje financovania EÚ

Operačný program Slovensko
Plán obnovy a odolnosti
Nórske fondy
...

Ciele PD SR

Cieľ politiky	Oblasť podpory
2. Ekologickejšia nízkouhlíková Európa	Podpora opatrení na zlepšovanie energetickej efektívnosti a zníženia emisií skleníkových plynov
	Podpora využívania energie z obnoviteľných zdrojov

Fond spravodlivej transformácie (FST)	Rozvoj inteligentných energetických systémov, sietí a uskladnenia mimo TEN-e Podpora adaptácie na zmenu klímy, prevencie rizík a odolnosti voči katastrofám Zlepšenie kvality vôd a stavu v zásobovaní vodou a čistení odpadových vôd Prechod na obehové hospodárstvo s dôrazom na odpadové hospodárstvo Zlepšenie ochrany prírody, krajiny, biodiverzity a ekosystémových služieb, Zabezpečenie prieskumu, sanácie a monitorovania environmentálnych záťaží Zlepšenie kvality ovzdušia Podpora udržateľnej multimodálnej mestskej mobility Prioritné oblasti podpory z ENRAF: podpora udržateľného rybárstva a ochrany vodných biologických zdrojov, podpora udržateľných akvakultúrnych činností, ako aj spracovania produktov rybolovu a akvakultúry a uvádzania týchto produktov na trh Umožniť regiónom a ľuďom riešiť sociálne, zamestnanecké, hospodárske a environmentálne vplyvy prechodu k cieľu Únie v oblasti klímy a klimaticky neutrálneho hospodárstva do roku 2050 na základe Parížskej dohody

Zdroj: Oznámenie o strategickom dokumente, Partnerská dohoda 2021 - 2027, s.7 - 8, 2020.

9.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 3	Zabezpečiť rozvoj a rekonštrukciu technickej infraštruktúry v obci.								
Opatrenie 3.2	20	20	15	5	4	0	1	0	0
Opatrenie 3.3	140	140	105	35	28	0	7	0	0
Opatrenie 3.4	570	570	428	143	114	0	29	0	0
Spolu	730	730	548	183	146	0	37	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2025	5,00	5	4	1	1	0	0	0	0
2026	40,00	40	30	10	8	0	2	0	0
2027	182,50	183	137	46	37	0	9	0	0
2028	182,50	183	137	46	37	0	9	0	0
2029	177,50	178	133	44	36	0	9	0	0
2030	142,50	143	107	36	29	0	7	0	0
2031	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2032	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2033	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2034	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	730,00	730	548	183	146	0	37	0	0

Zdroje financovania EÚ v 2021 - 2027

Operačný program Slovensko
Plán obnovy a odolnosti

Nórske fondy

...

Ciele PD SR

Cieľ politiky	Oblasť podpory
1. Inteligentnejšia Európa	Podpora opatrení na rozšírenie výskumných a inovačných kapacít a využívania pokročilých technológií Modernizácia poskytovania verejných služieb Podpora budovania inteligentných regiónov a miest Podpora digitálnej pripojiteľnosti Posilnenie rastu a konkurencieschopnosti najmä malých a stredných podnikov, vrátane produktívnych investícií Podpora malého a stredného podnikania Internacionalizácia malého a stredného podnikania Podpora sieťovania podnikateľských subjektov Rozvoj zručnosti pre inteligentnú špecializáciu, priemyselnú transformáciu a podnikanie – ľudské zdroje pre inovatívne Slovensko a EÚ Podpora kvality terciárneho vzdelávania orientovaného na pracovný trh Digitálne a podnikateľské zručnosti
2. Ekologickejšia nízkouhlíková Európa	Podpora opatrení na zlepšovanie energetickej efektívnosti a zníženia emisií skleníkových plynov Podpora využívania energie z obnoviteľných zdrojov Rozvoj inteligentných energetických systémov, sietí a uskladnenia mimo TEN-e Podpora adaptácie na zmenu klímy, prevencie rizík a odolnosti voči katastrofám Zlepšenie kvality vôd a stavu v zásobovaní vodou a čistení odpadových vôd Prechod na obehové hospodárstvo s dôrazom na odpadové hospodárstvo Zlepšenie ochrany prírody, krajiny, biodiverzity a ekosystémových služieb, Zabezpečenie prieskumu, sanácie a monitorovania environmentálnych záťaží Zlepšenie kvality ovzdušia Podpora udržateľnej multimodálnej mestskej mobility Prioritné oblasti podpory z ENRAF: podpora udržateľného rybárstva a ochrany vodných biologických zdrojov, podpora udržateľných akvakultúrnych činností, ako aj spracovania produktov rybolovu a akvakultúry a uvádzania týchto produktov na trh
5. Európa bližšie k občanom	Budovanie administratívnych a analyticko-strategických kapacít miestnych a regionálnych orgánov Prevencia negatívnych spoločenských javov a vytváranie bezpečného fyzického prostredia obcí, miest a regiónov Regionálna a miestna infraštruktúra pre pohybové aktivity a voľný čas Zlepšovanie manažmentu, služieb a infraštruktúry podporujúcich kultúrne dedičstvo, komunitný rozvoj a udržateľný cestovný ruch
Fond spravodlivej transformácie (FST)	Umožniť regiónom a ľuďom riešiť sociálne, zamestnanecké, hospodárske a environmentálne vplyvy prechodu k cieľu Únie v oblasti klímy a klimaticky neutrálneho hospodárstva do roku 2050 na základe Parížskej dohody

Zdroj: Oznámenie o strategickom dokumente, Partnerská dohoda 2021 - 2027, s.7 - 8, 2020.

9.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 4	Nakladanie s komunálnym a drobným stavebným odpadom								
Opatrenie 4.3	5	5	4	1	1	0	0	0	0
Opatrenie 4.4	1 160	1 160	870	290	232	0	58	0	0
Opatrenie 4.5	2 600	2 600	1 950	650	520	0	130	0	0
Opatrenie 4.6	1 020	1 020	765	255	204	0	51	0	0
Spolu	4 785	4 785	3 589	1 196	957	0	239	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2025	941,25	941	706	235	188	0	47	0	0
2026	941,25	941	706	235	188	0	47	0	0
2027	1196,25	1196	897	299	239	0	60	0	0
2028	1196,25	1196	897	299	239	0	60	0	0
2029	255,00	255	191	64	51	0	13	0	0
2030	255,00	255	191	64	51	0	13	0	0
2031	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2032	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2033	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2034	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	4785,00	4785	3589	1196	957	0	239	0	0

Zdroje financovania EÚ v 2021 - 2027

Operačný program Slovensko
Plán obnovy a odolnosti
Nórske fondy
...

Ciele PD SR

Cieľ politiky	Oblasť podpory
2. Ekologickejšia nízkouhlíková Európa	Podpora opatrení na zlepšovanie energetickej efektívnosti a zníženia emisií skleníkových plynov Podpora využívania energie z obnoviteľných zdrojov Rozvoj inteligentných energetických systémov, sietí a uskladnenia mimo TEN-e Podpora adaptácie na zmenu klímy, prevencie rizík a odolnosti voči katastrofám Zlepšenie kvality vôd a stavu v zásobovaní vodou a čistení odpadových vôd Prechod na obehové hospodárstvo s dôrazom na odpadové hospodárstvo Zlepšenie ochrany prírody, krajiny, biodiverzity a ekosystémových služieb, Zabezpečenie prieskumu, sanácie a monitorovania environmentálnych záťaží Zlepšenie kvality ovzdušia Podpora udržateľnej multimodálnej mestskej mobility Prioritné oblasti podpory z ENRAF: podpora udržateľného rybárstva a ochrany vodných biologických zdrojov, podpora udržateľných akvakultúrnych činností, ako aj spracovania produktov rybolovu a akvakultúry a uvádzania týchto produktov na trh
5. Európa bližšie k občanom	Budovanie administratívnych a analyticko-strategických kapacít miestnych a regionálnych orgánov Prevencia negatívnych spoločenských javov a vytváranie bezpečného fyzického prostredia obcí, miest a regiónov Regionálna a miestna infraštruktúra pre pohybové aktivity a voľný čas Zlepšovanie manažmentu, služieb a infraštruktúry podporujúcich kultúrne dedičstvo, komunitný rozvoj a udržateľný cestovný ruch
Fond spravodlivej transformácie (FST)	Umožniť regiónom a ľuďom riešiť sociálne, zamestnanecké, hospodárske a environmentálne vplyvy prechodu k cieľu Únie v oblasti klímy a klimaticky neutrálneho hospodárstva do roku 2050 na základe Parížskej dohody

Zdroj: Oznámenie o strategickom dokumente, Partnerská dohoda 2021 - 2027, s.7 - 8, 2020.

9.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 5.2	Nakladanie s komunálnym a drobným stavebným odpadom								
Opatrenie 5.2.2	1 010	1 010	758	253	202	0	51	0	0
Opatrenie 5.2.3	255	255	191	64	51	0	13	0	0
Cieľ 5.4.	Ochrana a racionálne využívanie vôd, ochrana pred povodňami.								
Opatrenie 5.4.1	21	21	16	5	4	0	1	0	0
Opatrenie 5.4.2	22	22	17	6	4	0	1	0	0
Spolu	1 308	1 308	981	327	262	0	65	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2024	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2025	325,17	325	244	81	65	0	16	0	0
2026	325,17	325	244	81	65	0	16	0	0
2027	325,17	325	244	81	65	0	16	0	0
2028	325,17	325	244	81	65	0	16	0	0
2029	3,67	4	3	1	1	0	0	0	0
2030	3,67	4	3	1	1	0	0	0	0
2031	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2032	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2033	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	1308,00	1308	981	327	262	0	65	0	0

Zdroje financovania EÚ v 2021 - 2027

Operačný program Slovensko
Plán obnovy a odolnosti
Nórske fondy
...

Ciele PD SR

Cieľ politiky	Oblasť podpory
2. Ekologickejšia nízkouhlíková Európa	Podpora opatrení na zlepšovanie energetickej efektívnosti a zníženia emisií skleníkových plynov
	Podpora využívania energie z obnoviteľných zdrojov
	Rozvoj inteligentných energetických systémov, sietí a uskladnenia mimo TEN-e
	Podpora adaptácie na zmenu klímy, prevencie rizík a odolnosti voči katastrofám
	Zlepšenie kvality vôd a stavu v zásobovaní vodou a čistení odpadových vôd

Fond spravodlivej transformácie (FST)	Prechod na obehové hospodárstvo s dôrazom na odpadové hospodárstvo Zlepšenie ochrany prírody, krajiny, biodiverzity a ekosystémových služieb, Zabezpečenie prieskumu, sanácie a monitorovania environmentálnych záťaží Zlepšenie kvality ovzdušia Podpora udržateľnej multimodálnej mestskej mobility Prioritné oblasti podpory z ENRAF: podpora udržateľného rybárstva a ochrany vodných biologických zdrojov, podpora udržateľných akvakultúrnych činností, ako aj spracovania produktov rybolovu a akvakultúry a uvádzania týchto produktov na trh Umožniť regiónom a ľuďom riešiť sociálne, zamestnanecké, hospodárske a environmentálne vplyvy prechodu k cieľu Únie v oblasti klímy a klimaticky neutrálneho hospodárstva do roku 2050 na základe Parížskej dohody

Zdroj: Oznámenie o strategickom dokumente, Partnerská dohoda 2021 - 2027, s.7 - 8, 2020.

9.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 6.1	Doplniť chýbajúcu infraštruktúru sociálnych zariadení v obci a zvýšiť ich kvalitu.								
Opatrenie 6.1.1	205,00	205	154	51	41	0	10	0	0
Opatrenie 6.1.2	1 800,00	1 800	1 350	450	360	0	90	0	0
Cieľ 6.2	Zlepšiť úroveň poskytovania zdravotníckych a sociálnych služieb.								
Opatrenie 6.2.2	30	30	26	5	2	0	2	0	0
Spolu	2 035	2 035	1 504	531	401	0	130	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2025	58,75	59	44	15	12	0	3	0	0
2026	508,75	509	382	127	102	0	25	0	0
2027	508,75	509	382	127	102	0	25	0	0
2028	508,75	509	382	127	102	0	25	0	0
2029	450,00	450	338	113	90	0	23	0	0
2030	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2031	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2032	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2033	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2034	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	2035,00	2035	1526	509	407	0	102	0	0

Zdroje financovania EÚ v 2021 - 2027

Operačný program Slovensko
Plán obnovy a odolnosti
Nórske fondy
...

Ciele PD SR

Cieľ politiky	Oblasť podpory
4. Sociálnejšia Európa	Adaptabilný a prístupný trh práce Kvalitné inkluzívne vzdelanie Záruka pre mladých Aktívne začlenenie a dostupné služby Potravinová a materiálna deprivácia Sociálne inovácie a experimenty
5. Európa bližšie k občanom	Budovanie administratívnych a analyticko-strategických kapacít miestnych a regionálnych orgánov Prevencia negatívnych spoločenských javov a vytváranie bezpečného fyzického prostredia obcí, miest a regiónov Regionálna a miestna infraštruktúra pre pohybové aktivity a voľný čas Zlepšovanie manažmentu, služieb a infraštruktúry podporujúcich kultúrne dedičstvo, komunitný rozvoj a udržateľný cestovný ruch
Fond spravodlivej transformácie (FST)	Umožniť regiónom a ľuďom riešiť sociálne, zamestnanecké, hospodárske a environmentálne vplyvy prechodu k cieľu Únie v oblasti klímy a klimaticky neutrálneho hospodárstva do roku 2050 na základe Parížskej dohody

Zdroj: Oznámenie o strategickom dokumente, Partnerská dohoda 2021 - 2027, s.7 - 8, 2020.

9.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 7.1.	Zabezpečiť rozvoj a údržbu infraštruktúry vzdelávania a zabezpečenie podmienok pre efektívnu vzdelávaciu činnosť v obci.								
Opatrenie 7.1.1	410	410	308	103	82	0	21	0	0
Opatrenie 7.1.2	2 000	2 000	1 500	500	400	0	100	0	0
Opatrenie 7.1.3	62	62	47	16	12	0	3	0	0
Opatrenie 7.1.5	500	500	375	125	100	0	25	0	0
Cieľ 7.2.	Zabezpečiť trvalé skvalitňovanie vyváženej ponuky výkonnostného a rekreačného športu.								
Opatrenie 7.2.1	1 020	1 020	765	255	204	0	51	0	0
Spolu	3 992	3 992	2 994	998	798	0	200	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2025	500,00	500	375	125	100	0	25	0	0
2026	625,00	625	469	156	125	0	31	0	0
2027	640,50	641	480	160	128	0	32	0	0
2028	895,50	896	672	224	179	0	45	0	0
2029	395,50	396	297	99	79	0	20	0	0
2030	270,50	271	203	68	54	0	14	0	0
2031	357,50	358	268	89	72	0	18	0	0
2032	102,50	103	77	26	21	0	5	0	0
2033	102,50	103	77	26	21	0	5	0	0
2034	102,50	103	77	26	21	0	5	0	0

Spolu	3992,00	3992	2994	998	798	0	200	0	0

Zdroje financovania EÚ v 2021 - 2027

Operačný program Slovensko
Plán obnovy a odolnosti
Nórske fondy
...

Ciele PD SR

Cieľ politiky	Oblasť podpory
1. Inteligentnejšia Európa	Podpora opatrení na rozšírenie výskumných a inovačných kapacít a využívania pokročilých technológií Modernizácia poskytovania verejných služieb Podpora budovania inteligentných regiónov a miest Podpora digitálnej pripojiteľnosti Posilnenie rastu a konkurencieschopnosti najmä malých a stredných podnikov, vrátane produktívnych investícií Podpora malého a stredného podnikania Internacionalizácia malého a stredného podnikania Podpora sieťovania podnikateľských subjektov Rozvoj zručnosti pre inteligentnú špecializáciu, priemyselnú transformáciu a podnikanie – ľudské zdroje pre inovatívne Slovensko a EÚ Podpora kvality terciárneho vzdelávania orientovaného na pracovný trh Digitálne a podnikateľské zručnosti
4. Sociálnejšia Európa	Adaptabilný a prístupný trh práce Kvalitné inkluzívne vzdelanie Záruka pre mladých Aktívne začlenenie a dostupné služby Potravinová a materiálna deprivácia Sociálne inovácie a experimenty
5. Európa bližšie k občanom	Budovanie administratívnych a analyticko-strategických kapacít miestnych a regionálnych orgánov Prevencia negatívnych spoločenských javov a vytváranie bezpečného fyzického prostredia obcí, miest a regiónov Regionálna a miestna infraštruktúra pre pohybové aktivity a voľný čas Zlepšovanie manažmentu, služieb a infraštruktúry podporujúcich kultúrne dedičstvo, komunitný rozvoj a udržateľný cestovný ruch
Fond spravodlivej transformácie (FST)	Umožniť regiónom a ľuďom riešiť sociálne, zamestnanecké, hospodárske a environmentálne vplyvy prechodu k cieľu Únie v oblasti klímy a klimaticky neutrálneho hospodárstva do roku 2050 na základe Parížskej dohody

Zdroj: Oznámenie o strategickom dokumente, Partnerská dohoda 2021 - 2027, s.7 - 8, 2020.

9.8 PROGRAM 8. KULTÚRA

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 8.1	Zachovanie kultúrno–historického potenciálu obce a rozvoj kultúrnych, informačných a voľnočasových aktivít v nadväznosti na rozvoj cestovného ruchu na regionálnej a miestnej úrovni.								
Opatrenie 8.1.1	970	970	728	243	194	0	49	0	0
Opatrenie 8.1.3	56	56	42	14	11	0	3	0	0
Cieľ 8.3	Vytvorenie podmienok na efektívnu propagáciu obce v oblasti kultúry.								
Opatrenie 8.3.2	1	1	0	1	0	0	1	0	0
Spolu	1 027,0	1 027	770	258	205	0	52	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2025	242,60	243	182	61	49	0	12	0	0
2026	256,60	257	192	64	51	0	13	0	0
2027	256,60	257	192	64	51	0	13	0	0
2028	256,60	257	192	64	51	0	13	0	0
2029	14,10	14	11	4	3	0	1	0	0
2030	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
2031	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
2032	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
2033	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
2034	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	1027,00	1027	770	258	205	0	52	0	0

Zdroje financovania EÚ v 2021 - 2027

Operačný program Slovensko
Plán obnovy a odolnosti
Nórske fondy
...

Ciele PD SR

Cieľ politiky	Oblasť podpory
5. Európa bližšie k občanom	Budovanie administratívnych a analyticko-strategických kapacít miestnych a regionálnych orgánov Prevencia negatívnych spoločenských javov a vytváranie bezpečného fyzického prostredia obcí, miest a regiónov Regionálna a miestna infraštruktúra pre pohybové aktivity a voľný čas Zlepšovanie manažmentu, služieb a infraštruktúry podporujúcich kultúrne dedičstvo, komunitný rozvoj a udržateľný cestovný ruch
Fond spravodlivej transformácie (FST)	Umožniť regiónom a ľuďom riešiť sociálne, zamestnanecké, hospodárske a environmentálne vplyvy prechodu k cieľu Únie v oblasti klímy a klimaticky neutrálneho hospodárstva do roku 2050 na základe Parížskej dohody

Zdroj: Oznámenie o strategickom dokumente, Partnerská dohoda 2021 - 2027, s.7 - 8, 2020.

9.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 9.1	Zabezpečiť účinnú propagáciu obce.								
Opatrenie 9.1.1	1	1	0	1	0	0	1	0	0
Opatrenie 9.1.2	1	1	0	1	0	0	1	0	0
Cieľ 9.2	Rekreačno- relaxačné zázemie obce.								
Opatrenie 9.2.1									
Spolu	2,00	2	0	2	0	0	2	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2025	0,60	1	0	1	0	0	1	0	0
2026	0,60	1	0	1	0	0	1	0	0
2027	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
2028	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
2029	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
2030	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
2031	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
2032	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
2033	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
2034	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	2,00	2	0	2	0	0	2	0	0

Zdroje financovania EÚ v 2021 - 2027

Operačný program Slovensko
Plán obnovy a odolnosti
Nórske fondy
...

Ciele PD SR

Cieľ politiky	Oblasť podpory
5. Európa bližšie k občanom	Budovanie administratívnych a analyticko-strategických kapacít miestnych a regionálnych orgánov Prevencia negatívnych spoločenských javov a vytváranie bezpečného fyzického prostredia obcí, miest a regiónov Regionálna a miestna infraštruktúra pre pohybové aktivity a voľný čas Zlepšovanie manažmentu, služieb a infraštruktúry podporujúcich kultúrne dedičstvo, komunitný rozvoj a udržateľný cestovný ruch
Fond spravodlivej transformácie (FST)	Umožniť regiónom a ľuďom riešiť sociálne, zamestnanecké, hospodárske a environmentálne vplyvy prechodu k cieľu Únie v oblasti klímy a klimaticky neutrálneho hospodárstva do roku 2050 na základe Parížskej dohody

Zdroj: Oznámenie o strategickom dokumente, Partnerská dohoda 2021 - 2027, s.7 - 8, 2020.

9.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 10.1.	Zabezpečiť rozvoj administratívnej infraštruktúry a podmienok na výkon samosprávnych funkcií v obci								
Opatrenie 10.1.1	350	350	263	88	70	0	18	0	0
Cieľ 10.2.	Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality v obci a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v obci.								
Opatrenie 10.2.1	140	140	105	35	28	0	7	0	0
Spolu	490	490	368	123	98	0	25	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2025	70,00	70	53	18	14	0	4	0	0
2026	157,50	158	118	39	32	0	8	0	0
2027	87,50	88	66	22	18	0	4	0	0
2028	87,50	88	66	22	18	0	4	0	0
2029	87,50	88	66	22	18	0	4	0	0
2030	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2031	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2032	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2033	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2034	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	490,00	490	368	123	98	0	25	0	0

Zdroje financovania EÚ v 2021 - 2027

Operačný program Slovensko
Plán obnovy a odolnosti
Nórske fondy
...

Ciele PD SR

Cieľ politiky	Oblasť podpory
1. Inteligentnejšia Európa	Podpora opatrení na rozšírenie výskumných a inovačných kapacít a využívania pokročilých technológií Modernizácia poskytovania verejných služieb Podpora budovania inteligentných regiónov a miest Podpora digitálnej pripojiteľnosti Posilnenie rastu a konkurencieschopnosti najmä malých a stredných podnikov, vrátane produktívnych investícií Podpora malého a stredného podnikania Internacionalizácia malého a stredného podnikania Podpora sieťovania podnikateľských subjektov Rozvoj zručnosti pre inteligentnú špecializáciu, priemyselnú transformáciu a podnikanie – ľudské zdroje pre inovatívne Slovensko a EÚ Podpora kvality terciárneho vzdelávania orientovaného na pracovný trh Digitálne a podnikateľské zručnosti
5. Európa bližšie k občanom	Budovanie administratívnych a analyticko-strategických kapacít miestnych a regionálnych orgánov Prevencia negatívnych spoločenských javov a vytváranie bezpečného fyzického prostredia obcí, miest a regiónov Regionálna a miestna infraštruktúra pre pohybové aktivity a voľný čas Zlepšovanie manažmentu, služieb a infraštruktúry podporujúcich kultúrne dedičstvo, komunitný rozvoj a udržateľný cestovný ruch
Fond spravodlivej transformácie (FST)	Umožniť regiónom a ľuďom riešiť sociálne, zamestnanecké, hospodárske a environmentálne vplyvy prechodu k cieľu Únie v oblasti klímy a klimaticky neutrálneho hospodárstva do roku 2050 na základe Parížskej dohody

Zdroj: Oznámenie o strategickom dokumente, Partnerská dohoda 2021 - 2027, s.7 - 8, 2020.

9.11 PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA OBCE

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		

				spolu					
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 11.1	Zabezpečiť technické podmienky na prechod samosprávy na nový typ vládnutia - e - government.								
Opatrenie 11.1.1	11	11	9	2	1	0	1	0	0
Opatrenie 11.1.2	1	1	1	0	0	0	0	0	0
Spolu	12	12	10	2	1	0	1	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2024	2,75	3	2	0	0	0	0	0	0
2025	3,00	3	3	0	0	0	0	0	0
2026	3,00	3	3	0	0	0	0	0	0
2027	3,00	3	3	0	0	0	0	0	0
2028	0,25	0	0	0	0	0	0	0	0
2029	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2030	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2031	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2032	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2033	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	12,00	12	10	2	1	0	1	0	0

Zdroje financovania EÚ v 2021 - 2027

Operačný program Slovensko
Plán obnovy a odolnosti
Nórske fondy
...

Ciele PD SR

Cieľ politiky	Oblasť podpory
1. Inteligentnejšia Európa	Podpora opatrení na rozšírenie výskumných a inovačných kapacít a využívania pokročilých technológií Modernizácia poskytovania verejných služieb Podpora budovania inteligentných regiónov a miest Podpora digitálnej pripojiteľnosti Posilnenie rastu a konkurencieschopnosti najmä malých a stredných podnikov, vrátane produktívnych investícií Podpora malého a stredného podnikania Internacionalizácia malého a stredného podnikania Podpora sieťovania podnikateľských subjektov Rozvoj zručnosti pre inteligentnú špecializáciu, priemyselnú transformáciu a podnikanie – ľudské zdroje pre inovatívne Slovensko a EÚ Podpora kvality terciárneho vzdelávania orientovaného na pracovný trh Digitálne a podnikateľské zručnosti
4. Sociálnejšia Európa	Adaptabilný a prístupný trh práce Kvalitné inkluzívne vzdelanie Záruka pre mladých Aktívne začlenenie a dostupné služby

	Potravinová a materiálna deprivácia
	Sociálne inovácie a experimenty
5. Európa bližšie k občanom	Budovanie administratívnych a analyticko-strategických kapacít miestnych a regionálnych orgánov
	Prevencia negatívnych spoločenských javov a vytváranie bezpečného fyzického prostredia obcí, miest a regiónov
	Regionálna a miestna infraštruktúra pre pohybové aktivity a voľný čas
	Zlepšovanie manažmentu, služieb a infraštruktúry podporujúcich kultúrne dedičstvo, komunitný rozvoj a udržateľný cestovný ruch
Fond spravodlivej transformácie (FST)	Umožniť regiónom a ľuďom riešiť sociálne, zamestnanecké, hospodárske a environmentálne vplyvy prechodu k cieľu Únie v oblasti klímy a klimaticky neutrálneho hospodárstva do roku 2050 na základe Parížskej dohody

Zdroj: Oznámenie o strategickom dokumente, Partnerská dohoda 2021 - 2027, s.7 - 8, 2020.

Finančné zabezpečenie phrsr

Finančné vyčíslenie jednotlivých aktivít sa v PHRSR uvádza pri väčšine opatrení a aktivít, potrebných na naplnenie cieľov programu. Tie sú stanovené odhadom, konečné rozpočty budú súčasťou vykonávacích plánov. Pri schvaľovaní financovania jednotlivých úloh, vyplývajúcich z aktivít, sa bude prihliadať na ich dôležitosť a dopad na hospodársky a sociálny rozvoj obce. Viaceré úlohy sa môžu realizovať v rámci bežnej prevádzky samosprávy, mnohé však vyžadujú náročnejšie finančné a personálne zdroje a spoluprácu s inými subjektami.

Potenciálne zdroje na realizáciu opatrení a úloh PHRSR sú:

- vlastné zdroje – rozpočet obce,
- bankové úvery,
- štátne dotácie z účelových fondov,
- dotácie z výťažku lotérií,
- financie z Národných Projektov (MPSVR, úrady práce sociálnych vecí a rodiny),
- štrukturálne a fondy,
- nadácie, neinvestičné fondy,
- účelové fondy zahraničných zastupiteľstiev v SR (holandské, americké, kanadské,...),
- Svetová banka,
- sponzoring podnikateľov, firiem, bankového sektora, súkromných osôb,
- združovanie prostriedkov verejnej a neverejnej sféry, atď.,

Štruktúra uvedených zdrojov bude závisieť na aktuálnej finančnej situácii obce ako aj na spoločensko-ekonomických podmienkach.

10 ZÁVER

PHRSR obce Prusy je strategický strednodobý dokument, ktorý určuje víziu rozvoja obce, prioritné rozvojové oblasti a strategické ciele ich naplnenia. Tento dokument je základným východiskom pre spracovanie ďalších materiálov rozvoja jednotlivých oblastí života obce.

PHRSR je otvoreným dokumentom, ktorý bude vyhodnocovaný a aktualizovaný na zasadnutiach obecného zastupiteľstva podľa potreby.

Predmetný PHRSR obce Prusy bol schválený na zasadnutí obecného zastupiteľstva dňa:

..... UOZ č. .....

....

pečiatka obce starosta obce

11 POUŽITÁ LITERATÚRA

1. Partnerská dohoda 2021 - 2027
2. Zmluva o fungovaní Európskej únie
3. Rámcový dohovor OSN o zmene klímy (1994)
4. Kjótsky protokol k Rámcovému dohovoru OSN o zmene o zmene klímy (1997)
5. Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj
6. Ciele politiky EÚ v programovom období 2021 – 2027
7. Národný program reforiem Slovenskej republiky (2018, 2019, 2020)
8. Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky na obdobie rokov 2020 – 2024
9. Národná stratégia regionálneho a územného rozvoja Slovenskej republiky do roku 2030 (2017)
10. Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 – v znení KURS 2011 – zmeny a doplnky č. 1 KURS 2001
11. Národný infraštruktúrny plán Slovenskej republiky na roky 2018 – 2030, (2017) 11
12. Zelenšie Slovensko – Stratégia environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030 (Envirostratégia 2030)
13. Strategický plán rozvoja dopravy SR do roku 2030 (2016)
14. Akčný plán rozvoja elektromobility v Slovenskej republike (2019)
15. Pozičný dokument Európskej komisie k Partnerskej dohode a programom SR na roky 2014 - 2020
16. Stratégia financovania Európskych štrukturálnych a investičných fondov pre programové obdobie 2014 - 2020
17. Integrovaný regionálny operačný program „IROP"
18. RIÚS TNSK 2014-2020
19. Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja samosprávneho kraja (PHSR TNSK),
20. Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001, aktualizácia 2010,
21. Národný program reforiem, máj 2012,
22. Návrh základných princípov na prípravu Partnerskej dohody Slovenskej republiky na programové obdobie 2014 – 2020,
23. Stratégia rozvoja dopravy SR do roku 2020, 2010,
24. Program odpadového hospodárstva na roky 2011 - 2015,
25. Stratégia Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020
26. Revidovaný národný akčný plán Dekády začleňovania rómskej populácie 2005 - 2015 na roky 2011 – 2015
27. 2. etapa Programu podpory zdravia znevýhodnených komunít na Slovensku na roky 2009 – 2015
28. Koncepcia výchovy a vzdelávania rómskych detí a žiakov vrátane rozvoja stredoškolského a vysokoškolského vzdelávania
29. Stratégia EÚ 2020 - cieľ: konkurencieschopnosť, zamestnanosť a hospodársky rast
30. Spoločný strategický rámec EK, marec 2012,
31. Nariadenia EK (Všeobecné nariadenie, nariadenie k fondom),
32. CENTROPE – Správa o regionálnom rozvoji, 2012,
33. CENTROPE – Nástroj na hodnotenie potrieb infraštruktúry – podpora konkurencieschopného regionálneho rozvoja (INAT),
34. CENTROPE – Stratégia ľudského kapitálu,
35. CENTROPE – Stratégia v oblasti vedomostného regiónu,
36. CENTROPE – Stratégia v oblasti priestorovej integrácie a Akčný plán 2013+,
37. CENTROPE – Stratégia v oblasti kultúry a cestovného ruchu 2013+,
38. Pozičný dokument Európskej komisie k Partnerskej dohode a programom SR na roky 2014 - 2020
39. Stratégia financovania Európskych štrukturálnych a investičných fondov pre programové obdobie 2014 - 2020
40. Integrovaný regionálny operačný program „IROP" Národný strategický referenčný rámec 2007-2013.
41. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Trenčianskeho samosprávneho kraja.
42. Zákon č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja, v znení neskorších predpisov.
43. Zákon č. 369/1990 Z.z. o obecnom zriadení, v znení neskorších predpisov.
44. Zákon č. 303/1995 Z.z. o rozpočtových pravidlách, v znení neskorších predpisov.
45. Zákon č. 482/2003 Z.z. o štátnej pokladnici.
46. Zákon č. 193/2001 Z.z. o podpore na zriadenie priemyselných parkov,
47. Zákon č. 156/2003 Z.z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 193/2001 Z.z. o podpore na zriadenie priemyselných parkov.
48. VEDA. Encyklopédia Slovenska. VI zv. Veda, Bratislava, 1982.
10. JAROŠ, J. Tectonic styles of the homelands of superficial nappes. Rozpravy ČASV, Řada matematických a přírodných věd, roč. 81, seš. 6, Academia Praha, 1971.
11. LUKNIŠ, M. A KOL. Slovensko – Príroda. Vyd. Obzor, Bratislava, 1972.
12. MAZÚR, M., LUKNIŠ, M. Regionálne geomorfologické členenie SSR, Geogr. Čas., 30, 2, Bratislava, 1978.
13. UPSVAR. Štatistiky Úradu práce, socialných vecí a rodiny 1999 – 2004.
14. Interné materiály obce Prusy .
15. Sociologický ústav Slovenskej akadémie vied, REGIONÁLNY ROZVOJ SLOVENSKA VÝCHODISKÁ A SÚČASNÝ STAV , Editori: Mgr. Ľubomír Falťan, CSc., Doc. PhDr. Ján Pašiak, PhD. 2004, 88 s.
16. Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky. Národná stratégia ISPA Slovenskej republiky: životné prostredie, Október 2000.
17. STREDOSLOVENSKÉ VYDAVATEĽSTVO. Vlastivedný sborník IV. Bratislava. 1961.
18. STREDOSLOVENSKÉ VYDAVATEĽSTVO. Vlastivedný sborník XI. Bratislava. 1972.
19. BIELY, A. et al. Geologická stavba. In Atlas krajiny Slovenskej republiky [online]. 2004.
20. LUKNIŠ, M. Reliéf. In LUKNIŠ, M. et al. Slovensko 2 : Príroda. 1972.
21. HRAŠNA, M., KLUKANOVÁ, A. Inžinierskogeologická rajonizácia. In Atlas krajiny Slovenskej republiky [online]. 2004.
22. MAZÚR, E., LUKNIŠ, M.. Geomorfologické jednotky. Mapa 1:500 000. In Atlas SSR. 1980.
23. MAZÚR, E., ČINČURA, J., KVITKOVIČ, J. Geomorfológia. Mapa 1:500 000. In Atlas SSR. 1980.
24. http://www.statistics.sk/mosmis/run.html

25. http://www.fns.uniba.sk/zp/knihy/index.htm
26. Jozef Jakál, Geografický ústav SAV, Štefánikova 49, 814 73 Bratislava, Slovensko KRASOVÉ FORMY A ICH VÄZBA NA VLASTNOSTI RELIÉFU A KLÍMY V ZÁPADNÝCH KARPATOCH
27. http://www.agroporadenstvo.sk/rv/poda/
28. http://web.tuke.sk/fberg-kgp/spis/geologia.htm
29. http://oldwww.fns.uniba.sk/~krg/prilohy/kgamr/2004/podnedruhy1.htm
30. Nábělek, F. (l 979): Encyklopédia Slovenska, SAV, Bratislava
31. Kolektív, 2000: Morfogenetický klasifikačný systém pôd Slovenska. VÚPOP, Societas
32. Pedologica Slovaca, Bratislava, s. 74
33. Mazúr, E. (1980): Atlas SSR, SAV, Bratislava - kapitola pôdy
34. Minár, J. a kolektív (2001): Geografické spektrum 3. PRIF UK Bratislava
35. http://www.mineraly.sk/
36. Bizudová, M. 1993. Geomorfológia. 1. vyd. Bratislava: UK Bratislava, 1993. 228 s. -
37. Lukniš, M. 1972. Slovensko príroda. 1. vyd. Bratislava: Obzor, 1972. 920 s. -
38. Ciesarik, M. 1994. Geológia. Vysokoškolské skriptá. 1. vyd. Ž. n . Hronom: LF: Katedra prírodného prostredia, 1994. 255 s. ISBN 80-228-0345-6 -
39. Čerman, R. 2003. Zemepisný atlas SR. 1. vyd. Bratislava: Mapa Slovakia Bratislava, s.r.o. , 2003. 96 s. ISBN 80-8067-006- 4 –
40. Kolník P., 2001, Cestovný lexikón Slovenskej republiky, Bratislava, Vydavateľstvo Astor Slovakia, 212,
41. Plesník P., a kol. 1989, Malá slovenská vlastiveda, Bratislava, Vydavateľstvo Obzor, 91, 135, 222, 223,
42. www.statistics.sk
43. Jurko, A., 1958: Pôdne ekologické pomery a lesné spoločenstvá Podunajskej nížiny. Vydavateľstvo SAV, Bratislava, 264 s.
44. Lukniš, M. (ed.), Bako, J., Berta, J., Ferianc, O., Feriancová-Masárová, Z., Fusán, O., Futák, J., Hejný, S., Jurko, A., Kurpelová, M., Mičian, Ľ., Michalko, J., Petrovič, Š., Schmidt, Z., Šimo, E., Vilček, F., Zaťko, M., 1972: Slovensko 2. Príroda. Obzor, Bratislava, 920 s.
45. Lukniš, M., Plesník, P., 1961: Nížiny, kotliny a pohoria Slovenska. Osveta, Bratislava, s. 7-50.
46. Mazúr, E., Lukniš, M., 1980: Geomorfologické jednotky. In: Mazúr, E. et al., 1980: Atlas SSR. Vydavateľstvo SAV, Bratislava, s. 55.
47. Michalko, J., Magic, D., Berta, J., 1986: Geobotanická mapa ČSSR, textová časť. Vydavateľstvo SAV, Bratislava, 160 s.
48. Plesník, P. et al., 1989: Malá slovenská vlastiveda. Vydavateľstvo Obzor, Bratislava, s. 296-297.
49. Ružičková, H., Halada, Ľ., Jedlička L., Kalivodová, E., 1996: Biotopy Slovenska. Ústav krajinnej ekológie Slovenskej akadémie vied, Bratislava, s. 104 - 109.
50. Vyhláška MŽP SR č. 24/2003 Z.z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny.
51. Vyhláška MŽP SR č. 492/2006 Z.z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 24/2003 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny.
52. Zákon NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny.
53. Slovensko II. (Príroda), kol. autorov, Obzor Bratislava, 1972
54. www.krasy-slovenska.sk
55. Alojz Čaputa, Juraj Holčík a kol., 1982, www.szap.sk,
56. http://svosmo.edupage.org/about/?subpage=1&
57. http://www.mesa10.sk/index.php?action=module&id=modcontent&content _id=261
58. http://tlacovespravy.wordpress.com/2012/06/01/prieskum-sport-v-zivote-mladych-europanov
59. http://www.nocka.sk/uploads/fd/c5/fdc56b5295544adb7e3625632921405f/4-monitoring-vysledkov-kp-2005-2008-no6-7-2009.pdf
60. http://www.tophotelierstvo.sk/domaci-cestovny-ruch/turizmus/hotelierstvo-v-e-a-na-slovensku/
61. NSRR, 2011
62. http://www.sopsr.sk/
63. naseobce.sk
64. Štatisticský úrad, DataCubes,
65. Encyklopédia Slovenska, Veda 1983.,
66. Kraje a okresy Slovenska, Q111 1997.,
67. Komplexná charakteristika a hodnotenie vplyvov na ŽP vrátane zdravia, 2008
68. http://www.sodbtn.sk/
69. www.agro poradenstvo.sk,12.8.2021
70. https://sk.wikipedia.org/
71. http://www.mineraly.sk/
72. http://www.podnemapy.sk
73. http://geografia-sk.blogspot.com/
74. https://www.meteoblue.com/sk
75. https://www.slovensko.sk/sk/lokality/
76. http://www.podnemapy.sk/
77. ÚPN VÚC Trenčiansky kraj,
78. https://cyklotrasa.oma.sk
79. http://www.sopsr.sk/natura
80. https://apl.geology.sk/radio/
81. www.prusy.sk
82. PHRSR, 2015
83. https://www.shmu.sk

Zoznam skratiek

PHRSR	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja
OcÚ	obecný úrad
OZ	obecné zastupiteľstvo
PD	partnerská dohoda
M	ÚSES - miestny územný systém ekologickej stability
PZI	priame zahraničné investície
RO	rozpočtové organizácie
KZ	kód zdroja

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja
Obce Prusy
Programovacie obdobie 2025 - 2034
2024

SCARABEO-SK ,s.r.o., Povstalecká cesta 16, 974 09 Banská Bystrica

e-mail: hronec.scarabeus@gmail.com
tel.: 0907 439 224